

Ἐλεύθερο Πνεῦμα

Ἔρευνα Στοχασμός Τέχνη Κριτική

Ἰδρυτής Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Ἐκδοτική Περίοδος
Ζ' Χρόνος 30 Τεύχος
Ὀκτώβριος Νοῦμβριος
Δεκέμβριος 1978

Τζαβαλᾶς - Καρούσος

Τοῦτο εἶναι, τὸ σπινθὴρ προθανάτιο ποίημα, τοῦ ἀληθινότητος κορυφαίου ἠθοποιῦ καὶ τίμιου ἀγωνιστῆ τοῦ λαοῦ, Γκαβᾶλα - Καρούσου, ποῦ γεννηθῆκε στὴ Λευκάδα καὶ πρῶτα στὴ Παρίσι στίς 31 1869 χτυπημένος ἀπὸ τὴ δικτατορία ....

Στὸ παρασκήνιο καὶ στὴν ἀντριάσην ὁ Καρούσος θιμῆζε ἀγωνιστὲς τοῦ 1821!

Στὴ σκηνὴ ἀναπλήρωνε τὸν θιάκι. Κι ὅταν τέλειονι εἶς παριστάσεις του, οἱ θεατὲς ἔμναν ἀκίνητοι, γοητὰ μνοι καὶ συνειληρμένοι ἀπὸ τὴν τέχνη τοῦ Καρούσου, ἀχμαλωτοὶ στὰ καθίσματα τους, νὰ χιτροκρατοῦν καὶ νὰ μη φιλγοῦν!

Στοὺς ἀγῶνες καὶ στὴ νησιῷ τῆς ἔξορίας, ἔσπεκε ἀπόητος κι ἀλύγιστος παλικῶρος, λιβέντης, ἐγκορύπτης καὶ πρωτοπορος. Μὲ τὴ λαίλαπα τῶν κατατριγμῶν τῆς χουντοκρατίας, ἔγινε λαομάρτυρας στὴ Γαρία... Κλονισαν βάρια τὴν ὄψια του, κι ἔπιτα ἀπὸ μῆνες ὁ παλαιμχος ποιητὴς τοῦ Γατάκη στὴ Μακρόνησο..... ἔπερε στὸ ξύλο χομῆτα, σαν τὸ οὐρ ποῦ καταλιε ὁ κεραινός στὴν ζαφνικὴ τὴ μορφή!

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» τιμῶντας τὴ μορφή τοῦ μεγάλου γαλλοῦ χυνη καὶ ποιητῆ τοῦ λαοῦ μας, στὰ 10 χρόνια ἀπὸ τὸ θανάτὸ του, ἀφιερῶναι στοὺς φίλους ἀναγνώστες τῶν ποῦ, τελευταίους ἐναγῶνιους στίχους τοῦ Καρούσου σαν φορὸ τιμῆς, σαν ἀσπῆστο κερὶ γιὰ τὴν ἀλῶνια μνήμη του. Λ.Μ.

Περιμένω...

Περιμένω τὴν εἶδηση
νά φτάσει μὲς ἀπ' τὴν ὀμίχλη.
τὴν περιμένω μὲς τὸν ὕπνο μου
κι εἶναι πικρὸ τὸ ζῶπνημά μου...
Περίμενα τὴν Ἐλευθερία...
Περίμενα τὴν καλοσύνη.
Περίμενα.
Καὶ τώρα περιμένω τὸ θάνατο...
Ἴσως νὰ 'ναι αὐτοὶ οἱ προβολεῖς
ποῦ ζεγυμνῶνουν ἀνάληγτα
τὴν ὄγρη νόχτα...
Ἢ ἔλευθερία καὶ ἡ καλοσύνη...
Ὁ θάνατος ποῦ δὲν ἀργεῖ...
ποῦ δὲ θ' ἀργήσῃ...
Ἢ εἶδηση ποῦ φτάνει
μὲς ἀπὸ τὴν ὀμίχλη...

Ἐλευθερία...
Ὁ θάνατος...
ἀργεῖ...
Ἢ εἶδηση...
μὲς ἀπὸ τὴν ὀμίχλη...

Περιμένω...
Μερίμνη...
Ἐλευθερία...
Ὁ θάνατος...
ἀργεῖ...
Ἢ εἶδηση...
μὲς ἀπὸ τὴν ὀμίχλη...

Ἀδελφέ μου

(Στόν Φ.Σ. πολιτικό πρόσφυγα)

Κώστα Καρρά

Ἀδελφέ μου
 Οἱ ἀπαλαμες μας σφιχτά δεμένες
 στον ἀποχωρισμό
 Οἱ κουβέντες μας λίγες λιτές
 μετρημένες
 — Πιοτερες μέ τα μάτια τῆς σιωπῆς —
 γιά τή χαμένη Πατρίδα,
 γιά τή νιοτή που ὄβυσε στην ἀναμονή,
 γιά τ' ὀδέρφια τοῦ μισομοῦ.
 Τὴν πικρα που ἔμεινε στο στόμα, στην καρδιά,
 που δέ λεία να φύγει.
 Ἀδελφέ μου
 Ἡ μοῖρα τὸ ἔφερε στα ζένα ν' ἀνταμώσουμε
 γιά τὴν Πατρίδα να μιλήσουμε.
 Στα μάτια σου βαθιά,
 ἡ θάλασσα, ὁ αὐρανός,
 ὁ φωτεινός τῆς ἡλίου!
 Ἀδελφέ μου,
 Ποῖος ξερα ἂν ξανασημίζουμε ποτὲ!
 Ἄν συζητήσουμε γιὰ περασμένα καὶ μελλούμενα
 Ἄν οἱ καρδίες μας σκιρτήσουν,
 τα μάτια μας δακρυσουν,
 ἔδῳ στο χῆμα τοῦτο το προγονικό
 πού τόσο λατρύνες!
 Ἐδῳ στο χῆμα τοῦτο τῆς Πατρίδας μας
 π' ἀποζητᾷ τὸν ἔρχομό σου,
 Ναι ἀδελφέ μου.

Βαρνα - Σεπτέμβριος 1978

Ἡ νέα «ταβέρνα»

Μνήμη Βάρναλη

(Μιά παρωδία γιά τὰ τέσσερα χρόνια ἀπὸ τὸ
 θάνατό του)

Γιγιέναιας Χρυσοχοῦ

Στοῦ Βαρναλή μας τὴν «Ταβέρνα»
 ἀμᾶσταν ὅλοι σκεπτικοί
 Ἐτούτος στριγγλις Ἐλα, κερνα
 Καὶ καποῖος ἐκλιμπν ἐκπῆ
 Πῶς χάθηκε ἡ Ἐλευθερία:
 Τρομος, σὺλληψας, τυρηννα.
 Τοῦ φίλου ἡ μανα περιμένα
 το γιο τῆς ἐπ' τῆ σὺληκῆ.
 Κι ἡ δολία χερα ἡ ποταμηνῆ.
 Ἄχ, τ' ἄρσανο να γιαιτραυτῆ.
 Μοῦρ' ἄραχλε ὅλα τε μαντιτα.
 Καὶ μονῆ ἐλπίδα μας τε νιατα.
 Ἄσπαστας ἀμαρτιας τῆς εὐσης,
 χρυσοτλαζένια Ἄνετολη.
 Πυροτεχνηματα τῆς Δυσῆς,
 Γαλαξοφωτιστοὶ γυαλοί.
 Πρέκτα να σὰς χειρομαστ' ὅλοι
 Στην ἐξοχῆ, χερσο καὶ πολῆ.
 Γῆ μας μέ τ' ἀνθίνα σου μαγια.
 Τῆς ἀνθρώπινης χρυσοὶ δασμοί.
 Ὡ τῆς εὐχῆς μας τε τρισσγια
 καὶ τῆς καρδιάς ἰριδισμοί.
 Οὐραννα λαμπιρα μου ἀστια,
 Εἰρήνης ἀσπρα περιστερια.
 Δε σπαια πια το ριζικό μας,
 Κενας Θεος δὲ μᾶς μισοί.
 Τι σπαια: Τὸ βρῆκε το μυαλο μας,
 λοθολου δὲ σπαια το κροσο.
 Ποῖος σπαια, ποῖος σπαια:
 Καθενας ξερα καὶ το λει.
 Στοῦ Βαρναλή μας τὴν «Ταβέρνα»
 βρισκομαστε συχνά μαζί.
 Ἐλευθερία μας, Ἐλα, κερνα
 Ὁ ἀνθρώπος σαν ἀνθρώπος νὰ ζεῖ.
 Λαοὶ γενναῖοι τὸ ἔχουν ταγια,
 αὐτοὶ θα κανοῦνε τὸ θαμα.
 Τοτε θα φεζα κι ἡ αὐγῆ
 παντοῦ σ' ὀλοκληρῆ τῆ γῆ.

Ὁ Κοσμος ἔχει ἀνάγκη ὄχι ἀπὸ θρησκευτικὰ κηρυγ-
 ματα (ἀρκετὰ ἔχει ἀκούσει), ὄχι ἀπὸ προσευχες (ἀρκετὰ τὴς
 ἔχει ἐπαναλαβεί!), ἀλλὰ, ἀπὸ ἀσφυκνιση τοῦ συναισθηματος,
 τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοκρέκειας τοῦ λαοῦ. Ποσοὶ αἰῶνες χα-
 θηκαν στη λασπη καὶ στο βούρκο! Τὰ δικαιώματα καὶ οἱ
 νομοὶ εἶναι ἀνάλογοι ὄχι μέ τὴ διδασκαλία τῆς ἐκκλησίας,
 ἀλλὰ, μέ τὴν ὑγιή σκεπῆ, τὴ δικαιοσύνη, καὶ τὴν αὐστηρη
 κατὰ τὸ δυνατό ὀφαρμογῆ τους.

Β. Μελίνσκη

Ἡ θρησκεία, λενε, ἔλλο δὲν εἶναι παρά, ἓνα λαμπρο
 παραπέτασμα, πού μελετοῦνε πίσω του εὐκολότερα καθὲ ἐ-
 ρικινδύνο πραξικοπημα.

Ἡ Ἐπιφυλλίδα μας

Ἡ ἔννοια τοῦ χρόνου στ' ἀνώφλι τοῦ 1979

Τοῦ Λάμπρου Μάλαμα

Ἄλλοτε ὁ χρόνος εἶναι ἡ αἰσθησις τῆς ροῆς τῶν πραγμάτων καὶ ἡ ἀδιάκοπη καὶ ἀέναη κίνησις τῶν μορφῶν τῆς ὕλικῆς ζωῆς καὶ φύσεως μέσα σ' ἓνα χῶρο.

Ἄλλοτε ὁ χρόνος χωρὶς τὴν πνευματικὴ καὶ ὕλική ὑπόστασις τοῦ εἶναι καὶ τοῦ «γίγνεσθαι» εἶναι νεκρὸς· καὶ οἱ ἄνθρωποι πέφτουν σὲ ἀδράνεια καὶ ἀπραξία.

Ἄλλοτε ὁ χρόνος τρέχει σὰ νερό. Ἄλλὰ, καὶ «ὁ ἄνθρωπος εἶναι νερό πού τρέχει» (Τολστόη). Τὰ ἄτομα, χωρὶς τὴν ἀναγκαίαν αἰσθησις τῆς δράσεως, τοῦ ἀντικειμενικοῦ κόσμου, χωρὶς τὴν διαμόρφωσις, τῆς ἠθικῆς καὶ δημιουργικῆς συνείδησης, καὶ χωρὶς τὴν συνείδησις τοῦ χρόνου, τοῦ λογικοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῆς εὐγενικῆς ἀμιλλας, δὲν εἶναι σὲ θέσις νὰ ξεχωρίσουν καὶ νὰ διαπρέψουν σὰν ἀτομικά, ὁμαδικά, καὶ κοινωνικά σύνολα, νὰ τιμῆσουν τὸ εἶδος τους· καὶ νὰ ζήσουν εὐτυχισμένα.

Ἄλλοτε ὁ χρόνος τρέχει· καὶ σὲ πέρασμά του, καταδυναστεύει, καὶ σαρώνει ἐλπίδες καὶ ὄνειρα καὶ ἀξίες, ὅταν γίνεταί ἀρνητικὸ παράγωγο ἀναχρονιστικῶν τρόπων ζωῆς ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἀνθρώπους.

Ἄλλοτε ὁ χρόνος καθορίζεται ἀπὸ τίς ἐνδελέχειες καὶ τίς νομοτελειακῆς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις τῆς ἱστορικοκοινωνικῆς ἐξέλιξης τῶν μορφῶν τῆς ὕλης. Ὑπάρχει πάντα ὀργανικὸς δεσμὸς τοῦ χρόνου μὲ τίς ἐνέργειες καὶ πράξεις τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλοτε ὁ χρόνος εἶναι σὰν μιὰ ἀπύθμενη δεξαμενὴ ὅπου μέσα του συνθλίβονται οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν ἄλλα τὰ ζωτικὰ καὶ βασικά προβλήματα τους. Οἱ ἀντιφατικῆς συγκρούσεις πληθαίνουν, πικραίνονται καὶ ἀπογοητεύονται. Σὲ κάθε φαινόμενο, ἡ ἔννοια εἶναι αὐτὴ πού δίνει τὴν γνώσις, πού παράγει τὴν οὐσίαν καὶ κατέχει τὴν ἀλήθειαν. Τὰ σύμβολα, τὰ μέτρα, οἱ χαρακτηρισμοὶ καὶ ἡ κατάτμησις τοῦ χρόνου σὲ ἐποχῆς καὶ μῆνες καὶ ἡμερολόγια, ἔχουν σχετικὴ προέλευσις ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο ἀκόμα αἰγυπτιακὸ πολιτισμὸ. Π.χ. οἱ τέσσαρις ἐποχῆς καθορίσθηκαν ἀπὸ τίς καιρικῆς συνθήκες. Οἱ μῆνες Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος πῆραν τὸ ὄνομα τοῦ Ῥωμαίου Ἀυτοκράτορα πού ξεχώρισε ἀπὸ τοὺς ἄλλους βάρβαρους δικτάτορες, γιὰ τίς δημοκρατικῆς του ἀρετῆς, καὶ πέθανε τὸ 16 μ.Χ.

Οἱ ἀντιδιαλεκτικοί, πιστεύουν πὼς ὁ χρόνος εἶναι μὲς στὴ σκέψις τους, ἢ στὴ στεῖρα καὶ κλειστὴ ἀτομικὴ συνείδησις. Πολλοὶ οὐτοπιστῆς καὶ ἰδεαλιστῆς φιλόσοφοι ἐρμηνεύουν ξεκομμένα καὶ λαθεμένα, ἀπὸ τὴν κίνησις τῶν ἀλληλεπιδράσεων, τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν ὑπόστασις τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου. Συσκοτίζουν τὴν καθαρὴ σκέψις, τὴ σωστὴ γνώσις, γιὰ τίς ἔχουν τίς προκαταλήψεις τους καὶ τὰ ἀτομικά συμφέροντά τους. Δὲν βλέπουν ὅτι τὰ ἀναχρονιστικὰ κοινωνικά συστήματα, μπλέκουν καὶ φθείρουν τὰ ἄτομα στὰ γρανάζια καὶ τίς τροχοπέδες τῆς ἀγχώδικης καὶ ἀπληστῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας, ἄτομα πού δὲν ἔχουν μέτρα καὶ ἐφόδια παιδείας, γνώσεων καὶ υγείας, ἱκανὰ νὰ καλλιεργήσουν σωστά καὶ καρποφόρα τὸ ἔδαφος τῆς σιγουρίας καὶ τῆς εὐημερίας. Εἶναι τὰ παλιὰ συστήματα πού ἀλλάζουν μορφῆς καὶ μεθόδους, καὶ γίνονται σκόπιμα λαοπλάνα, πολυπλόκαμα καὶ παγιδευτικά, φαραωνικά τέρατα, μὲ τὸ χαμένο χρόνο τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀδράνειας.

Μύριες ἀνθρώπινες γενιῆς, πέρασαν ἀπ' αὐτὸν τὸν πλανήτη, πάντοτε μὲ τὴν ἀπαντοχίαν τῶν εὐκαιριῶν τοῦ χρόνου, γιὰ μιὰ καινούργια, καλύτερη ζωὴ, μὲ τὰ ὄραματα τῆς λευτεριάς καὶ τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδερφοσύνης.

Πολλοὶ χρόνοι ἔγιναν σταθμοὶ στὴν ἱστορία, καθὼς ἀφύπνισαν λαοὺς, καὶ ἀνοίξαν πλατιοὺς ὁρίζοντες προόδου. Χρόνοι πού σκόρπισαν ἠθικά μοσχοβολήματα μὲ ἀναστάσιμα λωτρωτικά μηνύματα. Σφράγισαν καὶ σφραγίζουν μὲ τὸ αἷμα τῶν λαῶν (ὄρα Περσία καὶ Τουρκία) τὴν ἀποχώρησις τῆς προσκηνιακῆς πορείας τους, στὰ συγκινησιακά περιθώρια τοῦ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ, καὶ πολλοὶ χρόνοι ἔσβησαν, σὰν τὰ θλιμμένα κεριά, στ' ἃ βυσαλέα σκοτάδια τῆς λησμοσύνης τῶν ἀνθρώπων.

Τό 1978, πέρασε ανάλογα, μέ αρκετά έπικυδομητικά κι έλπιδοφόρα άποτελέσματα για τούς επαναστατημένους και ύπανάπτυχτους λαούς, και χάραξε αισιοδόξες προοπτικές, για μελλοντικές καρποφορίες και νίκες. Σέ μās ό χρόνος σταθήκε πάλι έρμαιος στις δικές μας άργυρορίες και ά δυναμίες. Σά γά μās έκδικείται, άδυσώπητος τιμωρός, για κάθε εύθυτη και ύπαιτιότητα σε άνα- κολουθία, στασιμότητα, ή πσιωδρόμηση. Γιατ' είμαστ' όλοι συτυπεύθυτοι που συτηηρούμε άκόμα παλιές έξουσιαστικές διαδικασίες και σάπιες «δημοκρατικές» δυναστείες. Δεκαετίες όλακερες, πάνυ σε ίδια πολιτικά ήθη, σε όμοια άτεπαρκή πολιτικά πρόσωπα και πράματα.

Ό χρόνος έδω, κυλάει θολός και άβουλος και σαρακιάζει τίς ψυχές. Ό πόνος πλημμυρίζει από τά έγκατα τούς σκλάβους τής ανάγκης. Οί ίδιοι παραδινομάστε στόν καρκινοβατή χρόνο, και χάνουμε τίς τόσο πλούσιες και γλυκές άγαπες κι όμορφίες τού βίου. Έμεις τόν καθηλώνουμε από την άγνοιά μας, τό χρόνο, σε άραχλες μοίρες κι άποστασίες από άνθρωπιστικές δημιουργίες και χαρές. Τόν πληγώνουν κι αυτόν τά καρφιά τής μευτιάς, τής ύποκρισίας και τής άπάτης. Στόν τό πο μας περίσσεψαν τά «κατα συτήκη, ψέματα» τού Μάξ Νορττάου. Τό 1978, ό πτωχός λαός, τό ύφανε μέ τά μαύρα τήματα τής δυσαρέσκειας και τών διαμαρτυριών του για τόν πληθυρισμό και τίς άνατιμήσεις. Ένας χρόνος άκόμα χαραμίστηκε έδω, σε όμοια παλιά μοτιβα, και ό λαός μένει περιπλεγμένος σε άτομικισμούς και σε δημαγωγίες. Ό χρόνος, βραχνάς στα άλυτα προβλήματα, περιτυλίγεται σε άφροδίτειους μίτους, στα συμφέροντα τών πατριών και τών καταστημένυν, μπλοκάροντας κάθε καλή άνάπτυξη. Μέ τά καλύτερα παιδιά τού λαού που έπεσαν στόν έμφύλιο 1946 '49 έχουτ σχεδόν χαθεί και οι μεγάλες άρετές τ' άγώντα για την υπεράσπιση τής ήθικής, ή και την προσπάθεια τελειότητας τού χαρακτήρα, οι άρετές που λέγονται κ ρ ι τ ι κ ή και α υ - τ ο κ ρ ι τ ι κ ή. Όμως έμεις δε θά πίνουμε ποτε, τά πιστεύουμε στην ήθική δύταμη και καλο- πύτη τού ανθρώπου, όπως και στο δημιουργικό μεγαλείο τού αίώνα μας.

Ό χρόνος, είναι ταυτισμένος άπόλυτα, νοητά και αισθητά μέ τίς άνάγκες και τούς άγώντες ανθρώπιυν και λαών. Και είναι καιρός, οι άνθρωποι στα σημερινά περιθώρια τού χρόνου τους τ' άποτινάξουτ από μέσα κι από πάνω τους κάθε μορφής δουλική έξαρτηση και κάθε άφρύστια και μανία πτή μαραθνοδρομία και την άλληστια τής κερδοσκοπίας, τής άτομικής ιδιοκτησίας, και τής άφίσιικής φθοράς. Άς σταματήσει ό άνθρωπος έπιτέλους κάποτε, γά γίνεται έρμαιο στις ά- δυναμίες τού συρμού. Όταν ή φύση του καταλιέζεται και παραβιάζονται οι λογικοί κι άρμοτικοί τής νόμοι, ή ίδια ή φύση τότε δε συχωρεί, αλλά, ξερει και έκδικείται και τιμωρεί.

Οί λαοί άς πάρουν μια στερεότερη συνειδητοποίηση τής κάποιας άλλαγής τροπιυν ζωής προς τό καλύτερο μέσα στο 1979, και σταθερή πίστη στην ειρηνηκή συτυπαρξη, στην ειλικρινέστερη και θετικότερη ένότητα και συνεργασία, για γά ξεψύγει ή άνθρωπότητα από τό κιβόθλο παραβι τού χρόνου, που κλειδιωτίζεται από τούς άεμους τής βίας και τής πατούκλας κερδοματίας. Για γά ξε- πταινούνται όλοι οι άνθρωποι τής γής κάτω από τόν ήλιο τής κοιτής χαράς, τής κοιτυτικής δι- καιοσύνης και προόδου.

Μ' αυτές τίς εύχές και τίς έλπίδες χαιρετίζουμε μέ άδολη πτοη άγάπης κι αισιοδοξίας τόν κόσμο και την άνατολή τού 1979.

Στους άγαπητούς μας φίλους-συνδρομητές
ευχόμαστε ειρηνηκό τό νέο χρόνο
και μέ πολλές έπιτυχίες και χαρές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΙΗΣΗ

ΦΙΛΗΗΗΗΗΕΣ

Τελευταῖος Ἀποχαιρετισμός

Τζόσε Ριζάλ

Μετάφρασε ἡ Ἄγνη Σωτηρακοπούλου Σχοινᾶ

Χαῖρε γιά πάντα κόρη λατρεμένη τοῦ ἡλίου ἀγαπημένη γῆ,
μαργαριτάρι τοῦ Εἰρηνικοῦ χαμένη μας Ἴδέμ.

Τὴν καταφρονεμένη μου ζωὴ μέσα σέ θλίψη
μ' ὅλη μου τὴν ψυχὴ σοῦ δίνω.

Ὅμως κι ἂν ἦταν τῆς χαρᾶς τῆς δόξας καὶ τῆς λάμψης,
θα σοῦ τὴν ἔδινα καὶ πάλι γιά τὸ καλλίτερό σου μέλλον.

Ἄλλοι στὴ μάχη πολεμώντας σοῦ δίνουν τὴ ζωὴ τους,
ἀδίσταχτα καὶ δίχως φόβο.

Λέν ἔχει νά κάνει ὁ τόπος κυπαρίσια, δάφνες, κρίνα,
τά βασινοστήρια, τὸ συρματοπλεγμα, ἡ κρεμάλα ἢ μάχη,
ὅλα τὸ ἴδιο εἶναι σάν ἡ πατρίδα τὸ ζητάει.

Πεθαίνω μόλις ὁ οὐρανὸς γλυκοχαράζει, ἀγγέλλοντας
φῶς μέρας, ποῦ ἴσχει μετὰ ἀπὸ τὸ σκοτάδι
Ἐάν κόκκινο σοῦ χρειαστεῖ νά βάψεις τὴν αὐγὴ,
πάρε τὸ αἷμα μου καὶ σκόρπα το σὰ φτάσει ἡ στιγμή.
Λάμψη τὸ αἷμα μου νά δώσει στὴν αὐγὴ.

Τὰ ἐφηβικά μου ὄνειρα σάν ἡμουναι παιδι ὅλο ζωντάνια,
Ἦταν νά σ' ἔβλεπα στολίδι τοῦ εἰρηνικοῦ
Πάψε νά κλαῖς, καὶ σήκωσε τὸ μέτωπο ψηλά,
μακριὰ ἀπὸ σένα δάκρυα, ρυτίδες, καταφρόνια,

Ὅνειρο τῆς ζωῆς μου μοναδικέ μου πόθε φλογερέ,
Χαῖρε, σοῦ λείει ἡ ψυχὴ μου πρὶν νά βγεῖ!
Χαῖρε! Ὡ πόσο εἶναι ὑπέροχο νά πέφτεις.
Ὅταν μπορείς ὀρθὸς καὶ πάλι νά σκωθεῖς.
Νά πεθάνεις δίνοντας τὴ ζωὴ σου κάτω ἀπ' τὸν οὐρανὸ σου
Καὶ στὴ ζεστὴ σου γῆ γιά πάντα νά κοιμᾶσαι!

Ἄν δεῖς ἐκεῖ στὸν τάφο μου ν' ἀνθίζει κάποια μέρι
μίστὸ παχὺ γρυσίδι ἓνα ἀπλό λουλούδι ταπεινό,
φίρτο κοντὰ στα χεῖλη σου καὶ φίλα τὴν ψυχὴ μου
Ἔτσι νά γίνει καὶ νά νιώσω κατ' ἀπ' τὴν πλάκα τῆ βαριά
τὴν τρυφερὴ ἀνάσα σου τὸ ἀπαλό σου χᾶδι.

Ἄς λάμπει τὸ φεγγάρι πάνω μου μέ τ' ἀπαλό καὶ πρᾶο φῶς.

Ἄς μοῦ φέρει ἡ αὐγὴ τὴ λαμπρότητα τῆς ἀνατολῆς.

Ἄς ἀναστενάξει ὁ ἀέριος λυπητερά κι ἀπάνω στὸ σταυρὸ μου
ἕς κουρνιαίνει ἓνα πουλί ψάλλοντας τῆς εἰρήνης τὸ τραγοῦδι.

Ἄς ἐξαγνίζει τὸ παράπονό μου ψηλά στὸν οὐρανὸ ὁ ἥλιος,
μαζί του παίρνοντάς το μέ τὴν ἀνασεμιά τῆς πάχνης.
Τὸ πρῶμο τέλος μου ἕς κλάψει ἓνας φίλος
Κι ἂν κάποιος στὸν ἔσπερινὸ προσέχεται γιά μένα
μαζί του προσευχοῦ ἐπὶ λαὸ γιά τὴν ἀνάπαυή μου.

Προσευχῆσου γιά ὅλους ποῦ πέθαναν δυστυχισμένοι
Γιά ὅσους ἀβάσταχτα ὑπόφεραν μαρτύρια!
Γιά τίς φτωχὲς μονάδες μας ποῦ σήκωσαν τοὺς πόνους
Καὶ προσευχῆσου γιά λύτρωση καὶ λευτεριά.

Κι ὅταν ἡ νύχτα ἢ σκοτεινὴ τὸ κοιμητήριό τυλίξει,
καὶ οἱ νεκροὶ ἔχουν μείνει μόνοι κι ἀγρυπνοῦν,
μὴν τοὺς ταράξεις τὴ γαλήνη...

Κι ἂν τύχει καὶ ἀκούσεις κάποιο ἀρμόνιο ἢ ψαλμὸ
θα εἶς τὸν ἀναστενάζοντα μου προσέχοντα...

Και σαν ό τάφος μου επ' όλους θα 'χα ξεχαστεί
 δίχως σταυρό ή πέτρα να τον διαχουν
 Άς σκαφα ό άγροτης μέ τό φτυαρι του
 κι ή σταχτη του σκονη δς φτασα ός τις νοθεσ των σπιτιών
 κροτου χασθι στο άπειρο.

Έτσι δέ θα 'χα σημασια σ' είνια ληθη να χασθι,
 όφου τό χάρο σας θα 'χω διαβει
 σα δονουμένη νότα, κρυσταλλικη κιθάρα,
 άρωμα, φός, χρωματα, βρυχηθμος, τραγουδι, θρήνος
 θυμιζοντας σας τής Πιστης μου τό βαθος.

Πατριδα μου ίερη και όσα θλιψη των θλιψών μου,
 Άγαπημένες Φιλιππινες μου, στο τελευταίο τούτο χαιρα,
 σ' όλους, σε σένα όφηνια, γονιους κι άγαπας μου,
 πηγαινοντας εκεί που δεν ύπαρχουν σκλαβοι, θυματα και δυναστες,
 εκεί που ή πιστη δέ σκοτεινα, εκεί που βασιλευα ό Θεος.

Εός άποχαιρετώ γονιοι και συγγενείς μου, ψυχες επ' την ψυχη μου,
 φιλοι μου παιδικοι στη σκλαβωμένη μεσ πατριδα,
 Μη λυπηθύτε που θ' άνακαυτώ επ' τις κουραστικας μου μέρες!
 Εέ άποχαιρετώ και σε, άγαπημένε ζένα, φιλε μου
 όλου σας, σός άποχαιρετώ άγαπημένοι μου όλοι,
 Το να καθανεις σημερα είναι μια άνακαυτη μεγαλη.

Ο DR. JOSE RIZAL ήταν ό έξοχος ποιητής και συγγραφέας, λαϊκός άγωνιστης και έθνι-
 κός ήρωας και μάρτυρας του Φιλιππινέζικου λαού. Άγωνιστηκε ενάντια στους Ίσπανους που
 από 300 είχαν κατακτησει τή χώρα του. Για τή δράση του οι Ίσπανοί τον εκτέλεσαν στα 1896.

Τό ποιημα αυτό τό 'γραψε τήν παραμονη τής εκτέλεσής του, και είναι ή τελευταια του θι-
 ληση - όμιθηκη στους συμπατριώτες του. -

ΓΑΛΛΙΑ

Τως είναι άργά...

Μαριζας Μρονό

Μετόφρασε ό Χρήστος Κατσιγιαννης

Τως, να είναι άργά
 μα τό ρολοι δέ σταματά
 κυλά ό χρόνος και παρνά
 και τό ποταμι παει στην άγκαλια
 τής μουρης, ή άσπρης θαλασσας...

Τως, να είναι άργά
 μα δέ μπορώ να βουρα
 τα κυματα έτούτα τ' άγριωπα
 ούτε τό κρυσ πανου στα βουνα
 κι ούτε τον ήλιο μέσ στην άρημα...

Τως, να είναι άργά
 μα πώς τό λέν' άληθινα:

Δέν τό πιστευω όλοου πα
 τε άρτια παραμυθια σας αύτε
 που είναι μονεχα για μικρα παιδια...

Τως, να είναι άργά
 όμας τό Χιτάς δέν τό ζεχνά
 τό Ιημερα μου μοιάζει σκοτεινο
 και βλέπω άγριο κι έχθρικο τό Αύριο...

Τως, να είναι άργά
 μα όσο κι έν είμαι μια τρελη
 να χτισω θελω επ' την άρχη
 καινούργια όλο άγαπη τη ζωή...

ALBANIA

... Δεκάξη χρονών

Ιημερα έγινε δεκάξη χρονών,
 μόλις πήρα τήν ταυτότητά μου.
 Ιημερα πετώ-πετώ στους γαλαζιες,
 σαν να 'ταν ή ταυτότητα αύτη
 ένα διαβατηριο για τή σελήνη.
 Εα να ήταν ν' άνακαλύπω
 τό μυστικό σας νός και τός κλιματικής.

Δεκάξη χρονια άρκούν
 για να πλύνεις τό μουσκαμένο άπο ιδρωτα
 πουκαμισο του πατέρα.
 Δεκάξη χρονια άρκούν για τήν καρδια
 να χτυπά για εκατομμυρια άνθρωπους...
 για τη γή, γι' αύτό που γεννιέται, για τις ήμέρες.

Νατάσας Λάκκο
 Μετόφρασε ό Γιάννης Μανίκας

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Χειμωνιάτικο ταξίδι
(Απόσπασμα)Χάινριχ Χάινε (1797-1856)
Μετάφρασε ὁ Ντίνος Κούγκουλος

Ἐνα νέο τραγούδι, ἓνα καλύτερο
θέλω ὡ φίλοι νά σᾶς πῶ.
Ἐδῶ στή γῆ θέμε νά χτίσουμε
τῆ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
Στή γῆ θέμε νά ζοῦμε εὐτυχισμένοι,
κι ὄχι νά ρέβουμε στά βάσανα τά αἰώνια.
Ἄς μὴ σπαταλᾷ ἡ τεμπέλα ἡ κοιλιά
ὅσα τά ἐπιμελῆ χέρια πλάσανε μέ βιάση.

Ἄφθονο βγαίνει τό ψωμί
φτάνει στή γῆ γιά ὄλους.
Φτάνει τό γέλιο κι ἡ ὀμορφιά,
τά μύρτα καί τὰ ρόδα,
καί τὰ γλυκά μπιζέλια ἄρκετά.
Ναί, ἄς σκάσουνε οἱ φλοῦδες,
καί τό μπιζέλι ἄφθονο γιά τόν καθένα.
Γόν οὐρανό ἄς τόν ἀφήσουμε
γιά τοὺς ἀγγέλους καί τὰ σπουργίτια.

Τό χαρακῶμα

Κούρτ Τουχόλσκυ (1890-1935)
Μετάφρασε ὁ Ντίνος Κούγκουλος

Γιά ποιόν ἔχεις ἀναθρέψει τόν καλό σου μάνα;
Εἴκοσι χρόνια βασανίστηκες δέν εἶναι κρίμα;
Γιά ποιόν τόν μεγάλωσες στή ζεστή σου ἀγκαλιά,
καί τόν ἔχεις νανουρίσει μέ τραγούδια σιγανά;
Μέχρι πού μιά μέρα σοῦ τόν πῆραν ζαφνικά,
γιά τά χαρακῶματα μάνα, γιά τά χαρακῶματα.

Σκέφτηκες ποτέ παιδί μου τόν πατέρα σου...
πού σ' ἐπαιρνε τόσο συχνά στήν ἀγκαλιά,
καί σοῦ ἔβαζε στίς τσέπες δεκάρες στά κρυφά,
κι ἔπαιζε μαζί σου τό ληστή, καί τό χωροφύλακα;
Ἦσπου μιά μέρα σέ πῆραν ζαφνικά,
γιά τά χαρακῶματα, παιδί μου, γιά τά χαρακῶματα.

Μὴν εἰστε ὑπερήφανοι γιά παράσημα καί στρατιωτικές τιμές,
μὴν εἰστε ὑπερήφανοι γιά ἀνδραγαθήματα καί
σημαδεμένες οὐλές!

Στόν τάφο σᾶς στέλνουν οἱ κυλοὶ σας ὄπαδοί,
ἡ κυβερνητικὴ παραφροσύνη καί οἱ φαμπρικάντηδες
οὐ φθονεροί.

Ἦσυσταν γιά τροφή τῶν κορακιῶν ἄρκετά καλοί,
γιά τά μνήματα, σύντροφοι, γιά τά χαρακῶματα.

Πετάζτε τίς σημαίες μακρυά!
Οἱ στρατιωτικές φιλαρμονικές, τό χορὸ τῶν πεθαμένων
σᾶς παινίζουν φανερά.

Ὅταν πεθαίνετε στά χαντάκια ἥρωικά,
μέ στεφάνι λουλουδένιο, σᾶς τιμᾷ ἡ πατρίδα εὐλαβικά.
Ἀπέναντι στέκονται πατεράδες, μανάδες, γυιοί,
πού δημιούργησαν ὅπως ἐσεῖς σκληρὰ λίγη ζωή,
δέ θέλετε νά δώσετε τά χέρια ὄλοι μαζί;
Φτάνει μιά χειραψία μας ἀδερφική,
σάν ἓνα ἀπ' τὰ ὠραιότερα δῶρα μας στή γῆ,
πέρα ἀπ' τά μνήματα, ἀδέρφια, πέρα ἀπ' τά μνήματα!

ΙΝΔΙΑ

Ἡ διαθήκη τοῦ ποιητῆ

Σουρεσὴ Τζόση
Μετάφρασε ἡ Ἄγνη Σωτηρακοπούλου-Σχοινῶ

Ἦσως γιά μένα, αὔριο δέν ὑπάρχει.
Ἄν αὔριο ὁ ἥλιος ἀνατεῖλλει
πὲς του ἓνα δάκρυ σταλάζει
ἀπ' τὰ κλειστά μου μάτια
στέκει ἀκόμα ἐκεῖ ὥσπου νά ξεραθεῖ.
Ἄν αὔριο ὁ ἄνεμος φυσᾷ
πὲς του ἓνα φρούτο γουρμασμένο
ἀπόνα χαμόγελο κλεμένο μιᾶς κοπέλας
εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ ἀπ' τό κλαδί μου
γιά νά πᾶνε.

Ἄν αὔριο ἡ θάλασσα φουσκῶσει
πὲς της ὁ Θεὸς τοῦ θανάτου
πού μὲς στήν καρδιά μου πέτροσε
εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ ὥσπου νά κομματιαστῆ
ἂν αὔριο τό φεγγάρι ἀνατεῖλλει,
πὲς του ὅτι ἓνα ψάρι πού παλεύει ἐκεῖ μέσα
εἶν' ἔτοιμο νά λευτερωθεῖ ἀπὸ τό ἀγκίστρι του,
ἂν αὔριο ἡ φωτιά ἀνάψει
πὲς της πῶς εἶν' ἀκόμα ἐκεῖ μιά σπῖθα

Λίγα φύλλα χαρτιοῦ

Μουκοῦντ Νταβέ

Μετάφρασε ἡ Ἄγνη Σωτηρακοπούλου - Σχοινῶ

Ἄνοιξα ἓνα γράμμα που νομίζω ἑμπορικό,
κι ἀντι ὄμως γι' αὐτό,
ἀνάμεσα στα φύλλα του βρήκα διαπλεγμένη
μία καρδιά ἑνός ἀνθρώπου.
Καθε φύλλο ἦταν κι ἓνα ποίημα,
ἓνα παχύ στρώμα συνασθημάτων
ἑνός χαμαρρός μιάς στιγμῆς
γαμιστῆς δημιουργία.

κάθε ποίημα μιά καταγραφή
ἀπο σκληρὴ παλὴ ψυχικὴ
κι ἓνα τακτηριὸ ζωῆς χυνοτὸν ρυθμικά.
Λαμβάνει σπέντα ν' ἀνοιξῆς ἓνα φακέλο
κι μπου ἐκεῖ ν' ἀνακαλύψεις
ἔργα ἀπο τὸ μυστηριὸ τοῦ χρόνου
βαλμένο ἔτσι σὲ λίγα φύλλα χαρτιοῦ.

Η. Η. Α

Ἀπὸ τὸ Λένινγκραντ στὴ Μόσχα

Τζῶν Κεντρικ

Μετάφρασε ἡ Ἄγνη Σωτηρακοπούλου - Σχοινῶ

Τὸ τραῖνο μπήκε μὲ ρυθμὸ μᾶς στο σκοτάδι...
Στὸ πρῶτο αἰσθημα τῆς ἀπεραντισοῦντς ἡ Ρωσία.
Τώρα — μαζί μᾶς στο σκοτάδι
κοιμάται ἐλπί μου ἡ γυναίκα στο χαμηλο κρεβατι τοῦ κουρε
μοιάζει μὲ τὴ μητέρα,
τὰ γκριζὰ τῆς μαλλιά λουσμένα ἀπ' τὸν πανσέληνο
τυλιγμένη ζῶσα στη ρουσικὴ κοιβέρτα,
ἀνάμεσα στὰ Δάστα.
Τὴ βλέπω νὰ ἀναρριεῖται γλυκὰ τὰ ὄνειρα τὰ τρυφερὰ τῆς νιότης,
θιμάσαι τοὺς νεανικούς σου ἐρωτες τότε που μᾶς στοὺς παθους σου χανοοῦν
Σαν τοσες ἄλλες μανες ἐλπίς κι ἐσύ,
μοναχὴ σου στη νυχτὰ στο κρεβατι ὅταν, ἔδν ὑπάρχει ἐρωτῆς.
Ὅταν τὸ παθος που τὰ ρούχα φλογίζε, ἔχασε πᾶς γιὰ πάντα τὴ φωτιὰ του,
παθος που ἔπισσε παιδί,
κι ἔπασε νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά τοῦ στρατιωτῆ
θαμένη μᾶς τὸ χιονι, ἐκεῖ ἔξω ἀπο τὸ Σταλινγκραντ.
Ἦλ, ὅσε με λοιπον νὰ γινω ἀποψε ὁ ἐρωτῆς του!
Τὰ γεράτια μποροῦν ν' ἀνθίσουν σὲ μίε νυχτὰ
θαρθῶ ἀπ' τὸ κρεβατι μου μᾶς στο δικό σου νὰ χρωθῶ.
Κι ὁ λαγνος θα γινω στρατιωτῆς ἐκείνης τῆς ἐξοσίας ἐποχῆς.
Νὰ σ' ἀγκαλιασω ὅφησε μὲ. Τὸ φλογαρο θα γινω ζῶο
ἐκείνων τῶν μοναδικῶν στιγμῶν, μὲ σαρκὰ μελλιαρῆ νὰ σὲ τυλιξω.
Δὲ θα μποροῦσα ταχα τὸ περασμα τοῦ χρόνου νὰ γαμισω
κι ν' ἀναστήσω τὸ γερασμένο σου κορμι.
Μα σὲ κοιτῶ και νοιωθω γελασμένος... λαγνια λαηλατημένη.
Γιατὶ τὰ ὄνειρα σου εἶναι ἀληθινα
και οἱ δικές μου σκέψας ὄνειρα!
κι ἡ συμπρωση τῆς γοητίας σπανια
Ἦρεκα νὰ μὲ καταλαβες, γι' αὐτὸ ἀποκρουστικὰ κιαλας χαμογελῶς.
Ἄναρρωτῆμαι κανεις τάχως ἐρωτα σ' αὐτὰ τὰ μακρινα ταξίδια.
μὲς στὰ νυχτερινα τὰ τραῖνα.
Μὰ ὄχι κοιμησου τώρα, τὸ φῶς μου ἐσβησε. Ζωστὸ σκοτάδι.
Οἱ ἀναμνησεις σου ἐρημητικες — δικές σου.
Καθως τοῦ Λένινγκραντ ἀφήνας τίς μπαλάντες
γιὰ ν' ἀκούσεις τὰ νέα τραγουδία τῆς Ρωσίας.
στὸν πηγαμὸ σου γιὰ τὴ Μόσχα,
ἐκεῖ που ἡ μικροκορη σου σὲ καρτερεῖ.

ΓΙΟΥΓΚΟΣ ΛΑΒΙΑ

(Σερβικόμφο Βοσνία)

Φανταστείτε κάτι άπιθανο

Ίζέτ Σαράιλιτς

Μετέφρασε η Βικτωρία Θεοδωρού

Φίλοι μου φανταστείτε κάτι άπιθανο.
Πενήντα χρόνια συνεχώς ειρήνη!
Καμία γυναικα δε λαβαναι συνταξη
για τον πεσόντα έν πολεμω άντρα της
όλοι οι συζυγοι είναι μια χωρα
κι έρωτευμενοι με τίς γειτόνισσές τους!
Κανείς δε γράφει ποιήματα
σαν εκείνα «Τής Έλσας τά μάτια»...

«Το χαρικόμα»

«Το τραίνο κίνησε για τό μέτωπο μεσανυχτα.»
Οί κριτικοι άμφιβαλλουν κουνωντας τό κεφάλι
και συζητούν πανω στην άπουσία του θεματος πολεμος
μα βεβια, γιατί όλοφάνερω είναι
όπως κανεις δε θελει πιά νά χάσει τη ζωή του.
Όλοι γράφουν έρωτικά ποιήματα
άκομα και οι ... Γερμανοί...

ΕΛΒΕΤΙΑ

Κορμός

Ραούλ Τζ. Μάρκ

Μετέφρασε η Άγνή Σωτηρακοπούλου Σχοινιά

Κάποτε τά παγωμενα νερά μέ τράβηξαν
άπ' τών βουνών τή μητρα,
πέφτοντας σαν ένα κομμάτι πάνω στ' άλλα
άπό γυμνές άσπρες μαρμαρόπετρες.
Τώρα άφημένος μοναχός
άπειλούμενος άπό τά βρύα,
περιμένοντας τή φωτεινή μέρα,
τότε πού ένας άνθρωπος
μέ κόπο σπαζει τίς άκρες μου
μέ τά σιδερένια του δαχτυλα,

όταν θά στρογγυλέψει τ' άγνό κορμι μου
φκιάχνοντας ένα μέλος άπό τήν Άφροδίτη
δίχως μολύβι, δίχως μέλη, δίχως αισθήσεις,
ή καρδια μου θά μείνει
μιά πέτρα·
μά ό λατόμος μ' άγαπά
ώς τή μέρα πού θά μείνει
κι αυτός ό ίδιος ζωντανός,
διαβρωμένος άπ' τά βρύα
κι όταν θάψει τήν ψυχή του
στο βουνό.

Του̃ σεισμoũ

Στέργιου Βαλιούλη

Ή άπρόσμενη δόνηση άφαιρέσει τό έπίστρομα
ζανάφερε στους τρομαγμένους δρόμους
νύχια και δόντια και κραυγές
στή νύχτα τήν προαιώνια νύχτα,
όταν ξεπρόβαλε ή πράσινη αύγή
κίνησε νά ζαναγουρίσει κούτσα-κούτσα
τό φάντασμα τής ντροπής.

Έκπληχτοι, θλιβεροι κι έτοιμόρροποι
οί πολυκατοικίες κι εγώ
θωπεύουμε τίς ρωγμές τών σπλάχνων μας
τή φορική τής έρημιās μας
Ή πολιτεία μέ πελιδνό πρόσωπο
άκούει το̃, τριγμούς της
και τρέμει
τρέμει...

Κυριε
όεν είχα δυο πουκάμισα
να ντύσω και του̃ γειτονα τό κορμι
Όμως και τό μοναδικό πού μου̃ δωσε ό μοχθος μου
κι ή χαρη σου-

Έλληνική ποίηση

Οί τραγικές έμπειρίες
μαύρες άράχνες στά σεντόνια μας
νά μη μπορείς νά κλείσεις ματι άπ' τό φόβο.
Ή άπειλη
χθόνιο τέρας πού έρέθισε ή πανσέληνος
βρυχάται δοκιμάζοντας τήν άντοχή μας.

Τά σπίτια έχουν δική τους φιλοσοφία
για τό θάνατο,
για τή φιλια και τόν έρωτα, άλλα κριτήρια,
άλλα σταθμά.
Όταν τά ένημερώνουν οι άνθρωποι
γεννοβολοούν άράχνες και κατσαρίδες.

Μέ πρόθεση συμφιλίωσης
τριγυρίζω ανάμεσα στους μαγισμένους τοίχους
ζαναζεσταίνω ήχους φιλιών
γέλια και δάκρυα ξεχασμένα
Τό σπίτι συνοφρωμένο και παγερό
δέ συγχωρεί τή λιγοψυχία μου
δεν έπικοινωνεί.

Χαιρετισμός (Στό Στέλιο Γεράνη)

• Αντώνη Κυριακόπουλου

Γράψε μου αν περπατάς τις νύχτες μοναχός
μέ την αλήγη του στήθους σου άνοιχτη
σινταβήση του χρόνου.

Οι μέρες μας σκοτεινιάσαν. Ο δρόμος μας
λιγοστεύει κι αρχίζει ο αέρανος.
Ήραιοι νεκροί! Πηλίνα άνοθηματα.
λείψανα τοίχων
έρείλια.
πικροδούφνες.

έλατσο...

κι έσποσο έλαζα.

Ολήμερα χρωματίζω έναν «Κοκκινο ήλιο»
που σημαίνει έλαδα στη δροσια του φεγγαριού,
της ψυχής μου γαλήνεμα και τρικυμία.

Ο Ντερβίς Άλη Καβάζογλου

Χρήστου Κατσιγιάννη

Σταθμει, όσο έξοισε, πάνω έπο τα ταχη του καλλιεργημένου μισους και φωνάζε όλάντε: Πρετα να συνυπερζου
με έρηνηκα, στην ίδια γής, στο ίδιο αύτο νησι και Έλληνες και Τούρκοι! Τουρκοκυπριας, να. Συνδικαλιστης και δη
μοσιογραφος, να. Πατριωτης και άντηρασιστας, να.

Μα, όπου και όποιον κι άν έρωτησε στη μεταμενη Κυερα, άν ο Ντερβίς Άλη Καβάζογλου ύπάρζε και ποιητης, μου
άπαντησαν πως όχι. Περιεργα...

Ο Ντεκτας, όρεισε έκατον έναν άπο τούς όμοιους του, να τον σκοτισσουν τον Ντερβίς Άλη Καβάζογλου... Ήτανε δε
καμιαση ή ώρα Κυριακη πρωί, στις έντακε του Άπριλη του ... Ταξίδευε ο Ντερβίς με αύτοκινητο, στη δημοσια άπο τη
Λεικωσια στη Λαρνακα, συντροφια με τον φιλο του Έλληνα συνδικαλιστη, τον Κωστα Μισιαουλα. Οι Δολοφονοι
του Ντεκτας, του 'χαν καλε σπημενη την ένέδρα... Υστερα άπο λιγες άρες, μές στ' αύτοκινητο βρήκαν τα δυο τους
πιωματα, άγκαλιασμενα... Όπου και όποιον κι άν έρωτησε στη μεταμενη Κυερα, άν ο Ντερβίς Άλη Καβάζογλου ύ-
πάρζε και ποιητης, μου άπαντησαν πως: όχι. Περιεργα... Γιατι, σαν καπας έτσι έγω φανταζομαι πως πρετα να ζούν
και να πεθαινουν οι ποιητες, όταν δεν θελουν και δεν πρεπει να πεθαινουν.

Η φωνή του Ντερβίς Άλη Καβάζογλου

• Και, να, που πιο οι ιμπεριαλιστες
καταφεραν να βγαλουν τα παιδια μας
τουρκακια κι ελληνικια στα βουνα,
να πολεμιάν ο ένας τον άλλον
κι ο ένας τον άλλον να χαλάν...
Παιδια, που ίσαμε χτες δουλευανε μαζί
στα ίδια έργοστασια, γραφεία, μεταλλεία...
Παιδια, που ίσαμε χτες ποτιζανε μαζί
με τό δροταρι τους την ίδια γής
γλυκό να γενει των παιδιών τους τό ψωμι,
σκοτώνουνται στου ζένου άφέντη το αυφερα...

Παιδια, που μας στα γηκεθα μαζί
ποσιζανε για την άρπωση, άλλη νικη...
Γάρα, τ' αρχαία πλαστία μας
στις όμορφες κυριακας μας έξοχες που για όλκαρες γενιών γενιές
συνήθισαν ν' άκούνε τις γλυκιές
ζωής και άρηνης παιδικες φωνές
άπο ελληνισκουλα και άπο τουρκακια
ριχνουνε κιτρινα τα φυλλα τους
σαν δακρυα λυπης, καθώς άκούν
τους πυροβολισμους των δελων...

Δυό ποιήματα
Του Γιάννη Καραβίδα

Ο έρανος

Ευλόγησε την εύωχια του
φορεσε τη μιτρα του με τό πετραδια
κρεμασε χρυσό έγκολπιον
άνεμισε στην άκρη του ραβδιού του μια βλαστημία
για τον «έν Χριστώ άδερφό» του
και τραβήζε με αύτοκινητο έφένινο
για τη «δραχμούλα της άγάπης»

Τά ζένα μάτια

Τυφλος καθώς ήταν
όμοιος μ' έκείνον του αύγγελιου
άπλωσε τό χερι του στον ίερα
να τον έλεησει.
— Λεφτα δεν έχω είπ' έκείνος,
μά σου δανειζω, άν θές, τά ματια μου
να βγείς να σ' έλεησουν...
Βγήκε,
κι όπως τά ματια ήταν ζενα
είδαν μοναχα για λογαριασμό τους.

Προσκυνημένοι

Στέφανου Τηλικίδη

Συχνά, στη διάρκεια της κατοχής, ο λαός μας, που μάχονταν ποικιλόμορφα για τη λευτεριά του, επαλήθευε κροσόματα συνειργασίας, της άρχουσας πρό πάντων τάξης με τους καταχτητές, που μ' αρχικό κίνητρο το κέρδος, έφταναν, στην προοσια της πατρίδας και της Αντίστασης.

Έδα παλάτι ζήκαλο κι άρχοντικό πανώριο,
Μέ πεντελίσια μάρμαρο και τσέχικο κρουστάλλι,
Και στ' άκριβά τά δώματα, φωτοπεριχυμένα,
άφέντες τρών και πίνουνε κι άρχόντοι χαροκόποι,
Μέ Γερμανούς, μέ Ιταλούς, μέ Βούλγαρους βοϊνίκους.

Και μιά γριούλα π' άπερνά, ζωμάχ' άνταρτομάνα,
στέκεται και θαμνίνεται και πικροκαταριέται:
— Άνάθεμά σας πλούσιοι, τριπλοπροσκυνημένοι,
που τριπλοπροσκυνήσατε τριπλούς καταχτητάδες,
Γώρα μέ γέλια, μέ χαρές, μέ κέρδητα περίσσα
κι όντας αΐγισ' ή λευτεριά, μέ του λαού τά κόπια,
Έσείς ζανά στά πλούτια σας, ζανά και στό κουβέρνο.

Πουλάκι άσημοφτέρουγο, κάτωσπρο περιστέρι,
σ' ώριο κιβούρι κόνεψεν, άποσταμό νά πάρει.
Θωρεί τά μοσκολούλουδα, του τάφου τά λουλούδια,
νά 'χουν τά φύλλα τους ζερά, τ' άνθια τους μαραμένα.
— Γ' έχετε, σείς τά λούλουδα, τ' έχετε τά βοτάνια
κι είναι τά φύλλα σας ζερά, τ' άνθια σας μαραμένα;
— Άχ και νά τό 'ξερες, πουλί, ποιός κείται στό κιβούρι.
Προσκυνημένος κείται, τριπλοπροσκυνημένος,
Που 'χε φαρμάκι στην καρδιά, ν' όμπιο στά σωθικά του.
Κινούν και πάν οι ρίζες μας νά 'βρουν θροφή στό χώμα,
Γ εύονται τ' όμπιο τό πηχτό, ρουφούνε τό φαρμάκι,
μαρμνίνονται τά φύλλα μας, ρεύουνε κ' οι άνθοί μας.

Ή μάνα τής 3ης Δεκεμβρίου του 1944

Λέσπως Καρούσου

Στά όλόμαυρα πέπλα τυλιγμένη
μέ χλωμό πρόσωπο σκιαγμένο
και δακρυσμένα μάτια
ό πόνος σου σύγνεφο στον ούρανό

Μαύρες παντιέρες άνεμίζουν
κι άντιβουίζουν μοιρολόγια
οί τάφοι τρίζουν
κι οι νεκροί
να σηκωθούν γυρεύουν
μαζί σου νά πορευτούν
να ψαλλουν τραγούδια ήρωικά
γεμάτα άντίσταση και πάθος.

Άντρες γυναίκες, έτοιμοι
για τής ζωής τό πανηγύρι
«ό χάρος βγήκε παγανιά»
τους πήρε στη σκοτεινιά του άδη
Άτέλειωτες τής Ιστορίας σειρές
κι οι μάνες πάντα ίδιες
στά μαύρα ντυμένες, μοναχές
καρτερούν τό θάνατο

κι άργεί νά 'ρθει πολύ
τίς ζέχασε
έρημικά χαλάσματα
ζωντανά λείψανα

Τά μαύρα πέπλα κυματίζουν
άγαλμα, σύμβολο καρτερίας
όραμά της ή νέα γενιά.
Τό βλέμμα χάνεται
στούς καινούργιους όρίζοντες
εΰχες στέλνει στούς κόσμους σιγά
μή κι άγροικήσει μοίρα κακή
και χυλασμό στείλει στη γή.

Σύμβολο του πόνου αΐωνιο
στημένη δέν σ' είδα στις πλατείες
νά συντροφεύεις
τά πουλάκια και τά παιδάκια
Έσύ σου τους κόσμους
μέ σάρκα και νου ντύνεις
κι άνναι πορεύονται στό χρόνο.

28 Οκτώβρη 1940 (Πρός τους αλληγούς μου)

Θ.Κ. Τρουπή

Λεν σήμερα, παιδιά, πριν χρόνια, μια Λαίτερα
αίγη άγουροζυπνησον ή ρωμιουση
έπ' τών τυμπανων τη βση κι έπ' τη φοβερα
Που 'σταλιν έδω ό νας Σαρξας Μουσουλινι.

Κι ήθελε την πατριδα μας σίλη κι άλατι...
Μα οι άργυτες οι φαραδες και οι ζυμαχοι
παροτηρον άλετρι, άχτυ και βελονι
και με τραγουδια βοερα πασαν στη ραχη.

Χιωνια, βροχεα, άπτοραλεκια και κενονια
νυχτομερα, στής Πηνέου το βουνα, άνηθόνι.
Οί Μαραθωνομαχοι, έπ' την καταφρονια,
ήθιοι πετιώνοντα· Λιγνήςας και νικόνι!...

Νικόνι οι λυγοι τους πολλους! Γινηκι θαρα!
Που θαμπακι άλακαρη την Οικουμένη.
Καρι στην Παναγια άναστα καθι μονα,
και νικητη να 'ρθι το γιο της περιμέντι.

.....

...Καθε χρονια, παιδια μου, ταυτην άγια μαρη
θυμάμαι άλλου τους λεβέντιας του χωριού μου
που σκαπειτησαν μ' αίκας στη ραχη παρη
μα κείνοι που δεν γυρισον μένουι στο νού μου.

Νά μή χαθει ή λεβέντισσα ψυχή (Στους Παναηπειωτες της ξενιτιάς)

Άννας Παπασαββα - Ντουσια

Καθε που σμιγομα, τρανο 'να πανηγυρι
κι άς εύχηθώμα ό άγνος του τονος, μη χαθει.
Λιθαρι ριζιμο άς γενάι, να κρατηθαι
της ξενιτιάς και της πατριδας μας γιοσυρι.

Μη, στής πολιβουτης πολιτεας το στυφο τό ελίθος,
σπληρνει ή άρια μας λεβέντισσα ψυχη
που αιώνας τωρα άντραωνια, τρέσει, γαλουχη
άνθρωποις ζηλουτους σε πνίμα, πραξας κι ήθος.

Πλαθα μας λατρας του τρανού, με άχι ίκετες,
Μηδ' άρνητες άγωνων, ραχτου άγονης γής!
Δεν είν' ό μισμος ποτε, σκοπος φυγής,
διαν στον τοπο μας γυριζομα' αίφργετας.

Μολυσοι, Χασνας, Θεσπρωτοι, Γραικοι, Άντιπας,
• Α Π Ε Ρ Ω Τ Α Ν • γής, τρισχιλιοχρονας ζωας,
τιύτα τα λογια άς είναι στους προγονους μας χας,
για μάς, άδερφουσουνης, φιλιωμού καμπανας.

Πριν άκόμη...

Στεφανίας Καλού

Πριν άκόμη για παντα χωρισομα,
ή μεγαλη σιωπη μάς τυλιγη.
Τό τραγουδι δε φτανει στο στομα μου
κι ό κρημος του με πνιγη.

Φτωχοί ....

Σπύρου Μουσελμη

Γιατι, γιατι, γιατι,
να είμαστε φτωχοι,
Έφαις τον κοσμο χιζομα,
έφαις και τον σταλιζομα
με χαρη κι άμορφια,
έφαις ή άργυτια,
και τοσο ναυαφομα
τοσο άπιστυζομα!
Γιατι, γιατι, γιατι,
να είμαστε φτωχοι:

Βνοζομα μας έπο τη γή
το μαλαρο και το φιλαρι,
και μάς το παρνουν άλλου
που λεγονται φταγαλου (!)
Έξ ποτε ε' άδικουμαστε
και θα περιφροτουμαστε:
Γιατι, γιατι το βιο μας
να μην είναι έπο μας;
Γιατι, γιατι, γιατι,
να είμαστε φτωχοι:

Έχε γειά

Άλεκου Χρυσοστομίδη

Άποσε καταφρομα
για την Καστελλα,
Στο σπυ με παρναρι
μια Καραβελλα...

Έφορτισε το όναρο
και την έλαδα
και την καρδια μου άκουρησε
να 'χω πιζιδα...

Και φουσκωσον το πανο
κοπι λω μου,
σχιωσι την καταχνη
ζωγρωσε μου

Κι ήσουν σαν Παναγια
στο μουρητιο,
το μαντηλι εχει γωο
για κυρηγιο.

Που να τρεχας ψυχη μου φιλερμη
σκια της πρωτοφαντης νιοτης
μεταζινη μαουκλα
της άγαπης της πρωτης!

Τά ρήματα

Ἀδιέξοδο

Κώστα Πηγαδιώτη

Μαρίτσας Παρασκευῆ

Ἔσυ θυμῶμαι ὀφθόγραφα
τῆς φρονήσεως δὲν ἤξερες.
Γιαυτο κι ἀκριβοπληρωσες
τις δυσκολες να μαθεῖς
κακιῶν ρημάτων
καταληξῆς
και πρωτου ἀπ' ὅλα
τοῦ ἀγωνιζομαι-
που σ' ὅλους ἤθελες
τους χρονους
ἀπταιστως να το κλινεις.

Αὐτο το καινουργιο ἀδιέξοδο νεκρωσε τῆς ψυχες.
Τὸ ἀνουσιο σήμερα διαδεχεται τὸ στεγνο χθές
σε μιὰν ἐναλλαγη που κανενα μηνυμα δε φέρνει, οὔτε φῶς.
Πῶς να βαδισοιμε σε μονοπατια κοινα, ὅταν οὔτε συντροφιοι καν.
Ἄκόμα και οἱ ἴσκιοι μας παράλληλοι μακραινουν.
Το αὔριο μια ἀναλαμπη ἐλπίδας κάποτε
Τυφοι σε τοιχοι χτυπᾶμε ἀπελπισμένα
Ἡ ἀκαμνία τῶν χειρῶν μας μόνιμη. ζῆνη ἢ ἀφή.
οὔτε να ψηλαφισοιμε τον «τυπο τῶν ἡλων».

Δυὸ ποιήματα

Δέν εἶναι τὸ φθινόπωρο

τοῦ Γιάννη Γαλανοῦ

Στέλιου Ντόμαλ

Κύριοι

Δέν ξέρω τί να σημαινουν αὐτα τα βραβεῖα σας,
οἱ ἔπαινοι τῶν «σοφῶν» σε σᾶς κύριοι(!)
Μια ζωὴ περάσατε κλεισμένοι
στους γυάλινους πύργους σας.
Δέν κατεβηκατε ποτέ νὰ περπατήσετε
Κι ἐσεῖς στὴν ἀγορά, δέν σκεφτήκατε ποτέ τὸν ἄλλον.
Εἶδατε ποτέ τὰ μάτια σας νὰ δακρῦζουν ἀπὸ λύπες
ἢ νὰ λάμπει τὸ πρόσωπό σας ἀπὸ χαρὲς
πού κυλοῦνε στους δρόμους;
Ἄψυχοι, σὰν αἰγυπτιακὰ ἀγάλματα
ἀπρόσωτοι, συβαροφανεῖς, ἀδιάφοροι γιὰ ὅλα.

Δέν νικηθήκαμε

Τί κι ἂν ἦρθαν ὅλα ὅπως ἐτοῦτοι τὰ ἔθελαν...
Κι ἐκεῖνη ἡ ἀνοιξὴ πνίγηκε, πρὶν νὰ καρποφορήσει;
Δέν νικηθήκαμε.
Δέν νικιέται ὁποιος δέν παραδέχεται τὴν ἥττα του.
Ποιὸς μπορεῖ νὰ σταματήσει τὸν ἄνεμο;
Ἐκεῖνη τὴ φλόγα πού μπήκε μὲς στὶς φλέβες τῶν παιδιῶν μας,
μὲς στὶς ψυχές μας, καὶ τίς στροβιλίζει;
Ὅσο ὁ πατέρας γυρίζει μὲ ψηλὰ τὸ κεφάλι στό σπίτι του,
ὅσο τὰ μάτια τῶν παιδιῶν λάμπουν,
δέν νικηθήκαμε, δέν πέθανε ἡ ἐλπίδα.

Δέν εἶναι τὸ φθινόπωρο
δέν εἶναι ὁ μολυβῆς οὐρανόσ
εἶναι τὸ φαντασμα τοῦ πεθαμένου μου καημοῦ
πού ὅλο γυρνᾶει στὴν ἴδια θλίψη
στό ἴδιο μελαγχολικὸ τοπίο.
Ἦτανε ἀνοιξὴ
μιὰ ἀνοιξὴ μὲσα στὴν ἀνοιξὴ τῆς νιότης
ἦταν κατακαλόκαιρο
τῶν παιδικῶν μου χρόνων καλοκαίρι.
Δέν εἶναι τὸ φθινόπωρο
ὁ μολυβῆς ὁ οὐρανός δέν εἶναι,
εἶναι ἡ σκιά, τὸ φαντασμα τῆς νιότης μου
εἶναι ἐκεῖνη ἡ ἀνοιξὴ μὲσα στὴν ἀνοιξὴ μου.
Κρατοῦσα σὰ σημαία τὴν καρδιά μου
Κρατοῦσα σὰ σημαία τὴν χαρὰ μου.
Ἦσουν ἐσύ που μὲ περιμένεις στόν κόσμο
κι ἦταν ὁ κοσμος πού περιμενε ἐμένα
κι ἦμουν ἐγὼ ὁ ἐρωτευμένος μὲ τὰ μάτια σου
καὶ εἶσαι σὺ ὁ καημός μου ὁ πεθαμένος.
Δέν εἶναι τὸ φθινόπωρο
δέν εἶναι ὁ μολυβῆς οὐρανόσ
εἶναι τῆς νιότης τὸ νεκρὸ μεγάλο ὄνειρο
πού περπατᾶει μὲς στὴ σκέψη μου ὀλοφάνερη
κι ὕστερα χάνεται σὲ μιὰ βαθιὰ μελαγχολία.

Νέοι ποιητές

Ἀχτίδες

Σκηνικό

Πηνελόπη Π. Μαρνέλη

Στέλιου Καραγιάννη

Χαμογέλασα πίσω ἀπὸ τὸ κλειστὸ παράθυρο
Κοίταξα τούς διαβάτες στό δρόμο
Ἐριξα μιὰ ματιά στό ρολοῖ τοῦ τοίχου
Κατόπι μορφισα μπροστά στό μεγάλο καθρέφτη
Καὶ ἡ σκηνὴ τελειωσε
Ἔτσι ἀπλά κι ἀθόρυβα
σὰν μικρὴς συνθηματικὴς κινήσεως καθήμενῶν ἀνταρτικῶν

Δέν θα μᾶς ξεριζώσει ὁ ἄνεμος
μὲσα στό φῶς, μὲς στὰ ἀγάλματα
δέθηκαν οἱ ρίζες μας.
Δέν θα μᾶς πνίξει ἡ βρώμικη ζωὴ
τώρα πού χάνεται τὸ σκοτάδι
καὶ ἡ δικαιοσύνη χαμογελάει στό μέλλον.
Γώρα πού οἱ φωτεινὲς ἀχτίδες
φανηκαν στὰ σύννορα
καὶ λιγοστός μᾶς ἔμεινε
ὁ σκοτεινὸς πῶς τὸ ἄγνωστο

Τετραγωνικά μέτρα

Ρεθυμνο 22-10-78

Του Σταύρου Π. Γιοβαννη

Όταν μᾶς κλῆσανε στους τσσοερῖς τοίχους μουχλιασαμε!
 Ἄγαπημένο μου κευκο, ἀγαπημένη μου λειμονια.
 Βηματα μετρημενα
 Θυμᾶσαι τίς ἐποχές τα χρονια κού τρέχαμε
 πατάμε γκαζι να προχωρησοουμε
 Τα μελη μας ἀτροφησανε, το μυαλο μας
 παρεμεινε στασιμο
 Οἱ μηχανές ἀντικαταστησανε τίς κινήσας μας.
 Ἄγαπημένο μου ευπαρισο, κρατησο το μηνιμα σου
 ἀσυ που ἀπο ψηλα με κοιτούσες
 ἔγω που ἀπο κατω θυμαζοα την ἀπροσιτη κορφη σου
 Γενιάς που καθησανε στη σκια σου.
 Οὐρανοζυστες πηρανε τη θέση σου
 προσπιος ὁ 35ος ὁ 40ος ὄροφος
 Ἄσο κεί θαυμαζοουμε την τομμεντουπολη.
 Βηματα μετρημενα
 καθετας κι ὀριζοντιες διαμετροι
 τετραγωνικα μετρα ἢ διαιμονη μας
 με μηχανές ἢ κινήση μας
 Δημιουργηθηκε ὁ τεχνητος ἄνθρωπος
 αὐτος ἔλεγχαι τίς κινήσας, τε αἰσθηματα
 ἀνοιξε ὁ δρομος προς την ἀπιστη αὐτυχια.
 Κι' ὄμως ὅταν μᾶς κλῆσανε στους τσσοερῖς τοίχους
 μουχλιασαμε!

«Θέλω νά ζήσω γιατί υπάρχουν
 ἔσού»

Κωστα Ἰωαννίδη

Θέλω να ζήσω γιατί υπάρχουν ἔσου,
 σα μια σταλα σε φύλλο μετα τη βροχη
 σαν ἐν' ἀστερι στῆς νυχτας τη μοναξια,
 σα μια πεταλουδα που χορευαι τρελε
 μέσ στη δικη μου καρδια.

Θέλω να ζήσω γιατί υπάρχουν ἔσου,
 στον ὕπνο μου σάν ὄναρο θαλασσα,
 στο δρομο μου σα σκια που με ἀκολουθαί,
 στη σκεπη μου σαν ἥλιος κού μεσουραναί,
 στο κελαγοσ καταλαεικο πανη.

Θέλω να ζήσω γιατί υπάρχουν ἔσου,
 σαν χρυσουθαμο στοῦ σπατιού μου την αὐλη,
 σα σταχυ στον ἀγρα, ἀσο αἰσθηματα μαστη,
 σαν κοκκινη παπαρουνα γελαστη,
 κού στεκα σε μια γωνια σκυφτη και μοναχη.

Θέλω να ζήσω γιατί υπάρχουν ἔσου,
 θέλω να ζήσω
 θέλω να ζήσω γιατί υπάρχουν ἔσου,
 γιατί υπάρχουν ἔσου...

Σάν ἐξομολόγηση

Ἄρη Τασιάνη

Θέλω νά σοῦ μιλήσω ἀποψε
 γιά τὰ δεντρα κού ἀνθισαν στη συνοικια μας.
 Θέλω νά σοῦ πᾶ γιά τούς δρόμους
 κού ἀσπρισαν οἱ νεολαῖοι...
 Ὑστερον

Ἰίπασμα εὐτυχίας

Δημητρη Πανουσακη

Κρυφα τις νυχτας
 σε μια γωνια τ' αὐρανοῦ
 στεκονται οἱ φηγοῦρες τῶν νεκρῶν.
 ποτε ἐνε κοκκινο ἄστρο
 πανου ἀπο τίς δυναστεῖας τοῦ τρομου.
 ποτε ὁ αἰθαμονικος καλμος
 τῆς ἡσυχας συνταδῆσας.
 Το φεγγαρι λυωνει και ρει ο αὐρανος
 πτικ σπινει, ὄχθας τῆς ἐλπίδας.

ΠΟΝΟΣ

Γιώργου Φριγγελη

Θλιμμενο ἠλιοτροπισο
 σκυμμενες κεφαλες
 κτρινη ξεροφυλλια
 γερασο ἦταν το χτας
 Μικρη ἀνεσο πυλ ἄβηγε
 σε γελιο σταυρωμενο
 κεραι Μεγαλοβδομεδου
 το χτας το προδομενο...

Τρυπισα λαγηνισ ὄλα μας
 διχας σταλια νερο
 ἔβαυγε χανοταν ἢ ζση
 σαν φῶς το θαλινο

Χτας τε ματια μας θλιμμενο
 σε λυμμενο ἀγκοκερια
 και τε ὄναρο γερμενο
 ξεραλας, καλοκαρδια!

Χτας κραταγαμε στο χερι
 τῆς ἐλπίδας, το σουγιε
 και στο ξεφλουδο τοῦ χρονου
 φτιαχναμε μικρη καρδια!

Τι ὄνομα καθενας μας να γραψα
 μεσα στην τση κού κρατάμε ἀκονια;
 Τι νοσημα θα ἔχα ἄν ἀλλαξα
 και μανια μεσα μας ἢ ἴδια παγωνια;
 ἄπλα, τμηκερυ να σφιζω τὰ χερια σου
 πανω στην καρδια μου...

Τα ὄμυρφα χερια σου που κατοτε
 μοναχα λουλουδια ξεραν να μαζευουν
 και τῶρα γερνοῦν
 πανω στις ἄσυχες μηχανες τῆς φαμρικας.

Πεζογραφία

Ίστορικές νότες

Ή αναμνήσεις από τό έπος τής Ήλβανίας

(Γιά τήν έπέτειο τών 38 χρόνων)

Του άξ/κου έ.ά. Βάσου Τσεκούρα

Ένας γενναίος δεκανέας

Σίν λοχαγός πεζικού, διοικητής ενός λόχου άκροβολιστών στή διάρκεια του πολέμου μέ τους Ίταλους το 1940, αίσθανομαι ύποχρεωμένος νά εξάρω όρισμένες άρετές του Έλληνα στρατιώτη, άκριβώς αύτουνοϋ που ήταν ό κυριος δημιουργός του Ήλβανικού έπους, και συνέχεια ό ίδιος που έγραψε μέ τό αίμα του, τούς ήρωισμούς και τίς θυσίες του, τό άθάνατο μεγαλείο τής Έθνικής μας Ήντίστασης.

Συγκεκριμένα θέ περιγράψω ένα μικρό περιστατικό που νομίζω έχει μία άπέραντη άκτινοβολία.

Είμαστε σκαρφαλωμένοι άπάνω στό Τομόρι. Μιά βαθιά πλατιά και διασπώδη χαράδρα μās χωρί ζε άπό τούς αντίπαλους. Στό βάθος τής χαράδρας τό χωριό Τρέμπελ φαινόταν ήσυχο. Ηού και που άπό τά διασταυρούμενα πυρά καταλάβαινε κανείς τί θα πεί πόλεμος. Ήντίπαλοι δύο στρατοί, ντυμένοι έμείς άπό δώ μέ τό χακί· και οί άπό κει μέ τό βαθύ φαιοπράσινο. Και όχι μόνο μ' αύτή τή διαφορά: εκείνοι έρχόντουσαν νά μās σκλαβώσουν μέ τό φασισμό τους . . . κι έμείς πολεμάγαμε γιά τή λευτεριά μας.

Ήταν άρχές Φλεβάρη του 1941, χειμώνας, χιόνια, ποτάμια, και ό άνεφοδιασμός μακριά. Ήθελες δύο μέρες νά πās. Ήστελνες στρατιώτες μέ 10 μουλάρια νά στά φορτώσουν μέ τρόφιμα και πυρομαχικά και έπειτα άπό τέσσερις μέρες σου έρχονταν τά μισά. Τά άλλα, ή τά Ήπαιρναν τά ποτάμια ή ψοφοϋσαν άπό τήν πείνα και τά κρυοπαγήματα. Κι άρχισαμε νά πεινάμε. Δέν είχαμε τίποτα, ούτε ψωμί. Ψαχουλεύαμε τίς τσέπες, στίς χλαίνες μας, μήπως βρούμε κανά ψίχουλο. Μεγάλο κακό κι ή πείνα!

Σ' αύτή τήν τραγική στιγμή ήρθε διαταγή άπό τή μεραρχία, νά στείλουμε νά πάρουμε ότι τρόφιμα βρούμε άπό τά γύρω χωριά, νά τούς δώσουμε άποδείξεις και νά πάν νά πληρωθοϋν στή μεραρχία. Τί νά πάρεις όμως άπό τά φτωχά άλβανικά χωριά, που και κείνα πεινοϋσαν μέσα στόν πόλεμο!... Τό πιο εύκολο νά πάρεις δυό τρία βόδια, νά τά σφάξουμε, νά τά βράσουμε νά φάμε λίγο κρέας, νά κρατηθοϋμε όρθιοι στά πόδια μας, μέχρις ότου κοπάσει ή κακοκαιρία και μās έρθουνε τρόφιμα άπό τόν άνεφοδιασμό μας. Μποροϋσαν έξ άλλου, νά μās επιτεθοϋνε κι οί Ίταλοί, και τότε:

Κάλεσα λοιπόν ένα δεκανέα, πάρε, του λέω, τρεις στρατιώτες και πήγαινε στά γύρω χωριά και φέρε μερικά βόδια νά τά σφάξουμε νά φάμε λίγο κρέας, νά μη πεθάνουμε άπό τήν πείνα. Κι ό δεκανέας έφυγε νά εκτελέσει τή διαταγή.

Ήπειτα άπό κανά δυό ώρες ό δεκανέας ήρθε.

-- Έφερες τίποτα γιά νά φάμε;

-- Όχι.

-- Ούτε κανά βόιδι; Δέν βρήκες;

-- Βρήκα, κύριε λοχαγέ αλλά δέν τά πήρα.

-- Γιατί;

-- Καλά τά πήρα άπό τά σπίτια, τά έβιαλα μπροστά, και ξεκίνησα. Μά όμως ήρθαν δύο γυναίκες και κάτι μικρά παιδιά, κρεμάστηκαν στους λαιμούς τών βοϊδιών και κλαίγουν. Τούς λυπήθηκα τ' άφησα κι έφυγα.

Ήέντε λεπτά άπλώθηκε μία σιωπή σ' όλους μας! Ό ένας κοιτοϋσε τόν άλλον. Κανείς δέν μπορούσε νά βγάλει λέξη.

Καλά, είπα στό δεκανέα.

Μέσα μου όμως έγιναν πολλές σκέψεις κι άλλο έπρεπε νά κάνω. Ήξερε ό δεκανέας ότι ό ποσώηποτε έπρεπε νά εκτελέσει τή διαταγή. Μή εκτελώντας την, μάντευε τι μποροϋσε νά του καταλογιστεί άπό τό λοχαγό του, κι άπ' όλους τούς στρατιώτες του λόχου, που όλοι τους πείναγαν, κι ό δεκανέας μαζί. Μποροϋσε νά σταλεί στό στρατοδικείο. Αύτός τ' άψήφισε όλα αυτά και μή θέλοντας νά ρθει σέ σύγκρουση μέ τή συνείδησή του, δείχνοντας τήν ανθρωπιά του, άφησε τά βόδια κι έφυγε. Είπα πάρα πάνω. Άλλο έπρεπε νά κάνω. Μάλιστα, έπρεπε ν' άγκαλιάσω τό δεκανέα και νά του φωνάξω δυνατά «μπράβο λεβέντη δεκανέα, είσαι ένας γενναίος ένα διαμάντι μέσα στους Έλληνες».

Κι άναμφισβήτητα γενναίο θ' άποκαλέσω αυτόν τόν πεινασμένο και ταλαιπωρημένο δεκανέα του Ηου λόχου του Ηου Πεζικού Συντάγματος, που τ' όνομά του γάθηκε μαζί με τό άπο

την Δ. Γαλλική Δημοκρατία. θέσπισε το νόμο «ότι ο στρατιώτης μπορεί να μην εκτιλά μια διαταγή που έρχεται σε σύγκρουση με τη συνείδησή του». Και σ' αυτόν το νόμο που θέσπισε με τη γενναία αυτή πράξη ο δεκανέας. όλοι οι στρατιώτες του λόχου και ο λοχαγός τους μαζί, με τη σιωπή τους βροντοφώνησαν «εγκρινουμε» κι άς πέθαιναν από την πείνα.

Μα δεν πέθαιναν. Σε δύο μέρες κοπιασε ή κακοκαιρία κι ήρθαν τροφήμα. Κι όταν σε δύο μήνες άρχισε ή υποχώρηση με την πίσβολή και των ναζιτών στην Πατρίδα μας για ένα μήνα μέχρις ότου φτάσουμε στο έλληικό έδαφος, οι Άλβανοί κάθε βράδυ μās προμηθεύαν τους καλύτερους όδηγούς για να μās όδηγήσουν από τα κατσάβραχα στις νέες τοποθεσίες, εκεί που τό προί θα περιμέναμε όλη τη μέρα να περιποιηθούμε τους φασιστες που μās ακολουθούσαν. Και δέν άκούστηκε ούτε μία τουφεκία μέσα στη νύχτα από τους Άλβανούς έναντιον του Στρατού μās, που ήταν έξη μήνες στη χώρα τους και έβρευγε από κεί όριστικά.

Κι ο δεκανέας μου δέν ήταν κανέννας άποφοιτος Πανεπιστημίου από κείνα τα πανεπιστήμια που άφθονούν στις χώρες των άλλων δεκανέων του φασιισμού που όδημιουργήσαν εκείνο πο' γινε στα Καλάβρυτα, στο Δίστομο, στο Μονοδένδρι, στο Νταχάου, στο Μαί Λαί και σ' άπειρα άλλα μέρη της γής. Ο δεκανέας μου ήταν ένα παιδί του ύπεροχου έλληικόου λαού. Κι οι αντίθετοι θα μου φωνάζουν: Έ, όλα αυτά τα κακα γίνονται από τον πόλεμο, αυτός είναι ή αιτία.

Ναι άλλα, από τη την αιτία πρέπει να χτυπήσουμε.

Ένα δραματικό άφηγημα
άπό τη ζωή των προσφύγων

Κάτι Χριστούγεννα άλλιώςτικά

Του Άντρεά Όνουφριου

Λιμένας Κύπρου 5.11.77

ΕΞΩ ΑΠ' ΤΟ ΤΣΑΝΤΗΡΙ ΜΟΥ ξημερώνει. Η 25 του Δεκέμβρη είναι ή μέρα που όρίσανε οι άνθρωποι να γιορταζουνε τη σαρκωση της αγάπης. Μα γώ τη βλέπω να κοιτάται σφαγμένη έξω απ' τη σκηνή μου. Όλοχρωνα την κυνηγάνε και τη σκοτώνουνε οι άνθρωποι και στις 25 του Δεκέμβρη ξαποσταίνουνε να γιορτασουν τη γέννηση της.

Υπαρχουνε βέβκια οι έγγυητές της αγάπης στη γή. Συμβούλια και όργανισμοί, μεγαλοστομοί και μεγαλόσχημοί. Μα ή έγγυηση τους δέν καλύπτει τη μικρή παρθενική της κοι τη στο νησί της Κύπρου. Αυτόι όλοι πιο πολυ νιάζονται για τα ψωρια στις μολυσμένες θαλασσες ή για την κακομεταχείρηση άόεσπτων σκυλιών. Για Έλληνες ξεσπιτωμένους, σφαγμένους, άγνωστους, βιασμένους και ξεκληρισμένους δέν ύπαρχει τίποτα καταχωρημένο.

Εμείς μένουμε άκάλυπτοι. Μπορεί όποια στιγμή θέλει ό κάθε Άττιλμς να μās τρώει, ή άγάπη για μās δέν έχει ύπόσταση.

Σήμερα τόξ ήμερολόγιο (γνωστους που έχουν έναν τοίχο να τό κρεμάσουν) λέει πως είναι Χριστούγεννα στην έλληική αυτή γωνία του κόσμου. Άλλοτε, όταν μπορούσαμε να χουμε κι εμείς μια στεγή πάνω απ' τα κεφάλια μας, φτιάχναμε τό χριστώψωμά μας, τις πιττες, τα γλυκά μας και τη γαλοπούλα μας. Άνοιγαμε τις πόρτες και τα παραθύρια μας να καλωσορίσουμε τ' άγγελικό μαντάτο της ειρήνης και της εϋδοκίας. Τώρα δέν έχουμε παράθυρα και πόρτες ούτε για ν' άνοιξουμε, ούτε για να κλείσουμε. Και μήνυμα των άγγέλων καθώς είναι τόσο χαμηλόφωνο, δέν μπορεί ν' άκουστεί απ' τό βόγγητό και τό κλάμα μας, καθώς άποζητάμε

Ο Β. Τσακούρας στο μέτωπο τοξ 1940

άνομιση σε άξ'τους τοξ λόχου του.

Έγώ δέν ξέρω να λέω όμορφα λόγια. Άλλωστε, που να βρεί θέση ή όμορφιά, όταν έχεις όμο παιδιά και τόνα να ναι άγνωστους στο σπητήριο έτος 1974 μετα τη σαρκωση της αγάπης. Είκοσιενός χρονών! Γυρισε από την Άθηνα, που 'χε πάει για σπουδές, τό καλοκαιρι- έφτασε σε μās, στο χωριό, στις δεκατέσσερις του Ιουλίου. Δεκαεντε κανυνε πραξικόπημα και μύσανε τον Άττιλα στις είκοσι. Είκοσιμιά τονε χύσαμε! Πιαστηκε αιχμάλωτος μαζί με άλλους συντροφους. Οι άλλοι γυρισανε, αυτός όχι. Άν γύριζε, ό αριθμός των άγνωσττων θα 'τανε 2146.

Η γυναίκα μου έχει τρελαθεί. Που να καταλάβει πως σημερα είναι μέρα για τα Χριστούγεννα. Βέβκια έρχονται στη μύτη της (ύποθέτω τουλάχιστον) οι μυρωδιές απ' τα γλυκά και τις γαλοπούλες των φουρνων άπο τα γειτονικά σπίτια των τυχερών (αυτών που ως τώρα έχουν άκομα άκουσραφα τα σπίτια τους) άλλα που να φανταστεί πως είναι για την αγάπη.

Τη θυμάμαι τη δύστυχη άλλες χρονιές, που να σας τα λέω. Όταν πλησίαζαν τα Χριστούγεννα, σκοτωνόταν να όωσει άλλη όνη στο σπίτικό μας. Τι πύστρα και τι στολίδι, τι γλυκά, και τι τραγουδι, γέμιζε τό σπίτι μας! Και πρωί, πρωί, στις 25, μās ξύπναγε να πάμε στην εκκλησία ν' άκούσουμε τό χαρμόσυνο μαντάτο της γέννησης της αγάπης που 'ρθε στη γή να μερέψει όλους τους ανθρώπους, και Έλληνες και Τούρκους και Έγγλέζους και Αμερικάνους και Γερμανούς.

Τώρα, έδώ και τόσους μήνες, κάθεται και κλαίει και ζητάει τό γιό της. Τήν πήρα παντού. Σ' όλες τις πρεσβείες, σ' όλους τούς οργανισμούς και σ' όλους τούς συλλόγους. Γράψαμε και τού Βαλτχάιμ πού συγκινήθηκε πολύ. Κανένα δέν αφήσαμε πού νά μήν τόν συγκινήσουμε, και τίποτα δέν έγινε.

Ο άλλος μου γιός είναι πιτσιρικάς, γύρω στά δεκάξη. Αλλά, παρατηρώ στά μάτια του κάτι σκιές πού μέ τρομάζουνε. Ίδιες μ' αυτές πού χουνε τά μάτια τών μεγάλων. Βλέπει τή μάνα του πού κλαίει, βλέπει έμένα πού δέ βγάνω μιλιά άπ' τό μολύβιασμα τού πόνου και κλαίει και δέν μιλά κι αυτός. Θεέ μου, όντας σφάξανε τήν αγάπη δώ πέρα στήν Κύπρο, οί μεγάλοι τρελαθήκανε, και οί μικροί μεγάλωσαν στά ξαφνικά.

Μια βδομάδα τώρα τονε βλέπω πιό άνησυχο. Στήν αρχή σκέφτηκα πώς ήταν οί θύμησις γιά τις γιορτές τών Χριστουγέννων. Μπορεί νά θέλει νά φορέσει κάτι καινούργιο - όπως τό συνηθίζουν - και ξέρει πού κάτι τέτοιο είναι άκατόρθωτο. Νά φάμε δέν έχουμε, γιά τέτοια είμαστε; Όμως γελάστηκα. Δέν τόν άπασχολούσαν τέτοιου είδους πολυτέλειες.

--Ξέρεις πατέρα, μου λέει κάποια στιγμή πού ή μάνα του κρυφοκοιμήθηκε άποκαμωμένη. Νά φέρω τόν άδερφό μου δέν τό μπορώ. Μόνο ό Θεός ξέρει πού βρίσκεται. Άν όμως πήγαινα στό χωριό μας και της έφερνα μία φωτογραφία του! . . .

Κόντεψα νά μείνω στόν τόπο.

Παναγία μου γιέ μου, τί μου λές!!

Έκατό μέτρα είν' από δώ πατέρα!

Γιόκα μου τις εϋχές μου νά' χεις, μου λές τέτοια πράγματα. Έχουμε ένα χασημιό, φάνει. Άν περάσεις τις γραμμές δέν γυρνάς πίσω ποτέ. Θα σε σκοτώσουνε χωρίς δεϋτερη κουβέντα!

Μά σπίτι μου θα πάω!

Λικό σου τό λές έσύ, ή καρδιά σου, ό νοϋς σου. Οί έγγυητές όμως, τό δώσανε στόν Τούρκο.

Νόμισα πώς τόν έπεισα. Πόσο ξέρουμε τά παιδιά μας! Λέπει τώρα τέσσερις μέρες. Μετρώ τις στερνές κι άβάσταχτες ώρες της ζωής μου. Πού νά τό πώ στή γυναίκα μου! Της είπα πώς τόν έστειλα σε μία συγγενισιά μας στή Λεμεσό γιά τις γιορτές. . . . .

Και είναι σήμερα Χριστούγεννα. Θα τά γιορτάσουν ήσυχα, ήσυχα και δίκαια... κι οί Αμερικάνοι, κι οί Έγγλέζοι, κι οί Γερμανοί και κάμποσοι Έλληνες. Έμεϊς, πού θεωρούμε διπλοσφαγμένη τήν αγάπη έξω άπ' τ' αντίσκηνά μας, πού νά βρούμε τόση ύποκρισία γιά νά γιορτάσουμε.

Ο αριθμός τών άγνωσμένων θα γίνει 2148. Και τρεις χιλιάδες νά γενει, ό κόσμος θα γιορτάζει κάθε χρόνο στις 25 τού Δεκέβρη. Έχτός άπ' τούς άπόκληρους έμψ, τούς πολλά άμαρτωλούς (πιό μεγάλο μας κρίμα πού δέν μείναμε νά μās σφάξουνε στα σπίτια μας μέσα).

Η γυναίκα μου δέν με ξύπνησε νά πάμε στήν εκκλησία. Δέν κατάλαβε τί μέρα είναι σήμερα. Όλες οί μέρες είναι: ό γιός της πού λει

πει! Γιά μένα είναι δυό φορές γεμάτες μά κείνη όσεν τό φαντάζεται. Έλπίζω μετά τις γιορτές νά μην είμαι ζωντανός νά ψάχνω γιά άλλες εξηγήσεις.

Στις Αρχές είπα τήν αλήθεια γιά «πάν ένδεχόμενο». Ο μικρός γιός μου δρασκελήσε τις γραμμές τού Άττίλι γιά νά πάει σπίτι του νά φέρι μια φωτογραφία τού χαμένου του άδερφού, στη μάνα του πού κλαίει όλη μέρα. Βούξιν οί εφημερίδες και τό ραδιόφωνο. Ούτε τόνα ούτε τ' άλλο μπορούσαν νά φτάσουν στό τσαντήρι μας. Συγκινήθηκε ό κόσμος, έγινε συζήτηση μεγάλη, τό προσφυγόπουλο, ό ήρωικός έφηβος πού δρασκελά τις γραμμές πού τονε χωρίζουν από τή γή πού τονε γέννησε και πάει νά φέρι της μάνας του μία μαρτυρία γιά τό γιό της πού χάθηκε. Οί Αρχές κάνανε εκκληση στους εισβολείς νά μην τόν πειράξουνε - παιδί είναι, τί μπορεί νά τούς κάνει. Η Είρηνευτική Δύναμη τού ΟΗΕ ένδιαφέρθηκε νά προσφέρει τις ύπηρεσίες της.

Τέσσερις μέρες τώρα, μόνο συγκίνηση και έξύμνηση της ήρωικής πράξης τού γιού μου. Η αγωνία μένει άτόφια γιά μένα. Πιό τυραννική ή σκέψη τού τί θα κάνω άν δέν πεθάνω μετά τις γιορτές. Ίκετεύω, τή νεκρή αγάπη νά μου συμπαρασταθεί. Κι άν είχε κι αυτή μία όργάνωση, θα της υπέβαλλα σχέδιο ψηφίσματος ζητώντας της νά με καταδικάσει άμέσως σε θάνατο.

Πώς καταντήσαμε, «έν ταϊς έσχάταις ήμέρες» νά έπιζητάς τό θάνατο γιά λύτρωση, τήν ώρα πού ή γή γιορτάζει τή γέννηση τού Σωτήρα, τή σάρκωση της Αγάπης, της Είρήνης και της Δικαιοσύνης! . . .

Πικρές σκέψεις γεμίζουν τό μυαλό μου. Βρίσκω πώς είναι μεγάλη άπερισκεψία νά ζητά κανείς στα τέλη τού αιώνα μας, νά τού επιτρέψουν νά γυρίσει στό σπίτι του. Είναι εγκλημα κόντρα στις συμφωνίες και τις συμβάσεις - μυστικές ή άλλες - νά διεκδικείς τό Ιερό - άλλοτε - δικαίωμα - νά σου επιτρέψουν τόν αίχμάλωτο γιό σου, ή νά σου επιτρέψουν νά προσκυνήσεις τή γή πού σε γέννησε.

Η βία είναι υπεράνω κάθε συναισθήματος και άποτελεί τή συνισταμένη τού τεχνολογικού πολιτισμού μας. Μπορείς νά τήν προστέσεις άνάμεσα στ' άλλα, ξεπερασμένα πιά, στολίδια τού χριστουγενιάτικου δέντρου, κάθε φορά πού γιορτάζεις τή γέννηση της Είρήνης.

Μπορεί, βέβαια, άντι γιά γαλοπούλες, νά τρώνε οί μεγάλοι έγγυητές ψητό κρέας από κορμί Έλληνα Κύπριου· αυτό όμως δέν άντιβαίνει σε καμιά διάταξη κανενός χάρτη, φάνει νά μην κάνουμε κι έμεϊς τό ίδιο γιαντούς. Γιά τούτο και φροντίζουν νά μās έφοδιάζουν μόλικες γαλοπούλες τώρα τις χρονιάρες αυτές μέρες, σ' ανταλλαγή γιά τό κρέας πού μās πήραν. Έτσι έρμηνεύεται άπόλυτα τό άγγελικό μήνυμα «και επί γής ειρήνη έν ανθρώποις εϋδοκία...»

Έγώ πάντως άρνήθηκα νά πάρω τή γαλοπούλα πού μου έφταν. Κανονικά θα έπρεπε νά πάρω δυό, μία και έδωσα δυό κορμιά, αλλά έπαιδιή γιά τόν τελευταίο δέν μαθεϋθηκε ακόμα

Ἡ μουσική καί ἡ εξέλιξή της

(Βιογραφικά μουσουργῶν καί ἔργων τους)

τοῦ Ντίνου Κούγκουλου
ἀρχιτεκτονῆ

Ἡ Γαλλία τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μᾶς παρουσιάζει τὸ μουσικοσυνθέτη Μερκλιός (1803 1869), θεωρούμενο θεμελιωτὴ τῆς προγραμματικῆς μουσικῆς, μὲ τὰ ἔργα: «Καταδικη τοῦ Θεουσι», «Μενβενούτο Τσελλίνα», «Φανταστικὴ Συμφωνία», καὶ «Τρίαινα». Διακρίνεται γιὰ τὴν ἐνταση τοῦ δραματικοῦ ὄρους. Ἀκολουθεῖ ὁ Γκουνό (1818 1893), μὲ τὰ μελοδραματά: «Φαουστ», «Ρωμῆος καὶ Τουλματα», καὶ «Μιράντα». Ὑπάρχει μαζί μὲ τὸν Μπίζε (1838 1875), ὁ ἐπιφανέστερος ἐκπρόσωπος τοῦ γαλλικοῦ μελοδραματός. Ἔργα τοῦ δευτέρου εἶναι: «Ἀλιεὶς Μαργαριταριῶν», «Ἀρλεζιάννα», «Καρμεν» κ.ἄ. Τέλος, ὁ ἐβραιογερμανικῆς καταγωγῆς Ζακ Ὀφφενμπαχ (1819 1880), πολιτογενεστὴς Γάλλος πολίτης καὶ σύνθεσε ἔργα σπουδαίας ἀξίας: τὰ γνωστότερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι: «τὰ παραμύθια» τοῦ Χοφμάν (μελοδραμα), καὶ οἱ ὀπερέττες: «Ὁ Ὀρφέας στὸν Ἄδη», «Ἡ ἄρρα» Ἐλένη, καὶ «Παρισινὴ ζῶση».

Ἡ Τεχνοσολοβία ἀντιπροσωπεύει τὸ μουσικο ρομαντισμὸ μὲ τὸ Σμέτωνα (1824 1884), διακρινόμενος ἐπίσης ὡς πιανίστας, μουσικοσυνθέτης, μὲ τὰ ἔργα: «Ἡ πατρίδα μου», καὶ «Ἡ πουλημένη νύμφη». Ἀκολουθεῖ ὁ κορυφαῖος τῆς χώρας αὐτῆς Νίτσορζακ (1841 1904), τὰ ἔργα τοῦ ὁποῦ διαπνεύονται ἀπὸ φιλόσοφο λυρισμὸ, καὶ εἶναι ὁ ὀλοκληρὸς τοῦ μουσικοφιλο κοινὸ πολὺ ἀξιογασπῆτα. Διακρίνουμε: «Συμφωνία σε ρε», «Ραββίμα», καὶ «Συμφωνία τοῦ νέου κόσμου».

Ἡ ὄπερα ποὺ ὁ συνθεσμιατικὸς Νίτσο ἀκούσε 36 φορές.

παινισί. Ἄς τὸ περῆρουν τὸ φαί, ὅταν θὰ ἔχω τελειώσει σκεφτομουνά. Τοῦ εἶπα τὴ σκέψη μου. Μὲ τὰ πολλὰ εἶδε κι ἀκόσιοι. Ἐνῶστε, πῶς ἤμουνα ἀποφασισμένη νὰ περπατήσω στὸ τεντωμένο σχοινὶ κι ἐπῆρασε λιγάκι. Μὲ πολὺ κορὸ προχώρησα. Ἡ τόση μου προσπάθεια πὲ κάποιον ἄλλον μὲ λιγότερο μυαλό καὶ περισπούρη θέληση, θὰ εἶχε κανὴ θάυματα. Αὐτὸς εἶχε πολὺ καλὸ μυαλό, ἀλλὰ κανὴ διαθεσιμὴ κι ἐνδομυερν. Μετὰ ἔπαινα τὴ μικρὴ. Αὐτὴ ἦταν ἐργασιακά. Εἶχε ὁμῶς πολλὴ δουλειά στὸ σπίτι. Τὸ σχολαστὸ τῆς, το εἶχε ὡς ἀρχή, νὰ μὴ σηκώνουν κεφαλι οἱ μαθητῆς. Οἱ γονεῖς θιμμάζαν.

Τα! τα! τα! Αὐτὸ εἶναι σχολαστὸ! Εἶδατε δουλειά ποὺ βαζει! Κινεῖ τὰ παιδιὰ

—Τὸν κύκο τους, τὸν καιρὸ, μουρμουρίζα. Τὰ σκετουνουν τὰ παιδιὰ. Νὰ προβληματὰ, νὰ ἀσκηταῖς. Γραμματικὴ ἔξη αὐλίες. Κατεχίτα, ἡ ἱστορία καὶ τ' ἄλλα. Ἔργα πῶς πολλές. Ποτὲ δὲν τελείωσα στὶς ὀχτῶ. Καλὲς ὅσα ἐφευγα ἀπ' τὸ σπίτι. Ἐπὶ καὶ βρισκομουνά στὸ στενὸ δρόμο, σηκώνω τὸ κεφάλι προσπαθώντας νὰ βρῶ λίγο οὐρανὸ μ' ἐνὶ ὑπέρει, νὰ βυθιστεῖ ὁ νοῦς μου στ' ἀκαίρο ν' ἀνακουφιστεῖ.

Τὸ μαθητὰ συννεχιζόταν μὲ πολὺ μοχθὸ. Στραγγίζα ἀπ' τὴν κουραση. Προσπαθῆσα νὰ συνθηθίσω σ' αὐτὸ τὸ βραπῆμο τῆς ψυχῆς μου. Ἡ κυρία περιστέρη, ξαπλωμένη μ' ἄραϊα διαφανὴ νυχτισῆ, μακιγιαρισμένη ἀναπαυσόταν. Παντακαπὶ εἶχε, κάπου δὲν μπορούσε. Ἄπ' ἐκεῖ ἔδινε ὀδηγίες πρὸς τὰ παιδιὰ καὶ πρὸς τὴν ὑπηρετρία. Μετὰ ἀπὸ μενὰ ἔρχοταν ὁ βιομηχανός. Μείτριος, τετραγώνος, ὁμορφος, ἀρρενωπός, ἀνθρώπος τῆς ὀρίσης.

—Ἦρθες Ντίνου μου; Ἄχ! Ντίνου μου δὲ μπορῶ σημερὰ. Κάτι ἔχω, ἀλλὰ, δὲν ξέρω τί!

Μὴν ἀνησυχεῖς καλὴ μου. Κοριτσι μου χρυσὸ! ματς, μουτς, ὁ ἀσπασμός. Τὸ γραφεῖο τοῦ μικροῦ ἦταν ἀντικρυστὴν κρεβατοκάμαρα. Ἄνοιχτες οἱ πορτες. Ἐπὶ ἀπολαμβάνω τὸ θέαμα τῆς συζυγικῆς τρυφερότητας. Ἄκουγα πολλές φορές τὰ: «κούκλι μου, ματῆ μου, καλὴ μου, πέρδικά μου, καὶ τὰ: «Ντίνου μου, ἀνδρῶ μου, καλὴ μου!» Ἄχ! Ἄχ! δὲν

λιγῆσα, πῶς ἦταν τρυφερὸ ζευγάρι. Μετὰ ὁ κ. Ντίνος φιλοῦσε τρυφερὰ τὰ παιδιὰ του, τὰ πῆραζε λίγο κι ἐφευγε. Σὲ λίγο τυροφερνε μὲ τὶς παντοῦφλες, τὴ μπιτζάμα καὶ τὴ ρομπὰ του πιλοφωρίζοντας χαρῆκαμινά. Οἱ δουλειὰς πῆγαιναν ἐκρησθῆμα. Ἐξὼ παρακαρημένες ἦταν μιὰ μαυρὴ «μῆρνεν τῆς» καὶ μιὰ «τῆγκουίρα».

Μιὰ μέρα ὁ μαθητῆς μου δὲν ἀποφασίζε μὲ κανέναν τρόπο νὰ δουλειεῖ. Βρε καλὴ μου, βρε χρυσὴ μου, τιποτὰ. Σταματήσα καὶ ζεσμῆνα Πρωιταθῆσα νὰ τὸ πιζητήσω μαζί του, ἀόνατων! Μεγάλη μου ὑπομονή, μὰ ἀρητητικός, ἀνενότος. Εἶχα πῶς μαρεθεῖ. Στὸ διαβόλο, εἶπα, καὶ τὰ λεφτὰ καὶ ὅλα. Τουλμαχιστὸ νὰ μὲ θυμάται. Σηκῶνω τὸ χερὶ μου καὶ τὸ δίνω ἕνα σαμπῆλι, μεταξὺ μέτριου καὶ γεροῦ. Ἰραμαζα μὲ τὸν ἀπυτο μου, γιὰ τὸ ὄμμα χωρὶς πονο, χωρὶς λυπη. Τὸ ὄμμα μὲ παθος κι ἐνῶσα ἀνακουφιστῆ. Ἐξ τοτε δὲν τὸν εἶχα ἀγγίξει. Τοῦ ἦρθε μεγάλο ζαφνιασμα. Μὲ κοιταζε ὅλος ἀπορία καὶ περνούσαν ἀπ' τὰ ματῆ του πιεῖς φαίκα. Τὸν κοιτοῦσα ἴσια, σταθερὰ καὶ θὰ πρεπα ὄλο τὸ προσωπο μου νὰ ἦταν σκετῆνα. Τοῦ ματωσε ἡ μυτῆ. Κοντα πρὸς τὴν μυτῆ δὲν εἶχε πῶς τὸ χιτιστικῆ. Ἄναρωτιόμουν γιὰ τὸ αἶμα; Μιὰ τὰ ὁμολογησε, πῶς, πρὸ σχολαστὸ, τρεῖς φορές εἶχε ματωσε ἕκαστὴ τὴν ἡμέρα. Δὲν τὸν λυπήθηκα. Ἄς ματωσε ὀλοκληρὸς. Εἶχα φτασε κερὰ ἀπ' τὰ ὄρια τῆς ὑντοχῆς μου.

Δὲν ἀντεχω ἄλλο, εἶπα πρὸς τὴν μάνα του. Παραιτοῦμαι.

Ἐφευγα ἀνάλυψη καὶ χαρομένη σαν κότσυφλα. Μὲ πῆραν τηλεφῶνω. Ἐπρεπε νὰ πάρω τὰ λεφτὰ, ποὺ μοῦ χροῦσταγαν. Στὸ σαλόνι ἦρθε ὁ ἴδιος, ὁ μικρός. Κοιταζε τὶς μῆτες τῶν πακουτισῶν του. Καπὶ ἦθελε. Τὸν ἀκούσα ἀχά:

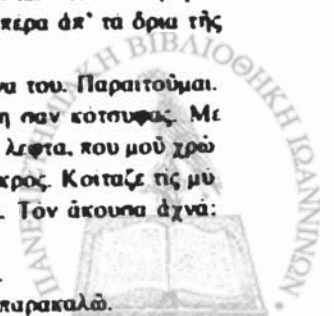
Μείνετε, θὰ γίνω καλός. . .

Τὸν κοιταζι καλὰ μ' ἀμφιβόλια.

Ἄληθεια λέω. . . μείνετε ὡς παρακαλῶ.

Ὁ θυμός δὲν μοῦ χε περῆσει. Ὀρμησε μὲσα ἡ Κικῆ, ἡ ἀγαθὴ καὶ τρυφερῆ, καὶ μ' ἀγκάλιασε.

Μείνετε γιὰ μενὰ. Ἐγὼ, τί πῶς ἐφταιξα; Ἐμενὰ. Ὁ Μινωλῆς ἐγινε καλύτερος. Δὲ με βασάνιζε πιά.

Από τη Σκανδιναβία έρχονται: ο Νορβηγός Γκρήγκ (1843-1907), ο οποίος μελοποιεί με μεγάλη έπιτυχία το γνωστό δράμα «Πέερ Γκόντ», του συμπατριώτη του συγγραφέα Ίβεν, ενώ από τη Φιλανδία ο Σιμπέλιους (1865-1957), με όρισμένες συνθέσεις, όπως το έργο Φιλανδία που έχει γίνει στη χώρα του το έθνικό άσμα.

Στη συνέχεια του κύκλου των ρομαντιστών, θέλω ν' αναφέρω και τους μεγάλους Ρώσους μουσικοσυνθέτες, αρχίζοντας απ' τον Μπορόντιν (1833-1887), με το μελόδραμα «Πρίγκιπας Ίγκορ». Αύτος όμως που ανέβασε το έθνικό ρωσικό μελόδραμα στο υψηλότερο επίπεδο δραματικής έντασης, είναι ο Μουσσόρσκι (1859-1881), με τα έργα: «Μπόρις Γκουντουρόφ» και «Κοβαντσίνα». Σύνθεσε επίσης το έργο «Πίνακες μιās έκθεσης» για πιάνο, και το συμφωνικό ποίημα «Νύχτα στο γυμνό βουνό». Ακολουθεί ο επίσης σοβαρός εκπρόσωπος της ρωσικής έθνικής σχολής του 19ου αιώνα ο Ρίμσκυ Κόρσακωφ (1844-1908), με τα μελόδραμα: «Ο χρυσός Πετεινός», και «Ζεχραζάτ». Πλαισιώνεται από τον επίσης γνωστότατο στο εύρο μουσικό κοινό Τσαϊκόφσκι (1849-1893), του οποίου οι συμφωνίες Νο4 και 6, όπως και η «Παθητική», με τα κοντσέρτα για πιάνο και βιολί, εκφράζουν τη μοναχική, ρομαντική, και άγχώδη φύση του. Η μουσική μπαλλέτου που συνέθεσε, μαρτυρεί ανεξάντλητη έμπνευση, προς τη μελωδία και το ρυθμό.

Πριν μιλήσουμε, όμως για τη μουσική του 20ου αιώνα άς αναφέρουμε λίγα και για την Όπερέττα.

Το έργο της όπερέττας, αναπτύχθηκε στη Γαλλία κατά το δεύτερο ήμισυ του 19 αιώνα, και επέζησε μόνο έναν αιώνα περίπου. Στην αρχή, ήταν ένα μικρό μονόπρακτο μελόδραμα, αποτελούμενο από δύο ή τρία πρόσωπα. Έτσι εμφανίστηκε το πρώτο έργο, από το δημιουργό της όπερέττας Έρβέ, και συνεχίστηκε από τον Όφφενμπαχ. Αργότερα, στη μιά πράξη προστέθηκε δεύτερη, και τρίτη, κι έτσι έλαβε η όπερέττα σάρκα και όστά σε εύρύτερη κλίμακα.

Έκτός του Έρβέ και του Όφφενμπαχ, άλλοι αξιόλογοι συνθέτες όπερεττών είναι: ο Λεκόκ, Ωδράν, Βαρέν, Πλανκέτ κ.ά.

Η Γερμανία καλλιέργησε το είδος αυτής της μουσικής επίσης σε εύρεια κλίμακα, όπου διακρίθηκαν ιδιαίτερα: οί Λουπέ, Γιόχαν Στράους, και ένας μεγάλος αριθμός νεότερων, όπως: οί Λέχαρ, Λέων Φάλλ, Κόλμαν, Στόλτς, κ.ά.

Απ' την Άγγλία έρχονται: οί Σώλλιβαν και Τζόους, ενώ στην Ίταλία, είναι πολύ όλίγα τα πρότυπα έργα αυτού του είδους. Διακρίθηκαν εκτός του Λεονκαβάλλο και Μασκάνι, οί νεότεροι: Ρούλλι, Λομπράντο, Πιέτρι, Ραντζάτο, Κόστα κ. ά.

Την ίδια εποχή που κάνει η όπερέττα την εμφάνιση στην Ευρώπη, αναπτύσσεται στην Άμερική, το γνωστό και στο σημερινό μουσικό κοινό «Μιούζικαλ». Είναι ένα είδος όπερέττας με χρώμα Βαριετέ, Μπαλλέτου, και άμερικάνικου Καμπαρέ. Η μουσική αυτή, έχει επιζήσει όχι μόνο στην Άμερική, αλλά και στις περισσότερες ευρωπαϊκές πολιτείες τον τελευταίο καιρό.

Η μουσική κατά τον 20 αιώνα, δεχόμενη όπως και οί άλλες τέχνες την επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος, εκφράζει την άνησυχία εποχή· κύριο χαρακτηριστικό της είναι εύθύς έξαρής, ή αντίρωμαντική της διάθεση.

Άληθινή επανάσταση έγινε σ' όλα τα μουσικά στοιχεία των χρησιμοποιούμενων την έκφραση του μουσικού ίδεώδους. Νέες κλίμακες και μεγάλα διάφωνα, όσο το δυνατόν περισσότερα διαστήματα, χαρακτηρίζουν τη νέα μελωδική γραμμή.

Ποικιλία ρυθμικών σχηματισμών, και άπελευθέρωση του ρυθμού από την έννοια του μέτρου, χαρακτηρίζουν το ρυθμικό τομέα. Οί συνθέτες, οί όποιοί άντιπροσωπεύουν το πρώτο ήμισυ του 20 αιώνα, διακρίνονται στους διατηρούντες την παράδοση της τονικότητας, και στους όπαδούς του άτονικού μουσικού συστήματος. Στους πρώτους, παρ' όλες τις διαφορές που έχουν μεταξύ τους, άνήκουν κυρίως: οί Ντεμπουσσύ (1862-1919), δημιουργός του μουσικού ήμπρεσιονισμού, άκολουθούμενος από τον Στραβίνσκι (1882-1917), Μπάρτοκ (1881-1945), και Χίντεμθ (1905-1963). Στη δεύτερη παράταξη βλέπουμε: τους Σαίνπεργκ (1874-1951), δημιουργό του δωδεκαφθογγικού μουσικού συστήματος, και τους μαθητές του, Μπέργκ (1885-1935), και Βέμπερν (1881-1945).

Μέ το τέλος του πρώτου ήμισυ του 20 αιώνα, δημιουργείται ένα νέο μουσικό ρεύμα της πειραματικής μουσικής, της οποίας μέχρι σήμερα έχουν καθιερωθεί δύο είδη: η συγκεκριμένη και η ήλεκτρονική μουσική, ή όποια για τη δημιουργία του ήχητικού φαινομένου, χρησιμοποιεί ήλεκτρονικές συσκευές.

Τελειώνοντας στο σημείο αυτό το σημερινό μου σημείωμα, θέλησα κατά κάποιο τρόπο νά παρουσιάσω σε σύντομη περιγραφή, την ιστορική εξέλιξη του θαυμάσιου και τεράστιου αυτού οικοδομήματος που λέγεται μουσική, με την έλπιδα, ότι βοήθησα κατά το δυνατόν τον άναγνώστη, σε κάποια σχετική ενημέρωση.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ:

«Νά ποιά είν' η Άμερική»

Κυκλοφόρησε τις γιορτές των Χριστουγέννων το νέο έργο του Λάμπρου Μάλαμα «ΝΑ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΜΕΡΙΚΗ»

Ένα βιβλίο υπεύθυνο και ντοκουμένταρισμένο, με πολλά βιβλιογραφικά στοιχεία για το πώς βρίσκεται και πού βαδίζει η άμερικανική κοινωνία σήμερα. Όλα τα κείρια σημεία που άφορούν την ύπόσταση της μεγάλης αυτής χώρας. Κατά βάση περιήγηση (τουρισμός) αλλά, και έριυνα και μελέτη σε βάθος: Άνθρωπογεωγραφία, κοινωνιολογία, ψυχολογία, Ιστορικά, λιογραφικά και άλλα στοιχεία. Έντυπώσεις με κρίσιες παραλληλισμούς και συγκρίσεις. Σιράντα έφτά κεφάλαια και όγδόντα φωτογραφίες. Σελίδες 320. Πωλείται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία, όργ. 250.

Ιστορικολαογραφική μελέτη Τά Μαστοροχώρια

Του Τάσου Παπασταύρου
ἀρχιτεκτονά

Η Μητροπολιτική Αγίας Νικολάως βρίσκεται στη συνοικία Κίρραση (κάτω από το Καστρού).

Γύρω από το χτισίμο, υπάρχει μια παραδοχή άρετα αλβηφάνης. Οι Τούρκοι συνελθσαν τον Έλληνα κρωτομύστορα (όσο ακριβώς ή κατασκευή της) και τον πούτωσαν Παριλλήνα, απαγορεύσαν στους χριστιανούς να σινιχίσουν να χτίζουν την οικοδόμη. Άνευ λοιπόν ότι, οι Έλληνες συνήσαν να χτίζουν κατα τη διάρκεια της νυχτός. Η αλβηφάνη γ' αυτόν το θρόλο έγκειται στο γεγονός ότι η όψη της εκκλησίας διακρινόνταν σε δύο μέρη. Το ένα, από τη μέση και κάτω, είναι επιμυλίστατα χτισμένο· το άλλο, έχει καλύτερα προχειροτητα και άνομοιο μορφή.

Άνω από το Νέο, υπάρχει το μητροπολιτικό μεταρρο που χτισήθηκε στα 1791 όπως βεβαιώνεται ή εκεί έντειχισμένη πλάκα.

3.- ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΣΤΟΜΙΟΥ (ΘΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΟΞΕΙΣ)

Άπεινται άκριβώς από τη μεγάλη σκαλα της Γκαμηλάς, εκεί που αοιχάζεται ο Άστρολακτικός άναμπος στη Σουρνα και στο Άστροχέρι, βρισκόνται τα έρειπια ένος παλιού μοναστηριού. Το ποτε χτισήθηκε είναι άγνωστο· σαν τους σ' αυτό βρέθηκαν τα λείψανα των Άγιων Βασιλείου, 1295 Κοσμά και Λυμηνού και Σαμωνά. Έπίσης, παζόνται άδισήστα υκολαίματα ένος βυζαντινού ταμελιού.

Κοντα στα έρειπια αυτά υπάρχει το νέο μοναστήρι του Στομίου, που όπως μαρτυρεί ή εκεί παζόμενη έπιγραφή χτισήθηκε στις 12 Ιουλίου 1774.

Πάλλες ιστορίες υπάρχουν γύρω από το μοναστήρι αυτό. Έαν ή εκεί κοντινή βρύση της Αφτοκαριάς έχει πολύ λίκυ νερο το χειμώνα, θα υπάρχει έλεγαν μεγάλη άκρηβια, άν όμως λιγοστεύει ή σπίζει το νερο ποτε θα υπάρχει μεταλη φτηνεια.

Με το μοναστήρι του Στομίου συνάκεται και το όνομα του λησταρχου Νταβέλη.

Ο Νταβέλης είχε παντοτε κοντα του ένα μανάρι χρυσοπυλίσμένο που ήταν ή «μασκωτο» (τυχη) άς κούμε της συμμορίας του. Καποια μερι που τον είχαν μελοκαρει τα τουρκικα άποσπασματα και πολεμούσε ... το μανάρι, ζακοπήκε και σμιχτήκε με τα προβόλυτα του μοναστηριού, που τα βουσκούσε ο Μήτρος ο Ρεντζούλης. Έκείνος, άφου άραζε μια άπο τις άρμαθες των φλουριών που είχε από λαίμο και στα κερίτυ το μανάρι, το παρηνισαπε στο μοναστήρι, και οι κυλόγγροι γόδοποιήσαν το λησταρχο πως βρισκεται εκεί.

Ο Νταβέλης μαθαινώντας πως γλυτώνει το μανάρι του και πιστεύοντας πως ή Παναγία ή Στομιωτίτισσα τον βοηθήσει να νικήσει τα τουρκικα άποσπασματα έπτελε εδθήση να κρητήσουν τα φλουριά για το μοναστήρι και να του το στείλουν μόνο το μανάρι, όπως και έγινε. Με τα χρήματα αυτά διορθώσαν και ψηλώσαν τον τοίχο του μοναστηριού.

Αυτό το γραφικό μοναστήρι του Στομίου, έχει τους μύθους και τους θρύλους του και ή προφορική παραδοχή μολογεί πολλές ιστοριούδες.

1) Πριν 140 περίπου χρονια, ένας έκαλόγγρος που είχε πικρανησε σε πολλά μέρη και είχε φτασει ως τη Ρουμιά ή μυζαντινας πινέρομας, γυριζε καποτε στο μοναστήρι και βάλω στα μουλάρι του, και με γεματο το πογγι του.

Στη Μεγάλη Σκαλα όμως, που είχαν στήσει κυρτερι μισιακη ληστες, μόλις ελθίσσε στην έντετρα το ζώο πτήθη κι στον τοίχο και δεν έννοιόσε με κανενω τροπο να προχειρήσει. Αιθέας σε ο έκαλόγγρος το χτυπαγε, έκείνο έ φηνίντας τον κυνονικω άρρωτο πευρωλωσε κανω στα και ταβήραχι (έκεί που αοιχόνουν και σήμιλω την τοποθεσια) και αδηφώντας μόνο του τον έκαλόγγρο τον πήγε στο μοναστήρι από το άλλο μέρος, χωρίς καν να τον έντειχισθύν οι ληστες. Το έποςασιο αυτό, τα εντυματα έκείνα, το άπεινωσαν σε μισήωρη της Παναγίας.

2) Άλλη φορα, μια συμμορία ληστών ήθεε με σκοπό να λεηλατήσαι το μοναστήρι. Εκεί βρισκόταν μόνο ένας έκαλόγγρος. Οι ληστες άρχισαν να τον κερνελωδν, καθώς και την Παναγία. Ο έκαλόγγρος τοός συνάκτησε να πάσουν, γιατί το όνομα της Παναγίας, είναι μεγάλο και θαυματουργο. Τοτε οι κλεφτες τοό έλεαν:

- Άκου δώ έκαλόγγρε, για να πιστέψουμε ότι ή Παναγία που κανει θαυματα θα πομίσας μια κοουρα με κρησι και θα την πεταξας άπάνω από το βράχο, κάτω στο ποτάμι. Άν το κρησι βρεθεί γεματη άπως την πεταξας, ποτε θα 'χεις άπύ δικιο κι εμείς δόικο. Άν όμως δεν βρεθεί, ποτε άλλωμόνο σου κι άπεινα και της Παναγίας σου.

Ο έκαλόγγρος άφου τροπευχήθηκε, πέταξε μια γεμάτη κοουρα στο ποτάμι. Μετα από νυχτα άγωνίας, το κρησι βρέθηκε άπως άκριβώς την είχε ριξει, άπάνω σ' ένα θεόρατο λιθάρι.

Γονατίσανε ποτε δλοι οι ληστες και φωνώντας τα κόδια του έκαλόγγρου τοό ζήτησαν συγχωρηση.

3) Ένος Ίερομόναχος, ο Χρυσανθος Λαίνας μάς άφηγείται:

Το 1844 ο ήτούμενος της μονής Γρηγόριος Πεκλαριτης, περιόδευε στη Σιουσινιτια κι έκανε έρανο για το μεναστήρι. Εκεί τον συνέλαβαν 7 ληστες και τον ζυγωμωσαν άλοτελα. Τοό 'βσαν τα μάτια και τα χέρια και κολλημένο σ' έναν κλάδο τον άφησαν να τον ζασιτσούνε τ' άγραμια. Με ο έκαλόγγρος λύθηκε κι έκαπτερεπε στην Κονιτσα, όπου άφηγήθηκε τα συμβάντα. Όταν το έσο βροδύ οι ληστες έφτασαν στη Μολιττα, οι κατοικειοι είχαν κληροφορηθεί το γεγονός και τοός έδωξαν. Και την έβα νυχτα θελοντας να περουν τον το ποτάμι της Στρατιανής κινήσαν και οι έφτα. Τα κλεμένα ποτη και χρήματα, βρεθήσαν άθικτα και έπιτραπήσαν στο μοναστήρι.

4) Στα 1900 όπως άηγηείται ο Λακας Βρανιτσας τοό ήταν ποτε νάοβοσκός του μοναστηριού, καποιος Γιαννης άπο τα Κουρηντοχώρια μαζί με τη γυναικα του, έβεραν στην Παναγία το παιδί του, άμενο πισθαγκωνα, γιατί είχε τρελαθεί. Ο παπασηφτης το έβαλε να κομηθεί μέσα στην εκκλησια.

Τά μεσάνυχτα άκούνε ζαφνικα το παιδί (15 περίπου χρονων) να φωνάζει δυνατά: «με βάρασε, με βάρασε! Μού άσκεε ένα φούσκο». Συχνόν τρωμαγμένοι οι γοναίς, ζυχνάει κι ο παπασηφτης.

- Μη φοβόστε. Τοος έπε. Το παιδί το άγγιξε ή Παναγία. Θα γίνει καλά. Πράγματι άφου το έβαλε να άσπαστεί δλος τις εικονες, το παιδί μετά, ζανάρθε στα λογικα του.

4. ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Η Βούρμπιανη βρίσκεται στη δεξιά όχθη του Σαραντακορου σε μικρή άπόσταση άπο την Πυροσήαννη. Η λέξη είναι ολαυική βέρμα = Ίτιά.

Υπάρχουν πράγματι και σήμερα στα πρόχειρα μέρη των τισσάρων χειμάρων (Εκίνη, Μισίνταλο, Ρεμπέλη, Ψεματαρή) πολλές (τιές, 'Από τη λέξη βέρμπα μετονομάστηκε άργότερα σί «Βούρμπιανη». Ένω οι γείτονες Άλβανοί τὸ παλιό αὐτό μεγαλοχωρι καὶ μαστοροχώρι τὸ λένε Βέρμπανη. Τὸ ὕψόμετρο τῆς Βούρμπιανης εἶναι 950μ.

5. ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ

Και' άλλους εἶναι Πυρσόγιαννη καίλα. Γιά πολ- λούς ντόπιους Προυσόγιαν. Στά έγγραφα τοῦ 1836 ἐμφανί- ζεται Πυρσόγιαννη. Τὸ 1828 Πρισόγιαννη, τὸ 1824 Πρυ- σόγιαννη. Ὁ Ἀραβιαντίνος τὴν ἀποκαλεῖ Πρισόγιαννη. Πι- θανὸν νὰ προήλθε ἀπὸ τὴ σλαβικὴ λέξη PRISOYA (Πρισό- για) ποὺ σημαίνει μέρος εὐήλιο προσήλιο.

Σχετικά μὲ τὴν ἴδρυση τοῦ χωριοῦ, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς πα- ριούση.

Οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν συνοικισμῶν Ζιέλοβο, Γρά- βις καὶ Χαλκιάδες, γιά νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀσφαλέστερα- στις τουρκικὲς ἐπιδρομές, ἀποφάσισαν τότε καὶ βρήκαν μιὰ κατάλληλη τοποθεσία καὶ συγκεντρώθηκαν ὅλοι κι ἐφκα- σαν τὸ χωριό. Τὴν ἐξέδρευση αὐτῆς τῆς θέσης ἀνάθεσαν σὲ ἐπιτροπή, ἡ ὁποία πῆρε, σὰ βοηθοὺς καὶ τοὺς γιδοβοσκούς τῶν οὐο πρώτων συνοικισμῶν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς λεγόταν Γιαννης. Αὐτὸς μῆκε σὲ δασώδη περιοχή καὶ μὲ πύρινα σημάτια (σινιάλια φωτιάς) εἰδοποίησε τοὺς ὑπόλοιπους ὅτι βρήκε ἰκανοποιητικὴ τοποθεσία, (Πυρσός καὶ Γιάννης Πυρσόγιαννη). Ὅλοι οἱ γέροντες βεβαιώνουν ὅτι, μετῴκη- σαν 50 οἰκογένειες. Ἀργότερα, ὁ πληθυσμὸς αὐξήθηκε καὶ ἐρτισε προπολεμικά στὰ 1500 άτομα. Σήμερα ὁμοις ἀριθμῆ γύρω στὰ 200 καὶ συνεχῶς ἀραιώνουν τόσο σ' αὐτὴ ὄσο καὶ στὰ γειτονικά χωριά. Ἡ ἴδρυση τοῦ χωριοῦ, ἀνάγεται- στούς μεσαιωνικοὺς χρόνους.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Ὁ Ἁγίου Νικόλαου εἶναι παλιά 1857. Στὴν ἄλλη τῆς ἐκκλησία στὸν ἉΓ Γιώργη, ὑπάρχει ἓνας θαυμασιος χρυσοκέντητος ἐπιτάφιος μὲ παλαιωρωσικὲς γραφίς.

Γύρω ἀπὸ τὴν Πυρσόγιαννη ὑπάρχουν 10 γραφικά ἐ- ζωκλήσια:

Ἁι Μηνάς, Ἁι Δημήτρης, Ἁι Χαράλαμπος, Ἁι Τριάδα, Ἁι Λιάς, Ἁι Θανάσης, Ἀνάληψη, Ἁι Χριστόφορος, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς Θεοτόκου.

6. ΚΑΣΤΙΑΝΙΑΝΗ (Καστανία)

Ἀποτελεῖται ἀπὸ 3 μαχαλάδες: Γκάλινα, Μεσιριά, Ραζη.

Καστανιάνη εἶναι τὸ παλιό τῆς ὄνομα. Σήμερα ὄνομά- ζεται Καστανια. Για τὴν προέλευση τῆς ὄνομασίας τῆς δὲν ὑπάρχει τίποτα θετικό. Ἴσως νὰ προέρχεται ἀπὸ κάποιες- καστανιές. Ἄλλα σημεῖρα δὲν ὑπάρχουν καστανιές, οὐτι- ἄλλα στοιχεῖα ποὺ νὰ μᾶς πείθουν ὅτι ὑπῆρχαν παλιότερα. Μονο μιὰ καστανιά ὑπῆρχε, στὸ χωριό ποὺ ἔχει κοπεῖ ἐδῶ- και 20 χρόνια. Ἴσως ἡ ὄνομασία ὀφείλεται σ' αὐτή.

Στις θέσεις Πιούλια καὶ Στίκοβο ὑπάρχουν 3 κα- στανιές πολὺ μικρές. Ἀντίθετα τὸ χωριό Στράτσιανη ἔχει- πολλές καστανιές.

Ἡ Καστανιανη βρίσκεται ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Πυρσόγιαννη στὴν ἀριστερὴ ὄχθη τοῦ Σαμαντιάπορου, σὲ- ἀποσταση 6 ὡρῶν μὲ τὰ πόσια ἀπὸ τὴν Κόνιτσα.

Καθὴ μαχαλάς χωρίζεται σὲ δύο μέρη ἀπὸ ἓναν κεντρι- κό ὄρομο. Στὴν ἀκρὴ τοῦ χωριοῦ ὑπάρχει μιὰ τοποθεσία τὸ «Ντιρπι», ὅπου οἱ κάτοικοι λένε τὰ ντέρπια τους καὶ τοὺς- κημμους τους, καὶ ὅπου ἀποχωριτοῦσαν τοὺς κουδαριμους- ὅταν ζικινούσαν γιὰ τὰ μακρινὰ τους ταξίδια. Σήμερα λίγοι- κάτοικοι ἔμειναν καὶ τὰ καλοκαίρια γίνονται περισσοτεροι. Ἡ Καστανιανη εἶναι καὶ αὐτὸ παλιὸ ἀσπυροχώρι.

Λαιογραφικὲς σελίδες

Εὐτράπελα παραμύθια καὶ μύθοι

(Ἀπὸ τὸ χῶρο τῆς Ἠπειροῦ)

Τοῦ συνεργάτη μας Χρήστου Σκάνδαλη

Ὁ μπάκακας κί τὸ λθάρ'...

Ἐνας μπάκακας* νιά βουλά κάθουταν σὲ νιά ζερο- λούτσα. Τὸ νερό ἔστειψε κι αὐτὸς δὲν πάει ἄλλοῦ. Κάθου- νταν και' ἀπ' τὸ λιθάρι. Πέρασε νιά μπρέσκα* κί τὸν γλέπει.
— Τί κάν'ς αὐτοῦ μπάκακα, τ' λέει, ἀφοῦ ἡ λούτσα ζερά- θ'κε;
— Φ'λάου τὸ λ'θάρ' τ- πατέρα μ', τῆς λέει ὁ μπάκακας..."

Ὁ μύθος ἀπὸ γέροντα Κουκλεσιῦ. Λέγεται γιά νὰ- δείξει, πὸς ὁ καθέναις κάθεται καὶ ἐπιμένει, γιατί ἔτσι τὸ- βρήκε ἀπὸ τὸν πατέρα του «Ἐτ'σ' τοῦ βρήκε ἀπ' τὸν πατέρα- τ' κί δὲν τ' ἀλλάζει» συμπληρώνουν σάν «πατ'νὸ λόγο» στὸ- μύθο. «Μη κάν'ς παρέκεια, κάτσε αὐτοῦ καὶ φύλα τοῦ- λ'θάρ' τ' πατέρα σ' σάν οὐ μπάκακας», λένε ἀκόμη.
Συνήθως λέγεται ἀπὸ τοὺς μεγάλους.

- * Μπάκακας Βάτραχος
- * Μπρέσκα χελόνα

Πόσα τρώει ὁ λύκος

Μολογᾶν οἱ παλιοὶ τσοπαναράιοι πὸς ὁ λύκος μπορεῖ- νὰ σφάζει, ἕμα πέσει στὸ κοπάδι, ἐνενηντα ἔννια πρόβατα- καὶ νὰ τοὺς ρουφαίει τὸ αἷμα. Ἄμα κόψει καὶ τὸ ἔκατοστό- πρόβατο καὶ τοῦ ρουφήξει τὸ αἷμα, μεθάει καὶ τρώει καὶ τὸν- τζιομπάνο.

Λέγεται ὁ μύθος στὰ χωριά μεταξὺ τῶν βοσκῶν καὶ- ἄλλων. Το πιστεύουν οἱ βοσκοὶ πὸς εἶναι ἀλήθεια. Γράφτη- κε ὅπως λέγεται στὸ Κρυφοβό καὶ Κουκλέσι.

ὁ διάβολος δικηγόρος

Μιά φορά πῆγε σ' ἓνα μαγέρικο ἓνας κι ἔφαγε δυὸ- πιάτα φαί, δυὸ μερίδες ψωμί, καὶ ζήτησε καὶ δυὸ αὐγά βρα- στά καὶ τὰ ἔφαγε. Τὸ ψωμί καὶ τὸ φαί τὰ πληρώσει, τὰ αὐγά- δὲν ἔχε νὰ τὰ πληρώσει. Γὰ ἔγραψε χρέος ὁ μάγειρας.
Ὅταν μετὰ ἀπὸ καιρὸ γύρισε ὁ ἄνθρωπος νὰ πληρώσει- ...τοῦ ἔβγαξε ὁ μάγειρας ἓνα σωρὸ χρέη.

— Γὰ δυὸ αὐγά, τοῦ λέει, ἂν τὰ κλώσαγε ἡ κότα θά'βγα- ζαν ἄλλες δυὸ κότες, κι ἐκεῖνες ἄλλες καὶ πούεσαι πόσα- αὐγά θά γεννοῦσαν. Καὶ βάλε στὰ λεφτά τοκο καὶ ἐπιτόκια- καὶ βάλε καὶ βάλε πόσες κότες θά'βγαίνουν καὶ πόσα αὐγά, καὶ πόσα λεφτά θά'πιανα. Λέν τὰ πληρώσει ὁ ἄνθρωπος.
Τὸν πῆγε στὸ δικαστήριο. Ὅλο στενοχώρια ὁ φουκαράς.
Ποῦ νὰ τὰ ἔβρισκε τόσα λεφτά. Ἐκεῖ ποὺ πῆγαινε στενοχω- ρημένος, παρουσιάζεται σάν ἄνθρωπος ὁ διάβολος μπρο- στά του καὶ τοῦ εἶπε ποιὸς ἦτανε.

— Βάλε με γιά δικηγόρο καὶ νὰ δεῖς πὸς θά σὲ γλυτώσω- τοῦ λέει.
— Καλά τοῦ λέει ἔμπα ἀφοῦ θέλεις, μὰ τί θά κάνεις- ...

Νά λοιπόν που λες στο δικαστήριο ό μαγαράς μέ το δικηγόρο του κι ό ζένος που χρωστάγε, μόνος του.

- Που είναι ό δικηγόρος σου, τού λέει ό δικαστής.

- Τρέχεται, τού λέει...

Περιμέναν κάμποσο. Πάλι ρωτήσε ό δικαστής.

- Τρέχεται, τού λέει πάλι.

- Πούντος τού λέει ό δικαστής, άν δεν έρθει θα άναβω λάμπα τό δικαστήριο.

Να και παρουσιάζεται ό δικηγόρος. Ήταν ό διαβολός.

- Πού ήσκινα, γιατί άργησες, τού λέει ό δικαστής.

- Έίχα δουλέω στο σπίτι μου, λέει ό δικηγόρος. Παρίμενα ένα ζευγά να έρθει, να κάνει ένα χωράφι μου. Ήθελα να πιαρώ κοκκία. Όσο να βρωσε το κοκκία να το σκαρώ, άργησα.

- Τι, τί είπες τού λέει ό δικαστής, να σκαρώς κοκκία βρωσμένα; Άνθρώποι μου ούτε που φυτρώνουν, σπάρνονται ποτέ βρωσμένα;

- Θα γίνουν τού λέει ό διαβολός άφού και τα βρωσμένα αύγα που άφασε ό καλαθός μου άδω, τα αύγατιώστα, πως άν τα κλασπούσε ή κοτα θα βγαίνουν άλλος κοτάς κι άλλος κι άλλος... Αύγα και κοτάς (!)

- Λίκια, έχως τού λέει, ό δικαστής, μόνο τα βρωσμένα αύγα πρέπει να κληρώσει. Κι έτσι μέ δικηγόρο το διαβολό, τη γλυτώσει.

Απο το Κοιτάζει

Ό ζουρλος άδερφός

κι ό φρονίμος

Μια φορά ήταν δυο άδέρφια. Το ένα ήταν ζουρλό και τ' άλλο καλό και φρόνιμο. Κι είχαν και μια γρια μανή. Ό φρονίμος άδερφός έκανε τις περισσότερες δουλειές. Ό ζουρλος, καπνο, καπνο, άν έκανε καμια, κι αυτή άσως άσως. Ή χαλαγε τη δουλειά, άντι να τη φκιάσει.

Μια μέρα ό φρονίμος τού λέει.

- Έγω θα πάω για δουλειά στο χωράφι. Έτσι να κοιτάς έδω στο σπίτι, να φκιάσεις κουρκουτι να τείσας τη μανή που 'ναι γρια και δεν μπορεί να σηκωθεί, και να κανάς και άτι άλλη δουλειά μπορείς άδω στο σπίτι. Μονο κοιτα καλό τη μανή.

- Άσπ!! Τού λέει ό ζουρλος θα κανω άτι είπες.

Έφυγε ό φρονίμος για δουλειά. Ό ζουρλος βγαλε την κατσαρόλα άφιασε κουρκουτι, και μόλις την βγαλε άπο τη βίωση, χωρίς να την άφησει να κρυώσει, πήγε να τείσει τη γρια μανή. Ή γρια σα δοκιμάσε την πρώτη κουταλιά, την έκανα, και δεν ήθελε να φάει πάλι. Ό ζουρλος έπε μπει.

- Φας γρια, γιατί θα στη ριζω μέ το ζορι, μη κανάς νεζία και ευυροφεζάλα. Τιποτα ή γρια, δεν άνοιγε το στομα. Στέκεται κι ό ζουρλος και τη ριχνει μέ το ζορι στο στομα. Άλλη μέσο άλλη έζω ή κουρκουτι, που μόλις βγήκε άπο τη χουχλή τη ζεματίσε τη γρια. Πάει ή γρια κέθανε! Την κοκκίσε ή ζουρλος και σαν άϊδε που δεν κοκκίσιτανε, για να μη τού μαλωσει ό άδερφός του, την πήρε και την έδωσε σε μια φούγκα άρθη. Γής έδωσε και τη ροκα ταχα πως γνάβα.

Κ ήμει φορά γυρίζει κι ό φρονίμος άπο τη δουλειά. Κοιτάει τί να ίδει! Ή γρια κέθαμένη και άμμένη στη φούγκα!

- Τι τίν έκανες έτσι μαρε τη γρια! Τού λέει! Έγω σ' άφησα να την κοιτάσεις κι άπου την κέθανε; Άντε τώρα να την πάμε να τη θάψουμε! Έγω θα πάω μπροστα στην εκκλησία να πώ στον παπα να 'ναι άκεί και να σκαψω και το λακκου, κι άπου να τη φέρεις.

Φεύγει ό φρονίμος μπροστα. Ό ζουρλος την πήρε τη γρια άβερώνοντας την άπό το τσουρεποσκίνο. Την τραβήγε και πήγαινε χωρίς να κοιτάει πίσω. Το τσουρεπο τής γριάς βγήκε. Κι ό ζουρλος τραβήγε το τσουρεπο, ένω ή γρια έμεινε στο άδρομο. Φτάνει στην εκκλησία. Κοιτάει ό φρονίμος τι να δει! Έφανε τό τσουρεπο τής γριάς μονα.

- Μαρε, το τσουρεπο μονο φανός! Άπο το τσουρεποσκίνο την άφανε; Έγω δε σου είπα να τη σκαψας στην κλατη; Γυρνα πίσω να πάμε να τη βρούμε.

Γυρίζουν τη βρισκουν στο άδρομο.

- Πρέπει να τη βάλουμε σε κατι άπάνω να την πάμε, λέει ό φρονίμος, σε καμια κλατιω σανάβα. Γω να την παπούμε ό ένας άπο άδω, κι ό άλλος άπο κει.

Τρέχαλε ό ζουρλος και στο σπίτι. Σε λιγο γυρίζει με την πορτα στην κλατη.

- Μαρε την πορτα βγαλες τού λέει ό φρονίμος! Δε βρήκες πιποτ' άλλο; Καλε! Άς τη βάλουμε τώρα πάνω στην πορτα, με και την άφανε. Τη βάζουν πάνω στην πορτα. Την πηγαινουν στην εκκλησία. Την βθωσαν. Πήρε ό ζουρλος την πορτα στην κλατη και γυρίζαν στο σπίτι. Μπροστα πήγαινε ό ζουρλος γλήγορα, και πίσω άρχονταν ό φρονίμος. Στο άδρομο περσων κατω άπο μια σκυτα. Πάνω στη σκυτα ήτανε μια γρια που έτρωγε σκυτα. Την άϊδε ό ζουρλος. Άφησε την πορτα κατω. Ύομοσε πως ήτανε ή γρια ή δικη του που μόλις είχαν θανα.

- Καλε μαρε παλιογρια, τώρα μόλις σε θανάω, σηκω θηκας κιαλας κι άνεβηκας και πάνω στη σκυτα να φάς σκυτα; Παλιογρια! Τώρα θα ίδεις! Άρπαξτε ένα λιβερι και πεττα χαινε τη γρια. Κοτα κατω ή γρια! Τρέχεται κι ό φρονίμος άπο πίσω.

- Γω την, τού λέει ό ζουρλος, δεν προκάνω να τη γουμώσωμε σηκωθεί κιαλας και ήρθε και στη σκυτα και κολήσει άπάνω να σκα σκυτα!

- Τι έκανες μαρε θεοζουρλε; Αυτή ή γρια δεν είναι δικη μας! Είναι ζενη. Παρτην να την άφησουμε μακριά άπ' άδω να μην πούνε πως τη σκοτώσας άου! Την πήγαν πιο παρα και την άφησαν.

- Πάμε για σκυτα λέει τώρα ό ζουρλος. Πήγαν. Κολήσε πρώτα ό φρονίμος πάνω στη σκυτα. Κολήσε κατω κι ό ζουρλος και περνα μαζί και την πορτα πάνω στη σκυτα.

- Τι τη θέλας πάνω την πορτα μαρε; Τού λέει ό φρονίμος.

- Άς την έχω. Θα μέ, την παρα κανένας κατω. Έτρωγαν σκυτα. Καμια φορά άρχονταν κλαφτες κατω άπο τη σκυτα. Καθοναν βγαλαν κατι φλουρια που 'χαν κλέψει και τα μετράγαν. Το ζουρλο τον έμασε να κατουρησει. Κατουρησε.

- Όρε άροσα πο χει τούτο το κλαρι! Έλεγαν οι κλαφτες και μετράγαν τα φλουρια. Τον έμασε μετα να χεσει το ζουρλο(!) Έχασε.

- Όρε! τα διαβολοπουλια μάς κουτσουλιουν! Τι το'χαν να κανουν! Τώρα βρεθηκαν κι ούτε να κουτσουλιουν! Και μετράγαν και μαλωναν ποιος να παρα τα κλειστορα φλουρια. Καμια φορά άπολασε την πορτα ό ζουρλος κατω. Άχαρισσαν οι κλαφτες! Παρσιάνε τα φλουρια άσως τα 'χαν άνοιχτα και άφησαν τρεχαλα. Κατεβηκαν μετα οι δυο και πήραν τα φλουρια. Κι έζησαν καλά.

Γρυφθηκε άπο Κρυφοβόλο.

Άπ' τό σώγαμπρο καλύτερα

Έγδαραν μια άλεπού ζωντανή. Την άπολουσαν μετα κι έκανε παρα. Μετα τη ρώτησαν.

Οἱ Συγγραφεῖς καί τὰ βιβλία

Μικρές ἀξιολογήσεις, γνῶμες, παρουσιάσεις,
καί κρίσεις, ἀπό τόν

Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας
κι ὄχι ψάχνοντας νά βρῶ λάθη

Μιχαήλ Ἀγγελος

Ἀντώνης Κυριακόπουλος

Ὁ τόσο γνωστός καί ἀγαπητός στό λογοτεχνικό μας κόσμο ποιητής Α. Κυριακόπουλος, ἔχει ἐκδώσει ὡς τώρα 4 ποιητικές συλλογές. Μέγα δημιουργικό του κίνητρο, εἶναι ὁ πλούσιος συναισθηματικός κόσμος τῆς μεγάλης ἀρχοντικής καί λαϊκῆς ψυχῆς του. μιά ψυχή πού πέρισε ἀπό στρατιωτικές συμπληγάδες συνειδησιακῶν κρίσεων καί βηγική κικήτρια· κι ἐπιβεβαίωσε τοῦ Σολωμοῦ τό τετράστιχο:

«χαρές καί πλούτη νά χαθοῦν
καί τὰ βασιλεῖα κι ὄλα,
τίποτα ὄεν εἶναι ἄν στητή
μένει ἡ ψυχή κι ὀλόρθη».

Γεννημένος ποιητής ὁ Κ. εἰλικρινῆς, πηγαῖος, ἀβίαστος. μέ κύριο πάθος του τήν ἀγάπη καί τήν κοινωνική ἀλήθεια, παντρεύει τήν ποίησή του μέ τήν ἀκέρια λευτεριά καί λύτρωση τ' ἀνθρώπου. Ἐνα «ιερόν πῦρ» φλογίζει τήν καρδιά του. ἡ μεγάλη ἀγάπη του γιά τό συνάνθρωπο καί τόν πλησιον. Γύρω ἀπ' αὐτόν τόν πυρσό τῆς λατρείας, ἐνσαρκώνει τά ἰδανικά τῶν ἀνθρώπων γιά τό ἀπέραντο καί γαλήνιο χαρούμενο φῶς τῆς εἰρήνης καί προόδου γιά τό καλό τῶν ὄλων.

Ἄν ἡ τέχνη τῶν ἄλλων ποιητῶν, ἐμπεριέχει στοιχεῖο καί οὐσία ἀνθρωπιᾶς, ἡ ποίηση τοῦ Κ. εἶναι ἡ ἴδια ἡ πεμπουσία τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Κυρίαρχες ἀρετές στήν τέχνη του, εἶναι ἡ εὐγένεια, ἡ τρυφερότητα καί ἡ πλατιά ἀγάπη. Μορφική σχολή πού θά μπορούσε κανεῖς νά τόν κατατάξει. εἶναι περισσότερο, ὁ κοινωνικός λυρισμός καί συμβολισμός, ὅπου ἡ οὐσιαστική καί ἑλλειπτική στή δομή τεχνική του, ἀποστάζει τά πυκνά του νοήματα, καί δέν παρασύρεται ποτέ σέ πληθωρική στιχογραφία, παρά, ἡ λεπτή του εὐαισθησία, δίνει μέ τόν αὐθόρμητο πόνο ἕνα μέτρο αὐστηρό μιάς γλωσσουαισθητικῆς τελειότητος· στίχους, πού τοὺς συνυφαίνει μέ τή στοργή τοῦ ἀντικειμένου καί τήν πείρα τῆς τέχνης. Ἐφαρμόζει δηλαδή καί τή συμβολή τοῦ Ρίλκε, πού ἔλεγε ὅτι ἡ ποίηση·δέν εἶναι μόνο αἰσθηματική ἔκφραση λέξεων, ἀλλά, παράλληλα καί πείρες ζωῆς. Ἡ τέχνη τοῦ Κ. ἀχτινοβολεῖ καί ὑποβάλλει ἕνα μήνυμα ἐξιδανίκευσης τοῦ κόσμου. Ἐτσι, ἀκολουθεῖ τή γραμμή καί τήν ἀρχή τοῦ Σοφοκλή, τοῦ Κορνέιγ καί τοῦ Λομονόσοφ πού ἀξίωσαν, τά πρόσωπα καί τά πράγματα νά εἶναι: «ὅπως ὀφείλουν νά εἶναι», ὀηλ. ὑπέρ τῆς δεοντολογίας, τοῦ πρέποντος. Ἐνῶ

- Ἐ! Πῶς πορεύεις τώρα, κύρα Μάρω;...
- Ἀπό τό σῶγαμπρο καλύτερα, τοὺς λέει!

Λέγεται ὁ μῦθος σ' ὄλα τὰ χωριά. Γράφτηκε ἀπό Κρυφοβό. Τόν λένε γιά νά δείξουν ἢ νά περιπαιξοῦν τό πόσο ἀσχημα περνάει ὁ ἐσῶγαμπρος. Τόν ἀναφέρουν σέ περίπτωση πού γίνεται προξενιά νά μπεῖ σῶγαμπρος παιδί. Κι οἱ γονεῖς λένε πολλές φορές μά καί ὁ λαός κάθε φορά. «Καί ἡ ἄλλ. πού γοαρμένη πορεύει καλύτερα ἀπό τό σῶγαμπρο» Καί τοῦτο γιατί οἱ γυναῖκες κικομεταχειρίζονται τόν ἄντρα, πού μπαίνει ἐσῶγαμπρος.

«Ὁ γύφτος μέ τήν προβατίνα...»

Ἐνας τζιομπάνος νιά βολά πέραγε μιά προβατίνα μέ καμιά δεκαριά ἀρνιά ἀπό κοντά. Δουλειά, ὅπως κάνουν οἱ τζιοπαναρέοι γιά νά μετακινήσουν τά μικρά τ' ἀρνιά. Τόν βρίσκει ἕνας γύφτος, στό δρόμο.

- Καλά ὀρέ τζιοπάνε, ὄλα αὐτά τ' ἀρνιά αὐτή ἡ προβατίνα τά γέν'σε;
- Ὅλα τ' λέει ὁ τζιοπάνος.
- Δέ μ' τή διν'ς ἔμενα. Πόσο τήν πουλᾶς. Τήν πουλῆσε. Τήν πῆρε ὁ γύφτος. Τοῦ λέει ὁ τζιομπάνος.

- Θά τή βάλ'ς σί νιά καλύβα. Θά τῆς βάλ'ς ἕνα ταψί καλαμπόκι, μιά ἀγκαλιά χουρτάρ' κι ἕνα καζάνι νιρό. Καί θά πᾶς μετά ἀπό 15 μέρες νά πάρ'ς τήν προβατίνα μέ πολλά ἀρνιά.

- Πῆρε τ' ἀρνιά κι ἔφυγε ὁ τζιομπάνος. Παίρ'ν κι ὁ γύφτος τήν προβατίνα κι ἔκαμε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ τζιομπάνος. Στέλνει μετά ἀπό 15 μέρες τό γυφτόπουλο καί τοῦ λέει.

- Σύρε ἀνοῖξε τήν καλύβα καί μᾶσε τήν πρατίνα μι τ' ἀρνιά.

Πααίνει καί τό γυφτόπουλο καί βρίσκει τήν προβατίνα νόφια, καί μέ τ' ἄντερα ὄζω. Βγαίνει καί τοῦ φωνάζει.

- Ὡ πατέρα! Ἐδῶ ἄντερα καί κόκκαλα εἶνι.

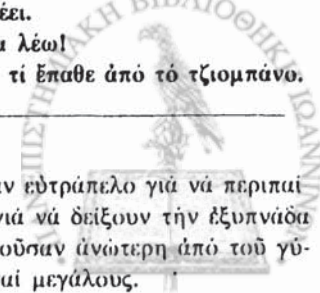
- Φέρτα ὄλα κάτω, τοῦ λέει.

- Ὅρε ἄντρα καί κόκκαλα λέω!

Τότε κατάλαβε ὁ γύφτος τί ἔπαθε ἀπό τό τζιομπάνο.

Ἄπο τό Κουκλέσι.

Λέγεται σά μῦθος καί σάν ἐντράπελο γιά νά περιπαιξοῦν τοὺς γύφτους. Ἀκόμα γιά νά δείξουν τήν ἐξυπνάδα τοῦ τζιομπάνου πού τή θεωροῦσαν ἀνώτερη ἀπό τοῦ γύφτου. Λέγεται ἀπό μικροῦς καί μεγάλους.

αντίθετα ό Εύρωπιοίς, ό Ρικίνας και ό Καντεμιρ από τις αντίστοιχίς χώρες, τα περιγράφουν όπως είναι και όχι όπως όφθαλμοί να είναι.)'Ο Α.Κ. πάντα ιδιόμορφος, δραματικός, ακολουθεί την πρώτη αξιοσημείωτη ύλη, που άπ' αυτή ό Γκορκυ έωσα και τις βασίς του Σοσιαλιστικού Ρωλισμού. Και ό Γερμανός Γκύντερ Γκερς αυτό διακηρύττει πριν από χρόνια, ότι πρέπει οι συγγραφέις ν' άγωνίζονται με την τέχνη τους για να φιλώσουν οικιστικό τον κόσμο και ν' αλλάξουν τη ζωή προς το καλύτερο. Αυτός είναι και ό βιβλικός συρηγής του κυριακοποιούλου λυρικού ποιητή πολλα ποιήματα του, όντα και δραματικές όυστητες. Κοινωνικοί του λόγου κι άποσιγμω εύτυχημένων στιγμών περιηγηρητικής εύφωρας είναι ή όλη ποιητική του Κ. που οικιστική τα όσφισμενι όντρω των ψυχών μας. 'Η παρούσα του είναι όπλα τιμητική, μισω στον άδικο και συμπαθηκό κόσμο του τυφλού άτομικιστικού συμφροντός. Σπανί και φωτισμένο περιπέτεια ούσιωστικής άνθρωπιάς και άγνής ποιητικής χιρής κι όμωφής. 'Αν ή ποιητική του το Λω Ισι είναι: να κλείνει ό ποιητής στη ματω του το συμπαν... ό Κ. κλείνει στην κυρια του και στην τέχνη του τον άζω και οικιστικό, το σημερινό κι όσφισμένο κόσμο του συμπαντός. Ο Κ. είναι υπόδειγμα ήθους και ήφους, που συκινεί, συρηγική, φωτίζει και συνωμνιστή ήθικι όσφισ όσα βιβλίων τα ποιήματα του. Έλλάς ό Αντώνης Κυριακοποιούλος άποσιγμω μια περιήφωρα, ένα κωμικό στον τραγουδιτικό ποιητικό κόσμο της πατρίδας μας.

Γεράσιμου Γρηγόρη:

•Τα κωνουργια άρβυλα•

Μια ύπεροχη συλλογή με διηγήματα του διαπρεπή συγγραφέα, συνθεμένο με άπλό κι εύγενικό ύφος και με ιστορία, περιγραφική δύναμη και κλωσμα καιρα στους κωνους του μέτρου, πάνω στο δύσκολο και περιεχτικό σό το είδος του λόγου. Τέχνη με δραματική ούσια, που άπο κρυπταλλώντα κωνούς και όναρα και άνθρωπινους κωνους. Τα διηγήματα του Γρηγόρη έχουν μετουσιωμένα με ψυχολογική διαβαθμιστή, πολλα άτομικα και κοινωνικά προβλήματα. Και το βιβλίο του αυτό, είναι ένας παραστατικός πίνακας με γερός άποχρώσας αίσθημάτων, ελατιές ένορήσεις, άνθρωπινικά μηνύματα και λυτρωτικές ιδέες, άρηνής άγάπης, δικαιοσύνης και προόδου.

Φίλιππου Μαυρογιώργη:

- 1) •Τής Φωτιάς και της Δροσιάς•
- 2) •Πορτα Ειρήνης•

Και τα δύο αυτά βιβλία, άπαικονίζονται δραματικές και τριγικές καταστάσεις. 'Αντικαθροφτίζονται μια σκληρή κρυμματοκοιτητα και είναι ποιήματα φωτοόστικα σηματα που άνωνογουν πλατιούς όριζόντες, και κροσφέρουν διδάχη κι έλπίδα, για καλύτερο μέλλον. Ξεπηδαί άπό μέσα τους μια φλογερή άλήθεια και μια ψυχική λεβεντιά. Με άρετιές αίσιοόξεις και νίκης σε συγκερναι μεγαλοψυχα το πιστο της άγάπης, με το σκοπό της λύτρωσης. 'Ο Φ.Μ. κανει αίσιοόρητη κι άνεπιτηόευτη κοινωνική τέχνη, με έλεύθερους στίχους, και συγκινεί βαθιά τον άναγνώστη. 'Υποβλητικό το στοιχείο της άμαρτυρίας για κάθε μορφής τύραννο και τυραννία. Μιά ποιητική άμωπη, άπλή, κατανόητη και με το μήνυμα της λευτεριάς της ειρήνης και της άδερφοσύνης. 'Ο Φ. Μ. είναι ένας σεμνός, εύγενικός κι άληθινός ποιητής με θετική συμβολή σε άποκαλυπτικές κοινωνικές άλήθειες και στην άνθρωπιστική μας τέχνη.

Τάκη Γιαννακόπουλου:

•Το τραγούδι του 'Ανταρτή•

Είναι ένα άληθινό και συγκλονιστικό μυθιστόρημα, βγαμένο από προσωπικές έμπειρίες, μέσα από τη φλόγα του άγγλοαμερικανοκίνητου και τραγικού έμφύλιου του 1946-49. Το έργο του έκλεκτου πεζογράφου έξέδωκε ή •Συγχρονη Έποχή•. Στις 318 σελίδες του ξετυλίγεται ένα χρονικογραφικό και καυτό όλικο, γεμάτο στοιχεία μαρτυριών και δραματικά έπεισόδια, με άνετη άφηγηματική, περιγραφική δύναμη και έντυπωστική καιρία. Χαρακτηριστικό του προπόν, ή καυτηριαση της εύθηνής των ντόπιων και ξένων ύποκινήτων της μαυρης άκαινης και τοσο άδίκης τυραγιάς όπου, ό μέγας κι άγνός πατριωτής λαός, άγωνίζονται για να σώσει τη λευτεριά του.

Δημήτρη Ραβάνη-Ρεντή

•Ο Δρομακος με την πικερια•

Ένα μεγάλο ρεαλιστικό και δραματικό μυθιστόρημα άπο τον καιρο των τραγικών ήμερών της κατοχής, σε 688 σελίδες που έκδόθηκε άπο τον •'Ηρώναο•. Δυναμικός συγγραφέας ό Ρεντής, άφηγητής γερός και καιστικός, που γοητεύει με το άελο βαθύ και ψυχολογικό άνθρωπιστικό του γραψίμο. Αυτό είναι ένα από τα καλύτερα έργα που έδωκε μέχρι σήμερα ό καλιός άγωνιστής. Είναι έργο που άφραζι μια άλατερη έποχή. Δύο φορές το έδω, άχι έκδοθεί και στά ρωμανικά. 'Ο Ρ. είναι και πηγαίος και γερός άφηγητής στην τοσο δύσκολη δουλειά της πεζογραφίας που καιρία και συγκινεί βαθιά. Εύχομασται το έργο του να καταξιαθεί όσας και άλλων άόικημένων λογοτεχνών, σε κίο ελατω ευκλοφορία, γιατί με το •Δρομακος και την πικερια• δέ θα χαν μερικοί άναγνώστες να ζήλευαν τίποτα πιο συγκινητικό και πιο μηνυματοφόρο από Καζαντζακη, Λουντάμη κ.ά.

Στέλιου Γεράνη:

•Διαλογος με τον Διονυσιο Σολωμο•

Το ξεχωριστό βιβλίο ποιητικής συνωμνίας του γνωστού Πειραιώτη ποιητή, γραμμένο με έντυπωστική μορφική και μοιρολογητική άπολογία και δυναμική έμκευση. Έκφραζι με το όικο του γλαφυρο ύφος, το βαθύτερο και ούσιωστικότερο δράμα του άνθρωπιστή ποιητή του καιρού μας, που κροσχει και συμπροσχει, που όσφερα και συνωμνιστή για το χτυπημένο από τη σκληρή μεταπολεμική μοίρα κατατρεγμένο και άνωποσθημένο συνάνθρωπο. 'Ο Γεράνης είναι άνήσυχος φτασμένος ποιητής βρισκται μια διεξόδο και μια παρηγορία στήνάθανη ποιητική μορφή του Σολωμού, που έκτελεξε πόν κροτο καρναστικό μέγεθος και στήνει το είδωλο μπροστα του, κι άναζητεί μια λυτρωση που συγκινεί βαθιά και έντυπωστικά.

Τάσου 'Αναγνώστου:

•POESIE•

Ένα βιβλίο με ποιήματα του έξοχου 'Αθηναίου ποιητή και πεζογράφου Τάσου 'Αναγνώστου που ξεχωρίζα για την ούσιωστική εύγένεια και άνθρωπία του, αλλά και για την έξαιρετική προσφορά του στα Νεοελληνικά Προόδευτικά μας Γραμματα. Τα μετέφρασε στην Ιταλική γλώσσα ό γνωστός ποιητής Felice Mastrianni.

Θωμά Π. Λαλαπάνου:**«Ο γιατρός σας»**

(Αρρωστιαία θεραπεία διαίτα πρώτες βοηθειές).

Ένα επίτομο έργο ζωής, επιστημονικό συμβουλευτικό και πρακτικό για όλους, του έκλεκτου ποιητή και χαλκέντερου συγγραφέα της Ιατρικής, έρευνητή και άξιου μεταφραστή των αρχαίων μεγάλων ποιητών μας Θ. Λαλαπάνου. Ένα βιβλίο με περιεκτικές αναλύσεις και διαγνώσεις για ό τις τις άρρωστιαίες τις αιτίες που τις προκαλούν και τα θεραπευτικά μέσα που τις εξαλείφουν. Δεν πρέπει να λείπει από κανένα σπίτι.

Έκδοσεις «Γρ. Παρισιάνος» Σόλωνος 69, και η δ/ση του συγγραφέα 'Αθ. Λιάκου 12, Ζωγράφου 'Αθήνα.

‘Απόστολου Μαγγανάρη:**«Οί Θυρεοί»**

(Έξηνταπέντε ποιήματα)

Είναι η ένδεκατη ποιητική συλλογή του γνωστού 'Αθηναίου βάρδου και δημοσιογράφου, εμπνευσμένη από την αντικειμενική πραγματικότητα, συνδεμένη άποφια με την ύποκειμενική του φιλοσοφική και κοινωνική διάθεση και διάσταση. 'Η πλατιά λυρικοδραματική πνοή και η δωρική του έκφραση σέ υποβάλλουν. Μορφή και περιεχόμενο του Μ. βρίσκουν μιάν άδρή ποιητική κι άρμονική ένότητα. Το γόνιμο ψυχικό έδαφος του ποιητή, μάς χαρίζει με την πλούσια σοδειά του, μιάν ιδεώδη τέχνη, συνυφασμένη με τη διαμαρτυρούμενη στό βάθος κοινωνική ιδέα. 'Η συλλογή του είναι διανθισμένη και από σκίτσα τραγικών καταστάσεων. 'Η ποίηση του Μ. έχει δυνατές βαριατσιόνες· και εδφραίνει την ψυχή σαν τό άγνό παλιό κρασί. Μιά ποίηση δπου με την άμεσότητα και τά σύμβολά της με την άλήθεια και την άρρενωπότητά της, καταχτάει τόν άναγνώστη της.

Χρήστου Κουλούρη:**«Έσπερινό 'Αρχιπέλαγος».**

Ένα ποιητικό βιβλίο με 69 σελίδες, του γνωστού ποιητή και κριτικού, που έκδιδει και τό περιοδικό «Νέα Σκέψη». 'Ο Χ.Κ. μάς δίνει μιά καλή και σπουδαία, πολύ τονη και συχνά μελαγχολική ποίηση, με έντονα ψήγματα μιάς φιλοσοφικής ένατένισης του βίου των χρόνων μας· και με μιάν άυθόρμητη πολλές φορές ειλικρίνεια, διαποτισμένη με την πικρή γεύση μιάς ήθικής παρακμής. Παρουσιάζει μιάν έκθεση σύγχρονης ζωής και προβλημάτων, με έντυπωμα ρεαλισμό και γοητευτικές εικόνες. Οί στίχοι του, είναι πολύπλευρες και διδαχτικές φωνές, με στέρεη και βαριά εμπειρική και γλωσσολογική άρματωσιά. Διαβλέπει κανείς μιά χαρακτηριστική άνια, πάνω στον άτομικό και κοινωνικό προβληματισμό. 'Ο Χ.Κ. διακρίνεται για την όξυνοια και τη βαθύτερη έναδοσκόπηση σέ ανθρώπινες καταστάσεις.

Σωκράτη Καραντινού:**«Ζωγραφική»**

Ένα βιβλίο με την περίτεχνη, λεπτολογική και άξιο θαύμαστη ζωγραφική τέχνη του πολυτάλαντου και παλαιού σκηνοθέτη. 'Αθήνα '78. Μιά ζωγραφική νατουραλιστική με άόρις λεπτομερειακές γραμμές και φωτιανές άποχρώσεις.

Νίκου Γαλάζη:**«Μέ τό βήμα της χήνας, πάνω από τά πτώματα».**

Είναι μιά νέα, ρωμαλέα και κραυγαλέα, άντρίκια, σπαθια και σαρκαστική για τούς πολεμοκάπηλους ποίηση, του γνωστού κι έκλεκτου άντιπολεμικού συγγραφέα του «'Ιταλικού Λόφου». Πεζός και τραγικός ό στίχος του ύπο δηλώνει, συγκλονίζει καθηλώνει και λογχίζει τούς ύπεύθυνους κάθε σύγχρονης πολεμικής τραγωδίας με άποτέλεσμα τό κέντρισμα «εις ένατους και άλλήλους» για κριτική και άυτοκριτική των πράξεων και των άπολεσμένων άξιών.

Χρήστου Δ. Χριστοδουλάκη:**1) «Ποιήματα-Θυσιές και Μνήμες»****2) «Πόθοι, Καημοί και Νοσταλγίες»**

Δύο άξιόλογες ποιητικές συλλογές με άντιστασιακό ύποβαθρο. Κοινωνιολογικά και άγωνιστικά ποιήματα γραμμένα με άνθρωπιστικό πάθος και πίστη στα ιδεώδη του λαού και τόν προορισμό τ' άληθινού ποιητή. Μιά τέχνη που πείθει και συγκινεί με την πυκνή οδσία, την ειλικρίνεια και τερπει με την τεχνική της ρίμας, και την παραδοσιακή της φορμα. 'Η έκφραση του Σαμιώτη και τίμιου άγωνιστή ποιητή, είναι άυθόρμητη, προσωπική, με φιλοσοφική διάθεση, πείσμα και αίσιοδοξία. 'Αφιερώνει στίχους και σέ άντιστασιακές μορφές και μνήμες· και φέρει τό μήνυμα της νίκης και της δικαιοσύνης.

Γιάννη Κορίδη:**1) «Χρονολόγιο» και «Βουλγαρία»**

(Ένα ταξίδι-μιά γνωριμία).

Μιά πρωτότυπη συλλογή με 62 σελίδες. Μιά ποίηση λυρικοδραματική και συγκινητική, εμπνευσμένη, με δυνατό, πατριωτικό και κοινωνικό άσθημα, εδγένεια, άνθρωπία και συμπεκνωμένη οδσία και χάρη. 'Ο Κορίδης είναι γνήσιος και παραγωγικός ποιητής. Ειλικρίνεια πάθος και δύναμη, ζηλευτές άρετές στην τέχνη του άπηχούν βαθιά τόν τραγωδικό άντίλαλο του πόνου και της πίκρας του Κυπριακού μας λαού. Τό δεύτερο είναι ένα άμνητικό βιβλιάρικι έντυπώσεων και εικόνων από τη γειτονική και πολύ προκομμένη σοσιαλιστική βαλκανική χώρα, του άγαπητού και προοδευτικού συγγραφέα.

Μεσεβρινού:**«σωστή δημοτική»**

Ένα περισπούδαστο γλωσσολογικό έργο του διακεκριμένου καθηγητή σέ Πανεπιστήμιο της Σουηδίας 'Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινού) διαπρεπή δημοτικιστή και προοδευτικού άγωνιστή, έργο με παρατηρήσεις και θέσεις πάνω στους τύπους της γνήσιας και ζωντανής γλώσσας του λαού μας. Έυπομένο με τόν έκδοτικό τίτλο «Τά τετράδια του Ρήγα» και είναι τό 15 στή σειρά των βιβλίων του σέ μικρό και κομψό σχήμα που δλα φωτίζουν και διδάσκουν.

Δέσποινα Συμεωνίδου-Σιοτρόπου:**«Χαραυγή»**

(σπονδή στον άνθρωπο) σελίδες 198, ρεαλιστικό και φιλιερηνικό κοινωνικοπολιτικό μυθιστόρημα, με άνθρωπιατικές φωνές και έλπιδοφόρα μηνύματα 'Αθήνα '78.

Άλκη Αγγέλογλου:

«Σημειώσεις στα Περιθώρια»

Ένα βιβλίο με φλογερές και συνταραχτικές αλήθειες πάνω σε πρόσωπα και πράγματα του περασμένου και του σημερινού μας αιώνα. Δια φωτιστικά δοκίμια με πλούσια βιβλιογραφικά στοιχεία διερεύνηση, αξιόπιστα, παρατηρητικότητα και σαφήνεια σε κάθε αντικείμενό του. Ένημερωτικές και αποκαλυπτικές όμιλίες του συγγραφέα, που τις είχε μεταδώσει από την Έλληνική Υψηλότητα του Β Β Σ, στη διάρκεια της έφταετίας 1967-74.

Κώστα Μπίρκα:

«Ηλέκτρα Άποστολου»

(ή άθάνατη ήρωίδα του έθνους).

Ένα μνημειακό έργο για την περιφημη άγωνίστρια του λαού Ηλέκτρα που ταπεινώσε τους κατακτητές στην Κατοχή κι έκτελεσθη με φρικτά βασανιστήρια. Ο αντίστασιακός συγγραφέας χωρίζει τό βιβλίο του σε 3 μέρη, τα περισσότερα για τη βιογραφία, τους αγώνες και την όπερτα τη αυτόθυσια της, και ένα μέρος με άνθολογημένα κείμενα από ποιητές και λογοτέχνες που έγραψαν για τη δοξασμένη ήρωίδα και μάρτυρα.

Σταύρου Μελισσινού:

Μπέρτολτ Μπρέχτ:

«Ποιήματα».

Άθινα σελ. 75. Ένα ποιητικό περιόριστο από διαμάντια του Μπρέχτ που μετέφρασε ο άξιος μεταφραστής και ποιητής των «Ρουμπινιατί» και του άντι Καβάφη Σταύρος Μελισσινός, με την άνεξαντίλητη σατιρική του διαθεση και τις καιυτικές και όηκτικές του θεατρικές πρόζες. Ένα πολυ εύχαριστο και διδάχτικό βιβλίο.

Γιάννη Γαλανού:

«Μαρτυρίες»

Ποιητική συλλογή γραμμένη με φλόγα κι άνθρώπια, μ' ένα κυχλαστικό και πικροχολο χεχειλισμα διαμαρτυρίας για τους πόλεμους και τα δεινά του κοσμου. Ο Γ. μιλάει με την άθια και πεζοτραγουδιή φωνή του, για καιρια και σημαντικά πρόσωπα, πράματα και προβλήματα του καιρού μας. Βρυσημιοι πίδακες οι πεζοί στίχοι του ξεπερνάνε από τα αισθήματα του. Γραφει συμπαθητικά κι αυτοσχέδια, με εύχέρια και συμπονια. Πολλοί στίχοι του έμπεριεχουν και όραματικούς τόνους με έναν κοινωνικό και κηρυγματικό διδάχτικό χαρακτήρα. Όρισμένα του ξεχωρίζουν και για έναν πικρο σαρκασμο.

Χαράλαμπου Πέτσκου:

«Η Πηνελόπη σε ήπειρωτικό χωριο»

Ένα θεατρικό έργο σε δύο μέρη. Ο Πέτσκος σαν δοκιμος διηγηματογράφος έγραψε και θεατρικά πατριωτικά και νεοθηγογραφικά κοινωνικά δράματα με επιδέξια τέχνη και έπιτυχία. Η «Πηνελόπη» του άνεβηκε στη σκηνή, όπως και τό «Καλπάκι-Καλαμάς». Όμως κατά άσυγχώρητο τρόπο τά νέα όηθεν ήπειρωτικά θέατρα... άγνοησαν και τά έργα του Πέτσκου.

Μενέλαου Σ. Ζώτου:

«Τό Δημοτικό τραγουδι της Β. Ήπειρου»

Ένα συμπαθέστατο βιβλίο του φωτισμένου έκπαίδευτικού και λαογράφου που έρευνησε κι έγραψε με μεγάλη άγνη για την περιοχή της γενέταρας του. Έξαιρετη και κοιαστική έργασια που είχε άνκοινώσει ο συγγραφέας της και στο Γ Λαογραφικό Συμπόσιο του ΙΜΧΑ στην Άλεξανδρουπολη τό 1976. Αύτά τα τραγουδια του λαού μας που έκφραζουν τό ήθη κι έθιμα σε γιορτές, σε γάμους κι άλλες όμαδικές και κοινωνικές έφαισεις της ζωής των προγόνων μας, είναι μια έπαινετή συνεισφορά στο πολιτιστικό μας οικόδομημα και συγχαίρουμε τό συγγραφέα.

Βασίλη Λαμνιάτου:

«Αίματοβρεχτη Γή»

Τό έργο αυτό, είναι μια όραματική ποιητική συνθεση για την Κυπρο. Φλογερα κινητρα τ' άληθινού και άνθρώπινου στη ποιητή, σταθηκαν τα άγνα πατριωτικά του αισθήματα. Γενικά, μάς χαρίζει με ώρισιο κι άνανταμένο όκακεντασυλλαβιο, μια γνήσια και άμοστη συκεινηση, και σφυριλατεί με βιαθη καιμιο την ιδέα και τό σκοπο για την άπολυτρωση του κυριακού μας λαού. Ο Β. Λ. έχει ένα συμπαθέστατο ποιητικό ταλέντο, και συναρπάζει, υποβάλλει και διδάσκει, με την εύλυγηστη άρμονική και ζώπερη ποιητική λαλια του.

Δέσπας Καρούσου:

«Η Λασφόρος και ο Χρονος»

Ποιήματα με βιαθη ψυχισμο, με συμπονια κι άγαπη στον έγκαταλαμένο άνθρώπο και στον άγωνιζόμενο λαο, οικημενα με άγνο έρωτα στη φυσική κι έναν ύψη ρομαντισμό για την ευθαρητη του καλιού κοσμου. Γνωρισμα της καλής ποιητικής και ή φιλοσοφική ένστενιση των πραγμάτων.

Νίκου Βλάχου:

«Ήρωική Έποχη και άλλα ποιήματα»

Μια ποιητική παρουσία του Λευκαδίτη ποιητή με 23 ποιήματα σε παραδόσιακι κι έλευθερο στίχο, γραμμένα μ' άπλοικο τονο και πολλή άγαπη στον άνθρώπο άγωνιστή και στην πατριδα.

Στέλιου Καραγιάννη:

«Ραγιαμένες Άλυσίδες»

Μια πρώτη ποιητική συλλογή του άγαπητού νέου ποιητή, που εκθέτει τά κοινωνικά προβλήματα. Ποίηση άδρη, ζωντανή, καιστική, που συγκινεί άμεσα, με της άγάπης τό παθος και τό λαβαρο του δικιου άνωμένου. Πολλοί στίχοι του, κατακέλτες για τις κοινωνικές διακρίσεις, με γερές εικόνες και λογο κρουστό. Ένα νέο ταλέντο που μπαίνει με φλογερούς καιμους και όραματα στην ποιητική σχολή του Σοσιαλιστικού Ρεαλισμού.

Νίκου Μ. Περακάκη:

«Ήρωες και Μαρτυρες»

Λευκωμα Κρητών άγωνιστών 1940-45 πλαισιωμένο με φωτογραφίες και άλλα στοιχεία από την Έθνική Άντισταση στην Κρήτη, άφιερωμένο στο ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Έκδόσεις «Μυλοποταμος» σελ. 273.

Μαρίας Παπαλεονάρδου:

«Ίχνη»

Μιά δυνατή, γνήσια, κι αβίαστη, καθαρία ποίηση, έσωση και βαθιά συγκινητική. Έκφραζει το άτομικο όραμα του έναγωνίου σύγχρονου ανθρώπου, που ζει στη μόνωση και στην άνησυχία του φθοροποιηδ και άλλοτριωτικού τεχνολογιστικού πολιτισμού, που σαρώνει τις ήθικές αξίες του καιρού μας. Η ποίηση της Μαρίας (αδελφής του ποιητή Γιωργου Παπαλεονάρδου) είναι και μηνυματοφόρα της αμυνας και της άντοχής του ανθρώπου, εξαιρετικό γνώρισμα της θεομύσας ποιητρίας.

Ίάκωβου Ψαρᾶ:

«Μνημες»

Ένα πρώτο βιβλίο με 60 σελίδες του κορυφαίου ήθο ποιού με 42 ποιήματα γραμμένα από το 1960 μέχρι σήμερα. Ο Ψαρᾶς παράλληλα με τη δυναμική και πρωταγωνιστική έπίσηση του στο Έθνικό Θέατρο αποδειχνει πως είναι και ρεαλιστής και συμβολικός ανθρωπιστής ποιητής, όπου τά οραματικά γεγονότα και τά μεγάλα κοινωνικά προβλήματα των χρόνων μας τά μετουσιώνει με άφαιρετική δύναμη σέ αληθινή ποηση.

Πέτρου Μ. Μαριδάκη:

«Τετάρτη Ζωοφόρος»

16 ποιήματα Άθήνα '78 γραμμένα με εξαιρετική φαντασία και αίσθημα, άτομικό όφος, χαρακτηριστικές εικόνες και γεγονότα από τη σφαίρα της ζωής μας.

Άλέκου Τασούλα:

«17 ποιήματα κι ένα παράπονο σ' όχτώ κομμάτια.»

Ποιητικό και πεζό σέ 46 σελίδες, γραμμένο με φλογερά φιλεργατικά αίσθήματα καρπές αλήθειες και πίκρα και όργη για τις κοινωνικές άδικίες, πλήμμυρο άγάπη για τό λαό και την Έλλάδα. Συγχαρητήρια στο νέο ποιητή.

Έρμηνείας Φωτιάδου:

1) «Θυμώντας, άγναντεύοντας, ταξιδεύοντας.»

Ήθιογραφικά και λαογραφικά κείμενα, σελ. 63, Γιάנוβια '78, και 2) «Η Άλβανία Σήμερα», 30 σελίδες με ένθουσιαστικές και εικονικές έντυπώσεις για τη μεγάλη πρόοδο του άλβανικού λαού και με φωτογραφίες. Η κ. Φ. ταξίδι.σπ. στη γειτονική χώρα σαν πρόεδρος του Καλλιτεχνικού Όμίλου «Κρυστάλλης», τό περισμένο καλοκαίρι με τό συγκρότημά της.

JEAN BOUHIER:

«Σεγλάσμα Λιωπής»

Άθήνα '78, Έκδοση Μουσική σέ μετάφραση της κλησ ποιητρίας Άγνης Σωτηρακοπούλου Σχινού.

Μιχάλη Παπανικολάου:

«Οί Άμίλητοι»

Μιά τρίτη ποιητική συλλογή του νέου σκηνοθέτη και ποιητή. Παράλληλα σ' αυτή σκηές και εικόνες με τριφερό αίσθημα και συμπόνα στο χώρο του χτες και του σήμερα άναμοχλίζοντας συναισθηματικά τις σχέσεις των ανθρώπων.

Φώτη Η. Χατζηθωμά:

«Οί Έκθέσεις μου.»

Ένα βοηθητικό βιβλίο, γραμμένο στη δημοτική γλώσσα, για τους μαθητές της Γ' και Α' Δημοτικού Σχολείου, στη σειρά που τόποσει ο ύπτεροχος έκπ/κος συγγραφέας της Μακεδονίας. Ο Φ.Χ. έδωσε πολλά χρησιμότητα έργα με την πιο σωστή διαφωτιση των γλωσσικών και αισθητικών κανονων. Με βάση την άναπροσαρμοσμένη δημοτική του Κ.Ε.Μ.Ε. και του Έριανταφυλλίδη, Χαίρονται και οι μεγάλοι άκόμα να διαβάσουν την όμορφη κι έπιστημονική έργασια του Φ. Χατζηθωμά.

Μαρίτσας Παρασκευᾶ:

«Έξομολόγηση.»

Ένα προσθετικό μυθιστόρημα σέ 162 σελίδες, με στραπτό και γλαφυρό όφος και μηνύματα ερήνης ενότητας λαών και πανανθρώπινης άγάπης κι εδύχιας, που πέτυχε ή συμπροθέστατη και αξιολογίαστη ποιήτρια και τό άφιερώνει στον παλαίμαχο κι άγαπητό συνάδελφο Γιάννη Κορίνη. Είναι ή πρώτη πεζογραφική της έπιτυχία.

«Κείμενα του Βόλου»:

Περιοδική έκδοση (Γράμματα τέχνες ιδέες)

Ένα εξάμηνο κι αξιόλογο περιοδικό που έκδίδει τό «Καλλιτεχνικό και Πνευματικό Έντευκτήριο» του Βόλου με συντακτική έπιτροπή τους Ήλ. Λερούση, Γιάννη Μουγογιάννη, Γ. Θωμά, Σ. Βασαρδάνη και Ν. Σωτηρίου.

Λάμπρου Μυγδάλη:

«Έλληνική Βιβλιογραφία Μπέρτολτ Μπρέχτ»

Ένα βιβλίο με 82 σελίδες και μιá πλατιά βιβλιογραφική ενημέρωση για τον μεγάλο Γερμανό ποιητή σκηνοθέτη και θεατρικό συγγραφέα, γραμμένη με εδουσεδρησία και άγάπη από τον εδγενικό και καλό μελετητή βοηθό καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης Λ. Μυγδάλη.

Λιονύση Ι. Τσακασιάνου:

«Ποιητικά Έργα.»

Μιά έκλογή από τό αξιόλογο άνέκδοτο έργο του Ζακυνθινού ποιητή με έισαγωγή κι έπιμέλεια του Γ. Βαλέτα. Άθήνα 1978, έκδόσεις «Πηγή».

Βασίλη Κατσαβού:

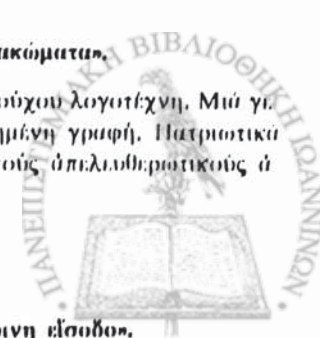
«Γάμος στα χαρακόματα.»

Έξη διηγήματα του ταλαντούχου λογοτέχνη. Μιά γερή συναρπαστική και ψυχολογημένη γραφή. Πατριωτικά και κοινωνικά διηγήματα από τους άπελευθερωτικούς άγους του λαού μας.

Δημήτρη Πέππα:

«Κοντά στην πέτρινη έισοδο.»

24 συμπροθητικά ποιήματα με συγκινητική όψη και θέματα κοινωνικά με την πίκρα της μετανάστευσης.

Μέτοσφυρίστάκαμώματα

Άλλότρια-συναφή-και παράταιρα

Του Άλκη Φωτεινού

Ο Τέταρτος χρόνος του Περιοδικού μας

Το «Έλευθερο Πνεύμα» με την άνατολή του 1979, (στή Β έκδοτική του περιόδο) συμπλήρωσε στα 4 χρόνια και το δεύτερο τομο του. Υπευθυνη, βαρια και επίκονη ή δημιουργική παρουσία και παρηγοια του. Μια ταπεινή μα αληθινή και ζωντανή προσπάθεια, αν θελετε στις τέχνες και στα γραμματα· ένα μαχητικό και δίκαιο παρόν στην τόσο πολυταραχή άντικειμενική κι άνηθική έποχή μας. Ένας άδικοκορος, πκλήρος και άνισος, μά τιμιοσ άγνωστος για κραυγες αλήθειας, δικαιοσύνη κι έξυγανση. Έμβλημα μας, πρωτ' άπό όλα ή άνθρωπεια, και μονη θρησκεια μας ή αλήθεια κι ή άγάπη. Προσπαθεια για κατα δύναμη άντικειμενική έπισκοπή και δίκαιη μετριοτήση, για γενική προοδο. Καημος και όραμα, ένας νέος εντυματικός πολιτισμός, έθνικος στη μορφή, έπισημονικος στο χαρακτήρα, και λαϊκος στο περιεχομενο. Γιαυτό μαχεται και θ' άγωνίζεται το «Έλευθερο Πνεύμα» μόνο με το λαό μαζί, άπρόβλητο άπο συνομοταξίες πωπής και κοντυλοφορικά «χιλιετισμια» που βρισκονται στα φατριαστικά δημοσιογραφικά συγκεροτήματα! Με τη συμπαρασταση μόνο των φίλων του θ' άγωνίζεται στην πρώτη γραμμή, με τη σημαία της αλήθειας, ψηλά, φρυγγέλιο για τις άδικειες και βαγγέλιο για το δικιο της σωστής και κοινωνικής τέχνης και, της αληθινής Ιστορίας. Έλαχιστα είναι στη χωρα μας τα σοβαρα έντυπα που δια βάζονται εύχαριστα, ή ρουφιούνται με βουλημία. Αυτά είναι τα όσα τιμια, ελικρινά κι άνιδιοτελή κειμενα της αλήθειας και της πρωτοτυπιας, κειμενα που φιλοχίζουσι καρδίες, άδολες κι άδέσμευτες και γνησιες φωνές, με την άτιμητη, ταπεινή έκφραστική τους δύναμη. Έτσι όπως παντα χωρίς θορυβους και διασημής και όσο οι δυνάμεις και οι συνθήκες του έπιτεκουν, το «Ε.Π.» θα παλεύει άσυμβιβαστο με τη φτηνή κολακεία και συναλλαγή αυτής της ήθικα άποσυνθεμένης άσπιτης κοινωνιας. Και ίσως, κάποτε, όσω κι άργά, να άποκτηθεί γενικότερα ή συμβολή, ή αξία και ή πρωτοπορία του. Πάντως και με τουτ' την εύκαιρία το «Ε.Π.» εύχαριστα θερμότερα τους φίλους συνδρομητές και άναγνώστες, για κάθε τιμή και συμπαρασταση στην τραχιά πορεία του άγώνα του.

Ο Μίλλερ για το Νόμπελ και τα βραβεία

Ο Χενρυ Μίλλερ διακεκριμενος Άμερικανός συγγραφέας στα 87 του, χρόνια, κερμεινε φέτος «να πούνε έναν καλο λογογι» αυτόν» οι φίλοι του στη ποιητική Άκαδημία για να παρει το Νόμπελ. Όμως, «άλλοδ τα κερκαλισματα, κι άλλοδ νενήσαν οι εοτες». Το φεινόν Νόμπελ της λογοτεχνιας το πήρε ένας άγνωστος στο πλατύ κοινό Άμερικανος συγγραφέας, ο Ισαακ Μπασεβιτς Σινγκερ, (πολωνικής καταγωγής). Ένας φίλος του Μίλλερ ο Άλφρεντ Περλέ, τον είχε «προσάδοκοιήσει λέγοντας»: «Χενρυ, έκαθή το αξίως το Νόμπελ γι' αυτό το λογο άκριβώς είναι σιγουρο πως δεν προκειται να σου το δώσουν». Και ο Μίλλερ του άπαντά:

«Ό το Νόμπελ, σαν Νόμπελ δεν είναι όα και πρота σκουδαιο. Το χρηματικό ποσό είναι αυτό που έχω σημασια». 16475 δολαρια. Σημειώστε ότι ή κυβερνήση βγαίνα ώφελημενη, γιατί εισπραττει τουλαχιστον τα μισα. Τελικά δυο είναι οι κερδισμενοι: ο συγγραφέας και ή κυβερνήση. Μ' άλλα λόγια, ή λογιική έμπειζεται με το χειροτερο τρόπο, ή λογιική και ή ζωή... Είναι γνωστο άλλωστε ότι τα βραβεία σπανια άτινιμονται στους πραγματικά αξίους...»

ΕΡΤολογίες

Άεροκοτυμαστη φιλολογια, ήτιν και μια άλλη, με δ/ν τη της πικρητήης τον κ Γ Άντιστυποζουλο δημοσιογραφο, στο «κανον και στ' άηδον» των άφών Καμπανελλη στην ΕΡΤ τις 2 ΙΙ 78, με τους Α. Σακελλάρια, Γ. Ρούσο, Π. Παλαιολογο κ.ά. που δεν έκανυν καν κριτική για την ταινια που άναφερεται στην άντισταση της Ιταλογερμανικής κατοχής.

Η κριτικημενη αυτή γερούσια δεν έφερε στο θεμα και στην ταξη, ούτε τον διευθυνοντα... και άρκεστηκε σε προσωπικές άναμνήσεις και φουμαραί!... άπο κείνα τα έλαφρά πατριωτικά, που μεθάνε τα παιδάκια του δημοτικου! Κι όλο μιλούσανε για Παναγιες κι ούρανια τοξα, κι άπό μινε ή ταινια τους... άμνημοσύνης «όόζιμ!»

Θ. Λιαρούτσου:

«Παλινοόστηση»

Ποιηματα κατοχικά κοινωνικά και πατρικιά, σιλινές 60. Παραιός '78.

Β. Η. Βογιατζόγλου:

«Ίχνηλασια»

Ποιήματα 1966-1976 Άθήνα σελ. 155.

Κώστα Ζαρούκα:

«Ο Δρομος των γλάρων»

Έκδοσις «σαμουραϊ».

Ένα σκηνικό ποιημα σε 4 εικόνες με όνειρικά και λυρικά στοιχεία και άνάλογη πρωτοτυπια του γνωστού ποιητη και έργατη του θεάτρου.

Φαίδωνα Κυρίμη:

«Ο βιασμος της Λουίζας»

Πεζογραφικά άφηγήματα σελ. 93. Άθήνα 1978.

«Ακαδημαϊκά»

Η ακαδημία τών πειθαιμένων «άθανάτων» ουσιοθετείται ουσιαστικά στα βραβειοδοτικά χρηματικά, από τον κ. Π. Χάρη. Δεν έχει στην ταξη τών γραμμάτων παρα, έλαχιστους φίλους του και όμιλτρους καιροσκοπούς και άτομικιστές. Κι έτσι, κανείς δεν τόν έμποδίζει να φκιαχτεί βραβεία όπως και τα άλλαθρύλια. . . και να τα δίνει στους κουμπάρους του που έχει συμφέροντα και συναλλαγές. Έφίτος ζαναώσσι (δούτε προσκονήσωμι) σ' έναν Α. Παπακωστανίνου (κανείς δεν ξέρει τι έργο έχει ο άνθρωπος) αλλά είναι γνωστό πως έχει γραψει μία μικρή μελέτη για τόν κόυφιο πασομπη Πετροχαρή με το σκοπό τού «μού δίνεις. . . σου οινω» και τα ριστα της πατάτας! Και καλά οι Νόβηδες και οι Ηιταληδες βιβλια, δεν θα αντιδρούσαν σε καμιά απόφωση τού πατρωνα και ύποστηρικτη τους, αλλά ούτε κι ο έντιμος αρχιμιστικιστής κ. Α. Τερζακης; Κι αυτός τόθω γραμμίζεται «έλαφρα τη καρδια» με τού κυρ Πιτρου τά σκανταλαρικά βραβεία; Δεν ξέρουμε. Ίσως να 'χει και ο ποχρίωση ο άνθρωπος στο δόσε πάρε. Γιατί, μπορεί να μην άρκούσαν οι όμηλοδικες καποτε επιφυλλίδες του στο «Βημο»για μια σήθεν τριτη κατάσταση! . . . και να βοηθήθη κι άναλογα, τοτε που ίοινε εξετάσεις φρόνιμου και συντηρητικού πνευματικού ανθρώπου, για τά διαπιστευτήρια τού άκαδημαϊκού πρωτόκολλου. . . Χαλάλι λοιπόν, για τέτοιους «ακαδημαϊκούς», άς κόβει ή τυχη μέρες από μάζ, για να τους δίνει χρονια! Γιατί άλλλιμονο! Τά κτημένα τά παισά μι. τίς, και για τίς σκόπιμες «άταξίες». . . έγιναν άκαδημαϊκοί! Έμεις οι ταπεινοί οι άσημοί άγνωστοί, και άφανείς, δεν θα θέλαμε τίποτ' άλλο., παρά να μοιάζαμε εκείνον τό χουμορίστα Γαλλο Ηυρόν, που για να σατιρίσει τούς δικούς του άκαδημαϊκούς τυπου Πετροχαρή παράγγειλε να γράψουνι στον ταφο του άπάνω:

«Έσώ είναι θαμμένος ο Ηυρόν. . . που δεν ήταν τίποτα. . . μητε καν «άκαδημαϊκός»! . . .

«Αντικρούμενες γνώμες κ.ά.»

Σί άμοιρη φιλολογική σελίδα άθηναϊκής έφημερίδας συγκρούστηκαν δύο προοδευτικοί παρατηρητές και σωβαροί κριτες, για τό «καλύτερο βιβλίο» της χρονιάς. Η Ε.Α. Ίσως με δικαιολογημένες πανάδες δέ βρήκε κανένα άλλο καλύτερο από τού Πετροχαρή τις «Μέρες όργης»! Αφερίμη! Απορίας άξιο, τί παθαίνει αυτός ο κόσμος! (17 12 78). Από την άλλη ο σχολιαστής της Ιστορικής λογοτεχνίας Μ.Π. άν και «έβδομηκοντούτης» περίπου κάπως άργά είδε και πετσόκοψε αυτό τό έκτρομα τού «όγδοηκοντούτη» «άκουσημαϊκού» που άφορά τά Δικιμβριανά τού 1944. Ποιόν λοιπόν από τούς δύο να πιστέψιμ ή κοινή γνώμη; Ο διόττρος βέβαια, έχει δίκιο, που με άφορμή εκείνα τά άδίσταχτα χοντροκομμένα ψέματα τού έπιτήδειου πολυπρόσωπου γέροντα Πετροχαριου τού χαμομηλάκια, βρίσκει τό «Μέρες όργης» το χειρότερο βιβλίο της χρονιάς, και τό φτηνό κοντολοφορο του «χωρίς ιδιολογία»! Ασηφελώς ο ριζικήλευθος σχολιαστής (που κάτω από τό γάντι βασιτία ζυράφι), σέ θα σιάβασι ποτε τό «Γλ. Πνευμα» για να «βλιπει και πριν 3 χρονια, ολοσπίτισσον τόν Πετροχαρή της άκαδημίας άρχιβιστιαριο και, της πολιτικής της κολακείας άρχιλαμπαδάριο, λουσομένο και χτινισμένο, σδτόν τόν άρχικελιστή τού σασιου καρβιου τών καταστημένων γραμμάτων, κι «άκαδημαϊκό της τυπογραφίας» όπως τόν ήθελε, και ο Σ. Μιλάς. Ο Μ. Π. τωρα, βρίσκει ότι, ο Π.Χ., είναι άνίκανος να δώσει άληθινούς και ζωντανούς ανθρώπους στα σκυβαλοειδή βιβλία του!

Με τις «Μέρες όργης» γράφει ο σχολιαστής «κανε την Ιστορία να διανοιθεί, γιατί διαστρεβλώνει τα πραγματικά γεγονότα. Άρα τού Π. Χάρη οι άχωρες γραφες, δέν είναι μονο ψευτικες, είναι και κωκοποιηρες!». Άλλά τί σοι υπεύθωνη γνώμη είπε ή Ε.Α. όταν είναι από τη φύση άδύνατο, ένας τύπος σαν τόν Π.Χ. τού σαλονιού και τού σαρκίου του (κρυμένος και τριμύμένος που περιμνει να καλοσφρίσει τότε την όποια κατάσταση τών Άγγλων μακελαρηδών) να βίωνε και να μετουσίωνε (σαν άντικρουμένος θεατής και μάρτυρας) σε άληθινό μυθιστόρημα τόν έμφυλιο που άναψαν οι τσαρτσάλισιο νεοκαταχτητες με τούς δούσιλογους τού Ράλλη και τού Μαγγανά; «Στήνει λια μαριονέτες στη θέση ανθρώπων». Η τέχνη τού «μυθιστορου» είναι και άσυνάρτητη και φκιαχτη και κήθε φκιαχτο στην τέχνη που άρνείται τό μεγάλο δάσκαλο τη φύση όπως θα 'λεγε κι ο Λάντης ή την άλήθεια (Μπουαλιώ) γίνεται και κακη και εσπράττια, γιούχα και χολή(!) Μύλι στα ο συγγραφείας Κ. Καλαπανίδας έγραφε από χρονια στο «Ν. Σύνορι» (σελ. 283) ότι: «ή τέχνη τού Π. Χάρη είναι ένα άφύσικο γλυκερό ζουμι που περνάει από τό μίξερ...» κι απομένει «με άφύσικους διαλόγους και κουταμάρες».

Ει να πει κανείς, όταν βλέπει τέτοιες συγκρούμενες αντίθετες γνώμες προοδευτικών κριαών, σε άτυχες σελίδες που προβάλλονται κι επαινούνται μέσα σ' αυτές συγγραφίκοι «όργης», κι όχι μόνο... από παρήλικες υπεύθυνους, αλλά και από νεοσούς άνεύθυνους (π' άκόμα δέ βγήκαν από τό τσόφλι τους όπως θα τούς έλεγε ο Μακρυγιάννης) όπερ μνοούνται διάφοροι τυχάρπαστοι, καιροσκοποί κι ασύμφοροι άστοί ποιητάστροι και λογοτέχνες; Και ως ποτε παλιοί άγωνιστες, άληθινοί και προοδευτικοί συγγραφείς, θα ζητιανεύουν μάν έστω άγγελία έργου τους, και δέ θα την έχουν, γιατί είπαν κάποτε μία γνώμη για τόν όποιο εδνοού μενό τους; Ώς ποτε θα περιφρονούνται τά έργα τών γνήσιων δημιουργών που εκφράζουν την ίδια την ψυχή και τό πνεύμα τών άγώνων τού λαού, και την άληθινή του Ιστορία; Όμως άν καταπίνουν την πίκρα τους... δέν λένε «ντέφ άλσούν»... «Ο καιρός είναι τροχός», κι ο λαός βρίσκει τ' άλάθητο κριτήριο και αίσθητήριό του. Έτσι τούς σεμνούς άληθινούς κι άδικημένους έρχεται ώρα και τούς δικαίωνα.

Παραπροβολές κοκορολαλίστατοι(!)

Έχετε άσφαλώς γνωρίσει όσοι παρακολουθετε από τά «18 κείμενα» της χουντοκρατίας τούς πατρωναριμένους και παραχαϊδεμένους συγγραφείς της κ. Νανής «Κόρου» τού κ. Σαββίδη στο «συγκρότημα» της κ. Βλάχου στην «Καθημερινή» Μερικοί άπ' αυτούς είναι: και οι κ.κ. Γ. Ίωάννου, Μ. Κουμανταρίας, Α. Χατζής, Θ. Βαλιτιός Σ. Γούρκας, Γ. Σινόπουλος, Μ. Λούκα, Α. Λούκαρης, Η. Ζάννας, Γ. Μιλλιέξ, Μ. Πόντικας, Γ. Χειμωνάς, Η. Βασιλικός κ.ά.

Άν αυτούς δεν τούς έχετε φίλοι μου χαρακτηρίσει για «μεγαλους», πείσατε έξω(!) Σας παρακαλούμ λοιπόν, «σουλλήθων» και «...άμμελετητί», να τούς κατατάξετε στη χορεία των «μεγάλων»! Μήν άργιέτι, όπως άργησι, να τούς παρουσιάσει ένας άνιυθνοβπιύθνος νισσός Λανίκιος άμοιρος και άνείκιος κριτικός της λογοτεχνίας και της άφ' ύψηλοδ έπιλογής πατρικος και όχι πληθίως που εκανι θραύση και μπουγο με φαρδιές πλατιές, προβολές στους παραπροβλημένους γιατί ως τότε ίσως δέν τόν είχαν Ικανοποιησει προγενιστερες φιλοξενίες και έπιδηξίες τών άλλων ταχιαπήδων τυπων, Χάρη, Άθινασιαδή κλπ. «οδικίστι» διαταγμός διάσοσης και παραπροβολής της παραπάνω βενετικής παρίας. Δεν έχασαν όλοι αυτοί την ιδοκαρία με τά «καλύτερα βιβλία της χρονιάς» να παινέψουν «εαυτούς και άλλλους»

συγγενείς τε και φίλους(!) Έτσι, οι κόλακες και οι έπιδαξίες βρίσκονται μ' όλες τις καταστάσεις τα κυκλώματα και τα κυλπα, στα προσκήνια... και κομπάζουν κοκορολαλιστα τοι(!)... Τόσο... που φίλος της στήλης μπήκε στον κερρασημό για λίγη αγαθούλα πάτρα:

Ποσο οι χυιδεμένοι υπερέχουν
μέ το πνέμα που κατέχουν(!)
κυί μέ τόση εύκολία
όμιλούν για τά βιβλία...
τα όκα τους και των φίλων
και των συντεκνων άλλήλων(!)
Κι όσα πνέματα μικρα
μένουν... «άλλαλα, νεκρα».

Όνόματα και πράματα

Στη ζωή, όλοι μας, έχουμε δύο όνοματα: Ένα που μάς οιντι ό νουνος στο βιοσημα, κι ένα που φωναχουμε εμείς στην κορεία του βίου μας ποιοτικά, και το ταυτιζουμε με τό χαρακτήρα και τις όρχές μας.

Ό φωτιστρας κι έπιτήδαιος Πέτρο Χαρης έγραψε τον ό θήκο κυριο Γιαννη Μαρμαριαόδη(!) Έπελέυσαν βλέπετε οι χυιζηραβιατικοι τροχοι του πρώτου(!) Έτσι, που αυτός στα βιβλία του έφραζει έαυτον και τον τυρο του όαλοδ, συμβιατικού και χαμυιλωντα, όδισταχτου μακροβουτιάρη σε πέλαγα άνωμαλων καταστασεων, φιλοτομαρισμού, των βραβειακαταστημένων έξτασεων και των τυφλών άτομειστικών άπολαυσεων και έπιβραβευεται(!) Ατός ό όπτεϊος αι λογοτεχνιες, τυκος, σε παραμορφωτας κόλακειές και ρουσηφολογιες, σε έντεχνα σαλτα συναλλαγής, με τα μάπα των κυκομοιρων γραμματιων, έφηρε μέ όδυσωπητη χρημα τοόζωμανω το ρακορ της πολυθετας και πολυμυθιας... και της εύνοουιμενης έμπορο «Έστιας» κυθας και τα κώλα και τα πανωπρωικω άποολες τις όκοισόηροτε καταστάσεις(!) Τά περισσοτερα όμως τα είνεπραξε άπο τη δικτατοριω της χουντας... Που ένώ εμείς, του έχουμ' ένα γκαπρω μένο φακτελο... μω «γηραιά» κυρια Ιακωβόδη (της έποχής του Παλαμά...) τον παρουμαζα με βιβλίο της τελευταία ως «άνηπισιακω...»(!) «Μωραινα Κυριος!»(!) Χαίρε Πιτροχαρη «άνηπισιακω»(!). Όλες οι γραές που είν να έξαγιουν τον ό βιο σου... κρέμονται άπο το βραβείο σου (!).

Κακοποιήσεις λέξεων

Έκείνο τό «στοχεω» νεόκοπο ρήμα όσοι έχουν γλωσσικωισθητικο αυτι, όε νεκώθουν όπι κάπως άσχημίζα και πολικίζα; Κι έπειτα γιατι να μην τους άρρατα τό «σημαδευω» ή τό «σκοπευω»; Πώς όέν τό σχολιασαν οι γλωσσολόγοι; Τξ και ό πόλις κ. Μπιστικω με τις κουφες φιλολογικές συζητήσεις, τό χρησιμοποιάει φαινεται για μοντερνισμό στη γλώσσα... αλλά μπορα και λεκτη εύγενική και πολιτισμένη δημαγωγική καυχησια και κάλυψη στις άπραξιες. Αλλά, φει(!) Οι λέξεις παρακακοποιημενες στον καιρο μας, έχουν κι έχουν χυσει τό πραγματικό τους νοημα, όρισμενες κυολαις, ξηρωπηθηκαν και παραβρασαν στα βαμμένα όκοκριτικα χυλια των μοντερνων... έτσι όπως παλιότερα τό «να πούμε» τό «λοιπόν» και τό «τελοσπάντων», ή τό «τοσούτον μάλλον καθίον... του κ. πρωθυπουργού». Τωρα έχουν πολυ κακοποιήσει τον καημενο τό «Σοσιαλισμο» τη «δημοκριτια» τό «βησιακά» τη «όιούκασια» την «κοιτητα ζωής» τη «βιθηά τομη» την «Κοινή Άγορα» (ΕΟΚ) κ.ά.

Έπιθετα και χαρακτηρισμοί «έπιφανών» καλλιτεχνών

Οι προχαροι και υπερβολικοι χαρακτηρισμοί και τα παραιτραβήματα των κόλακευτικών και μεγαλομανών έπιθετων, δίνουν και παίρνουν στη χάραι(!) Ατός ό καθηφορας, μαρτυραί σε έκταση, τό κοπο κλονίζεται ή διανοητική ίσορροπια πολλών Έλλήνων τα τελευταία χρονια(!) Άναμεσα σ' αυτούς όρου τα «μεγαλικοα» τά χουν στην άκρη των χαλιών τους άβασανιστα, άβασασιμα και τό γνωστό χυιμοριστα και ίσοτυπο σκιτιστραφο άγνωστη Μπασι, που άποκαλασε έναν κ. Μαριο Ποντικω «μεγαλοφυα»(!) Κυριω έλεηρον! Ό έν λογω φουκαράς έγραψε 3 4 νεοθηογραφια και κατα η κολοβά θιατρικα κατασκευασματα μέ τον άερα και τις εύλογιες του θιατρικού κριτικού Κ. Μυρη, και ούτε λίγο ούτε πολυ, ό Μπασι, τον έκανε «μεγαλοφυα»(!) Γελάτε παρούλα κουταβια(!) Άλλα, συμπαθετατε κ. Μίντη Μπασι, πώς ριζατε ένα τέτοιο έπιθετο άπο τό σοβαρο στο χυιόμορ και όέν πώς έφηρε χαμπαρι ό νοσημων λαός να γελασα; ή ν' άποθαυμασι κι άποθαυσι αυτόν τον «μεγαλοφυα» σας θιατρογραφο, ή Μπασι και τα παίρνετε όλα στο φιλό, Κι άν παει κυμια φορα στο σοβαρό... τότε, όέν θα κρεπα να πώς εύπιστευομε; ή να γελάμε μέ την τέχνη και τα γραφω σας ή με τα έπιθετα σας(!) Μη μάς μεπεδευετε να χυρειτε όπως παλιά μέ τό σόν πλην της «φίλης» σας Φριόδρικής Χοκνιτολερν(!) Κι έπειτα, άν άποκαλώσιτε έσείς τον έλαχνητο στα νεοθιατρικα μας γραμματα τυχεροτερο άπο τους άλλους και προηταςιας «ένκεν» κ. Μ Ποντικω «μεγαλοφυα»... τότε πώς κρεπα να χαρακτηρισουμε εμείς τον Σαζέτηρ, και τον Μερειχ; Άφού έσείς κανατε τό ποντικω = λιονταρια; Άλλα «οικ έπι άρθμος» παροδισμα των Γιαντο, χυιρε και γι' άλλους βαθος άευθυμενο έλαφρών διαλογισμών(!) Χαίρε υπερβολική κακοποιητη έννοιών, που όέν έννοαίς να κανας «κρασι» σε ταλέντα μινι όν(!). Χαίρε συρμε καλλιτεχνών τρανών τε και προχαρων φαιόρων χαρακτηρισμών(!)

«Μπακαλοκουτούρα»

Μή ξεχαστε παρακαλώ «μια ταινια μιά συζητητή» της κυ. που όόθηκε στις 19 10 78 στην Τ.Υ. και την εχει παρουσιασει ό κ. Νικως Άημου έτσι, μ' άνάλογη ζαχαρη... εύτυχοδύτυχιας(!) Τό θέμα ήταν «τεχνολογια και σοκ του μέλλοντος» κι ένα εχει σοκορό, που έκανε «ναου-ναου στα κτραμιοα»: Τήν καλλιέργεια του τρομου και της συγχυσης στον άνθρωπο, για πλήρη άλλοτριώση μέ πλύσας, έγκωφα λων. Άποτερα βλέπετε κουμάντα και σχέδια να παραβιάζουν συστηματικότερα στο μέλλον τη φύση του άπολιτικού κυλιτη και ν' άποδυναμωθουνε όλοτελα τό ήθικό του. Ένα κι ένα ήταν ό διευθυνων... εύτυχοδύτυχιας μέ τη σκόπημ, κουφω, και κακόγουστη φιλολογια σκοτανών έγεφωλων των ΗΠΑ και της CIA, και συνακολουθα... έ βια ΕΡΤ(!) Έτσι, όλα σ' εκείνο τό καταπληχτικό όραμο-ακροαμα... υς(!) έγιναν μπακαλοκουτούρα, για ήξιας, άφίξιας, καρφά και πέταλα και συγχυσεις και σπανδλωδεις άναμιξιας. Πολλω έμροβηγια άκουστηκαν και ροχαλητα και μύξια(!) Κι ή χυιρε, χυιρε, εύτυχοδύτυχη έκομπή, να ζούν οι άσπερες της λιχανοφιλοσοφιας(!) Κι όσο για τό μαμωνάδα κι... στα μπακαλο κουτούρα, άκουσθητε άπο μακρια ένα ζεμάν ζεμάν φου, κι άπα κι άπάνω τούρα(!)

Μαρωνίτικες γλωσσοκοπάνες

Δεν υπάρχουν μόνο έρμητικοί έγκειφαλικοί κι άκατα λαβιστικοί ποιητές, προβίλουν «άνωθεν» ευνουόμενοι, και μικροί μοντέρνοι κριτές του ποιητικού λόγου τύπου Μαρωνίτη που γιά τόν φίλο του κ. Σαχτούρη στό «Βήμα» σέ τρεις έπιφυλλίδες... έπλε πολλές και διάφορες χρωμογλωσσοκοπάνες· κι άντί γιά άναλυτής μιάς άφηρημένης έννοιολογικής αίσθητικής τής λεξολογικής γριφώδικης σαχτουρικής ποίησης, έγινε: βέρος μογιατζής που σάς τόν παραοίνω δίχως σχόλια στην «έκτίμηση τής κύριας και τής συμπληρωματικής χρωματοουργίας μέσα στην ποίηση του Σαχτούρη... Τό βασικό χρωματικό τρίγωνο... (γράφει ό κ. Μ.) γίνεται στό χέρια του φασματοσκόπιο (μήπως θά μπορούσε νά γίνει και «σκόπι» κρανίσιο γιά τόν κ. Μαρωνίτη;) Καμαρώστε κι άλλες χημικές αναλύσεις του: «Τό βασικό χρωματικό τρίγωνο γιά τό όποιο γίνεται λόγος, και τό όποιο στίς γωνιακές κλειδώσεις του, μπορεί νά κρύβει άλλα τρία φανταστικά χρώματα... Πρόσωπα και πράγματα, άσχετα μέ τόν πραγματικό τους χρωματισμό, μέσα στό ποίημα δέν είναι μαύρα ή κόκκινα ή άσπρα· είναι κάποτε, στην κρίσιμη φάση τους ταυτόχρονα μαύρα, κόκκινα και άσπρα...» Αυτό, είναι κριτική ποίησης από καθηγητή Πανεπιστημίου(!) Που είσαι κυκόμοιρε Κοτζιούλα... γιά νά του πεις τό «άπό τήν πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλλα» Ή κι έσύ περίφημε Ρ. Γιαγορ νά του βάλεις νά ψάλλει μέ παραλλαγή ή μαρωνίτικα λέξη ή ίδια στό ίδιο κείμενό της:

Ντρέπομαι γιά τήν άσυναρτησία μου και τήν κενότητά μου

Και τό κείμενο στή λέξη:

Άχ πόσο λυπούμαι που είμαι τόσο κούφιο
και γελοίο άπέναντι
στή λογική τήν κρίση:

Φλωροξεκαπνίσματα...

Άπό τή φωλιά του στην Έκάλη ακούστηκε νά λαλεί άπεγνωσμένα και θλιβερά σαν ό γκιώνης ό συμπαθής γέροντας τών πετροχάρικων βραβείων και γραμμάτων κ. Π. Φλώρος. Και έπειδή είχε βραχνάδες και δέν άκούγόταν παριζω άπό τά όέντρα τής Έκάλης ή λαλιά του, άποφάσισε τελευταία (πρίν τελέψει άπό μαράζι) νά σφύξει τίς φλέβες του λαιμού του, και ν' άπλώσει ή φωνή του, νά γίνει γνωστός στόν κόσμο τών γραμμάτων έστω! Αυτόχειροτονήθη κι λοιπόν, νέος πάπας τής κριτικής, και θαρρεί πως κρέμονται άπό τήν εύλογία του, όλα τά νέα ταλέντα που του στέλνουν τά βιβλία του. Έτσι καθώς καταφεύγουν νά πάρουν τό χρίσμα του λογοτέχνη άπό τόν κακομοίρη τόν Ισόβια άδιάβαστο γερο-συγγραφέα χωρίς άναγνωστικό κοινό, άλλ' άπλώς πολιτογραφημένο στό συντηρητικά και άρτηριοσκληρωτικά γράμματα άποφάσισε ό κυρ-Παύλος νά ζητήσει άντάλλαγμα, και έστειλε: άπό μία κατηγορηματική δήλωση, ρετσέτα, στους τιμώντες τήν ύψηλή κριτική του ούάνουα(!) που έγραφε: άνάμεσα σ' άλλα και τοϋτα:

«Πρός τούς συγγραφείς που μου στέλνουν βιβλία των... Άποφάσισα νά σχολιάζω βιβλία, μόνο εκείνα τών όποιων οι συγγραφείς θά προμηθεύονται τουλάχιστον δύο βιβλία μου, και θά μου άναφέρουν τό βιβλιοπωλείο που τ' άγορασαν». Φίλη του περιοδικού άγανακτισμένη του 'γραψε:

Γιατί ζητάς κυρ Φλώρι,
γιά ένα τίποτο «όνόρι»
ντροπής συναλλαγής;
Γιά μās ή ήλιανγή
τής τέχνης ή' άναιτιόληει,
μα ίστίνα χαμομωα
θα πληρωθεί ή σιγή(!)

Νέα «γραιο» Φρανσουάζ...

Έίπαν φίλοι της... έγραψαν και λάλησαν και στα «καλυτερα» «βιβλία τής χρονιάς(!) δι τόν τελευταίο καιρό... έγεννήθη παρ' ύμιν» «μεγάλη» συγγραφέας ένενηκοντούτις! Και μάλιστα καταπληχτική «μπέστ σελέρισσα» «όνόματι» κ. Μ. Ίοροάνιδου. Που ήταν κρυμμένη(!)

Ό Κολλάρος και σία που έκαναν τό κυκλοφοριακό «ντου»... έφτασαν λένε τή «Λωξάντρα» στην 22η χιλιάδα(!) Έχει άραγε τέτοια λόξα τό κοινό; Ρεκόρ πωλήσεων ενός «βιβλιαρόπουλου» όπως θά τό 'λεγε ένας ζαγορίσιος λαϊκίστης ό Φανίτσιος, και μάλιστα, άπό γλώσσα... τζίφος και γριφος... «μιξοσόλικο» ίσως τό χυρακτάριζε ό μεγάλος δάσκαλος του γένους μας Ψαλίδας! Πάντως ό γράφων δέν καταλάβει: μά τήν αλήθεια, ούτε τό άπότομο ξεφύτρωμα του ταλέντου μιάς «γρηαιός» Φρανσουάζ Σαγκάν(!) ούτε τήν έννοια τής άτεχνης τέχνης της άπό μεγαλοεκδότη και άγοραστής(!). Ούτε τά (λιγυώδη κυκλοφοριακά άλματα του Κολλάρου, στην άπήχηση μιάς «Λοξο-ντρας(!)» ούτε τή λόξα του άγοραστικού κοινού(!) κι ούτε κάτι άνώμαλες, κι ιδιωματικές λοξολέξεις τής κ. Μ.Ι. στίς μόλις 10 πρώτες άριδοϋλες τής πρώτης σελίδας της όπως π.χ. «άδικιωρισμέ», «ποσοϋτσικο», «ντομνίτσα» «χηριό» κ.ά.

Κι ένώ άριστουργήματα κάθονται σέ ράφια και άποθηκες... οι σνόμπ και οι άνόητοι άγοραστής τυπωμένων χαρτιών... «Κανταριάζονται» «τυφλοί όμασι» χάρη στίς «διαφημήσεις» και παρασύρονται κοντά στον ένα οι πολλοί... όπως «πρός νερού τους» οι ρωμιοί(!) Συμπάθιο φίλοι μου συμπάθιο. Μās πήρε ό άνεμος τής τρέλας! Και τί λόξα μέ τίς «Λωξάντρες(!)» τουρκαλάδικη... γερμανογαλλική ή άγγλο-αμερικάνικη;

Άπαράδεκτες διακρίσεις

Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι έφέτος γιά τήν άγορά λογοτεχνικών βιβλίων άπό τό κράτος, ακούστηκαν διαμαρτυρίες γιά τίς άφόρητες κατηγορίες(!) Τά μέλη τής άρμόδιας έπιτροπής ούτε τόν καιρό έχουν νά μελετήσουν τόσους τίτλους κάθε χρόνο, αλλά, ούτε και τή διάθεση γιά τά άπαραίτητα κριτήρια άποτίμηση τών καλών λογοτεχνικών έργων. Πολλές φορές τονίσαμε τήν κατάργηση τών κατηγοριών. Άγορά λοιπόν περισσότερων τίτλων καλών βιβλίων άξιων και χρήσιμων γιά τίς δημόσιες βιβλιοθήκες τής χώρας, και νά λείψουν α' β' και γ' κατηγορίες, γιατί τέτοιες διακρίσεις πληγώνουν τήν εύαισθησία πολλών συναδέλφων και τραυματίζουν τό γόητρό τους. Έμεις που άγωνιζόμαστε μιά ζωή γιά τή δικαιοσύνη τών άλλων, δέν πρέπει νά τήν παραβιάζουμε: στους κόλπους μας.

Κριτήρια... σύνταξης

Σέ τόσους και τόσους συγγραφίσκους μέ έλάχιστη ύπηρεσία, μικρούλικά έργακια στα γράμματα, έδωσαν, «άβρόχοις» ποσί» (άπό πλευράς σοβαρής κριτικής αξιολόγησης), λογοτεχνικές συντάξεις.

Άλλά, σ' έναν Ιστορικό συγγραφέα τής Ρούμελης τόν γνωστό και φτωχό οικονομικά Πάνο Ι. Βασιλείου που έχει ίκανή και άρκετή έργασία γιά τήν άπό καιρό θετική του έπιλογή, άρνούνται ακόμα νά τή δώσουν. Ή ποιότητα τής δουλειάς του Π.Β. σέ σύγκριση μέ άλλωνών που πήραν, μπορεί νά είναι καλύτερη. Όμως ποιός νά φτύσει τούς ποντιφικές τής άρμόδιας έπιτροπής Πετροχάρηδες νά μη βακαλλούν, γιά τά «σοβαρά» και μικρόψυχα κριτήριά τους;

Στιχομυθία

Από τηλεφώνου, τότε έφη Ταχτιής στην 90χρονη
 «μου μπορεί σπληνισμα κ Μ. Ιορδανίδου...»

Έκτι «Λαζάντρα»:

- Άου, μάλιστα.

Έσώ Ταχτιής

Τι Ταχτιής:

Ή κριμα Ταχτιής

Φωνάζει λίγο όν πός άκουω καλά.

Ταχτιής διασημος συγγραφεας εσώ! Κριμα!

Μαύου... Τι κριμα...

- Κυρια μου, τι μα και μαύ... «Τριτο σιπριαν»

Τορι άε πός καταλαβινα

Μά για όνομα του θεού, το «Τριτο σιπριαν» μου και ή
 «Λαζάντρα» που είναι τα μεγαλυτερα έργα της νεοελληνι
 κής λογοτεχνιας...

Μμμ, μπορώ. Άλλα έγω, ούτε πρώτο, ούτε δευτερο,
 ούτε τρίτο σιπριαν άε γνωριμα...

Μα γίμποτι μονιμο μεπτι αλλερ

Λυσούμαι, άλλα έγω όν πός γνωριμα

Κοκκαλο ό κ Ταχτιής!) Άτοριας άξιο ή φυτη να
 γενναι γρας νιας λογοτεχνιας στα 90 τουρι!) όσας και
 σιπριανικηρας στα 65 τουρι!) Φαινόμενα βλέπετε στον
 καιρο μας που άνατριχουν και τους φυσικους νομους, χα
 ρη ήκλιμα στον «Κόλλαρο» και στα και σε άναλογες περι
 μηνς του πατριωρη και διασημιστικες παραχωρητικες
 του άντινομου κι άνεκδιηγητου άθηναικού τυπου, γίνονται
 και «θαιματα» και το τυφλο έμπορια... όδηγεί τυφλους άνα
 «ώνιτες» και τριχουνε παρασυρμενα και καταδρωμενα
 στα βιβλιοπωλεια να προλαβουν!) Το λοιπον ή κ. Μ Ι τη
 ληφονεί σε μια φιλη της

Φ... ίσυ:

Μάλιστα

Έσώ Λαζάντρα.

Ή τα παβη μου.

Α μου λέε, ύπαρχει συγγραφεας Ταχτιής στη χωρα
 μας, ή κυριως μου έκανε πλάκα:

Μάλιστα, Βεβια...

- Καλα παιδι μου εύχαριστω.

Τετοιες στιχομυθιας και τι άε μάς θυμίζουν; Μα όσοι έ
 χουν τυχη τους γενναι και το βοδι. Τοδτοι άν είχαν σκο
 πο και όνειρο να πεθανουν «μεγαλοι»! Άλλα, «σκοτώ
 σι» τους χυριεμπορους έκδουτε;!)

Νεροβραστοι λαπαδες(!)

Ένα βραδυ σε κοιητικό ροπιταλ στην Άθνα ένας
 νεωνικς ποκωρις Α Α. καλοσαγγελνε σαν ό μερα
 πινικ ό κοκωρις με χρωματιστη φωνη, τις στιχοτριχοαδεις
 του σαλιμωδρες... και άποκαλουσε τον Ιθνικο κοιητη «κόν
 τε Σαίωμο». Άιρουτης που τον ρωτησε «γιατι»; Του άπαν
 τησε, «ετσι θελω έγω!») Και στη συνεχεια των κοιημάτων
 του, ήβλεπε τα ματια του Παυλοάμαντη «στα φυσια» όσας
 οι θρησκωληπτοι κ' οι άφελαις τους άγνους στα τζαμια!)
 «Το πίας στην ώπη του» κι άλλες λοξες σκουληκομυρη
 γκότρυρε;!)

Κι ένας κυλιος κοιητης και κριτικος μουρ
 μουριζε όταν οι ύπολοιποι χασμουριστον νυσταγημοι...

- Πωποι!) Τι άχρονευτες λυρικες κι άνοπτες φασολα
 όει;!)

Τι νεροβραστοι λαπαδες για κυτιπλάσμα;!)

Μη βια
 ακυθού!)

Καβαφισματα...

Οι έρωτες των ειδωλων, οι όμοιοουσαι, σ' έπιρρη,
 σε μύθηρη, σε μεθη και σε πνεμα, σε σιπριανιστον να κλι
 κινε το καβαφιστικο το γνεμα. Τοσοι άργουχιλοιοι και μη
 έχοντες άλλο να ειχουνε στην τεχνη παρελ' από το χρος,
 το ρίκο «μη κινούντες», γιατί θα κανει μετα τους κο-κο!
 Με τ' άκουσχητα καβαφικα τους παλαρισματα... εεζου
 μιναν το ειδωλο τους κριμα!... Και... χροπάζεται κριμισμα
 βερνα για το πνεμα... τσακνηματα!)

Οι άντινομίες του έλληνικού Τυπου

Όταν περα μια τυχαρισστη κοκοτα ή και γνωστή βεν
 τετα, σ' ένα νυχτερινο κέντρο του Λονδίνου του Παρισιού
 ή της Ν. Υορκης και λαει 5 6 τραγουδακια οι έσημεριόες
 της Άθνας της άφικρινονουν ολοκληρες σελιδες και πεαν
 δαλιαρες τριβολες, άνακαινωτικες και διασημιστικες, μεζο
 πανητυρικες, όποδοχες τυπου άρχωνων θεων και βοσπιδι
 δων! Κι άς είναι ή άξια του προσημου μικρη ή και μηδα
 μινη! Άκουα κι ένα ειδωλο ή ταμκου της κλικας όταν το
 ραθκωριζοι εκου... γραφουν τοσα άετριβολικα, έλαφρα κι
 άδηλαστικα, που προκαλουνε έμμετους στο ποθερο κοινό.
 Μει όταν ταξιδιωνα ένας άνιδιοτελης κι άθρουβος έργατης
 των τεχνων και των γραμματων, ένας πνευματικος άνθρω
 πος εκποιας άξιας, και κανει έρευνες και μελετες μερα
 νυχτα στη χωρα που έπιτελείτεται, και γραφει έργο ολο
 κληρο, πρωτοτυπο, για να προσημωρα κοινωνικες αλληλας
 περιωντας δυσκολιας, και κινούνους... όχι μονο όν συ
 γκινείται ό άεκαρολογος άργουρηνητος Τυπος στην Έλλε
 να, άλλα, όν καταδερχεται μητε τ' όνομα του συγγραφεα σ'
 άνοφειρα. Άδτα είναι τα μετρα άποτιμησης άξων στην πε
 τριόα μας, άπο τα ύπαναπυχητα, φαιριστικα και έμπεθη
 καταστημενα όλου του Τυπου, που έχουν άπο χρονια άπε
 λικει την εισηθηση του έλαφρου και του γελοιου! Άυτό δυ
 στυχαις είναι το άειγμα και το μετρο του νεωτερου έλληνη
 κου πνευματικου πολιτισμού! Άδτοι οι ύποκριτες, μικρο
 ψυχα, κι άντιχλοιοι κι έγνωστες, κοντυλωφοροι και κοντι
 φηκες, που άατθινουν μια σελίδα ή και μια έσημεριόα, με
 άπαιλισμενο ήθος, με την άρηνηκη τους σιπριαν στα γόνιμα
 πνευματα και ταλεντα, σε άεροπεινητα άνοστηματα... θα
 φθουν τε καλά κι άφέλιμα κοινωνικα έργα, και γίνονται
 γενοχτονα κι άθνοχτονα των πνευματικων και πολιτιστι
 κων μας άξων. Άδτη ή περιφρονηση άπο Τυπο και Τ.Υ. σε
 πνευματικους όσημουριτους σε άπογονους μεγαλων προ
 γωνων, στη χωρα της γενετης του άρχου και σωτηριου
 για την ανθρωπισση άρχαικλληνηκου πολιτισμού, άειχνη
 ή να κινει την άξια μας και το μορφωτικο επίπεδο μας!

Πως λειτουργεί η «δικτατορία» των ΗΠΑ Κόμματα Έκλογές Προεδρία

Μικρή μελέτη του Λ. Μιλιμου

Πολλά χρόνια παρακολουθώ μελιτωμένα τονη την πτυχή της αμερικανικής ζωής.

Η επίσκεψή μου στις ΗΠΑ, μου κεντρίζει ακόμα πιο έντονα το ενδιαφέρον, μου δίνει χιροπισίατα παραδείγματα και ποιητες νυξίες κι έμπειρίες. Άπ' όλα' αυτά, θέλω να όσωμι μί' είλι κρίνεια μια οχιτική κατάσταση.

Οι προεδρικές εκλογές, και οι εκλογές βουλιαιτών και γερουσιαστών στις Ηνωμένες Πολιτείες, γίνονται μ' ένα οκληρό παντοει πλειοψηφικό σύστημα.

Καθε πολιτεία, έχει έναια εκλογική περιφέρεια, και όνει το σύνολο της εκλογικής της ουναμής, στο κόμμα που πλειοψηφεί, ένω και μί' έλαχιστους ψηφους.

Αύτο το σύστημα βίβια εν έπιτρέπει σέ κανένα τρίτο μικρότερο κόμμα να έμφανιστεί και ν' αναπτυχθεί.

Έκλειγουν σ' όλη τη χώρα 435 βουλιαιτές και 100 γερουσιαστές, μί' οιακριτική άντιπροσωπιαση του Βορρά. Έσο όματια κανεί, τα θαρραλια λόγια του άλλου έκπροσωπού των έξωτερικών ύποθέσεων γερουσιαστή Φουλμπραϊ που παρατηρούσε: «**Κόριοι είς την χώραν μας έχομεν δικτατορίαν.**»

Από όλακερους τίφους ώς τωρι στη σήθεν «δημοκρατική» ύπερμελιαντική πλοισιοχώρα, στροφογυρίζει και κυριαρχεί ό άπόρητα πιεστικός άξονας του ίσου οκομματισμού, των βιασμών, και των έξαγορασμών, της άλλουτρίωσης, και της άπιστης. Όποτε άποσπειράθηκε να παρουσιασσει τρίτη κατάσταση χιουπήθηκε άνελιητα και οιαλύθηκε σήχτρα.

Τα δύο κόμματα εν έχουν καμιά οιαφορά στών πολιτικό και ίσολογικό τους προσινατολισμο. Άρχες και των δύο κομμάτων, είναι ή περιφρονηση των «κεκ τημί νων», οι πολιμοι, οι έπινουσις, οι καταχτήσεις, τα κέρδη.

Ίσολογικές έπισηώξεις που να προοδιορίζουν τα όνορα, άναμια στα δύο κόμματα, εν ύπαρχουν. Αύτα μαλιατα, μεταβάλλονται κατα καιρους, άναλογα μί' τίς περισιασει, και τα συμφέρουτα των έμπερλιαστών. Τίς τελευταίες μάλιατα οκια τίς, άνοίγει τους πολέμους το Λημοκρατικό, και τους κλείνει το Ρεμοσιμπλικανικό, όπως παραιοιγμα στην Κορία, στο Βιετναμ και σ' άλλες χώρες της Άσίας της Άφρικής, και της Λατινικής Άμερικής. Μπορεί βίβια να ύπαρχι μια ύψηλότερη κλήμακα οχιτικά μί' τίς περιουσιακές αξίες.

Ληλαση, άν οι Λημοκρατικοί, εν άτομα, πέφει ό καθένας ώς το 20 έκατομημια οολάρια έτησιο έσοοημα, οι Ρεμοσιμπλικάνοι βρίσκονται οχιών πάνω άπο το 100 εν ίαχυρότερης μοναδής.

Τα τελευταία χρόνια, ό Άιζενχάουερ και ό Ροκφέλλερ άποδέχτηκαν «δημοκρατικότρο» του Έζόνσον και του Τρουμαν.

Ό κυριότερος παράγων που τροφουσιει το οκομματισμό, είναι: ή εκλογική άναμι τρίτη πανω σ' ένα μονάχα προσωπο, τον προεδρο των ΗΠΑ.

Αύτός, ό κυριος άρχων του προσκήνιου, συγκροτεί (κατα βουλήση έκί νων των μί γι στίωνων, που έχουν πατριωάρια την εκλογή του) την κυβέρνηση και τους ύποργους που θέλουν οι ύποστηριχτές του. Οι ύποργοι βίβια, είναι πάντοει κάτω άπο την έπιρροη του.

Ό πρόορος, έχι όρωτα και εν έχι όρωτα σόζημένεις εθόνους, να κανανίξει, να έμφηριόζει προοημια (που θα έπιθυμούσε, ό λαός), και να ρυθμίζει τίς οχισεις άναμια στο νομοθετικό και το εκτελιετικό Σωμα.

Ὁ Ρόσσιτερ θά πεί στό ἔργο του «Ἡ Ἀμερικανική Προεδρία» ὅτι: «Χρειαζόμαστε νέα κριτήρια γιά νά κρίνουμε τήν «ίσχύ» τοῦ προέδρου».

Στό ἀνοιγμα τῶν νέων μέσων ἐπικοινωνίας, μόνο αὐτός ἔχει θέση καί μπορεί νά σφιγγομετρήσει, ἀναλύσει καί ἀκολουθήσει (ἢ κολακέψει, ὑποκριθεῖ κι ἐξαπατήσει θά λέγαμε ἐμεῖς) τή δημόσια κοινή γνώμη».

Αὐτός μπορεί νά κουβεντιάξει μέ τό ἔθνος, ἀπό τό ραδιόφωνο καί τήν τηλεόραση· ἐνώ οἱ βουλευτές, δέν ἔχουν αὐτή τή δυνατότητα.

Ένας πρῶην κυβερνήτης τῆς Ὀρεγκόν δήλωσε:

«Ἐκλέχτηκα πρῖν ἀπό χρόνια, μέ 3000 δολάρια. Ὅλα τά χρήματα προήλθαν ἀπό τόν προσωπικό μου λογαριασμό στήν τράπεζα, καί ἀπό λογαριασμό φίλου μου. Τώρα, οἱ 3000 δολάρια, εἶναι μονάχα γιά ἓνα ἡμίωρο ραδιοπρόγραμμα σέ μία μόνη πολιτεία. . .»

Οἱ πρόεδροι, παλιότερα, ἀκόμα καί τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου, δέν τούς δεχότανε στό «Λευκό Οἶκο». Ὁ Οὐίλσον καθιέρωσε πρῶτος σάν πρόεδρος στά 1913 τίς συνεντεύξεις μέ τούς δημοσιογράφους. Ἀλλά, τίς κράτησε μόνο ὡς τά 1917. Κατά τόν Α Παγκόσμιο Πόλεμο, τίς ἔκοψε γιά νά μή δυσχεράνει τότε, τό κυβερνητικό του ἔργο!

Ἐκτοτε, ὁ Χάρτιγκ, ὁ Κούλιτζ, ὁ Χούβερ, συμπεριφέρονταν σάν δικτατορες. Καί μόνο πρῖν ἀπό τόν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ὁ Φραγκλίνος Ρούσβελτ ἀνοίξε καί πάλι τίς πυλές στούς δημοσιογράφους. Ἀλλά, κι αὐτός ἐφάρμοσε τόν κανόνα ὅτι: «δέν ἔπρεπε νά χρησιμοποιοῦνται οἱ δηλώσεις του, χωρίς συγκεκριμένη ἄδεια».

Ὁ Ἀϊζενχάουερ φάνηκε διαλαχτικότερος. Τό θεωροῦσε τιμητικό καί προνομιακό, τό γεγονός τῶν συναντήσεων μέ τούς δημοσιογράφους, καί ὅταν βρισκόταν στήν Οὐάσιγκτον, τό ἐπιθυμοῦσε μία φορά τήν ἐβδομάδα.

Ὁ θεσμός τῆς προεδρίας, εἶναι ἰδιομορφος, διστυπώτατος καί ἀντιφατικός. Ὁ πρόεδρος παρασταίνει τόν προστάτη τῆς εἰρήνης, ἀλλά κηρύττει τούς πολέμους. Αὐτός ὁ ἓνας λοιπόν, ἐκφράζει τή δημόσια γνώμη! Αὐτός παραμένει «τό ὀξύτερο ὄπλο» πού διεγείρει καί καταστέλλει ἢ ὀδηγεῖ «ἐπί σφαγῆς τό ποιμνιο προβάτων» ὅπως θά ἔλεγε ὁ Ρ. Καρτιέ, γιά τά συμφέροντα τῶν πολεμοκάπηλων, πού μέσα στά τελευταῖα 25 χρόνια, ἀνασαν, ἀνά τήν ὑφήλιο, 100 μικρές καί μεγάλες πολεμικές φωτιές! . . .

Τόν ὑπερεξουσιαστή τους πρόεδρο, τόν θεοποιοῦνε σκόπιμα καί ὑποκριτικά, ἀλλά κι ὅποτε θελουν τόν εὐνοοῦν· τόν ἔχουν σάν ἀπόλυτο μονάρχη, γιά νά ρίχνει τό λάδι στίς πολέμικες φωτιές, νά τίς εὐλογεῖ, καί νά τρυγοῦν οἱ χρυσοκάνθαροι τό μέλι τῆς κερδοσκοπίας.

Ὁ αὐτοκράτορας αὐτός πρόεδρος, ὁ τσάρος τῆς ἀριστοκρατικῆς ὀλιγαρχίας τῶν ΗΠΑ, αὐτοδιορίζεται ὅταν θέλει καί στό Ἀνώτατο Δικαστήριο γιά νά χρησιμοποιεῖ ἀποτελεσματικότερα τήν ἐξουσία. Ένας τέτοιος αὐτοδιορισμός βέβαια, θυμίζει Νταντά Ἀμίν τῆς Οὐγκάντα πού αὐτοδιορίστηκε πρόεδρος τοῦ σὺμπαντος καί ἀρχηγός τῆς ἀνθρωπότητας!

Ὁ Θ. Ρούσβελτ, ὁ Οὐίλσον καί ὁ Τάφτ, διακήρρυναν μόλις ἐμπαιναν στό Λευκό Οἶκο ὅτι:

«Οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, πρέπει νά εὐνοοῦν τά συνταγματικά καθεστῶτα...» Τέτοια καί ἄλλα πουριτανικά καί τάχα «δημοκρατικά» ἀπατηλά συνθήματα, ἔλεγε ἀργότερα καί ὁ Κένεντυ. Μά ὅλοι τους, ἀποδείχτηκαν ὑποκριτές καί ψεῦτες.

«Ὁ Λευκός Οἶκος, ἔχει πάντα ἀνοιχτές τίς πόρτες του στούς μεγιστάνες τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου».

Ὁ πρόεδρος Τζόνσον ξεγελοῦσε τά γενιτσαράκια του γιά τό Βιετνάμ ἀποχαιρετώντας τα μέ τά λόγια: «Ὁ Θεός νά σᾶς εὐλογεῖ. . .» καί παράλληλα δήλωνε: «Ὅσο θά εἶμαι πρόεδρος ἐγώ, οἱ ἐπικεφαλῆς τῆς βοιομηχανίας καί τῶν τραπεζῶν θά εἶναι εὐπρόσδεκτοι σ' αὐτόν τόν Οἶκο».

Ὁ Ἑλληνοαμερικάνος δημοσιογράφος Μακρίδης ἔγραφε πρῖν δύο χρόνια ὅτι: τό 69%

των Ἀμερικανῶν πολιτῶν ἔχουν τὴ γνώμη πως τὰ τελευταία 20 χρόνια «οἱ ἡγέτες τῆς χώρας αὐτῆς λένε διαρκῶς ψέματα στὸν ἀμερικανικὸ λαό».

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων γεροῦσιαστῆς Φουλμπράιτ, χαρακτηρίσει τὴ γενικὴ συμπεριφορὰ τοῦ προέδρου Ἴζόνσον ὡς «σχιζοφρένεια, ἀλαζονεία καὶ ἀφροσύνη».

Στὴν προεδρική ἐκλογή, τὸ βῆρος κάθε Πολιτείας ἐξαρτιέται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀντιπροσώπων πού διαθέτει αὐτὴ στὸ λεγόμενον «Κολλέγιο τῶν ἐκλεκτόρων».

Στὴν πρώτη Νοέμβρη κάθε 4 χρόνια οἱ Ἀμερικανοὶ πολίτες δὲν ψηφίζουν μὲ ἄμεσο τρόπο τὸν πρόεδρο καὶ τὸν ἀντιπρόεδρό τους. Ἀλλά, ρίχνουν στὴν κάλπη μιὰ ψήφο, ἢ πατοῦν τὸ ἠλεκτρονικὸ κουμπὶ καὶ διαλέγουν τοὺς ἐκλεκτορες τῆς Πολιτείας, πού εἶναι καθορισμένοι γιὰ κάθε κόμμα.

Ἔτσι, ἀνακηρύττουν τὸν ὑποψήφιο πρόεδρο καὶ ἀντιπρόεδρο κάθε κόμματος.

Οἱ ἐκλεκτορες εἶναι τόσοι ἀπὸ κάθε Πολιτεία, ὅσοι ἀντιστοιχοῦν καὶ στὴν ἀντιπροσώπευσή της, στὴ Γερουσία καὶ στὴ Βουλή.

Ἀπὸ τὸ Μάρτη ὡς τὸν Ἰούνιο, γίνονται οἱ προκριματικὲς ἐκλογές καὶ τὰ κοινοβουλευτικὰ συνέδρια τῶν κομμάτων. Τὸν Αὐγούστο τὰ ἔθνη συνέδρια, καὶ Σεπτέμβρη μὲ Νοέμβρη ὁ κύριος προεκλογικὸς ἀγώνας. .

Δεκέμβρης, ἐκλογές καὶ ψηφοφορία τῶν ἐκλεκτόρων, καὶ τὸ Γενάρη τοῦ ἐπόμενου χρόνου, ἡ ὀρκωμοσία τοῦ νέου προέδρου.

Ὅμως συστηματικὰ, προωθοῦνται καὶ ἐκλέγονται, αὐτοὶ πού ἔχουν τὸ περισσότερο χρήμα.

Στὶς ΗΠΑ δὲν ἐφαρμόστηκε ποτὲ κανενὸς εἶδους ἀξιοκρατία. Ἐπικρατεῖ ἡ πανάκεια τοῦ ὕλικου πλούτου.

Οἱ ἀξίες τοῦ λαοῦ δὲν ἀναγνωρίζονται εὐκόλα. Οἱ προικισμένοι ἀπὸ τὴ φύση γιὰ νὰ ὑψηλότερα ῥετήσουν τὰ κοινὰ καὶ νὰ διοικήσουν, ἂν δὲν ἀνήκουν στὴ μέση ἀστική καὶ οἱ μεγαλοαστική τάξη, μένουν στὸ περιθώριο.

Γιὰ τίς προεκλογικὲς καμπάνιες, δαπανοῦνται ἀστερονομικὰ ποσὰ· καὶ ἀπαιτοῦνται τεράστιες περιουσίες καὶ ἄφθονα «ντόλαρς» γιὰ νὰ πληρωθοῦν οἱ τηλεοπτικὲς, τὰ προγράμματα, οἱ ἐφημερίδες, καὶ οἱ κοινοβουλευτικὲς (μπόσηδες). Μόνο ἔτσι πληροφορεῖται ἡ κοινὴ γνώμη, ὅτι οὐκ οὐκ ἓνας πρόεδρος τὰ κλειδιά τοῦ Λευκοῦ Οἴκου.

Στὴν ἐκλογή τοῦ Ἄικ Ἀϊζενχάουερ, πού πάντα ἐπικαλοῦνταν «τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ»! ζῶ ὄψαν: «Οἱ Ρόκφελλερ 94000 δολάρια, οἱ Ντυπὸν 74000 οἱ Μέλλον 36000 καὶ πολλοὶ ἄλλοι.» Ὁ πατέρας Κένεντυ, γιὰ τὴν ἀνάδειξη τοῦ Ἴζόν, εἶχε δαπανήσει 2 ἑκατομμύρια δολάρια. . .

Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὡς καὶ τὸν Ἑλληνοαμερικανὸ Τόμ Πάπα, πού εἶχε προσφέρει γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Νίξον 75000 δολάρια.

Αὐτὰ βέβαια εἶναι ἐλάχιστα παραδείγματα.

Πάντα οἱ ἡγετικοὶ κύκλοι τῶν ἀνατολικῶν πολιτειῶν, «ἐπιβάλλουν ἀπὸ παράδοση τίς πολιτικὲς ἀποφάσεις τῶν Ρεπουμπλικάνων».

Στὶς ΗΠΑ, ἐλπίδες ἔχει νὰ γίνῃ κανεὶς πρόεδρος χωρὶς νὰ ψηφιστεῖ ἀπὸ τὸ λαό, ὅταν εἶναι ἀντιπρόεδρος καὶ δολοφονηθεῖ ἢ πιθάνῃ ὁ πρόεδρος.

Ὅποιος κερδίζει τὴν προεδρία, εἶναι αὐτόματα καὶ ἀρχηγὸς τῆς Συμπολιτείας, Ἀρχιστρατήγος Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ Ἀρχηγὸς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, τῶν ΗΠΑ.

Στὸ ἐσωτερικὸ, ἐποπτεύει τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἐτήσιου προϋπολογισμοῦ, καὶ στὸ ἐξωτερικὸ θεωρεῖται ὁ πῶ ἰσχυρὸς ἡγέτης τῆς δυτικῆς συμμαχίας.

Ὁ ἴδιος πρόεδρος, ἐπιτρέπεται νὰ ἐκλέγεται μόνο ὄσο τετραετίες.

Ἐξαίρεση ἀποτελεσε μονάχα ὁ Φραγκλίνος Ρούσβελτ, πού εἶχε ἐκλεγεί 4 ἀδιάκοπες τε-

τραετίες. Μοναδική περίπτωση στην Ιστορία της αμερικανικής προεδρίας.

Όλακερο το από διάφορες φυλετικές προελεύσεις κι ετερόκλητα στοιχεία αμερικάνικο έθνος είναι χωρισμένο σε 50 άνισες γεωγραφικά και νομικά Πολιτείες. Ή κάθε μία έχει τή δική της φυσιογνωμία, τὸ δικό της πληθυσμό, τὰ δικά της οικονομικά φόντα, τὴν ποικιλομορφία τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν νόμων της, τὴν ἀνταγωνιστικὴ κερδοσκοπικὴ ζηλοτυπία, καὶ ἀτομικιστικὴ τους κυριαρχία.

Κάθε Πολιτεία, ἔχει τὸ δικό της Σύνταγμα, πού δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ῥχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸ ὁμοσπονδιακό, οὔτε νὰ ἀνατρέπει νόμο πού ψήφισε τὸ Κογκρέσσο. Ἐχει δική της νομοθετικὴ ἐξουσία, καὶ δική της διοίκηση, μὲ ἐπικεφαλῆς ἕναν κυβερνήτη πού ἐκλέγεται γιὰ 2 ἢ 4 χρόνια.

Κάθε πολιτευτὴς χρειάζεται γερὴ καὶ πολυδάπανη προεκλογικὴ ὀργανωσι.

Ἡ «Οὐάσιγκτον Πόστ» σὲ ἄρθρο της στὸ παρελθόν, διαμαρτύρεται ἐναντὶα στὴν «ὑπερβολικὴ οικονομικὴ δύναμη τῶν ὑπερπλούτων, καὶ ἰδιαιτέρως ἐναντιὸν τῶν Ροκοελλερ πού ἤμποροῦν νὰ ἀγοραζοῦν ἐκλογάς. . .»

Τὸ ἐνόιαφέρον καὶ ἡ ἀγανάκτηση στα τελευταία χρόνια τῶν Ἀμερικανῶν πολιτῶν, εἶναι πάνω ἀπὸλα ἡ παραβίαση, ἡ καταπάτηση τοῦ Συντάγματος, καὶ οἱ ὑπερεξουσίες πού συγκεντρῶσε καὶ ἄσκει ὁ προεδρὸς τῶν ΗΠΑ.

Ὁ ρεμπουμπλικάνος γεροῦσιαστὴς Τζικοπ Τζάβιτς, θα ὑπογραμμίσει στο βιβλίο του «Ποιὸς Κάνει τοὺς Πολέμους» τοὺς κινδύνους, καὶ θὰ σημαίνει τὸν κώδωνα «εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων»: «Ἡ συγκεντρωσι ὑπερεξουσιῶν κι ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας στὸν προεδρὸ, ἔγινε ἀουρμὴ νὰ παραμεριστεῖ τὸ Κογκρέσσο, καὶ ἀποφασεὶ σπουδαιότητες, ὅπως εἶναι ὁ πόλεμος καὶ ἡ εἰρήνη, νὰ λαμβάνονται μέσα σ' ἕναν κλειστὸ κύκλο, χωρὶς νὰ ἐνημερώνονται οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ.

Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ παραμερισμοῦ τοῦ αμερικανικοῦ Συντάγματος, ἦταν ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἐμπλοκή στὸ Βιετνάμ, (σ.σ. καὶ ἡ ἦττα τους) τὸ σκάνδαλο τοῦ Γουωτεργκέητ, πού ὅλα, ἀποκαλύψαν τὴ νοσηρὴ διοικητικὴ καὶ νομοθετικὴ καταστάση. . . Ἐχουν ἐπενδύσει ἕνα μόνον ἄτομο, μὲ τὸ δικαίωμα νὰ παίρνει ἀποφασεὶ γιὰ τὸν πόλεμο. Προκειται γιὰ μιὰ τετοια συγκεντρωσι ἐξουσιῶν, πού δὲν γίνεται οὔτε στίς χειρότερες μοναρχίες. Ἐτσι, ἀνοίγουν τὸ δρόμο πρὸς τὴν τυραννία. . .»

Κάθε προεδρὸς, κάνει τίς δικές του ψευτοδιακηρύξεις. Π.χ. Ὁ Ρούσβελτ μιλοῦσε: γιὰ εἰρηνικὴ κι εὐτυχισμένη μεταπολεμικὴ ἀνθρωπότητα.

Ὁ Ἀϊζενχάουερ συμβούλευε: νὰ διακηρύττουμε τὴν εἰρήνη καὶ νὰ προετοιμαζομαστε γιὰ πόλεμο.

Ὁ Κένεντυ καυχολογοῦσε:

γιὰ «νέα ἠθικὴ καὶ νέα σύνορα».

Ὁ Τζόνσον γιὰ «Μεγάλὴ Κοινωνία».

Ὁ Νίξον γιὰ «νέα παγκόσμια ἰσορροπία».

Ὁ Κάρτερ γιὰ «νέα ἰδανικά καὶ γιὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα»!

Ἀλλὰ, ἀποδείχτηκαν πάντοτε ἄλλα τὰ λόγια τους, κι ἄλλα τὰ ἔργα τους! Ποιὸς ἀπ' αὐτοὺς ἐφάρμασε καὶ ποιὸς πραγματοποιήσε τὰ ὅσα διακήρυξε; Ἡ Τζέην Φοντα πού εἶπε στὸ Νίξον: τὸ «τώρα πᾶ δὲν σᾶς πιστεύει κανένας» δὲν τὸ ἔχε μόνον ἀπὸ τὴν ἀγανάκτηση τῆς ψυχῆς της, μὰ καὶ ἀπὸ μέγα μέρος ἀγανακτισμένων ψυχῶν τοῦ αμερικανικοῦ λαοῦ.

Στίς ΗΠΑ, ὁ διαβόητος μακκαρθισμός, ἀλλάζει κάθε τόσο μορφές καὶ μάσκες σὲ ὅποιον προεδρικὴ κατὰσταση.

Οἱ προεδροὶ ἔχουν φτάσει σὲ τέτοια κηδεμονευτικά καὶ συνοπτικά ἀπροχώρητα, πού «ἀ-

κομα καὶ δολοφονίες ἢ ἀπόπειρες δολοφονίας ξένων ἡγετῶν, εἶχαν διενεργηθεῖ μετὰ ἀπὸ ἡμε-
 ρες ἢ ἔμεσες ἐντολές προέδρων, ὅπως βεβαίωσε ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς Ροκφέλλερ».

Ὅλοι οἱ πρόεδροι, προσαρμόζονται, εὐθυγραμμίζονται, κι ἐνορχηστρώνονται μὲ τὰ μεγά-
 λα οἰκονομικά συμφέροντα, τὰ ἀδίσταχτα καὶ ἀχόρταστα κέρδη.

Κανενὰς μέχρι τῶρα «δὲν ἔχει διασπᾶσει τὸν κλοιὸ τῶν πελώριων ὀργανωμένων συμφε-
 ρόντων, ποῦ ἀποτελοῦν τὴν παράλληλη κυβέρνησι, τὰ πραγματικά κέντρα ἐξουσίας» ἢ μ' ἄλ-
 λα λογία, τὴν ὑπερκυβέρνησι θά λέγαμ' ἡμεῖς.

Θά μπορούσαμε νὰ τοὺς χαρακτηρίσουμε τοὺς προέδρους τῶν ΗΠΑ, καὶ σκόπιμα ἀνευ-
 θυνοῦπεῦθονα φερέφωνα, κινούμενα πιόνια, καὶ μαριονέττες. . . «περαστικούς φορεῖς τῆς τυπι-
 κῆς ἐξουσίας, ὅπου, τὴν οὐσία καὶ τὴ «φιλοσοφία» τοῦ συστήματος, δὲν μπορούν νὰ τὴν ἀγγί-
 ζουν, ἀκόμα κι ἂν τὸ ἤθελαν».

Ἄλλωστε, ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τους, δὲν εἶναι παρά, «ἓνα στύλ γυμνοῦ ἐκβιασμοῦ, κι
 ἀναίσχοντου τραμπουκισμοῦ, καὶ ἀνάστημά» τους τὰ τυραννικά καθεστῶτα, σὰν τρέχον σύ-
 στημα ἐπιβολῆς τῶν θελήσεών τους στοὺς ἄλλους λαοὺς», ὅπως γράφει ἓνας τολμηρὸς συγ-
 γραφέας.

Τὸν «ἰδεαλισμό» καὶ τὰ «ἰδανικά», τὰ διατυμπάνιζε ἀπὸ τὸ 1914 ὁ πρόεδρος Οὐίλσον, γιὰ
 νὰ πλημμυρίσει στὸ αἷμα μὲ τίς ὁμές ἐπιμβάσεις του, τοὺς ἀθῶους λαοὺς τῆς Λατινικῆς Ἀμε-
 ρικῆς! . . .

«Ὁ ἰδεαλισμὸς» αὐτὸς, ἐξυπηρετεῖ ἀποκρύβοντάς τα, τὰ σταθερά συμφέροντα μιᾶς αὐτο-
 κρατορίας». Ἐγράψε ὁ Κ. Ζουλιέν.

Τὸ ἀμερικάνικο Σύνταγμα, βασίζεται στὰ πρότυπα τοῦ Συντάγματος τῆς Νέας Ὑόρκης
 (1777) καὶ τοῦ ἄλλου τῆς Μασσαχουσέτης τοῦ 1780. Ἔτσι κόπηκε καὶ ράφτηκε στὰ μέτρα τῶν
 ἀσύδοτων ἐλευθεριῶν τοῦ ἐμπορίου, τῆς ἀπληστῆς κερδομανίας τῆς προστασίας τῆς ἀτομικῆς
 ἰδιοκτησίας, καὶ τῶν ἀκαταλόγιστων συμφερόντων τῆς «πεφωτισμένης μεγαλοαστικῆς τάξης»!
 Ἔνα Σύνταγμα τῆς «ὑπερτάτης θελήσεώς των».

Ὁ Κ. Ρόσσιτερ ὁμνητῆς τῆς γερασμένης ἀλλά ὄχι φρόνιμης καὶ κατὰ Λήρ προεδρίας θά
 γράψαι στὸ ὁμώνυμο ἔργο του:

Ἡ βαθμιαία παρακμὴ τοῦ Κογκρέσου, συνέβαλε κατὰ πολὺ στὴν ἀκμὴ τῆς προεδρίας. . .
 Στὸν πρόεδρο, παραχωρήθηκαν πολλὲς ἀπὸ τίς ἐξουσίες του, ὄχι τόσο γιὰ νὰ εἶναι σέ θέση νὰ
 ἐκτελεῖ μὲ ἐπάρκεια τὰ καθήκοντά του, ὅσο γιὰ νὰ μὴ παρασυρθεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν τροχιά του,
 στὴν τροχιά τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀνίσχυρος ν' ἀκολουθεῖ τὸ ρεῦμα τῆς κυρίαρχης
 αὐτῆς δυνάμεις. . .»

Οἱ πολεμοκάπηλοι ἀόρατοι κυβερνητῆς, ἀσφαλῶς θά ἀγάλλονται ποῦ κατάφεραν: οἱ ἐκτε-
 λεστικὲς καὶ συγκεντροτικές ἐξουσίες νὰ δοθοῦν σ' ἓναν ὑποχείριο πρόεδρο, γιὰ ν' ἀπαλλα-
 γοῦν ἀπὸ τὸν πονοκέφαλο τῶν πολλῶν! Τὸν ἓναν τὸν κάνουν ὅπως θέλουν. Κι ἂν τοὺς κακο-
 καρδίαι καὶ τοὺς ἀνησυχίσει τὸν ἐξαποστέλλουν κιάλιας. . . θρυλομυθοποιημένον, γιὰ ἐμπορι-
 κὴ ἰνδουλματοποίηση στὸν εὐκολόπιστο, ἀπατημένο καὶ ἀβουλο λαὸ τους.

Πάντως ἐπικρατεῖ ἡ γενικὴ διαπίστωση δι, δὲν ὑπάρχουν πιο αντιφατικοὶ καὶ ανισόρρο-
 ποι ἀνευθυνοῦπεῦθονοὶ ἡγέτες ἀπ' αὐτοὺς τοὺς προέδρους στὸν κόσμον. Ἄς μιλάμε πάντα μὲ
 παραδείγματα:

1) Στὶς Ἐνωμένες Πολιτεῖες ὁ πρόεδρος εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους. Τὸ Σύνταγμα καὶ
 τὸ Κογκρέσο ἀναγνωρίζουν τὴν ἐξουσία του, νὰ ἐποπτεύει τὴν καθημερινὴ δραστηριότητα τοῦ
 ἐκτελεστικοῦ κλάδου.

2) Ὁ πρόεδρος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐφαρμόζει «χρηστὴ διοίκηση».

3) Εἶναι ἐξουσιοδοτημένος νά καθορίζει κανονισμούς γιά τήν πρόσληψη ἀτόμων στίς πολιτικές ὑπηρεσίες.

4) Ἐχει τήν εὐθύνη γιά τήν ἡγεσία τοῦ ἐκτελεστικοῦ κλάδου τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ὁμοσπονδίας Κυβέρνησης.

5) Διευθύνει τή διοίκηση. Εἶναι ἀρχινομοθέτης καί καθοδηγητής τοῦ Κογκρέσου.

6) Εἶναι ἀρχιστράτηγος Πεζικοῦ Ναυτικοῦ καί Ἐθνοφυλακῆς καί ἀναπτύσσει τίς ἐνοπλες δυνάμεις στό ἐξωτερικό.

7) Εἶναι ἀρχιπρεσβευτής.

8) Κηρύττει τούς πολέμους. Ἀποφασίζει γιά τήν κατασκευή ὑδρογονικῶν βομβῶν, καί ἀποφασίζει πότε καί πού πρέπει νά ριχτοῦν. Κηρύττει οἰκονομικό καί στρατιωτικό νόμο.

9) Εἶναι ὑποχρεωμένος νά προωθεῖ τήν ἐπιώφηση τόσο τῶν δικῶν του νομοθετικῶν ἐπιθυμιῶν, ὅσο καί ἐκείνων τοῦ κόμματός του.

10) Εἶναι ἀρχηγός κόμματος, καί ὑπαγορεύει τήν ἐκλογή τοῦ ἐθνικοῦ προέδρου καί τῶν ἄλλων κορυφαίων ἀξιωματοῦχων τοῦ κόμματος.

Ὅλες αὐτές τίς ἐξουσίες καί πόσες ἄλλες ἀκόμα, δέν θά τίς ζήλευαν στ' ἀλήθεια οἱ Καισαρες, οἱ Τσάροι, οἱ Ναπολέοντες, καί ὅλοι οἱ σύγχρονοι Χιτλερίσκοι:

Ὅλες οἱ παραπάνω ἐξουσίες, στό παρελθόν, εἶχαν κι ἀνάλογους περιορισμούς. Σήμερα γιά ὅλ' αὐτά, εὐθύνεται βέβαια καί ὁ ἀμερικάνικος λαός πού τό ἀνέχεται.

Ἐνας Λατινοαμερικάνος ἐπιχειρηματίας εἶπε κάποτε: «Οἱ Ἀμερικανοί εἶναι τρελοί. Εἴτε θά εἶναι πολύ ἀλαζόνες, ἢ πολύ συγκαταβατικοί. Πότε θά μάθουν ἐπιτέλους, νά κρατοῦν τὰ κεφάλια τους ψηλά, νά καυχῶνται καί νά ὑπερασπιζοῦν τόν ἑαυτό τους καί τόν τόπο τους, χωρίς νά εἶναι ἀξιολύπητοι καί νά ζητοῦν συγγνώμη:»

Ὅταν γίνεται κανεῖς ὑπήκοος Ἀμερικανός πολίτης, τοῦ ὑποβάλλει ἕνα τέστ ἐρωτήσεων μιά εἰδική ἐπιτροπή πού παρουσιάζεται. Ἀνάμεσα λοιπόν ἀπό μερικές εὐκόλες καί παιδικοῦ χαρακτήρα ἐρωτήσεις π.χ. πόσα ἀστέρια ἔχει ἡ σημαία τους, ὅσες βέβαια εἶναι καί οἱ Πολιτεῖες τους. Ἡ ποιός ἦταν ὁ πρῶτος πρόεδρος τῶν ΗΠΑ, καί ἀπαντοῦν ὁ Γ. Οὐάσιγκτον. Κάπου ἐκεῖ ἀνάμεσα, σκάει καί ἡ βόμπα... «Μήπως εἶσαι κομμουνιστής;» Καί ὁ ἐρωτώμενος μεταβάλλεται σέ ἀνακρινόμενο. Ἄν εἶναι καί ὑποκριθεῖ καί ἀρνηθεῖ, θά ξαναρωτηθεῖ: «Δέν πιστεύουμε νά εἶστε κρυφοκομμουνιστής!» Καί ἀρχίζει ἡ κανονική πλύση ἐγκεφάλου: «Τί ζέρετε γιά τόν Κομμουνισμό; Εἶναι ἐχθρός σας; Τόν μισαῖτε; Ἐάν, ὑποτίθεται... μπορεῖτε νά τόν ἀνεχθεῖτε; τόν ἀποκηρύττετε; Προσέξτε ἐδῶ σάν Ἀμερικανός πολίτης, εἶστε ὑποχρεωμένος νά πολεμᾶτε τόν Κομμουνισμό κλπ.»

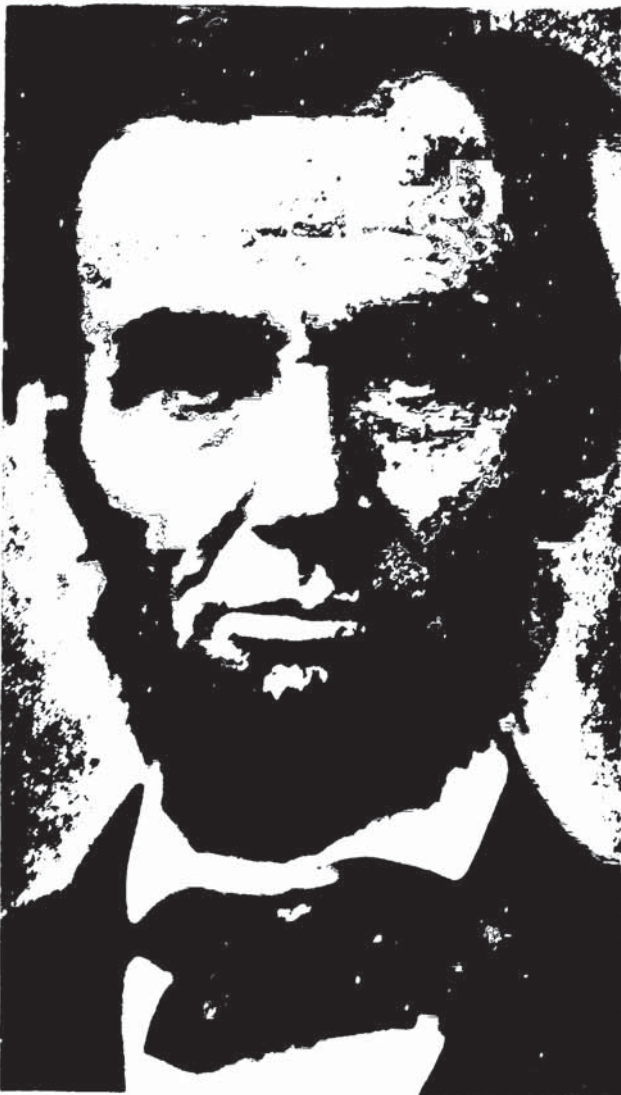
Ὁ ὑποψήφιος βέβαια, θά ἀπαντήσει καί θά συμπεριφερθεῖ ἀνάλογα καί μέ τή σκοπιμότητα καί μέ τά συμφέροντά του. Ἄν αὐτά ὑπαγορεύουν νά γίνει Ἀμερικανός πολίτης... ἀρνεῖται καί θάφτει μέσα του ὅποια συγγενική ἢ προοδευτική ἰδέα καί συμπάθεια κι ἂν ἔχει γιά τόν Κομμουνισμό. Ἀλλιῶς, δέν δέχεται αὐτούς τούς ταπεινωτικούς ὄρους, καί τοὺς γυρίζει τήν πλάτη ἢ τοὺς ἐμπαιζει μέ διπλωματική φινέτσα, καί ξεφεύγει μέ τρόπο κάνοντας ἔξυπνα τή δουλειά του, ὅπως ὁ Μπέρτολτ Μπρέχτ στήν «Ἀνακριτική Ἐπιτροπή Ἀντιαμερικανικῶν ἐνεργειῶν» στήν Οὐάσιγκτον, τόν Ὀκτώβρη τοῦ 1947, καθώς εἶχε βρεθεῖ στίς ΗΠΑ αὐτοεξόριστος τό 1941 ἀπό τόν χιτλερικό φασισμό. Ὅταν ξεκόλησε ὁ διαπρεπής ποιητής καί θεατρογράφος ἀπό τήν ἀνακριτική βάρσα, τή σχετική μέ τό ἂν εἶναι κομμουνιστής ἢ ὄχι, γιατί γράφει ἐπαναστατικά ἔργα... ὁ Μπρέχτ εἶπε φεύγοντας ἐκεῖνο τό χαρακτηριστικό: «Ξέφυγα ἀπό τίς τίγρεις, ἀφοῦ ἔθρεψα τόσον καιρό τοὺς κοριοὺς. Μέ κατασπάραξαν ὅμως οἱ μετριότητες.»

Γιά νά μπεῖς λοιπόν σήμερα στίς ΗΠΑ, ἢ καί νά γίνεις ὑπήκοός τους, πρέπει σέ τελευταία ἀνάλυση, νά δηλώσεις τίς πεποιθήσεις σου, καί νά ὀρκιστεῖς γιά τήν περιφρούρηση τῶν ἀνυπαρχτων «Ἰδανικῶν» τους(!)

Και καλά για τό αίσχος της ύπηκοότητας στην ηγέτιδα χώρα του «ελεύθερου κόσμου», αλλά για τή σχεδόν παρόμοια έγγραφη δηλωτική ενημέρωση, πού ζητούν από τούς ξένους επισκέπτες για ένα απλό και λιγοήμερο τουριστικό ταξίδι;... τί θά έλεγαν οι «ελεύθεροι» και οι «δημοκράτες» της Λύσης άν συγκρίναμε τά «υπόδουλα» όπως λένε καθεστῶτα της «σκλάβας» Ἀνατολῆς τοῦ «Σιδηροῦ παραπετάσματος» όπου σήμερα στά σοσιαλιστικά αὐτά κράτη μπαίνουν οι τουρίστες όλων τῶν χωρῶν και τῶν ἀποχρώσεων ἐλεύθερα, μέ μόνο τό διαβατήριό τους, χωρίς ειδικές ἀνακριτικές δηλώσεις και ἐξομολογήσεις για τήν ἰδεολογία τους; Ταξιδέψαμε σ' ὄλες σχεδόν αὐτές τίς χώρες, και σέ καμιά δέν μᾶς ἐζήτησαν γραφτές δηλώσεις: άν εἴμαστε φασίστες ἢ κομμουνιστές και πού ἰδεολογικά ἀνήκει ὁ καθένας. Νομίζουμε πῶς κι ἐδῶ, σ' αὐτό τό σημεῖο, βρίσκεται ἡ διαφορά μιᾶς πραγματικῆς και οὐσιαστικῆς ἐλευθερίας. «Στή γωνιά ἑνός δρόμου» σέ μία πόλη τῶν ΗΠΑ, μία τεράστια ταμπέλα μέ ξεθωριασμένα γράμματα γράφει ἀκόμα:

«Ἐπῆρχε κάποτε ἕνα ὄνειρο, ὅτι οἱ ἄνθρωποι μία μέρα, θά μπορούσαν ἐλεύθερα νά ἐκφράζουν τίς σκέψεις τους. Ἐπῆρχε κάποτε μία ἐλπίδα, ὅτι οἱ ἄνθρωποι θά μπορούσαν ἄφοβα νά περπατοῦν μέσα στοῦς νυχτωμένους δρόμους».

Αὐτό ὁμως, δυστυχῶς, δέν κατορθώθηκε μέχρι σήμερα, στην «υπερατλαντική δημοκρατία» της ὑποκριτικῆς ἐλευθερίας. Ἀλλίμονο! Μιᾶς ἐλευθερίας, πού όπως ἔλεγε ὁ Ντοστογιέφσκη, «τή φοβόταν, γιατί, δέν ὑπάρχει. Καί δέ θά ὑπάρξει ποτέ τίποτα πιά ἀνυπόφορο», για ὁποια ἀνθρωπιστική κοινωνία «ἀπό μία τέτοια-ἀνύπαρκτη-ἐλευθερία» ἢ και για μερικούς... ἀσυνδοσία.

Λίνκολν, ὁ πρόεδρος πού ὑπερασπίστηκε τά δικαιώματα τῆς ἐργατικῆς.

(Ἀπό τό 38 Κεφάλαιο τοῦ ἔργου πού κυκλοφορεῖ «Νά ποιά εἶναι ἡ Ἀμερική»)

Ὁ Λευκός Οἶκος στην Οὐάσιγκτον

Σάν κοιτάζω καμιά φορά κατὰ τὴ δύση καὶ βλέπω τὸν ἥλιο νὰ βουτάει στὴ θάλασσα, ἀθελὰ μου θυμᾶμαι τὸν Ἀσλάν. Στὸ βασιλεμα τῆς ζωῆς του, συνηθίζε νὰ πηγαίνει κοντὰ στὴ θάλασσα, στὴν ἀμμουδιά, καὶ νὰ κοιτάζει ἀπὸ κεῖ τὸν ἥλιο, νὰ βασιλεύει μέσα στὴν ἀπεραντοσύνη τοῦ νεροῦ. Μὰ ἡ ὀμορφιά ἐκείνη δὲν ἔφερνε καμιά συγκίνηση στὴ σκληρὴ καρδιά τοῦ γέροντα. Μία ἄλλη φωτιά, πιὸ δυνατὴ κι ἀπὸ τὴ φλόγα τοῦ ἡλιου, τοῦ κατὰ τρωγε τὰ σωθικά. Καὶ σὰν χανόταν ὁ ἥλιος βαθιά στὸν ὀρίζοντα, πού ἦταν κατακόκκινος σὰν αἷμα, θαρροῦσε πὼς ἦταν τὰ πνεμόνια του πού βουτούσαν μέσα σ' ἀναμμένο φούρνο.

Δυὸ αἰσθήματα, ἀντίθετα τὸνα ἀπὸ τ' ἄλλο, χτυπιούνταν μέσα στὸ στήθος του, σ' αὐτὸ τὸ σιδερένιο κλουβὶ ὅπου λαχάνιαζαν τὰ πνεμόνια του σὰν ἀγρια θεριά καὶ φλογισμένες σφαῖρες.

Ἦταν πάνω ἀπὸ ἑβδομήντα χρονῶ, κι ἐνιωθε τὶς δυνάμεις του γερές, τὸ στήθος του ἀτσάλενο. Ἦταν γεμάτος πίκρα πού ἐβλεπε νὰ περνοῦν οἱ μέρες κι οἱ νύχτες, χωρὶς τίποτα νὰ ῥχεταὶ νὰ τοῦ σβῆσει αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ φλόγα πού τὸν κατὰ τρωγε.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ γίνηκε κάτι τὸ ἐξαιρετικὸ. Ἀκούστηκαν νὰ χτυποῦν λυπητερά οἱ καμπάνες τῆς γειτονικῆς ἐκκλησίας τῆς Τσοῦκας· κι ὁ ἦχος τους δὲν ἦταν συνηθισμένος, μὰ πολὺ ἀδύνατος πού μόλις ἀκουγόταν, καθὼς τὸ ἡλιοβασιλεμα σκόρπαε τὶς λαμπερές φωτιές του, ὅλα γύρω ἔδειχναν σὰ νὰ καιοῦνταν, θάλασσα κι οὐρανὸς μέσα στὶς φλόγες.

Ὁ Ἀσλάν ἐνιωθε τὰ πνεμόνια του νὰ φλογίζονται ὡς τὰ κατὰ βαθὰ τους. Ὁ πένθιμος ἦχος, θαρροῦσε κι εἶχε βουτήξει σὰ ρουκέτα μέσα στὴ θάλασσα, κι εἶχε σβῆσει ἐκεῖ, σιγά, σιγά, κι ὁ ἀέρας τὸν εἶχε πάρει μακριά.

Μὰ γιατί τὰχα αὐτοὶ οἱ ἀπιστοὶ τῆς Τσοῦκας χτυποῦσαν θλιβερά τὶς καμπάνες τὴν ὄρα στὸ ἡλιοβασιλεμα:

Μήπως ἦταν Μεγάλη Παρασκευὴ, μερὰ πού σταυρώθηκε ὁ Χριστός; Ὁχι, ἦταν μιά συνηθισμένη βραδιά τοῦ Ἰούνη, μιά ἀπὸ τὶς πρώτες ἐκείνες βραδιές τῆς μεγάλης ζέστας.

«Οἱ χριστιανοὶ δὲ θάβουν τοὺς νεκροὺς τους τὸ βράδυ» σκέφτηκε ὁ Ἀσλάν καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ βάλει μὲ τὸ νοῦ του. Τί νὰ ἔτρεχε τὰχα; Σηκώθηκε. Ὁ ἀμμοσωρὸς ὅπου καθόταν, φάνηκε τὴν ὄρα πολὺ μικρὸς κάτω ἀπὸ τὸ γιγάντιο κορμὶ του.

Ὁ δούλος του ὁ Οὐάν, γυρνώντας πρὸς τὸ μέρος π' ἀκούονταν οἱ καμπάνες, ἔκανε τὸ σταυρὸ του καὶ μετὰ ἔσκυψε νὰ σηκώσει τὸ μικρὸ μάλλινο χαλί, ὅπου κάθονταν ὁ ἀφέντης του. Μὰ αὐτὸς ὀρθίος τὴν ὄρα, πατοῦσε ἀκόμα πάνω στὸ χαλί του κι ὁ Οὐάν ἔμεινε γιὰ λίγο διπλωμένος στὰ δυὸ, περιμένοντας νὰ σαλέψει ὁ ἀφέντης του.

— Συνηθίζετε νὰ θάβετε τοὺς πεθαμένους σας στὸ ἡλιοβασιλεμα; Θέλησε νὰ σιγουρευτεῖ ὁ Ἀσλάν.

— Ὁχι ἀφέντη, ἀπάντησε ὁ δούλος.

Ἦστερα, ἀνασηκώνοντας, τὸ κορμὶ του ἔκανε ἀκόμα μιά φορά τὸ σταυρὸ του κι ἀναστενάξε: «Θεὸς σχωρέστον»!

Ὁ Ἀσλάν, σκεφτικός, ξαναρώτησε δείχνοντας μέ τό μυτερό ραβδί του πρός τήν Τσοῦκα:

– Τί μπορεῖ νά ἔναι αὐτό;

– Ἴσως νά λάθεψε ὁ Γιακώβ ἀφέντη.

Ὁ Γιακώβ ἦταν ὁ καντηλανάφτης τῆς ἐκκλησιᾶς, μά ἔκανε καί χρέη καμπανοκρούστη.

– Ἄν δέν εἶναι ὁ Γιακώβ, θά ἔναι κάποιος ἄλλος πού λάθεψε, εἶπε ὁ ἀφέντης, ἀφοῦ σκέφτηκε κάμποσο κι ὕστερα κίνησε νά γυρίσει στό σπίτι του.

Ὁ Οὐάν σήκωσε τό μικρό χαλί, τό δίπλωσε βιαστικά κι ἀκολούθησε τόν ἀφέντη του.

Ἀφέντης καί σκλάβος προχωροῦσαν ὁ ἕνας πίσω ἀπό τόν ἄλλο. Ψηλός ὁ πρῶτος, θά μπορούσε κανένας νά τόν παρομοιάσει μέ κορμό ἀπό πλάτανο, λιγνός κι ἀδύνατος ὁ ἄλλος, σάν βαλτίσιο βουῦρλο.

Σάν προχώρησαν λίγο, ὁ Ἀσλάν στάθηκε. Ὅπως κοιτοῦσε γληγορότερα τή θάλασσα τώρα κοιτοῦσε τό σπίτι του. Ἐνα σπίτι ἄσπρο, μέ δυό πατώματα καί τριγυρισμένο μέ πρασινάδα. Τά τζάμια τῶν παραθυριῶν, πού πετοῦσαν φλόγες, καθῶς τά χτυποῦσαν οἱ τελευταῖες ἀχτίδες τοῦ ἡλίου πού βασίλευε, φαίνονταν σάν τέσσερα ζευγάρια μάτια, πού λαμπίριζαν ἀπό μακριά.

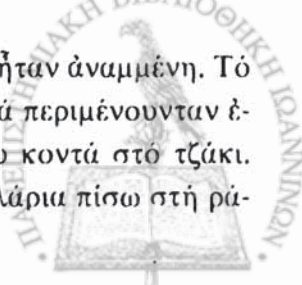
Τό ἀσταμάτητο μούγγρισμα κάποιου βουβαλιοῦ ἔκοψε τή συλλογή τοῦ Ἀσλάν. Μέ βαρῦ βῆμα, ξαναπῆρε τό δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

Κανένας δέν τόν περίμενε στό σπίτι του. Ἄδειο ἦταν τό τρανό σπιτικό του ἐδῶ καί χρόνια πολλά. Εἶχε συνοδέψει ὡς τήν τελευταία κατοικία τους ὄλους τούς δικούς του, τόν πατέρα του καί τή μάνα του, τή γυναίκα του καί τά παιδιά του, τά δυό ἀδέρφια του καί τ' ἀνήψια του. Ζοῦσε ὀλομόναχος μέ τό ροζιάρικο ραβδί του κι αὐτό τ' ἀνθρώπινο ναυάγιο, πού λέγονταν Οὐάν.

Ὁ Οὐάν ἦταν στή δούλεψη τοῦ Ἀσλάν ἐδῶ κι ἐξήντα χρόνια. Τό μακρῦ δρόμο τῆς ζωῆς τόν εἶχαν περπατήσει μαζί ἀπό τά πρῶτα βήματα ὡς τό τέλος, πού σίμωνε. Ἀφέντης ὁ ἕνας, σκλάβος ὁ ἄλλος. Ὁ ἕνας μέσα στό σπίτι του, ὁ ἄλλος στό στάβλο. Θά ἔλεγε κανεῖς πῶς δέν μπορούσαν νά ζήσουν ὁ ἕνας χωρίς τόν ἄλλο. Ὁ Ἀσλάν ἔτρωγε κρέας κι ὁ Οὐάν ροκάνιζε τά κόκκαλα. Ὁ Ἀσλάν ἄδειαζε τό πιάτο του, ὁ Οὐάν ἔβρισκε μέ τό δάχτυλο ἢ ἔγλειφε ὅτι ἔμενε. Ὁ Ἀσλάν ἔτρωγε ὅ,τι τοῦ μαγεῖρενε ὁ Οὐάν καί τοῦτος δῶ δοκίμαζε τά φαγητά μονάχα γιά νά δεῖ, ἂν εἶχαν ἀρκετό ἀλάτι. Ξεχείλισαν τά κελάρια ἀπό τρόφιμα, κάναν πανηγύρι τά ποντίκια, μά ὁ Οὐάν δέν ἄγγιζε τίποτα ἀπ' αὐτά καί ποτέ. Χαρά του ἦταν νά εὐχαριστάει τήν ὄρεξη τοῦ ἀφέντη του κι αὐτός χόρταινε μέ τή μυρουδιά τῶν φαγητῶν ἢ συνάζοντας τά ψίχουλα ἀπό τό τραπέζι. Δέν ἀναρωτιόνταν οὔτε πῶς τό διάβολο ἦταν ἔτσι καμωμένος ὁ κόσμος. Κι ὁ ἀφέντης του δέν παραξενευόταν ποτέ πού ὁ ἕνας καί μοναχός ὁ σκλάβος του ἦταν τέτοιος πού ἦταν. Ὁ Οὐάν ἦταν κομμένος στά μέτρα τοῦ Ἀσλάν ἀφέντη. Ὁ καλός θεός τά εἶχε κανονίσει ὁμορφα λέγαν καί προσθέτανε πῶς, ἂν ὁ Οὐάν δέν εἶχε οὔτε ἀδερφό, οὔτε ἀδερφή, δέν ἔπρεπε καί νά ζεῖ ὀλομόναχος στόν κόσμο...

Καί νά πού ἀκούστηκαν ξανά οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησίας τῆς Τσοῦκας νά σημαίνουν κι ὁ ἦχος λυπητερά, σάν κλέφτης τούτη τή φορά, τρυποῦσε τό σκόταδι, πού ἀρχιζε νά πέφτει. Ἡ θλίψη τύλιξε τόν Οὐάν καί τό χαλί τοῦ ἔπεσε σχεδόν ἀπό τά χέρια, καθῶς πῆγε νά κάμει τό σταυρό του. Ὁ Ἀσλάν στάθηκε ξανά, τέντωσε τ' αὐτί του καί δέ ρωτοῦσε πιά. Βρισκόταν σέ μεγάλη ἀπορία, πού ὄλο καί μεγάλωνε. Τέλος ξεκίνησε κι ὕστερα ἀπό λίγο, ἔφτασε στό σπίτι του κι ἀνέβηκε στό πρῶτο πάτωμα...

Στή μεγάλη κάμαρη πού δεχότανε τούς φίλους του ἡ κρεμαστή λάμπα ἦταν ἀναμμένη. Τό πάτωμα ἦταν σκεπασμένο μέ προβατοτόμαρα καί χαλιά καλοβαλμένα, σά νά περιμένουνταν ἐπισκέπτες πολλοί. Ὁ Ἀσλάν ἀφέντης κάθισε στή συνηθισμένη γωνιά του κοντά στό τζάκι. Προχωρώντας μέ σιγανά βήματα, σάν σκιά, ὁ Οὐάν τοῦ ἔβαλε μερικά μαξιλάρια πίσω στή ρά-

χη, χάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ξαναγύρισε κρατώντας στὸ χέρι ἕνα δίσκο μ' ἕνα καραφάκι οὐζο, ἕνα φλυτζάνι, σκόρδο καὶ τυρί. Ἦταν τὸ οὐζο κι ὁ μεζές, πού σέρβιρε κάθε βράδυ στὸν ἀφέντη του. Ἀπίθωσε τὸ δίσκο μπροστὰ στὸν Ἀσλάν καὶ ξαναβγήκε γιὰ νὰ φέρει μιὰ λεκάνη καὶ μιὰ κανάτα. Ὁ ἀφέντης ἐπλυνε τὰ χέρια καὶ τὰ σκούπισε μὲ τὴν πετσέτα, πού εἶχε ριγμένη πάντα στοὺς ὤμους του. Σὰν τελείωσε τὸ πλύσιμο, ὁ Οὐάν ἐβγαλε ἔξω τὴ λεκάνη καὶ τὴν κανάτα, ξαναγύρισε κι ἔκατσε σταυροπόδι στὸ βάθος τῆς κάμαρας μπροστὰ στὴν πόρτα.

Ὁ ἀφέντης γέμισε τὸ φλυτζάνι, ἤπια μιὰ γουλιὰ κι ἔτριψε μὲ τὰ δάχτυλά του λίγο τυρί, πού τὸ ἔβαλε στὸ φαφούτικο στόμα του, πλαταγίζοντας τὰ χεῖλη του. Ὁ Οὐάν, μὲ κλειστά τὰ μάτια, προσεύχονταν:

«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ δώσε μας τὴν εὐλογία σου! Τουλάχιστο μιὰ μέρα ἀκόμα!»

Ὁ Οὐάν μετροῦσε τὶς μέρες. Ἦταν κουρασμένος ἀπὸ τὴ ζωὴ, μὰ στὸ πείσμα ὄλων, ἀν τὸν ρωτοῦσε κανένας τί θὰ ἔλεγε νὰ γίνει, ἀν ξαναρχόταν σὲ τοῦτον τὸν κόσμον μετὰ τὸ θάνατό του, θ' ἀπαντοῦσε χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμὸ: «Σκλάβος τοῦ Ἀσλάν ἀφέντη». Ὁ Οὐάν μετροῦσε ἀκόμα τὶς μέρες, γιὰτί ἐνιωθε πῶς κι αὐτὸς κι ὁ ἀφέντης σιμώνανε στὰ τελευταῖα τους κι ἄς ἦταν ἀκόμα, κι ὁ ἕνας κι ὁ ἄλλος, κατ'ἀγέροι καὶ στὸ κορμί καὶ στὸ μυαλό.

Ὁ Ἀσλάν ἀφέντης ἦταν ὁ ἀγὰς σὲ πέντε τσιφλίκια, πού τὰ κουμάνταρε ἀκόμα σήμερα, ὅπως ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια. Κανένας δὲ μπορούσε νὰ περηφανευτεῖ πῶς τὸν εἶχε ξεγελάσει ἔστω καὶ γιὰ ἕνα γρόσι καὶ ποτέ τὸ καλαμπόκι του δὲν εἶχε μείνει ἀπούλητο. Τὸ πῶς τὰ κατάφερε ὁ ἀφέντης του νὰ κουμάνταρε τὸ βίος του τόσο καλά, δὲ μπορούσε νὰ τὴ ξηγήσει ὁ Οὐάν. Μὰ κι αὐτὸς δὲν ἔπρεπε ἀκόμα νὰ δουλεύει, μὰ ὅσο μπορούσε. Ἐτσι ἔκανε πάντα. Ἐξακολουθοῦσε νὰ ἔναι «ἡ νοικοκυρὰ» τοῦ σπιτιοῦ, ὅπως, ἦταν ἐδῶ κι εἴκοσι χρόνια, ἀπὸ τότε πού πέθανε ἡ τελευταία γυναίκα τοῦ σπιτιοῦ. Κι ἀν θὰ ζοῦσε ὁ ἀφέντης πολλὰ ἀκόμα χρόνια, αὐτὸς θὰ συνέχιζε νὰ δουλεύει πρόθυμα...

Μὰ αὐτὴ ἡ καμπάνα πού χτυποῦσε λυπητερά τώρα πού ἔπαιρνε νὰ νυχτώσει, τί ἦταν λοιπόν; Οἱ δύο γέροι σπάζαν τὸ κεφάλι τους κι ἀποροῦσαν, ὁ ἕνας γλείφοντας τὰ χεῖλια του, πού ἦταν ἀλμυρά ἀπὸ τὸν ὑγρὸ ἀγέρα τῆς θάλασσας καὶ τὸ σκουλικιασμένο τυρί, πού εἶχε φάει πρὶν ἀπὸ λίγο ὁ ἄλλος κουλουριασμένος σὰν τόπι στὸ βάθος τῆς κάμαρας. Ἐνα σκυλί ἀλύχτισε μακριά. Ἐνα ἄλλο τοῦ ἀπάντησε καὶ μετὰ τ' ἀλύχτηματα ἀκούονταν ἕνα κοντὰ στ' ἄλλο ὄλο καὶ πιὸ κοντὰ. Καὶ νὰ πού τοὺς φάνηκε πῶς ἀκουσαν ν' ἀλύχταει τὸ σκυλί τοῦ Βελή, τοῦ γείτονά τους τοῦ χωριάτη. Ἦταν ὁμοιο σχεδὸν στὸ χρῶμα μὲ τὸ δικό του γκριζο σκυλί, πού εἶχε ψοφήσει ἐδῶ κι ἕνα μῆνα, ἀφήνοντας ὄλο τὸ σπίτι μέσα σὲ θλιβερὴ σιωπὴ.

Ξαφνικά ὁ Οὐάν σὰ νὰ ξύπνησε ἀπὸ ὄνειρο. Τινάχτηκε ἀπάνω μ' ἕνα πήδημα καὶ βγήκε. Μὰ γύρισε ἀμέσως καὶ ἀνέβηκε τὰ σκαλιά καὶ μπήκε στὴν κάμαρα.

— Λοιπόν, τί ἦταν; τὸν ρώτησε ἀνυπόμονα ὁ ἀφέντης του.

— Ἐθαψαν τὸν Ἀντώνη Τσιπλάκη, ἀφέντη.

— Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ Ἀντώνης, γέρο ξεμωραμένε; ρώτησε ὁ ἀγὰς μ' ἀπορία.

— Ὁ Ἀντώνης Τσιπλάκης.

Ὁ Ἀσλάν, ζαρώνοντας τὰ φρύδια του, ξαναρώτησε:

— Κοροϊδεύεις μὲ μένα, σκύλας γιέ; Τί θάψανε λοιπόν; Τὰ κόκκαλά του;

— Μάλιστα, τὰ κόκκαλά του, ἀφέντη.

— Πῶς;

— Τὰ κόκκαλά του, ἀφέντη.

Εἶναι μεγάλη ἡ ἱστορία αὐτοῦ τοῦ Ἀντώνη Τσιπλάκη. Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρὸυχόντες τοῦ τόπου. Εἶχε πέντε τσιφλίκια, ὅσα κι ὁ Ἀσλάν. Καὶ οἱ δύο εἶχαν βουβάλια, κοπάδια, βόδια,

πρόβιατα και μετρητά πολλά. Ήταν άχιτροί, καθένος τους έλπιζε, να ξεπεράσει τον άλλο. Μια οι δύο αυτοί άχόρταγοι λύκοι φοβούνταν ο ένας τον άλλο. Λέει δειχναν, την έχθρα τους κι άς ήταν, γιαιτόνοι, ο ένας κάτω εκεί στην Τσουκα κι ο άλλος έδω στο Καντίπαισι. Άνεχονταν ο ένας τον άλλο και κάπου κάπου πήγαιναν άγκαλιαστά μαζί. Πολλές φορές είχε δοκιμάσει καθένος τους να σκάψει το λάκκο του άλλου, μά παρατιόταν από φόβο μήν πέσει ο ίδιος μέσα. Κι είχαν, γίνει φίλοι, έτσι για τα μάτια, κι άς ήταν ο ένας «Γούρκος» κι ο άλλος «γκισούρης». Κι αυτό οι πείσμα της συχαμάρας του πρώτου να φαι το φορη του γκισούρη και της συχαμάρας του άλλου να καθήσει στο τραπέζι του «Γούρκου».

Σ' όλη τους τη ζωή, μαλώσανι, σι' άληθινά, μονάχα όταν ο Άντωνης αποφάσισι, να βάλει να χτίσουν μια έκκλησιά κι ο Άσλάν ένα τζαμί, καθένος στο χωριό του. Ο Άντωνης ζούσε, τριακόσια χρυσά ναπολεόνια για την έκκλησιά του Χριστού κι ο Άσλάν σέν ζούσε, ένα γρόσι λιγότερο για το τζαμι του Μωχαμίτη. Μά ο γκισούρης πόνισι, τον «Γούρκο». Οι καμπάνις του άκούονταν μιαή μέρα ορόμο ολόγυρα, ενώ ή φωνή του «μουζίνη», καθώς έλεγε, τις προσευχές του, μόλις άκούονταν στο κοντινά καμιά δεκαριά σπιτάκια στο Καντίπαισι...

Μάλιστα, μά να πού τώρα οι καμπάνις χτυπούσαν λυπητερά για τον ίδιο τον Άντωνη και μ' όλο που σέν άκούονταν δυνατά τούτη τη φορά, καθώς νύχτωνι, οι γιαιτόνοι του Καντίπαισι τις άκουαν. Αυτό έχει ο κόσμος!

Ο Άσλάν άφέντης είχε, το θάνατο μέσα του. Τού φαινόταν πως, τούτο το βράδυ οι καμπάνις χτυπούσαν λυπητερά γι' αυτόν τον ίδιο. Ρώτησι, άκόμα μια φορά το δούλο του για να σιγουρευτεί στα όσα είχε, άκούσει:

«Έθαψαν λοιπόν τά κόκκαλά του;

Τά κόκκαλά του, άπάντησι, ο Ουάν και ζάρωσι, στή γωνιά του, στο βάθος της κάμαρας. Έχαν βρει λοιπόν τά κόκκαλα του Ίσιπλάκη! Κι έβαλον να χτυπούν οι καμπάνις για την κηδεία του! "Υπαρχι πάντα μεγάλη διαφορά άνάμεσα στον Άντωνη και στον Άσλάν: Ο πρώτος καταπιάνουνταν με την πολιτική ενώ ο άλλος δε θέλησε ποτέ του να καταπιστεί μ' αυτή. Και λέγαν πως ή πολιτική ήταν εκίανη που έκαμε τον Άντωνη «άγά». Γιατί, για να πούμε, την άλήθεια, παλιότερα ο Άντωνης σέν είχε, οδτι ένα πανί να ντύσει τη γύμνια του και γι' αυτό του είχαν κολλήσει το παρατσούκλι «Ίσιπλάκης» (δηλαδή γυμνός) κι αυτό τό παρατσούκλι του έμεινε. Δέν ήξερι, κανενας από ποδ ξεφύτρωσε μια ώραία μέρα και τίποτε σέν ζέρονι για την καταγωγή του. Έχει, μια δούλος στο τσιφλίκι ενός μπέη του κάμπου και, πολύ γρήγορα, έχει, γίνει έπιστάχης στα χτήματα, έχει, παντριαιτεί μια πλούσια γυναίκα, καταπίστικι, μετά με την πολιτική κι έχει, γίνει ένας από τους πιο σημαντικούς «άγάδες» του τόπου. Μπορούσαν μια χιρά να τονι, λέει, «Ίσιπλάκη».

Τριάντα δάκιρα χρόνια περιμένι ο Άσλάν να διεί τον Άντωνη να χαντακώνεται με την πολιτική. Μά αντίς να βουλεύει, εκίανος, κάθε μέρα δλο κι άνέβαινε πιο ψηλά. Από τότε που μπήκαν οι Ίταλοί στή χώρα, τά έσοδα, του Άντωνη μεγάλωσαν. Όταν ο πόλεμος, κατά της Έλλάσας ρήμαξι, τον τόπο, κέρδισι πιο πολλά άκόμα χρήματα έμποριαόμενος ζώα, που τό πουλούσι, πρό πάντων στο στρατό του Ντούτσι. Μά όταν ξεσπασι, ο άγάνος, που καθοδηγούσε τό κόμμα, ο Άντωνης άρματώθηκι. Σπίθις έβγαξι, από τα μάτια του, ο μισκαρός! Φουσκλάκι στή μέση, αυτόματο κρεμοσμένο στον ώμο, ένα ζιγάρι κιάλια στο λαιμό, άσπρο σκούφο στο κεφάλι με σηματούλα σέν έμβλημα. Έχει, γίνει «μπαλλάσις».* Ο Άσλάν σιανοχωρήθηκι, μ' όλη αυτό. Νά σκέφτεται πως θα χάνουνταν μια τέτοια περιουσία! Τού σιπει, χιμπέρι μ' έναν κοινό τους φίλο:

«Ο άφέντης σου στέλλει τά χιριτίσματά του, κύριε Άντωνη. Νομίζι, ως τώρα πως, άρ»

Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα

του Σπύριου Κωνσταντίνου

Δημοκρατικά... «δυτικού τύπου»

Ο κ. Προκόρος της Δημοκρατίας έλεε στο μήνυμά του:

«Ζούμε σε δημοκρατία... δυτικού τύπου» υποδογματική -που τη ζήλευσαν όλοι- «Ας τη φτυπούμε να μη πάρει άπομπι!» Αλλά αυτός, με ποια άμνηστη λαική έπιμηγορία έκλεχτηκε...

Και κυριότερα:

• Η Έιρώπη ζωντανεύει στην Ελλάδα με τη συνδρομή μας στην ευρωπαϊκή οικονομική κοινότητα! Κι ένας θεατής που ήβλεπε τον κ. Γκατσο στην Τ V να αίστηλάταιται και να οικριζεί άπο το υπερφαιριστικό του αίσθημα, άνητύχησε και μεσημομεζόντας άει:

• Πού το ρομαντικό χαιμονιαστικό ταξίδι με ζηροβήχη και μα λυφραντζά θα κάνει ή Έιρώπη στην Πατρίδα μας! Άλλα, φηκίμμι, μη βρεί ρημασμένη την άναστρο, το φτηνό «ισαμ πισπλίκι», το ζητιανλικι τών μεταλουκαλαίων, και καμαρπαι την πατιόευπη κινήση τών 460.000 άυτοκινήτων σπαις σπαινοίς προκαλεμικίς άρομοίς τής Άθηνας, τόν «άτυφο κατα Έλληνα νεκρο μας» την παύσα, τις άναμαρτυρίες τών Σερφίφρων, το πελλεθρο τη θλιβερη Καρτιστη ά το τη Λιμνι κλπ και τους κούληρηαι τους Έιρωπαιούς τό ακο μας το συναχά!» Άλλως πάλι άεκοφει το μήνυμα στη φηκίτη «τη δημοκρατία μας τη ζήλευσαν όλοι»

• Λι, να ρωτάτε και τόν κατημένο τόν νέο Νιτρώφους Σιρση «ου οι Καραθανάσηδες δέν τόν άφηναν ούτε τό νο γίννητο επάδι του να ίδεί, ούτε τη γυναικα του, σπαις 15 μήνες τής καταφωρα άόικτης προφυλακίτης του... πρός δο ζαν τών «δημοκρατικών δικαιοματων δυτικού τυπου»!

• Ο κ. Γκατσο δταν πού κάτω άποχαιρετοόσε τόν παλιό χρονο, δέν άει πρσιτε άπο τό κονηνό άυτο παρελθόν. Δέ βρήκε ό καλότυχος κανίνα τραπό πει βαρος τών πα τρωνων του, παρα μοναχα έρχηνη τίς έμπεσε σίχμες του ά- πελληπικές και πρός τα δυο άκρα. Βέβαια, κανας δέν έλαβε άποφει άυτα, γιατί ό προκόρος κονητος... φαλμός, άπτιά τα ζεγε πει σπαιμίο μαλαστα που θυμίζε τό σπαισο του άπο τόν άειμνηστο Θεόκο Άνημητιάδη. Άλλωπτε, πώς να πιστε ψουν οι Έλληνες που έχουν μνημη άφου άει, όπι: οι πε ρισοί τής Έζουπας τών δυο άκρων στη χωρα μας τα τελευ ταία χρονα ήταν «βραχυτατες»... Και τα δυο άπτά άναι ντωμα, όόπι: 1) ή δικτατορία τής άκροδεξιάς γιά την ά- ποια εύθυνεται και ό ίδιος, κρατησε 8 άολακρα χρονα, και με την άφορη τής έναλλαχτικής λυτης (παντοτε οι Γατσοι Μήτσοι Κώτσοι) βρωπεται ει άπότος με την παρρά του πάλι στην Έζουπια και 2) όπι ποτε ή Άρσπτερα δέν έλα

κετά άισχολήθηκες με την πολιτική και πώς δέν είναι πιά καιρός για τέτοια. Έχαις εισοδήματα, χωρίφια, κοπαδία, ρευστό χρήμα άφθονο. Τι άλλο θέλεις:

• Ο Άντώνης του άπειλε τούτη την άπάντηση:

— Δέν είμαι βρεμμένη κότα έγώ. Οι κομμουνιστές δέν παλεύουν γιά τη χωρα, μά γιά να μάς ξεγυμνώσουν άπο τό βιός μας και να μάς άφήσουν να ψηνόμαστε γυμνοί στον ήλιο. Άυτά να πεις του άφέντη. Και πές του άκόμα να μάς σπαιλει δυό χιλιάδες ναπολεόνια γιά την όρ- γάνωση.

— Θιά τόν βρούν καμιά μέρα σάπιον μέσα σε κανα χαντάκι! Ξεφώνισε ό Άσπλαν κι έστειλε στην «όργάνωση», όχι δυό χιλιάδες, μά χιλια μοναχα ναπολεόνια.

Παράγγειλε άκόμα σπαις Τσοπαναραιούς του να μην άρνοιούνται κάπου κύπου κανα άρνη σπαις άντάρτες. Έκανε έτσι κι ό Άσπλαν άφέντης πολιτική με τό δικό του τρόπο και του φαινό- τανε πώς ενεργώντας έτσι θιά ταν ήσυχος.

Πρίν ένα χρονο, τό κορμί του Άντώνη είχε σαπίσει στ' αλήθεια μέσα σ' ένα χαντάκι. Δέν είχαν βρεί ούτε τά κόκκαλά του. Μά πρίν κλείσει χρονος άκούστηκαν να χτυπούν οι καμπάνες στο χωριό. Τά παιδία του είχαν βρεί τό πτώμα του και τό ίδιο βράδυ γίνονταν ή κηδεία του...

βε μερτικό εξουσιαις μέχρι σήμερα, ούτε ποτέ την πήρε με τη βία. Έτσι, οι «σοβαροί κίνδυνοι» που «προκυπτουν» από το αν δεν προστατευτεί η δημοκρατία «δυτικού τύπου» . . . πάνε περίπατο! γιατί, περίπατο πήγε και ο Μορο που ζερβοκατούρησε λιγάκι. . . αλλά πήγε για τον άλλο κόσμο τον εξωφυσικό των τυφλών οπαδών του Βατικανού! Έτσι μαζί με τους βορινούς «κινδύνους» που κατασκευάζονται στα Πεντάγωνα κατα καιρούς, δεν πιάνουν τώρα πιά μογιά, οι όποιοι άλλοι κίνδυνοι.

Και τότε ακόμα εφη τέλος ο κ. Τσάτσος με την ΕΟΚ, «ή Ελλάς εξασφαλίζει μέλλον, όχι για δεκαετίες, αλλά, για αιώνες!». Θυμαστά τα έργα σου προφητάναχτα, που άνα τρέπεις και την ήρακλίτεια θεωρία του «τά πάντα ρεΐ, και οὐδέν μένει» και που αντιφάσκεις με τον «πατέρα» σου πρωθυπουργό, ο οποίος είπε μετά το γνωστό πιπίλισμα της γνωστής καρμέλας, . . . για τους μίμους σίε: «Έλληνίδες Έλληνες, . . . ή πολιτική είναι τέχνη του έφικτου». Αυτό είναι βέβαια του Άριστοτέλη, αλλά και με παπαγαλιστικό κόρο τό' λεγε και ο Σπυρίδος Μαρκεζίνης, και ο Σοφ. Βενιζέλος πρίν πεθάνει. «Τό μέλλον των λαών είναι άγνωστο και άβέβαιο, διότι εξαρτάται από αυτούς».

Ή Ι.Τ.Τ. στη χώρα μας

Ο Καπιταλισμός τα τελευταία χρόνια, κάνει πολύ έντεχνα, έξυπνα και πονηρά εκμεταλλευτικά τεχνάσματα, και οικονομοκυριαρχικά άπλώματα, με πολυεθνικές και Σίες και Άιτίτες, (Ι.Τ.Τ.), Έργοστάσια τηλεφωνικών συσκευών και άλλων ηλεκτρικών ειδών, σέ αγορασμένες εκτάσεις έξω από τη Θήβα. Στη Συγγρού 24 στην Αθήνα, φτιάχνει ηλεκτρονικούς υπολογιστές που τους πήρε ο ΟΤΕ. Στη Νέα Κηφισιά έχει τεράστιες εγκαταστάσεις με τις μεγαλύτερες φωτοσυνθέσεις απ' όλη την Ελλάδα. Αντί της της Ι.Τ.Τ. ήταν πρίν ο Γκονσάλες Βάμπερς, εκείνος που γκρέμισε τον Άλλιέντε στη Χιλή. Ύστερα τον φέραν εδώ. Και όταν έγινε ή μεταπολίτευση πήγε στην Ισπανία. Η Ι.Τ.Τ. έδρασε: κάρια κι επιδραστικά στην οικονομική ζωή του τόπου από τό 1970 ως τό 1974. Τώρα προμηθεύει τον ΟΤΕ με συσκευές και λοιπά εξαρτήματα. Παραλιγο μάλιστα να τον άγοράσει δλόκληρον. . . όταν τό 1973 οι άιτιτήδες αλώνιζαν εδώ (με τους ενδοτικούς στις μεγαλομπίζνες δικτάτορες, . .) που άγόρασαν τότε μάλιστα τό 75% των μετοχών του ΟΤΕ. Μά χάρη στον άγώνα του λαού, και στο ξεσπάθωμα του θρυλικού «Πολυτεχνείου», . . κλονίστηκε ή πίστη τους για την όποια μελλοντική εξασφάλιση των κεφαλαίων τους και μιταίωσαν την άγοραστική τους επέκταση. Άλλά, και τώρα δέν συναντούνε δυσκολίες στη διαπλάτυνση των κερδοσκοπικών τους επιχειρήσεων, γιατί δωροδοκούν και πληρώνουν όσα όσα, όταν νιώθουν κάποια σχετική σταθερότητα και σιγουριά. Οι Τούρκοι λένε μιά παροιμία πώς:

«Όσο στενός κι αν είναι ο δρόμος, όλα διαβάνουν όταν πρνάει ένας γάιδαρος φορτωμένος με χρυσάφι»!

Κηδεμονίες και «κουσούρια»

Η κάθε περιπέτεια και ταλαιπωρία, κάθε διχασμός και άρχομανια, είναι μέσα στα πλαίσια της ιστορικής και κοινωνικής ζωής των Έλλήνων. Και οι κημένοι οι άφέντες ντοπιοι και ξένοι τί νά σου κανουν! Φροντίζουν για το καλό μας, να μη μας καταργήσουν αυτές τις σونهθεις, αυτές τις ρίζες των κακών ροπών μας. . . γιατί όλ' αυτά, εξασφαλίζουν τη διχόνοια και τη δουλοπρέπεια συστατικά επανάπαυσης των άφενταδών! Όλα λοιπόν τα άτια, έχουν στο βάθος μιά ταυτότητα σκοπών και μιά ένότητα κυριοφόρων για τους ισχυρούς αντίθεσων. Γιαυτό κι έδωσαν τη μιση Κύπρο στους στρατοκράτες Τούρκους και γιαυτό δημιούργησαν τό θέμα Αιγαίου με τους έξοπλισμούς κλπ. Και γιαυτό ξιναλλάζουν στην εξουσία τα όδύτρια σχήματα της δεξιάς όπως τους οδηγούν τα οικονομικά συμφέροντά τους, για νά κοιμούνται ήσυχοι. Γιαυτό όημιούργησαν και τον εμφύλιο πόλεμο τό 1946-49 και μας άποδεκάτισαν, και ρήμαζαν τον τόπο μας, για νά επενδύσουν τα κεφαλαιά τους, να διαθέτουν τα προϊόντα τους, να μας έχουν προκεχωρημένο φυλάκιο για τη Μέση Άνατολή, και να ναι άνενόχλητοι κυρίαρχοι, με όλα τα προνόμιά τους.

Προστασίες και πειρατείες

Τά πονηρά καταστημένα των εξουσιών της Άσσης, άλλα λένε κι άλλα κάνουν! Όμως οι νόμοι των ιστορικών εξέλιξεων προσιωνίζονε πώς σίγουρα κάποτε κι αυτά θα πέσουν, και στο πέσιμό τους, θα παρισύρουν και όλους τους ανήθικους νόμους, κι όλα τα ύπάρχοντά τους. Με τον τάχη «δημοκράτη» άρχιπρόεδρο, εγκαινίασαν την ένταση του ψυχρού πολέμου στην Εύρώπη, στην Άσία και στην Άφρική, γιατί βαριά τοβς στοίχισε ή Άγκόλα, ή Άβυσσυνία, τό Αθγανιστάν, ή Καμπότζη που όλες αυτές οι χώρες άποτίναξαν τελευταία τους ζυγούς των και πήκαν σέ σωστή πορεία σοσιαλιστική. Τώρα τους άναψε βιρύς ό πονοκέφαλος και για την Περσία και Τουρκία! Οι κημένοι οι «προστάτες» δικαιωμάτων των λαών με την προσφιλή τους βέβια ταχτική: Σέ προστατεύω για νά σέ ληστεύω, σέ σκοτώνω και προσεύχομαι. . . για νά πιάς στον πυράδεισο! Πάντα όμως στον μόνο θεό του ντόλαρς! . . . Μά οι λαοί, σιγά σιγά, τους λένε: Ηρίτες και φρίτες για τις υπερωλιαντικές ληστοπειρατείες!

Μόδες φθοράς και θανάτου

Όσοι περνάνε στη σύνταξη στη χώρα μας, με τό «εφάπαξ» δέν πν άνα ταξίδι, όέ χαλάνε φράγκο να γλεντήσουν, δέν άγοράζουν ένα καλό βιβλίο την ψυχή τους να εχχαιρήσουν, παρά, όπινάπτυχοι μορφωτικά, κι άκαλλίεργητοι, αλλάζουν αυτοκίνητο, ή παίρνουνε κινούργιο. Μ' άλλα λόγια τά λεφτά τά δίνουν στο Φόρντ, στον Φίλιπ, στον Ρόκφελερ τον Τόμ Πάπα κλπ. μεγαστάνες, για να κάνουν κόρτε στο τιμόνι άντι ενός πεζού περιπατου σέ πάρκο, έξοχίς και όάση για όξυγόνο, ψυχική γαλήνη και όγεια. Έτσι πινοντας καυσαέρια προσθέτουντα, άγχη, δυσκολίες, σάν οι τυφλοί στον άδη πεθαίνουνε παρίκαιρι σάν κατάδικοι μεσα στα γιωταχί τους!

Έως πότε;

Στήν περιοχή τῶν Γιαννίνων, ὅπως καί σε ἄλλες τῆς χώρας, τὰ ἐκκλησιαστικά καὶ ὀστροτοκρατικά τσιφλικιὰ ἔχουν παραδοθῆ. . . καὶ οἱ πῶς πολλοὶ Ἡπειρώτες, ὁμοίως κλῆρο γῆς, νὰ καλλιεργήσουν, νὰ φάνε ψωμί καὶ νὰ ζήσουν στὸν τόπο τους, μετανόστευαν ἀπὸ παλιά, κι ὥς τὰ σημεῖρα ταξιδεύουν ἀναγκαστικά οἱ περισσότεροι, ἀπὸ ἄκομα χιλιάδες στρέμματα καὶ στὴν Ἡπειρο, τὰ κατέχουν οἱ μητροπόλεις καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ διαχειρίζεται αὐθαίρετα καὶ φεουδάρχικα χωρὶς οὔτε καν στοιχειώδεις ἠθικούς νομούς ἢ ἀνενόηλη καὶ ἀληθοπαθὴ ὀστροτοκρατία, ὅπως π.χ. τὰ κτήματα τῆς Βελλάς, που δικαίως ἔχουν ἀποδοθῆ οἱ καθηγητὲς σὲ ἀγῶνα γιὰ ν' ἀποδοθοῦνε στὴν ἐκεί σκολὴ ὅπως στὸ Ρωμανο Λακκάς Σουλίου που κατέχουν 1800 στρέμματα βοσκοτοπούς (ἀνήκουν στὸ ἐκεῖ μοναστήρι) καὶ ἀλλοῦ, ὅπως ἀναφέραμε καὶ σε προηγουμένα σχολία. Τὴ «μέλει γενέσθαι» ἢ πολιτεία μ' αὐτὰ που θυμίζουν τὸ τραγούδι: «ἔως πότε ἢ ντόπια ἀκρίδα . . . . . θα ρημοῦν τὴ δαλία κατρίδα;

Κακοῦθεις τουριστῶν

Χιλιάδες Ἕλληνες τουρίστες τὰ τελευταῖα χρόνια, ταξιδεύουν στὶς νοτιοανατολικὰς χώρες. Χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολία, ἐκεῖ, τρώνε πίνουν, γλεντάνε, ψωνίζουν καὶ καλοστερνάνε! Χιλιάδες φοιτητὲς μας σπουδάζουν μὲ πολὺ ἐπιτυχία καὶ εὐνοϊκοὺς ὁρους σ' αὐτὲς τῆς χώρες, καὶ ἢ ἐπιστρέφουν τὸς εἶναι καταευχαριστημένη. Ὅμως παρουσιάζονται κατὰ καιροὺς ὀρισμένοι κακοῦθεις τουρίστες που πᾶνε καὶ γυρίζουν προκαταλημένοι. Δὲν βλέπουν βέβαια ἐκεῖ, ὅτι ὅλοι οἱ πολῖτες εἶναι πτωχοὶ, ἡσυχιοὶ καὶ ἀσφαλῆς, καὶ μὲ ἰσοτιμὴ συμμετοχὴ σὲ ὕψια, παιδεία, ἔργα, ψυχαγωγία κλπ. «ἐλλογημένα» ἀγαθὰ τοῦ Σοσιαλισμοῦ που τὰ ζοῦν χειροκροτῶν, παρα, γυρίζοντας ἐδῶ, ἀντιστρέφουν τὰ πραγματὰ, διαστρεφλῶνουν τὴν ἀλήθεια καὶ συκοφαντοῦν κακοῦθιστα αὐτὰ τὰ νῆα προσδεδεμένα καθιστῶντα. Γιατὶ λοιπὸν τόση τυφλότητὴ καὶ ἀχαριστία καὶ τόσο «χαρῶν ἀδίκων»: Κριμα! Αὐτὲς οἱ χώρες κάνουν σιγά καὶ πτωχὰ τὴ θάλασσα γασούρη. . . ἄλλα, ἐμῆς ζήλευοιμὲ που δὲν ἔχουμε κουτάλια! Καὶ τὰ σταφυλιὰ που δὲ φταν' ἢ ἀλεπού. . . τὰ κάνει. . . κρεμαστάρια!

Προοίωνα

Ἡ μετριοπαθὴς καὶ ἡσυχία, λέξις που ὀνομαζομένη ἔστω τὴ σκληρὴ καὶ ἐξτρεμιστικὴ ἀδελφὴ τῆς, τὴν ἔξουσια μὲ τὴ γνωστὴ συναλλαγὴ, μῆκε καὶ αὐτὴ στὸν 30 χρόνο τῆς, καὶ ἢ φθῶρα εἶναι φυσικὸς καὶ ἀδυσπῶητος νόμος. Δὲν ζήρουμε βέβαια γιὰ τὴν ἐπόμενη οὐδόσῃ τῆς, ποια θα εἶναι καὶ πῶς θα ἐπιμεινουν στὴ νῆα, στὸ «ἔγγυς» μέλλον καταστάσῃ, οἱ «συμμαχοὶ» πατρῶνες Ἀμερικανοὶ (νὰ τοὺς πάρουμε τὸ κακό)! Τὰ κρυφὰ τῶν σχεδίων τους τὰ κρηραυνοῦνται οἱ Ἕλληνας μα. . . τὰ ἔχουν συνήθεια! Μήπως «ὄν ἐλλογητός» καὶ ἐτοιμαζομένη κανὺς ἄλλος Παττασός; Ὅμως οἱ ἀναθυμιασμοὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν Περσῶν... ἔρχονται ὡς ἀδῶ! καί... «παι παει τὸ κολοκῦθι γιὰ νερό, ἀλλὰ μίαν ὥρα παει». Πολλοὶ λαοὶ καὶ τὴ χρονιά που κέρρασε, παίζανε τὰ κρυφὰ τους κορῶνα γράμματα!

Ἐνα φέουδο. . .

Στὸ Γαλατάκι τῆς Εὐβοίας, ἓνα μοναστήρι, ἔχει 40000 στρέμματα γῆς. . . καὶ εἰσπράττα ἀπὸ ὄρυγξια (λευκόλιθος κλπ.) 4 ἑκατομμύρια ὄρχ. τὸ μῆνα! Πού τὰ βρῆκε λοιπὸν ἢ μὴν ταῦς αὐτὰ τὰ φέουδα; Ποιὸς εἰσπράττει τὰ τεράστια ἔσοδα, καὶ γιατί, οἱ Ο.Δ.Ε.Π.ῆδες καὶ οἱ . . . ἀρχὶδιαχειρητῆς, οἱ αὐτοῦ ἀπειθεσμῶτες. . . τραβᾶνε παχυδέρμα τὸ ἰσχυρὸ ἰσχυρῶς; Ἡ γῆς πρέπει νὰ δοθῆ στὸ λαό, καὶ ἢ μῶπτε τῆς φεουδάρχιας νὰ ἐκλειψῆ. Διότι. . . «Ὅσαι τὰ ἀνθρώπων ἔκτινε δι' ὅ τὸ σπανόαλον ἔρχεται. . .» (Ματθαῖος 11.7).

Οἱ πετρελαιοφάγοι

Γιὰ τὰ πετρέλαια τῆς Μοσουλῆς καὶ τῆς Ἑγγύς Ἄνατολῆς τὸ 1919-22 οἱ Ἀγγλογάλλοι μᾶς ἐκλήρωσαν τράμητῃ ἑκατομμύρια ἀδέρφια μας Ἕλληνες! . . . Σήμερα, πάλι γιὰ τὰ πετρέλαια τῆς Περσίας, μακελεύουν τὸν κερσικο καὶ τὸν τουρκικο λαό. Τώρα νὰ ἰδοῦμε πότε θα ἔναι ἔπειτα ἀπὸ χρόνια, που θα ἴρῃ ἢ ὅρα τῶν ἰσχυρῶν τῶν πετρελαιοκρηματῶν, ν' ἀνάψουν φωτιὰ συναμεταξὺ τους, ν' αὐτοσυρραλῆθῶν καὶ νὰ καταστραφῶν! Τότε θα ἡτυχήσουν οἱ λαοὶ καὶ θα εὐτυχήσουν σε ὅλο τὸν κλανῆτῃ! . . .

Διαλογικὰ ἐρωταπαντήματα

τοῦ Τζαμάλα καὶ τοῦ Μαλλούρα

ΠΟΙΟΙ ΜΟΙΡΑΣΤΗΚΑΝ ἔρετος «τιμὴς ἔνεκε» γιὰ τὰ εἰρήνικα τους ἔργα τὸ βραβεῖο Νοβελ εἰρήνης, Νοβῆς του κ. Τζαμάλα ἀπὸ τέτοιος:

— Πως γιὰ ἐπαρχοτῃ μὲ κερσῆς ἔλόγου σου μουντέρι καὶ Μαλλούρα; Τὴ θελαδὴς ἐγὼ δὲ «ζῶ» τερὰ χρόνια στὴν Ἀθήνα;

— Ἐνταῦθα τὸ λοιπὸν;

— Νᾶ, τὸ ἀπενάμειν οἱ Σουφοὶ στοὺς Μπέγκιν καὶ Σεντετ!

— Καὶ ὁ Κισογκερ ἔμεινε ὄξω . . . που τόσο ἰδρωκοτῃ καὶ γιὰ τῆς πολέμικες «εἰρήνης»;

— Ὅχι, εἶναι καὶ αὐτὲς μωσὶ μὲ τὰ τουρκοτῃ! Ὅλοι τὸ κερσῶν, ὅσοι μιλῶν γιὰ εἰρήνη καὶ κερσῶν πολέμο (!)

— ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ τελευταῖα μὲ τῆς ἐκδύσεως; Βλέπω κλημμυριστῃ τὰ βιβλιοπωλεῖα ἀνοητῃ καὶ ἀχρηστῃ βιβλία!

— Νᾶ τὸ ῥεζῆν ὅλοι στὰ μεταφυσικὰ! Ἦρθε ἢ σερμῃ ἀπὸ τὴν Ἀγγλοαμερικῃ!

— Καὶ τὴ εἶναι ἔρετοῦνο καὶ Μαλλούρα;

— Δὲν καταλαβαίνω καὶ Τζαμάλα; Νᾶ, τὸ ἔξω ἀπὸ τὴ οὐσῃ κρηματῃ τὰ σκοτανα τὰ ἀρρωστοφανατῃ τὰ ψευτικὰ καὶ τὰ ἀνοητῃ, οἱ θρησκῃς, οἱ τρέλας τὰ νερκῃτικὰ, τὰ παιδία τοῦ Θεοῦ, τοῦ Μο, τοῦ Μαχαρῃ, τοῦ Τζῃ Τζῃ τῆς Γουῖνας που σκοτῃσε τὰ 926 ἀδῃα θυμῃτα του. . . τὰ παιδία τοῦ Μοῦν, τοῦ Μαχαρῃ, τοῦ Μαχαρῃ! Καὶ δὲν ἔχουν φραγμὸ καὶ ὄρα οἱ τρέλας τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν, που ὅλοι οἱ χαζοὶ τὸ κερσῶν στὰ σκοτανα, γιατί δὲν τους ἀρρωτῃ τὸ καθαρο ψωμί!

— Κρημα, κρημα!

Γιά τό νόμο «περί Τύπου»

Ἄλλο πάλι νέο νομοσχέδιο γιά τή φήμιση τοῦ Τύπου προκαλεῖ ὀργή καί γενική ἀγανάκτηση, ἀποτροπιασμό καί διαμαρτυρίες τοῦ δημοσιογραφικοῦ κόσμου τῆς χώρας, ἀ πέναντι στήν ἀρχιμαγειρίσσα μέ διάφορους ἐναλλαχτικούς μανδύες ἐξουσιαστική Λεξιά. Ἀπότου γεννηθήκαμε κι ὡς σημερι τουλάχιστον γιά νά περιφρουρεῖ τὰ «κεκτημένα» τῆς, δέν κάνει ἄλλη δουλειά, ἀπό τό νά φκιάχνει νόμους! Νόμους καί κόντρα νόμους παρανόμους, γιά νά ξεπουλάει τα ὅποια ψυχία δικαιωμάτων παρέχει στούς ἄμοιρους Ἑλλήνους πολίτες. Δέν κάνει ἄλλο τίποτα μέ τό νά παραπαλεῖ μέ αὐτά, ἀφοῦ τὰ σέρνει ἀπό τή μύτη καί μέ τό σκοινί, τὰ δια σέρνει στή λάσπη, κι ἄλλοτε τὰ ξεφτίζει, τὰ κουρελιάζει, καί παίζει μέ αὐτά σάν ἡ γατα μέ τὰ ἄπνοια θηράματά τῆς! Πραγματευτάδες οἱ «νομοθέτες» τῆς κάθε «Πομποδοῦρ» καί τῆς κάθε «Κακαϊδοῦς», τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ πού κληρονόμησαν ἀπό τὰ τσιφλίκια καί τὰ τζάκια τῶν πατέρων τους, καί πού ἡ ὄλοι κληρονομιά τῆς ἐξουσίας δέν εἶναι παρὰ δῶρο τῶν Ἀγγλοαμερικάνων πού στηρίζεται πάνω στά «σιδερικά» καί στίς «βάσεις» τους. Ἐρχεται ἡ μιά κυβέρνησι, κατασκιάζει νόμους ἠθικά ἀνομούς, στά μέτρα τῆς καί ἐνοεῖται ἀπ' αὐτούς, νοθεύοντας κάθε ἐπισημοσύνη καί ἀλλοιώνοντας τή θέληση τοῦ λαοῦ μέ τίς γνωστές Ἰντριγιγες. Κι ἐρχεται ἡ ἄλλη καί φτοῦ ἀπ' τήν ἀρχή, μέ τό «ράβε ράβε ξήλωνε, δουλειά νά μή σοῦ λείπει! Βέβαια, δέν τήν ἐνδιαφέρει νά ὀργανώσει σωστή καί δίκαιη δημόσια ὕγεια, προκομένη καί σύγχρονη παιδεία, νά ἐξασφαλίζει γιά ὅλους ἐργασία, ἐθνική ἀνεξαρτησία, καί ἀξιοποίηση πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν, ψυχαγωγία κλπ. Τί ξέρει; Τό γουδί το γουδοχίρι», καί μόνο νόμους νά φαλκιδεύουν δικαιώματα, νά ἐξυπατοῦν νά περιορίζουν καί ν' ἀχρηστεύουν τή δημοσιογραφία σάν ἱστορικά καί κοινωνικά ἀναγκαῖο πολιτικό λειτουργημάτων. Μᾶς θέλουν σάν τ' ἄβουλα καί ἄλλοτριωμένα «πολιτικά» ἀμερικανιάκια, νά μᾶς ποτίζουν τό χασισιῆς ἀδιανοητικῆς καί νά μή σκιφτόμαστε ποτέ σά λεύτεροι «οἰκίτες τίς ἀδικίες πού προκαλοῦνε. Νά μήν ἐλέγχουμε τίς κινήσεις τῶν ξένων πατρῶνων τους στη χώρα μας! Να ἴμαστι ὑποταχτικά καρπαζοεισπραχτοράκια καί σκλαβιάκια, γιατί, καί στή ντόπια καί στή διεθνή τῆς σίας πολιτική, ἡ «Ἑλλάς Ἑλλήνων Χριστιανῶν» πρέπει νά κάνει τουμπεκί! Μι τούς νόμους παίζουν τόν παπά: «ρόκο ρόκο παπαροκο». . . κι ὁ λαός νά κάνει μόκο! Καί «ὁ Τύπος ἐλευθέρως». . . φτάνει μόνο νά μή γράφει γιά ντόπιους καί ξένους πρακτορις, γιά στρατό καί στόλο καί γιά βάσεις, κ.ἄ.! Ποῦ

εἶσαι καμμένη Σοῦτσο μας νά μᾶς διασκεδάσεις βλέποντας πῶς κι ἐπειτα ἀπό ἑκατό ὀλάκερα χρόνια στήν πατρίδα μας, γίνονται τὰ ἴδια μέ τούς τότε νόμους κι ὄλα τὰ ἴδια καί τὰ ἴδια, γιά νά μᾶς περιτυλιγοῦνε καί νά μᾶς σφιγγοῦν τὰ φαρμακερά τὰ φίδια. Αὐτή ἡ συνηθισμένη ταχτική δέ θυμίζει παρὰ ἀληθινά καί ὁμοια τοῦ Βάρναλη σοκράτεια διαπίστωση ὅτι νόμος εἶναι: «ἡ δύναμη τῶν ἰσχυρῶν καί ἡ ἀδυναμία τῶν ἄβουλων». Μά ὁ λαός ὄσο καί ἂν συγχωρεῖ, ἐρχεται κάποτε ἡ ὄρα καί ξεσπαθώνει καί τιμωρεῖ.

— ΠΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ μέ τούς βαριόμισθους καί τούς πολυθεσίτες;

— Αὐτοί, τήν περνᾶνε κοτσάνι! . . . Μερικοί μορφόμενοι βολεῦνται. . . καί κάνουν τουμπεκί!

— Καί οἱ νέοι οἱ πῶ πολλοί;

— Ἐπιστήμονες προλεταριακοί, μέ πολλά πτυχία καί . . . «ἐντιμη πενία» καί «πολλάκις» οὔτε τσιγαράκι! Ἐκείνοι πού ἔχουν τούς βαριούς λουφέδες ἔχουνε καί καμώματα. Ἄλλοι 200 χιλιάρικα τό μήνα, κι ἄλλοι 100 καί ἄλλοι στέκουνε στά 5 ἄλλοι στά 8! Κάποιος σοφός ἔλεγε: «Δέ μπορεῖ ἄλλοι νά τῶνε κι ἄλλοι νά βλέπουν». Ὅμως οἱ ρωμιοί. . . ὄλοι στήν ἀδίκια ρέπουν.

— ΑΚΟΥ ΕΝΑ ἈΛΛΟ.

— Τί εἶναι;

— Ἐνας παπάς στήν Ἀθήνα, ρασοφορέθηκε καλά καλά, καί βγήκε σά χότζας βρυκόλακας στό σκοτάδι, σά νά 'ταν «χάρος πού βγήκε παγανιά» νύχτες στά σπῖτια κι ἔκανε διαρρήξεις. . .

— Μωρέ τί μοῦ λέει Παπάς καί διαρρήχτης;

— Μάλιστα.

— Μά ἀφοῦ εἶπε ἡ ἀρχιεπισκοπή ὅτι δέν ἦταν παπάς.

— Ἦταν παπάς ἀγαπητέ μου σέ δική του αἴρεση, ὅπως ὁ Γζίμ Γζόουνης ὁ φίλος τῆς κυρίας Κάρτερ, στή Γουϊάνι!

— Δέν ξέρω τί μοῦ λές. Ὅταν μέ μπερδεύεις μέ παπάδες τὰ χάνω. . .

— Μά γιατί, ἀπορεῖς γιά τόν Γζόουνης;

— Ὅχι, δέ μέ νιάζει γι' αὐτόν, ἀλλά γιά τό δικό μας τόν παπά διαρρήχτη.

— Ἦ, ὁ δικός μας φόρεσε ράσο, γιατί, ξέρει ὁ πονηρός, ὅτι ἡ ἐννοια τοῦ ράσου εἶναι μακάρια κι ἀνύποπτη, ὅτι τὰ ράσα κρύβουνε πολλές βρωμιές, βόρβωρους καί χαβούζες.

— Ἀληθινά τὰ λές! «Τὰ ράσα δέν κάνουν τόν παπά!»

— ΠΙ ΘΑ ΛΕΓΕΣ γιά ἕναν Ἀμερικάνο λοχία Κρίστοφερ, αὐστηρό καί πονηρό διπλωμάτη, ἀπεσταλμένο τοῦ κ. Κάρτερ, πού τόν ὑποδέχονται παντοῦ οἱ ὑποταχτικοί μέ τεμενάδες καί τουμπελέκια, πρόεδροι, πρωθυπουργοί, ὑπουργοί, στρατηγοί καί «μπράκ λαγκρεντί»!

— Τί θές νά πῶ; Δέ θυμᾶσαι τόν Φλίτ, τό Σίσκο, τόν Μακλόσκου, καί τόσους ἄλλους. . . Καθένας ἀπό αὐτούς μισα στής Σίας τὰ λιβάδια βόσκει! . . .

-ΩΦ ΟΥΧ. . .

-Τι έπαθες;

-Μπουχτίσα μέ τούς τσιφλικαδες!

-Και ποιοι είναι αύτοι;

-Οί δεσποταδες.

-Έχεις δικιο. Περιουσιες τετρακουβερτες, παλατια, πολιτικοταικιες, «φιλετα» οικοκαβα, δικαστομμυρια, έρωτες, κριστικες μανιες, κι άδισταχτες συνομοσιες.

-Ναι, φριττει ό κοσμος, κι όκομα τούς φιλει το χειρι και τούς προσκυνασι!

-Και τι σχεση έχουν μέ το Χριστο ή μέ το Θεο;

-Καμια.

-Καλα λες, άφού λενε δινουν τα 4:5 τής περιουσιαις τούς . .

-Πού τη βρήκαν;

-Άφο την άλλη που λές κοροιδευουν και το κρατος και όλους.

-Και τολμούν και κοροιδευουν το κρατος;

-Μαλιστα Άφού είναι οι ίδιοι οικονομικοι μεγαστονας και «κρατος εν κρατει»: Όριστε ό προκαθημενος παιζει διαπλα τό παιγνίδιο. Υπογραφει προσυμφωνο παρεχώρητης, για να το 'χει καλα μέ τούς κυβερνήτες, να καλοφαινεται στους ταγους του, κι άφο την άλλη . . υποφριζασι' αύτια τών άλλων άμογαλεκτηων:

«Μη παραδέχεσθε έσείς το προσυμφωνο. Το τού σας εναντιωθεϊτε στην υπογραφη μου . . »

-Και για όλα αύτια, έν ήσουν δικτατορας, τι τιμωρια θα τούς ήβαζες;

-Έρω ζυρι σμα . . και σ' ένε βαλτοχωρησα, γυμνοϊς, να σκαβουν και να τούς ταμπαούνε βόδες και κουνουπια.

-Πόρνευι πως θα πορευεις κι όσε το κουφιο λογιο να τα πιαλιζας καραμελες . . κι είναι για μάς αύτια . . οι βόδες λες!

-ΤΙ ΘΕΛΟΥΝ οι καλογηροι και τελευταία παραελαυνούν και ξεπορτιζουν και προσυλιτιζουνε τισα άθώια νεαρα παιδια, που τ' άρπαζουν σαν οι γυιας άφο την άγεια λια τής μανας τούς και τα πάνε για το " Άγιον Όρος;

-Για να τα θυσιασουνε σε προσκυχις και σε νηστειαις!

-Δεν πιστευω.

-Γιατι;

-Χμ . . να φιλαγεσαι άφο τα πιανα τ' άλογου και το μριαστινα τού καλογηρου! . . .

-Άμην.

Ο κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ειπε στο πρωτοχρονηστιο μηνυμα του άναμεσα σ' άλλα ότι . . ό κοσμος ειρискεται σε βια και άναρχια . . » Και κοποιος τονε ρωτησε:

-Γιά ποιές χείρες μιλάτε κυριε . . Μήπως για Περσια και Τουρκια που ζσηκωθηκαν οι λαοι τούς, να καταλύσουν τις τυραννιες τούς; Ή για Πινοςσι και Σια;

Και ή άπαντηση ήταν : «άλλαγη νοοτροπιαις . . »

-Μα αύτο τ' άκουγαμε και έπι Παπαδοκουλου! Δε μάς λέτε πιοτα για τις άνατιμωσιαις;

-Αύτες συμβαινουν σε όλο τόν κοσμο. Και ό κ. Μπιστικας την έπομενη έδωσε πιο ραστρικη έξηγηση: «Είπε σωστά χθες ό κ. Καραμανλής στο μηνυμα του ότι: «ό κόσμος που ζούμε, είναι άσυνάρτητος . . »

-ΤΑ ΜΑΘΕΣ;

-Ποια;

-Έπιασαν λέει νεοκλυοτες άριστοκρατιοσις, γυναικες, που μεταχειριζοντεν διαφορα άνωμαλα τεχνικη «μια» για ικονοπορηση άνωμαλων σεξουαλικών τούς όρεξων! . .

-Δικαιωμα τούς.

-Ά όχι φιλε μου.

-Και τι ήθελες να κανουν έν δεν τις ικονοποιοισαν οι συζυγοι τούς; Γετοια δε γινοντεν και άφο τ' άρχαια χρονια: Μα θα μου πεις γιατι σε άδυσωπητα αισθητικωκα παθη, γιατι να χρησιμοποιοούν γιαπανεξικη λαστιχηνα όμοιωματα; . . . Δεν είναι κριμα οι έντρες;

-Βεβαια, μπορούσαν να κανουν κατι άλλο.

-Τι;

-Να πάν για διαζυγια.

-Δεν το υπηριζουνε τ' αύτοματο οι δεσποταδες!

-Γιατι;

-Γιατι είναι δερβεντωγαδες και . . ζητάνε κι αύτοι μριατικο!

-Τί μριατικο; Γυναικιες είναι, τι να κανουν;

-Να, θα μπορούσαν ν' άποτεινθουνε για κληρο ικονοπορηση . . στο Στυλιωνα, στον Άθνασσαο, στο Φιλιππο και σ' άλλους!

-Άσερμη!

-ΠΟΙΟΙ ΑΘΩΩΣΙΑΝ τούς έννοχιαις άριστοσκυνδαλοθής δεσποταδες;

-Οι ίδιοι οι συντεκνοι τούς.

-Και γιατι;

-Όψ κητηνε! Δεν τα ξερας αύτε;

-Όχι.

-Τοτε κοιμάσαι στο χωμαηλια.

-Γιατι;

-Λογι, και χτες και προχτες και σημερα και ποιος ξέρει ως ποτε . . οι δεσποταδες μονοι τούς κουτσομπαλούνε και κρυφα «μοναχοι κοκορευονται» όπως θα λέγε κι ό μακαριτης ό Λουρης στην «προξενητρα» του. Μονοι τούς άλληλαβριζοντε, αύτοξυτελιζοντε, κι έπ' τής παχιαις τις καλομωσιαις; εΐθαι έπομενο και φυσικο να πολυμωβριζονται! Έτσι μοναχοι τούς τα κριματα και τ' άνομηματα δικαζουν και στο τελος . . «ούτε γιατε ούτε ζημια» μοναχοι σαν . . οι γιατοι τα σκεπάζουν!

-ΠΩΣ ΒΑΓΗΠΕΙΣ τούς ρωμιαις τών ήμερών μας;

-Κρατησοι, παρνω φόρα.

-Δηλαδή;

-Γεματοις σΐθωρασιαις, διαμαρτυριαις, κονζες, παραπονυ και δημαγωγιας, κυκλωματα και φατριαις! Όλοι που λάνι πνιγμα και παρσταινουν τούς πολυξερους! Γιαυτο και κυμαμενουν ύπανεντυχοι. Χειρις «γνώθη» έαυτών και άλληλων, χειρις έπαγνωση τών δικιών τούς δυνατοτητων και τών άλλων. Όλοι τούς θελουν να είναι άρχηγοι. Ό κατημενος ό Άσκαρτος μάς σατριζει «οι Έλληνες είμαστε εθισι, υλιαρχοι! Καθε ρωμιος και «μοιραρχος, φρουραρχος, δημαρχος, τμηματάρχης, νομαρχης, στρατάρχης, ταγ ριχης, συν/ριχης, γυμν/ριχης, λιμεναρχης, σχολαρχης, σΐλυριχης, σταυλαρχης, έννοματάρχης, κλπ. κλπ.» πώς να 'ται! -49 ρωμιοι, 50 κακετανάτα!

—ΤΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ τὰ ἀνώτατα ἐκπ/κά ἰδρύματα;

—Δηλαδή, ποιὰ;

—'Ακαδημίες, πανεπιστήμια κλπ.

—'Ασά, μ' αὐτὴ τὴν κατάσταση. . . κλινικῶς εἶναι ἀνία-
τα!

—ΠΙΣΤΕΥΤΕ στὴν ΕΟΚ;

—Ποιό; Αὐτό πού τσαμπουνᾶνε κάθε μέρα ἀπὸ τὴν
Τ.Υ.;

—Μάλιστα, τὴν Κοινὴ Ἄγορά.

—Δέν καταλαβαίνω ἀπ' αὐτοῦνα ἐγώ. . .

—'Α, ὥστε τηρεῖς μέσα σέ τούτ' τὴν πανηγυρικὴ θύε-
λα γιὰ τὴν ΕΟΚ τὸ «νάφε καὶ μέμνασο ἀπιστεῖν» τοῦ
Μένανδρου;

—Οὔτε ἀπ' ἀφτοῦνο.

—Καλύτερα. Εὐτυχὴς φίλε μου εὐτυχὴς, ἐσύ, τὰ που-
λιά, οἱ τσομπάνηδες καὶ τὰ μικρά παιδιά!

—ΤΙ ΕΚΑΝΕ ὁ Σάχης ὅταν ἡ δυναστευόμενη χώρα
του καιγότανε ἀπ' ἄκρο σ' ἄκρο, καὶ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρι-
κοῦ κι ἀποφασισμένου νά τονε σελαγίσει λαοῦ του, πλημ-
μύριζε τοὺς δρόμους τῶν περσικῶν πόλεων ἀπὸ τὶς σφαῖ-
ρες τῶν γενιτσάρων του;

—Πήγαινε ἡσυχος γιὰ τὶς χειμερινές διακοπές του!

—Δηλαδή; «Τὸ χωριό καίγονταν καὶ ἡ πουτ. . . λού-
ζονταν;»

—Μάλιστα.

—«Βαλαῆμ μπιλαή!»

—ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ αὐτός ὁ Γιάγκος πού ἴδρυσε νέο
κόμμα σοσιαλδημοκρατικό;

—'Α, ὁ Γιάγκος, κατὰ βάση εἶναι θεωρητικός καὶ στυ-
λοβάτης τῆς καπιταλιστικῆς οἰκονομίας. Ἄλλά, καὶ λίγο
τῆς μόδας θιασώτης μιᾶς σοσιαλδημοκρατίας, γιὰ χάρη τῆς
συγκεκαλυμμένης ἀστικῆς πολιτείας!

—ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ἀπὸ ποιούς πρέπει νά φυλαγομα-
στε;

—'Απὸ τοὺς ἀγύρτες καὶ λωποδύτες.

—'Όχι.

—'Απὸ τοὺς διαρρηχτες.

—'Όχι.

—'Ε, τότε ἀπὸ τοὺς κίβδηλους, τοὺς ἀσυνειδήτους καὶ
παραδομανεῖς ταξιτζήδες πού ταλαιπωροῦν τὸν κόσμο;

—Μ.μ, πλησιάζεις, δέν ἔχεις ἄδικο.

—Τότε; Πές το καὶ μὴ μέ παιδεύεις.

—'Απὸ τοὺς μπολαρίτες κι ὄλους τοὺς βομβιστές νεο-
ταξίτες βλοημένε!

Τὸ ρουσφέτι

Παγιο μέσο γιὰ κάθε κρατούσα τάξη τὸ ρουσφέτι, τερ-
τιπι και μέσο ἐξάρτησης, ὑποβιβασμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ πολί-
τη, υποδούλωσης καὶ διαφθορᾶς ἡγετῶν καὶ λαοῦ. Ὁ Σο-
λωμος ἔλεγε σέ μιὰ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν μεγάλο ἀγωνι-
στὴ τίμιο δικαστὴ καὶ φάρο οἰκαιοσύνης Τερτσέτη: «Μόνο
ὅταν οἱ ἀφορμές τῆς διαφθορᾶς ἐξολοθρευτοῦν πέρα ὡς πέ-
ρα, θά μπορούμε νά ἔχουμε μιὰ ἠθικὴ ἀναγέννηση. Τότε
τὸ μέλλον μας θά εἶναι μεγάλο. . .»

Τὸ ἔχουν τὰ Τρίκαλα. . .

Φαίνεται ὅτι τὰ Τρίκαλα, ἔχουν μιὰ παράδοση στὰ προ-
εκλογικὰ εὐτράπελα, πού συνεχίζεται. Ἀπὸ τὸν Χατζηγά-
κη Χατζηπέτρο, ὡς τὸν Παγκουῦτσο μὲ τὸ «λαγοπόδαρο»
καὶ μέχρι ἕναν πρόσφατο στὰ δημαρχιακὰ Κονταξή, πού
θυμίζει καὶ «Μπάμ-μπούμ» τῆς Κέρκυρας, καὶ λίγο Φίλη. . .
τοῦ Κουτσελιοῦ, ὄχι βέβαια στὰ σεξουαλικά κηρύγματα ἀ-
πὸ τὰ μπαλκόνια τοῦ τελευταίου «Δελαπατρίδη», ἀλλά,
στὴν ἀπόπειρα τῆς μωροφιλοδοξίας καὶ τὴν πατωκαζινιά
τῶν ψήφων! Ὁ Κονταξὴς πτηνοτρόφος στὰ Τρίκαλα, ἀ-
φήνει ἐποχὴ, μὲ τὴν ἐξυπνη καὶ πικάντικη «πολεμικὴ» τῶν
ἀντιπάλων του. Κατάρτισε λοιπὸν στὶς Δημοτικὲς Ἐκλογές
ἕνα συνδυασμὸ μοναχὸς του:! καί. . . «κατῆλθε μόνος ἐναν-
τίον ὄλων. . .» (πού εἶσαι φρυδᾶ μου, τὸ 1964! . . .) Ἄλλὰ
ἐκτονώθηκε, ἔλουσε καὶ χτένισε, τσίμπησε καὶ χόρτασε,
κέντρισε καὶ ξύρισε χωρὶς σαπουνάδα τοὺς καταστημένους
ἢ τοὺς ἀλεξιπτωτιστὲς ὑποψήφιους δημαρχοὺς, μὲ σπινθη-
ροβόλους καὶ εὐρηματικούς ποιητικούς χαρακτηρισμούς δ-
πως:

«Λαε τῶν Τρικάλων. . . οἱ ἀντίπαλοί μου εἶναι ὄλοι
ξεμποστανιάσματα. . . εἶναι ἀλεπούδες τῆς Σουμάτρας. Θά
τοὺς κανονίσω ἐγώ. Τῆ Δευτέρα μετὰ τὶς ἐκλογές θά τοὺς
στεῖλλω ὄλους σιόν. . . Κορυδαλό. Εἶναι ὄλοι τους νε-
κραναστημένες μούμιες τοῦ Φαραώ! Αὐτοὶ πού δέν εἶναι ἰ-
κανοὶ οὔτε νά βόσκουνε τὶς κότες μου. . . θά ἔναι σέ θέση
λαε μου νά σέ διοικήσουν; . . .»

Καὶ οἱ «μαρίδες» οἱ κλάκες τῆς ψυχαγωγίας κι ὁ λαὸς
ἀπὸ κάτω ἴσαμε τὶς 3 τὰ ξημερώματα! Πανηγύρι (!)

—'Όλο ὄλοσοο! Μπράβο Κονταξή, ἐσένα θέλουμεεε!
Πανόαμῆνιο γέλιου καὶ γλέντι!

Μά τῆ Δευτέρα πού τὸν ἔσυραν στὸ ἐδῶλιο οἱ νικητές
ἀντίπαλοί του μὲ κατηγορία ἐξύβρισης, δυσφήμισης καὶ ἀ-
πειλῆς γιὰ τὸν Κορυδαλό. . . ὁ πονηρὸς Κονταξὴς μὲ τὴν
ἀλληγορία του, ἀφόπλισε τοὺς δικαστὲς ὅταν τονε ρώτη-
σαν: «Γιατί θά τοὺς ἐστελνες στὸν Κορυδαλό κατηγοροῦ-
μενε; Γιατί τοὺς ἀπειλοῦσες;

—Μά κύριε πρόεδρε γιὰ παραθέριση στὸ χωριό Κορυ-
δαλό ἐννοοῦσα, κι ὄχι στὴ φυλακὴ τῆς Ἀθήνας. Κόκκαλο
οἱ δικαστὲς καὶ τὸ ἴριζιν στὴ γέλια, κι ἄθῶος ὁ κατηγγοροῦ-
μενος! . . .

Πλουτισμοὶ καὶ ἀδικίες

Εἶναι καιρὸς βλέπετε πού ἡ μετριοπαθὲς ἐξουσιαστικὴ
Λεξιὰ στὴ χώρα, πρέπει νά χαϊδεύει τὴ σκληρὴ κι ἀδιάλλα-
χτη ὀμογάλαχτη. . . μὲ ἀνάλογη σάλτσα ἀντικομμουνι-
σμοῦ, καλλωπίσματα καὶ κουκουλώματα, ὅπως ἔκανε μὲ τὶς
εὐθύνες καὶ τὶς περιουσίες τῶν δικτατόρων πού εἶχαν φκιᾶ-
ται στὸν καιρὸ τῆς 7χρονης κυριαρχίας τους. Καὶ τὰ κρίμα-
τα καὶ τὰ παράνομα κτήματα κι ὄλα τὰ «πόθεν ἔσχε» ἐ-
κείνων πού πλουτίζουν ὅταν βρίσκονται στὴν ἐξουσία. Μα-
καρίζος, πειρυσία καὶ Μπαχάμες; ἢ καὶ Μαγιόρκα κι
Ἰσπανία; Παττακός, Ἀσλανίδης Βραζιλία; Παπαδόπουλος
(ὄδωρ τοῦ Λάτση ἢ βίλλα του) στὸ Νέο Ψυχικό. Λαγονήσι
(ὄννάσης) καὶ Πάρνηθα, διυλιστήρια, ξενοδοχεῖα, μεγάλα
ὄδωρα. Βαρδῆνογιάννης καὶ Σία. Κι ἕστερα σοῦ λέει ἡ
ἐξιόνοντας κι ὁ ἀρχαῖος Φωκυλίδης «μὴ πλουτίζεις ἀπὸ ἀδὶ-
κ» «! Ποιὸς πλούτισε σέ τέτοια συστήματα χωρὶς ἀδικίαι;

Άπό τή θεατρική ζωή καί κίνηση

Κριτικές Σημειώσεις

Του Λάμπρου Μάλαμα

ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΥ: «οί τελευταίοι».

(Θεατρο Μπροντγουαϊη). Είναι το κλασικό κι επιβλητικό σατιρικό κοινωνικό δράμα του μεγάλου θεατρικού συγγραφέα που έφημηνενα ύπεροχο ο Μ. Κατρακής με το θέατρο του. Ο Γκορκυ εδώ, σαρκάζει έντεχνα και κείρια τη διαφθαρμένη και ζεταίπειτη τσαρική κοινωνία. Έτσι, που στο βάθος το έργο εξελίσσεται σε μια περιπέλητη τραγωδία. Παρουσιάζει τις αντιθέσεις της οικογένειας ενός δ'ντη ή πτυνομίας που συγκρούεται ό ίδιος με τα πάθη του, τη γυναίκα και τα παιδιά του, καθώς και με τους «άνερχικούς έπαναστάτες». Η Λοφία θα του πει ότι είναι «όθμιοι» της ντολασίας» και δεν είναι σωστό να βασανίζουμε τους άλλους, θα του πει ό Πιοτρ. Και στη γυναίκα του δ'ντη, μια μανα που της φυλακισαν τό γιο, θα της πει: «ή μανα είναι δίκαιη όπως ή ζωή και ή φύση». Το έργο έχει και οιδιποδεια συμπελεγματα με ολοκληρωμένους χαρακτήρες, με άπολυτα άληθινες ψυχογραφικές διαστάσεις και μεταπτώσεις. Ο πατερας συγκρούεται με τις ιδέες και με τα ήθη της εποχής. Είναι κερβειρος, έγωιστής, ύπεροπτικός. Στη δική μας εποχή ό τύπος αυτός του κηόεμονα, έχει σχετικα, έπιταρωτη τα. Ο Γκορκυ παραλληλα με τις ρεαλιστικές και σατιρικές

κοιητικές άπειχρώσεις και αντίδρασεις, ζετυλίγει και τη αιμσούπιαη νυχολογική του άναλυση. Κάθε τόσο σου δίνει και μια σφόδρητη έξουσιαστική έξαρση. Κρυφα οικογενειακά δράματα. Ο Γιοκωβ ένας άπομαχος άδερφος του άξιαμετουχου της τσαρικής έστυναμίας στο ίδιο σπίτι, θα σπαραξει με τη νύση του... τη Λιομπα την κερμκουρα κι έξυπη κορη, που αντίπιδεται στα γούστα των άλλων «άδερφών» κι ό παρσνομος πατερας της, ό Γιοκωβ θα την κρυφα κερμκωνει λέγοντας: «ό έρωτας μια φορα άφθζει». Κι άλλου θα πει για τον άδερφο του: «για να κοιουλαίσουν την άσημαντοτητα τους, ντυτοκερηγοριούνται ό ένα άσημαντο κι άμφεβαλο έργο». Η Λιομπα θα βροντοφωνάζει ότεν άποκαλυπτόνται τα ύπονοουμένα της ένοχής και της άλλη λουκαπτης «άμιαστε μπόζα παλιού σπιτιού, που άμποδίζουμε τους άλλους να πάνε μπροστα». Κι άπ' άλλα χαλη ό συγγραφεας θα τονισει τις φιλοσοφικές του ιδέες: «Ποιος θεος; Τι δουλεια έχει ό θεος; Έδώ έχουμε τον ήλιο, τη φύση...» Ο Γκορκυ την ένοχη των διαφθαρμένων άστών, την ζισκει παζει όλότελα, και κουλειαζα συντριβει, την άνηθικη νυχ της, όπου, στο τέλος λυτρώνεται με τό μήνυμα της λή

Για μνημόσυνα. . .»

Στην περιόδο του έμφυλιου που μάς άναψαν για τα οικονομικά τους συμφεροντα οι Γκωρτσιλ και Ρούσηλι με τους Σκομπήδες και τους Βανφλίτηδες το '45 '49, ότεν έμεινε απειη σχεδόν σ' όλη τη χωρα, χωρίς θυμα και κένθος! Κι ένώ όλες οι μεταπολεμικές κυβερνησεις για ν' άρραζουν την ψήφο του λαού, διακηρυτταν τη λήθη του παρελθόντος, καμία ότεν την έμωρμωσε. Αυτό το άειχνα ή έμωρα μενη πολιτική της έμωμής στα μιση και της άναμοχλεισης των παθών, με τα χρονιατικα μνημόσυνα τους, για ψευτικούς ταφους και θυματα «συμμοριτών» και ότεν συμμαζευται, δεν ύπαρχει προκλητικότερη έροσουλια στη μνήμη των άθικων «έκατέρωθεν» θυμάτων της εποχής έκαινης, άκομα και στη νοσημοσνη για τό άξιομα των άρχαιων μας σοφών: να μη ζυνοουμε παλιές πληγές που πονάνε! Γιατι, άν με αυτά τα πολιτικά μνημόσυνα τα σκοπιμα, οι νικητες διαστρεβλιώνουν την ιστορική άληθεια, τότε άπό ποιους; τι φους όμαδίκους να ξεπληήσουν οι φωνες των άθικων παιδιών του λαού, που είχαν γεμισει τότε με τα κορμακια τους και τ' άλκιμα νιάτα τους όλες οι βουνοπλαγιές και τα φαράγγια της πατρίδας; Πώς ν' άκουστούνε οι χιλιάδες έκτελεσμένοι άπό πυρανομους κι άνηθικους κι άσθαιρτους νομους, όπως δέ μνημόνεψε κανείς μέχρι σήμερα π.χ. τα θυματα της ύπόθεσης «Πρινζου» τό '48 στα Γιάννινα ή τους 240 μάρτυρες της Πρέβεζας με τους 66 μαθητές του γυμνασίου και τον γυμνασιωρχη τους, Χ. Κοντό; Ποιός ταχα να μιλήσει για κείνους τους ώραιους νέους που όταν τους έκτελοούσαν πέθαιναν με τό τραγούδι στα χείλη τους «έλευ ή θανιτος είναι τό συνημα μας!» Όσοι καλλιεργούν τον έθνικό οίχασμό τα μιση και τα πάθη έλεγεν ό Όμηρος, «αν έχουν σπίτι, οικογένεια, πατρίδα, ιερά και όσια»!

Οί Φρατέλοι

Οί Έταλοι, έχουν την κακοια σχετική δημοκρατία, παρτα την όποια «έρυθρη ταξιαρχία» που είναι συνδίκαιο με Αηλασή, ότεν προκυβεται ένα προβλήμα σοβαρό, που να ζητούν μια προζικια και σιγουρη λύση γιαυτό, ίστω και 500 χιλ. Έταλοι πολίτες, το θέτουν σε ψηφοφορία, να το έτερννει ή λαική έτιμηγορία. Για όλα λοιπον τα μετάλα τους προβλήματα, έτερννει κι άποφασιζει ό λαός στις καλά της τα συνισπαντηματα. Ένώ έμεις εδώ, έχουμε τό άρισταίνοσση τα ελειωθησικα κι άσπληλα. . . Δεν ψηφίζω άμια ο άλιος μας ούτε τον προκόδο του, και μάλιστα εδώ στην πηγη της Αημιας, όπως για τους άλλους. . . έμεις τη σπερου μιστι!

ης. Καταδικάζει το θλιβερό παρελθόν και την παλιά κοινωνία και διανοίγει τους πλατιούς ορίζοντες μιας νέας και δίκαιης μελλοντικής κοινωνίας. Από τα χείλη της Λιούμπας θα δώσει ένα βαθύτερο και παρήγορο νόημα ζωής: «Η ζωή κι ο θάνατος, είναι αιώνιοι σύντροφοι, δυο αδέλφοι. Ό,τι αδύναμο, ό,τι άχρηστο πρέπει και να πι-

θαινει». 'Ο Κατράκης σ' ένα χαρακτηριστικό ρόλο. 'Η Μ. Φωκά σαν γριά, δεσπόζει σ' ένα ειρωνικό και κωμικό αντίθετρο. 'Ο Καλαβρούζος σ' ένα σπάνιο ρόλο λεπτής και ριψοειδούς ειρωνίας. 'Ο Φουσσούν ένας σωστός κατατερίστας, στο ρουσσικό νεοκλασικό θέατρο. 'Εξαιρετικοί και όλοι οι άλλοι ήθοποιοί.

ΜΙΡΑΪΑΝ ΦΡΗΛ: «Πολίτες Β' Κατηγορίας» Τό νέο και θαυμάσιο θεατρό τους, στην καρδιά της 'Αθήνας ό Κ. Καζάκος και ή Τζ. Καρέζη, τό έγκαινιάσαν μ' ένα σύγχρονο και πάντα επίκαιρο-δοσ οί λαοί θ' άγωνίζονται για τά δικαιώματά τους-σατιρικό πολιτικό δράμα του 'Ιρλανδού συγγρ. Μπ. Φρήλ, και σημειώνει εξαιρετικές επιτυχίες. 'Η υπόθεση είναι παρμένη από τελευταίες και ντοκουμενταρισμένες κοινωνικές εξεγέρσεις στό Λοντόντερο της 'Ιρλανδίας, ενάντια στό στρατό και τήν άστυνομία τών 'Αγγλων για τά δικαιώματά τους, μέ στοιχεία και πρακτικά από δίκες και καταδικές άθθεντικά. Οί «Πολίτες Β' κατηγορίας» είναι ένα έργο σκληρών δραματικών και σατιρικών συγκρούσεων. 'Όλη ή δράση τών ήρώων θετικών και άρνητικών, ζετυλιγεται μέσα κι έξω από τό κυριευμένο δημαρχείο της πόλης. 'Από κει μέσα, συγγραφέας, σκηνοθέτης και ήθοποιοί, θα μάς δώσουν μέ δημιουργικό δυναμισμό, όλο τό δράμα του ζεσηκωμού και όλη τή σάτιρα και τή σαρκαστική γελοιοποίηση τών κρατούντων. 'Υπάρχει μιά πρωτοτυπία στη σκηνηκή διαταξη, μέ στερεότυπη οικονομία και ένα επιτυχημένο τρίπτυχο. 'Ακούει κανείς από τούς εργάτες συνταραχτικές όμολογίες φτώχειας. «'Η ζωή είναι πολύ άδικη» οί φτωχοί χρεώνονται περισσότερο». «'Η ζωή δέν είναι πάντα άνθόσπαρτη, ό καθημερινός πόνος είναι τό μεροκάματό μας». 'Η πρωταγωνίστρια Στέλα: «Ντύνετε τό έγκλημα μέ χρυσάφι». Οί εργάτες πού κλείνονται στό δημαρχείο θα ύποστούν άγρια και βάνουση μεταχείριση από στρατό κι άστυνομία, και έμπαιγμούς από τή δικαιοσύνη. Τό χάσμα ανάμεσα στη φτώχεια και στόν πλούτο πλαταίνει στό δυτικό κοσμο, κι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού, ζει πανάθλια. 'Ο ίρλανδικός λαός τών 5 εκατ. βλέπει έχθρους τούς Βρετανούς. Γιατί άκόμα ύπάρχουν χιλιάδες οικογένειες πού ζουνε σαν τά ζώα, μέ έντεκα παιδιά σ' ένα δωμάτιο! 'Η Στέλα ή εξτρεμιστρια (Καρέζη) είναι ένας τύπος όρφανής και άταχτης πικάντικης κοπέλας μέσα στό δημαρχείο πού καταλαμβάνει μιά ομάδα άγωνιστών, διαδηλωτών ζεσηκωμένοι για τά πολιτικά τους δικαιώματα. Και ή Λίλη (Σαββοπούλου ταιριαστή). «Οί φτωχοί στό σύστημά μας δέν έχουν καμιά έλπίδα εξέλιξης και μέλλον. 'Η μόνη σιγουριά πού έχουν είναι ό θάνατος!». «'Πρέπει νά 'μαστε ολοκληρωμένοι στό σκοπό μας». Αύτά κι άλλα λόγια συγκινητικά λέει ή Στέλα πριν νά τήν τιμωρήσουν. Στο δεύτερο μέρος, ό ρόλος της κορυφώνεται. «'Η διαδήλωση κι ή πορεία μας γίνεται για τή φτώχεια μας!» 'Από τά χείλη της πάλι θ' άκουσεί, όταν στό τέλος πού ύπογράφουε στό δημαρχιακό βιβλίο έπισκέψεων ό τίτλος του έργου «Πολίτες β' κατηγορίας» πριν κάνουν έξοδο θανάτου. Ρόλοι δραματικοί και ολοκληρωμένοι πού ό Καζάκος πέτυχε άπόλυτα στην αντίστοιχη έπιλογή του. 'Η Καρέζη προσφέρει άκόμα ένα δυναμικό ρόλο στό περιδαιριο τών πρωταγωνιστικών ρόλων της καριέρας της. 'Υπέροχη ή σάτιρα και ό ρόλος του καθηγητή. 'Εξοχα εκφράζει και ό 'Εσκενάζυ τόν τύπο του εργάτη άγνού άγωνιστή. Βαθιά συγκινητικός και ό κιθαρίστας μέ τά καφτά περιγραφικά τραγούδια του άγώνα. 'Εντυπωσιακές οί ένδυμασίες και οί φωτισμοί.

ΜΑΝΩΛΗ ΚΟΡΡΕ: «Οίκος Εύγηρίας, ή εύτυχησμένη δύσις»

(Θέατρο Κάβα). Νά ένα έργο γνήσια έλληνικό. Μιά σύγχρονη καυστική και δηκτική σάτιρα, καλοστημένη και άπολαυστική. 'Όλα τά πρόσωπα είναι πικάντικοι και τραγελαφικοί τύποι. 'Ο καθένας μέ επιτυχία στό ρόλο του και μέ ιδιαιτερότητα χαρακτήρα. 'Ο νέος σκηνοθέτης Στ. Χονδρογιάννης δούλεψε μέ πολύ σπουδή και μεράκι κι έκανε τούς άπόμαχους ήρωες του Κορρέ, Κωμικούς δραματικούς μαζί, αλλά και τούς ήθοποιούς άληθινούς τυπίστες. 'Η «εύγηρία» βέβαια στην 'Ελλάδα προσφέρεται ανάλογα μέ τίς οικονομικές δυνατότητες για τήν μεσαία κι άνώτερη τάξη- και σύμφωνα μέ τήν άγωγή, τή φτώχεια, τήν ύπομονή, τήν επιδεκτικότητα τών κρατικών ιδρυμάτων στην κατώτερη. Πάνω στό γηρατιά, ό Κορρές εκθέτει σύγχρονα προβλήματα και δημιουργώντας εύχάριστη άτμόσφαιρα, άμεσότητα και συγκίνηση και μέτρα άριστα στους διαλόγους, στην κίνηση και τό άποτέλεσμα. 'Εκει πού σιωπά τό δραματικό στοιχείο άρχίζει τό κωμικό- κι εκεί πού πλαταίνει τό δεύτερο τήν έπιβλητική του μορφική ένότητα, παίρνει διαστατικό περιεχόμενο ή σάτιρα. Τό έργο από τίς αντιδράσεις τών τρωϊμωων, ιδεολογικές και αισθηματικές-ύποδηλώνει τό ά-

πορριπτικό μήνυμα της σκληρής κηδεμονίας και πολιτικής άλλοτριώσης. 'Υπερβολές και αδυναμίες, παρουσιάζει μόνο στη χυδαιολογία, πού άλλωστε ή «άργκώ» κατάντησε εύκολο και συνηθισμένο φρούτο στό μοντέρνα θεατρογραφικά μας ήθη, καθώς και μικρά στοιχεία φάρας, πού θα μπορούσαν ν' άποφευχθούν. 'Ο Μ.Κ. και από μιάν άλλη παλιότερα μικρή θητεία στό θέατρο, ζέρει καλά νά δημιουργεί κοινωνική και διδαχτική σκηνηκή τέχνη. Τέχνη πού σέ συνεπαίρνει, σέ καταχτάει και σ' ένθουσιάζει για τήν εύρηματική και μαστορική της συμμετρία. 'Έργο πού εκφράζει ένα ρεαλισμό και μιά κάποια προοδευτική σπονδύλωση ίδεών από τά καλύτερα νεοελληνικά του είδους. Συναρπάξει τόσο, πού κάθε του δράση κι αντίδραση, γίνεται συνείδηση. Οί άπόμαχοι αυτοί ήρωες του Κορρέ, δέν είναι ούτε παθητικά, ούτε άβουλα όντα, αντίθετα, σκέφτονται άνησυχούν, διαλογίζονται, συσκέφτονται και δρούν μέ πρακτικούς ρόλους και άκλόνητους δεσμούς για λύτρωση. 'Όλοι οί καλλιτέχνες έρμηνεύουν άψογα και δημιουργικά, μέ εξαιρετική φινέτσα φυσικότητα σέ κινήσεις, μέ θαυμάσια ύποκριτική και πειθαρχημένη εύαισθησία.

ΚΩΣΤΑ ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗ: «Ο ΚΟΥΝΕΝΕΣ»

Ο θιασός του Κώστα Βουτσά με την έξυπνη του τη σαροσκομωδία σημαίνει στο «Γκλόρια» στην Άθηνα με γαλή επιτυχία. Το έργο του Κ.Π. (που έφυγε πρόσφατα) έχει μια εξαιρετική άμεσότητα στην εξελιχτική δομή του, γεμάτη μπρίο, χαριτωμένες σκηνές, πυκνά επεισόδια και ωραίο φινάλε. Μια χηρα μάνα, ο γιός κι η υπηρέτρια, καθηγητής έρωταυμένος, και μια καφετζού. Όλοι τους καλοβαλμένοι και πικαντικοί τύποι που τους έρμηνεύουν διαλεκτικοί καλλιτέχνες της ελαφράς κωμωδίας με επικεφαλής τον κορυφαίο Κ. Βουτσά. Παϊτατζή και Άνουσκη, διακεκριμένες και από το δράμα, είναι γεμάτες δημιουργική υποκριτικότητα και χαρμή. Ο θιασαρχής, άμμητος, σ' έναν από τους καλύτερους ρόλους της καριέρας του. Όλοι στην άρχη αγαπάνε, κι όλοι διστάζουν και κλωτσώνε. Μα στο τέλος όλοι ζαυγαρώνονται και νικαει ο «μικρός θεός». Στο ρολό της καφετζούς ή βαρυγδουπη και παλιά ήθοποιος Μ. Μίτταξά που κλέβει την παρασταση. Εύτραπελα επεισόδια, χουμουριστικοί αντίλογοι με σύτσοχες κωμικο λογις και σερδόν. Σκηνικά ελουσισ και ταιριαστά και πολυ επιτυχημένη διάσκαλις από τον Δ. Νικολαΐδη.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «ΜΑΛΙ» ΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

Στις 12 και 13 10 78 στα «Αθηνηρια» θεα νικη, το περιθώριο θεατρο «Μαλι» της Μοσχας έδωκε μεγαλοπρεπείς παραστάσεις με το έργο του Α. Όστροφσκυ «Τό Λαός» και τον «Γαόρο Φιονταρ Ίωαννοβιτς» του Α. Γολτσου.

Οι Λοβιτικοί καλλιτέχνες κατέληξαν τό κοινό κι έ ποηκασαν ένθουκαστικες εκδήλωσεις και θεαλλες χαρο κροτημάτων για την έξοχη σκηνοαρμοניה και αξιοθελισμ στη έρμηνεία τους. Όλοι οι ήθοποιοι κυριαρχησαν στους ρόλους και διακριθηκαν: ή πρωταγωνιστρια Γερμελεβι, ό περιθώριος κωμικός Άλινσκη, ό ζεντραρισ Φιλίππο και ή έρωταυμένη Πιρακοβα στο «Λαός» του Όστροφσκυ.

Υπεροχη σκηνοθεσία και στον «Γαόρο Ίωαννοβιτς». Κληρονομίες, άτυχοι έρωτες συγκρούσεις και έπιερισς στη μάνα, της ιδιοκτησίας. Πλουσία σκηνικά και κουστουμια, άπολυτα φυσικό παιζιμο, και υποβλητικότη η μουσική ύποκρουση.

ΤΑΓΓΕΛΟΥ ΤΕΡΖΑΚΗ: «ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΙΧΑΗΛ»

Το έργο είχε πρωτανεβαί το 1936 στο Έθνικο, με πρωταγωνιστή το Μινωτή. Είναι ελουσισ σε κουστούμια, σκηνικά «μια» και ήθοποιία. Όμως κι από ιδέες φτωχα. Έχει πολλά κουσια λογις, και μια ζεθορισμένη ποιητικο ρωμαντική ύφανση στον κομβο του. Στο συνολο του, είναι ένα πολυκροσωμο βυζαντινο μεταφυσικο δράμα. Η ύποθε ση είναι παρμένη από την παρακμή της άμνημης αύτο κρατορίας, που ζετυλιγεται στη Μακεδονία. Παίχτηκε παλι προσφατα στο Έθνικο θεατρο με συμπρωταγωνιστες τον Νικητα Τσακιογλου και τον Νικο Τζογια. Έχει βεβαία και τις καλές ελυσες του, έκκι που έκφορα κι άντικαθερε φτιζα τ' άρρωστημένα κοινωνικά και πολιτικά ήθη του Βυζαντιου. Ο λαός βεβαία δεν εκπροσωπειται στο έργο, παρα ή άρχουσα ταξη και οι ύπηρέτες της. Οι παρσδες, οι βασιλιάδες και οι ψαλωμωδίες μονο, φαινονται κι άκοίνυνται στη

σκηνή. Φρασσις από τη Γραση, ποιητες και φανταρες και ή θροπιδόαλη κελουση του σπαθιού. Δύο άδερφια βρισκονται στην έξουσία, ό Μιχαήλ (Τσακιογλου) και ό Ίωαννης (Τζογιας). Ο δαυτερος είναι ό καρβερος καλογηρος που πωσισαται, ζήλευα, άνωσταται και τιμαρει. Άλλα, ποι ρνα στο λαμο του τον συμπαθη δαλο και άνοσοφορο Μιχαήλ. Ο άρχοντας τούτος, με τις ίδιες άπο την άρχη ψυχι κες μεταπώσας και καταπώσας, μ' ένα μαρτυριο αύτοτι μαρίας, μονομαχά, παλαια με την ήθηκη του κρηση, και φωνάζα σε στιγμές άπει ποιός: «Σαν βασιλευσνε τα ματια μου, θα βασιλευσ και το άστρο μου». Όλοι άλλωστε οι βασιλεις και άρχοντες στην ιστορία, ύπήρξαν φαντατικο ύλι στες για τον έαυτο τους, και μεταφυσικοί μονο για τους έ φελεις ύπηκοους. Ο Τερζακης έκφασε ένα έμβολιμο ποιητικύ δράμα, που κυριαρχά ή πασχουσα μεταφυσικη ιδέα και κατασταση. κι ές λέει ό Μιχαήλ άνθηστικος κι άνεργιστος, κακοφηνισμένος και άπο την ήττα του με τους Βουλγάρους: «Έλδτε να γκερμίσουμε τό κρατος το άμαρταλο και τό παρναμο». Ολοκληρωμένα και ποστικα χε ρακτηριστικα προσωπα βυζαντινής τραγωδίας, με τις άλλη λοκροδία τους, τις σιλικες ραδιουργίες, τους ποθη σμετους έρωτες και τις δαμονιακές έξουσις, δεν μποροει να δώσσι ό συγγραφεας. Το έργο σε τελευταίη άνάλυση πα ρωμανει κουρωστικα, και σε κουσιες βεσας, μ' ένα στήρο, θρησκοληπτο πνεύμα, που ένα, ύπήρξαν και πολλές λαικές, έξεγερσες και επαναστασεις που καταπνίγονταν στο αίμα... στον «Μιχαήλ» έκανε προσπαθεια, να κρατηθεί, στην έσω τερικη ήθηκη κρηση και διαπαλή. «Τέ κλωταρις στον σύ ραντο και οι ριζες στη γή» που βεζα ό συγγραφεας στα χείλη του πρωταγωνιστη του, είναι μνημητικο άπο κρη παρο μοιο του Ίταλου Καμ. Καβουρ. Η παρασταση δημιουργη σε στο αιδος της καλη βυζαντινη άτροσσοφια. Οι Τσακιογλου και Τζογιας έρμηνευσαν δυναμικά. Άλλα, κι οι έλλοι Βοκοβιτς, Κανακης, Νσιζηαρτιρη κλα. άπέδωσαν εύσυνει δηγη και ποτα.

Πνευματικά καί Καλλιτεχνικά γεγονότα

«Η Δωδέκατη νύχτα του κ. Σαίξπηρ» (Διασκευή)

Ὁ θίασος τοῦ Θανάση Μυλωνᾶ καί τῆς Κατερίνας Βασιλάκου, εἶχε μέ ἀνάλογη ἐπιτυχία, σέ παραστάσεις στό θέατρο «Ἀλάμπρα» τῆς Ἀθήνας, μέ κωμικούς στυλοβάτες τόν πρῶτο καί καλύτερο θῦμιο Καρακατσάνη, καί μέ τόν Β. Διαμαντόπουλο. Μιά τολμηρή σχετική διασκευή τοῦ Γ. Σκούρτη, δυσaráστησε σχετικά. Πάντως ὁ Μυλωνᾶς ἡ Βασιλάκου, καί ἡ Ξ. Καλογεροπούλου, πέρα ἀπ' ὅποιες γιά τό διασκευαστή ἀντιρρήσεις, ἔφκισαν προσωπικά ἔξοχους ρόλους· καί ὄλοι οἱ ἠθοποιοῖ μέτρημένα πρόσωπα καί τύποι τοῦ Σαίξπηρ, πού εἶχαν ἀμείωτη τήν εὐχάριστη προσοχή τοῦ κοινού. Σπαρταριστές σκηνές ἀπό γκάφες ζαφνικούς καί μπουφόνικους ἔρωτες, πικάντικες κινήσεις, ζηλότυπες καί περιπαιχτικές συγκρούσεις. Στήν ὅλη παράσταση, ἀπολαμβάνει κανεῖς μία ὑπέροχη ἠθοποιῶν καθώς καί τόν Σαίξπηρ, ξεχωρίζοντας κι ἀποβάλλοντας τά δυσκευαστικά στοιχεῖα τοῦ Σκούρτη μέ τά χυδαιογλωσσικά περιτώματα. Βέβαια οἱ ἐμβόλιμες σχηματοποιήσεις πάνω σέ μνημιακά νεοκλασικά ἔργα, εἶναι ἀπόπειρες παρακινδυνεμένες. Ἀλλά, ἐδῶ, χάρη στήν ἐπιμελημένη σκηνοθεσία καί στά γερά στελέχη τοῦ θιάσου, δημιουργεῖται ἕνα ποικιλότυπο σύνολο, μέ σπαρταριστά ἐπεισόδια καί κωμική ὑπόσταση, πού, κι ἂν ἀκόμα σπάζει σαιξπηρικές φόρμες, ἐν τούτοις δέ μειώνεται ἡ ἴδια ἡ πολυεδρική τους δύναμη. Ὁ μεγάλος Σαίξπηρ, καθάριος, θεατρομάγος, καί φιλόσοφος θά μᾶς πει: «Τίποτα ἀπ' ὅτι εἶναι ἔτσι, δέν εἶναι ἔτσι». Καί ἄλλοῦ: «ἡ ἄγνοια εἶναι τρέλα καί σκοτάδι». Καί στή «Δωδέκατη Νύχτα» κωμικοποιεῖ καί γελοιοποιεῖ βασιλιάδες καί πρίγκηπες καί ὑπνέτες σέ αὐλές, κι ἀρχοντικά βίτσια, πού δείχνουν τόσο ἀστεῖα καί συκοφαντικά στή ζωὴ καί στόν ἔρωτα. Ὁ Καρακατσάνης ἐδῶ, εἶναι ὁ στυλοβάτης τῆς παράστασης καί κάνει ἕνα πολύ δυναμικό ἀντιθέατρο. Κι ὁ Διαμαντόπουλος εὐθύμος καί πικάντικος δημιουργεῖ ἕναν εὐτράπελο, καί γουστοζικό ρόλο, πάνω στίς διακρίσεις ὅπου «ὁ ἀφέντης δέ δίνει χρυσό στό δοῦλο, γιά νά μή γίνει κι αὐτός ἀφέντης». Κι ὁ ρόλος τῆς Καλογεροπούλου «ἔχει μία ζήλεια ἀχόρταγη-στόν ἔρωτα-καί πολυπαθιασμένη». Ὁ μῦθος κινεῖται καί συμβολίζει δυό δισυστάτα πρόσωπα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλοι στήν κωμωδία, μπλέκουν καί εἶναι ἔρωτα-επιμένοι. Καί ὅλα εἶναι ἕνα παιγνίδι πού τελειώνει μέ πολύ εὐχάριστα ἀποτελέσματα.

Λ.Μ.

Ὁμιλία τοῦ Ἀντώνη Φούσα γιά τό ΟΧΙ στήν Πανηπειρωτική.

Γιά τήν 38ῃ ἐθνική ἐπέτειο τοῦ ΟΧΙ τοῦ λαοῦ μας τούς φασίστες ἐπιδρόμεις τοῦ 1940, ἡ Πανηπειρωτική Ὄμοσπονδία Ἑλλάδας ὀργάνωσε πανηγυρικό γιορτασμό στήν αἴθουσα τοῦ πνευματικοῦ τῆς κέντρου στήν Ἀθήνα. Κύριος ὀμιλητής, ἦταν ὁ διακεκριμένος νομικός καί φωτισμένος Λόγιος κ. Ἀντώνης Φούσας μέλος τοῦ διοικητικοῦ τῆς Συμβουλίου. Ὁ κ. Φούσας ἐντυπωσίασε ἀδρά καί συγκίνησε βαθιά τό πυκνό του ἀκροατήριο, πού τόν καταχειροκρότησε γιά τό θέμα «Καλπάκι, ἡ πρώτη νίκη κατά τοῦ φασιστικοῦ ἄξονα τό 1940». Θέμα πατριωτικό καί πλούσιο πού τό διεξήλθε ἄψογα, μέ καιρία καί οὐσιαστικά παραδείγματα, γλαφυρότητα καί σαφεινεία, ὑπευθυνότητα, ἀντικειμενική θεώρηση καί πληρότητα τῶν πολεμικῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τόν ἐξαίρετο ὀμιλητή παρουσίασε καί προλόγησε ὁ πρόεδρος τῆς Πανηπειρωτικῆς κ. Κώστας Νάσης.

Βραδιά Κυριακόπουλου καί Γρηγόρη

Στό Ἐντευκτήριο τῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν στίς 14-12-78 ἀνάμεσα σέ πολλούς ἐκλεκτούς συναδέλφους καί πυκνό ἀκροατήριο, ἀπάγγειλαν καί διάβασαν ἔργα τους, ὁ γνωστός ποιητής τῆς οὐσιαστικῆς ἀγάπης κι ἀνθρωπιᾶς Ἀντώνης Κυριακόπουλος, ταξίαρχος σέ ἀποστρατεία, καί ὁ σεμνός διηγηματογράφος Γεράσιμος Γρηγόρης. Γιά τό ἔργο καί τήν προσωπικότητα τῶν δύο ἐξαίρετων μελῶν τῆς διοίκησης τῆς Ἑταιρίας, μίλησαν: ὁ διευθυντής τοῦ περιοδικοῦ μας, ὁ Γιῶργος Κυρανικόλας καί ὁ Κώστας Μπίρκας.

Διάλεξη γιά τήν Ι. Χρυσόχου

Ὁ πεζοπορικός ὄμιλος τῆς Ἀθήνας, τίμησε τήν Ἰφιγένεια Χρυσόχου στίς 13-11-78 μέ διάλεξη τοῦ ποιητῆ Ἀντρέα Τσοῦρα, καί θέμα «Ἡ τραγική μοῖρα τῆς Μικρασίας». Στήν κατάμεστη αἴθουσα τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἀπάγγειλαν καί διάβασαν ἀποσπάσματα ἀπό τό ἔργο τῆς ἡ Ἀλέκα Κατσέλη, καί ὁ Γιῶργος Μετσόλης. Τό ἔργο τῆς Ι.Χ. γνήσιο, κοινωνικό, ἀντιπολεμικό καί βαθιά δραματικό, συγκίνησε βαθύτατα ὄλους τούς ἀκροατές. Ἡ Ι. Χρυσόχου μέ τήν ὅλη προσφορά τῆς στά γράμματα, παίρνει δίκαια τή θέση τῆς ἀνάμεσα στίς λίγες φτιασμένες κυράδες τῆς ποίησης καί τῆς πεζογραφίας τῆς νεώτερης ἀγωνιστικῆς μας λογοτεχνίας.

Ἡ Γιορτὴ τῆς Πανηπειρωτικῆς Συνομ/νδίας Ἑλλάδας στὴν Ἀθήνα

Μέσα σὲ λαμπρὴ πανηγυρικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ πλατιά συμμετοχὴ ἡπειρωτικοῦ λαοῦ καὶ φίλων τῆς Ἡπειροῦ στὴν Ἀθήνα γιορτάστηκε καὶ φέτος ἡ καθιερωμένη στὸν Ὀρφέα ἑτήσια γιορτὴ τῆς «πίττας τῶν Ἡπειρωτῶν» ἀπὸ τὴν Πανηπειρωτικὴ Συνομοσπονδία Ἑλλάδας ποὺ ἐνώνει καὶ συσπειρώνει 300 περίπου χιλιάδες ἀποδημους ἀδερφοὺς τῆς Εὐάνδρου. Ἡ ἀξία καὶ φωτισμένη διοίκησή της μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν προεδρὸ κ. Κώστα Νάση ὀργάνωσε ἐκλεκτὰ καὶ πλούσια πρόγραμμα μὲ χοροὺς τραγούδια, ἀπαγγελίες καὶ βραβεύσεις. Μεταῖχαν τὰ μουσικὰ συγκροτήματα 1) τοῦ βετεράνου κλαρινίστα Γιάσου Χαλκιᾶ καὶ Κυριάκου Χαλκιᾶ, 2) τοῦ Σταύρου Κασάλη καὶ 3) τοῦ Γρηγορίου Κασάλη μὲ τοὺς τραγουδιστὲς Μπέλλο, Σιάτρα, Βαγια καὶ Κούρτη. Χορευτικὰ Συγκροτήματα 1) τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων Ἰωαννίνων καὶ 2) τοῦ Δολοῦ Πωγωνίου. Διακριθῆκαν ἀπὸ τὸν πρῶτο δῆμιλο χοροῦ ἡ 5χρονη καὶ πανθαύμαστη Ἀθηνούλα Νέγρη καὶ ἡ καταπληχτικὴ μικρὴ Βασούλα Ι. Καμπέρη. Ὁ προεδρὸς κ. Νάσης στὸ λόγο του, τόνισε ἰδιαίτερα τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Συνομ/νδίας ποὺ πρόβαλε καὶ προώθησε γιὰ ἐφικτὲς λύσεις ὅλα τὰ γενικὰ προβλήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν Ἡπειρὸ μας καὶ τόνισε ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη τῆς ἐνότητας τῆς συμπαροῦς καὶ τῆς συνεργασίας ὅλων τῶν Ἡπειρωτῶν γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου καὶ τὴ σφυριλάτηση τῶν πατριωτικῶν δεσμῶν. Τὸ πρόγραμμα παρουσίασε ὁ Ἄλκης Στέας.

Τὰ βραβεῖα τῆς Πανηπειρωτικῆς

Ὁ Γεν. Γραμματέας κ. Γιώργος Κέμος ἔκανε τὴν εἰσήγηση γιὰ τὴ βράβευση τῆς παλιότερης Ἀδελφότητος Βησσαριωτῶν ποὺ ἰδρύθηκε στὰ 1877 στὴν Κων/πολι καὶ μεταφέρθηκε στὴν Ἀθήνα στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα. Ἡ κ. Ρ. Σουμάκη μίλησε γιὰ τὴν πατριωτικὴ, καλλιτεχνικὴ καὶ κοινωνικὴ δράση τῆς ζακουστῆς «μάνας τοῦ Ζαγορίου» Λογίας Φρόσως Ἰωαννίδου ποὺ βράβευσε φέτος ἡ Συνομ/νδία καὶ ὁ Β' ἀντιδρὸς Λόγιος κ. Ζήκος Ντίνος αἰτιολόγησε

δίκαια ὡστὰ καὶ περιεχτικὰ τὴ βράβευση τοῦ ἀκουραστοῦ σκαπανέα τῶν ἡπειρωτικῶν γραμμάτων Σταύρου Μουσελίμη. Συγχαίρουμε θερμὰ καὶ ὁλόψυχα τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Πανηπειρωτικῆς γι' αὐτὴ τὴ λαμπρὴ καὶ εὐτυχισμένη γιορτὴ τῆς «Πίττας τῶν Ἡπειρωτῶν» ποὺ καλλιεργᾷ τὸν ψυχικὰ καὶ ἠθικὰ ἀναγκαῖο πατριωτισμὸ, καὶ ὅλα τὰ γνήσια καὶ ὑπεροχὰ στοιχεῖα τῆς παραδόσης γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ λαϊκοῦ μας πολιτισμοῦ.

Ὁ Μ. Στρατῆς γιὰ τὴν Ἑταιρεία Ἡπειρωτικοῦ Θεάτρου

Τὸ ἔργο τῆς ἑταιρείας αὐτῆς, ποὺ ἀρχικὴ πρὶν ἀπὸ μῆνες στὴν Ἀθήνα, πρᾶξα νὰ συνεχιστῆ καὶ νὰ δοθεῖ ζήλουτος καρπὸς θεατρικῆς ἀγωγῆς, ὅπως διακρίθηκε ὁ τ. πρόεδρος τῆς ἐκλεκτῆς Ἡπειρωτικῆς ζωγράφος καὶ φίλος τοῦ θεάτρου Μηνῆς Στρατῆς στὸ ἐναεδοχτίο «Στανλιό» καὶ στὴν τηλεοραση, οἱ μέλη τῆς ἑταιρείας αὐτῆς, ἔχουν ἐπιτυχῶς καλλιτεχνικὰ ἐπιδιώξας, τὴ διατήρησή καὶ προβολὴ ἠθῶν καὶ εἰθῶν τῆς Ἡπειροῦ καὶ γενικὰ τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὴν ἀναπτύξη τοῦ καλλιτεχνικοῦ δυναμικοῦ τῆς καὶ τὴν ἐνθάρρυνση τῆς θεατρικῆς λογοτεχνίας καὶ τῆς

• Τὴ φυσικὴ ἐραση καὶ ἐπικοινωνία τῶν ἀποδηξοτε Ἡπειρωτῶν μὲ τὴν ἰσχυρὴν Πατρίδα, τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη τοῦ κοινῶ γενικὰ, τὴν καλλιέργεια τοῦ καλλιτεχνικοῦ συναισθήματος καὶ τὴν ἐκπόνηση ἀνώτερης παιδείας νυχταγωγίας. •

Βραβία Γ. Σιδερῆ

Στὶς ἀρχὲς Δεκεμβρίου, στὸ ἐντευκτήριο τῆς ἑταιρείας Ἑλληνικῶν Λογοτεχνῶν ἔγινε σὲ πνευνο ἀκρατήριον τμητικὴ βραβία γιὰ τὸν παλαιμαχο ἀγωνιστὴ καὶ ποιητὴ Γ. Σιδερῆ. Ἀντιλαμβάνομαι πελάδες ἀπὸ τὸ ὁμηρικὸ καὶ ὀκρόχο γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας Ἀντίσταση ἔργο του «Λοζοπικὸ» ποὺ εἶχε μεγάλη ἀπεχρηστη Μιληριαν γιὰ τὸ ἔργο του ὁ Ν. Μουστῆρας καὶ ἄλλοι κείμενα τῶν ἀντιστασιακῶν γραμμάτων. Συγγραφικὴ καὶ συναρπαστικὴ ἦταν καὶ ἡ ἀπαγγελία ποιημάτων τοῦ Γ. Σ. ἀπὸ τὴ μαθήτρια Λυκείου Εὐδοκία Σουβατζῆ.

Ἐκδήλωση γιὰ τὸν Σ. Καραντινὸ

Γιὰ τὸν ἀγαπητὸ καὶ εὐγενικὸ πνευματικὸ ἀνθρώπο, τὸν διακεκριμένο πενηνοβῆ καὶ ζωγράφου Σωκράτη Καραντινὸ ὀργανώθηκε τμητικὴ βραβία στὶς 9.8.78 στὴν αἰθουσῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας στὴν Ἀθήνα, καὶ μὲ τὴν ἰσχυρὴν μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ στὸ «Τρίτο Μάτι» ὁ Γεν. Γραμματέας Παπανοῦτσος.

Ὁμιλία τοῦ Δημοσθένη Γούλα

Στην αἴθουσα τοῦ Φιλολογικοῦ Πarnaσσοῦ τῆς Ἀθήνας, στίς 9 Δεκέμβρη, ὁ ἐξαίρετος Ρουμeliώτης συγγραφεὺς τῆς περιήγησής, τῆς λαογραφίας καὶ τῆς ἱστορίας κ. Δημοσθένης Γούλας παλιὸς νομάρχης Ἀρκαδίας ἐδῶσε μὲ ἐπιτυχία διαλέξη μὲ θέμα: «Ἐπείγοντα μηνύματα ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίαν», ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀδελφότητος Κυνοῦρι τῶν καὶ τοῦ Φυσιολατρικοῦ Ὁμίλου «Πάρνων». Ἡ ὁμιλία διανθίστηκε καὶ μὲ ἀπαγγελίες Γ. Μετσόλη, δημοτικὸ τραγουδοῦ Π. Σαβουροῦ καὶ ἐρασιτεχνικὴ ταινία πού πρόβαλε τὴν Κυνοῦρια.

Γιορτὴ γιὰ τὴ γυναίκα τῆς Πίνδου

Στίς 18-12-78 ἡ Ἐνωσις Ζαγορισίων Ἀθήνας, μὲ ἐπι κεφαλῆς τὴ «Μαῖνα τοῦ Ζαγορίου» Φρόσω Ἰωαννίδου, λογία καὶ χρονικογράφος ἐκείνων τῶν μεγάλων στιγμῶν τοῦ λαοῦ μας τῶν γυναικῶν τῆς Πίνδου τὸ 1940, τίμησε μὲ ποικίλο πρόγραμμα στὸν Πarnaσσό, ἐκείνη τὴν πολυθαύμαστη ἀντιστασιακὴ ἱστορία τῆς γυναικείας ἐποποιίας στὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου. Μετὰ ἀπὸ σχετικὲς ὁμιλίες τῆς κ. Ἰωαννίδου τοῦ κ. Π. Παλιολόγου κ.ά. ἡ ἐκδήλωση διανθίστηκε καὶ μὲ ἀπαγγελίες, δημοτικὸς χορὸς καὶ τραγοῦδια.

Ἑλληνορουμανικά

Τὸ μεγάλο περιοδικὸ γραμμάτων τεχνῶν καὶ κριτικῆς «STEAUA» τῆς Ρουμανίας, ἀφιερώνει σὲ πρόσφατο τεῦχος του, κριτικὴ ἀποτίμησι γιὰ τὸ ἔργο τοῦ δ/ντῆ τοῦ περιοδικοῦ μας Λάμπρου Μάλαμα καθὼς καὶ ποιήματά του, σὲ ἀπόδοση τοῦ μεταφραστῆ τῶν Ἑλληνορουμανικῶν γραμμάτων λόγιου καὶ συγγραφέα Λάμπρου Πετσίνη.

Ἡ ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ Γιάννη Μανίκα «Ρουμανία σ' ἀγαπῶ» τυπώθηκε καὶ κυκλοφορεῖ στὰ ρουμανικά, μεταφρασμένη ἀπὸ τὴν Ἀνθίτσα Αὐγουστοπούλου-Ζούκο.

Ἐκθέσεις ζωγραφικῆς

Ὁ γνωστὸς νατουραλιστὴς ζωγράφος Μηνᾶς Στράτης προγραμματίσει γιὰ τὸν ἐρχόμενον Φλεβάρη σὲ αἴθουσα τοῦ Πarnaσσοῦ τῆς Ἀθήνας, ἐκθεση μὲ νέες καὶ πλούσιες ἐλαιογραφικὲς ἐργασίες του.

Ὁ ἐξαίρετος ἐπίσης καλλιτέχνης ἐργῶν ζωγραφικῆς Γεράσιμος Ζερβός σὲ ἐκθεση τοῦ στὰ Γιάννινα σημείωσε πρωτοφανῆ καὶ καταπληχτικὴ ἐπιτυχία.

Ἡ γνωστὴ ζωγράφος στὰ Γιάννινα στὴ γκαλερί τῆς κ. Τέμι Μανέκα ἐξέθεσε παλιὰ καὶ νέα ἔργα τῆς μὲ ξεχωριστὴ ἐπιτυχία, ἀπὸ τίς 29-11 ἕως τίς 12-12-78.

Ἀπὸ τίς 16 ὡς τίς 30 Δεκέμβρη στὸ Ἐργαστήρι 17 τῆς κ. Γ. Μανέκα στὰ Γιάννινα ὁ νέος διαπρεπὴς ζωγράφος Κώστας Λένης παρουσίασε πολλὰ ἔργα του μὲ «προχωρημένη ζωγραφικὴ ἐπιδειξιότητα» μὲ σιωπηλὰ ἥρεμα καὶ ὀργανωμένα χρώματα» πάνω στὰ τοπία του, μὲ δξεία αἴσθησι στὴ μοντέρνα ζωγραφικὴ του πλαστικότητα καὶ χάρη.

Ἐνας Ἑλληνας ζωγράφος στὴ Βουλγαρία

Ὁ διακεκριμένος καλλιτέχνης Μιχαὴλης Γυροῦδης ἀπὸ τὸ Ἑλληνοχώρι τοῦ Ἐβρου, πού σπούδασε στὴν Ἀκαδημία καλῶν τεχνῶν τῆς Σόφιας, καὶ ἔλαβε πολλὰ βραβεῖα ἀπὸ τὴ ζωγραφικὴ του, ἔχει ἐκθέσει κατὰ καιροὺς στὴ Σόφια, στὴ Μόσχα, στὸ Παρίσι, στὴν Οὐάσιγκτον, στίς Βερμούδες κ.ά. Τὸ «πλουσιον» ἔργο τοῦ Γυροῦδη ἐκτιμήθηκε ἀπ' ὅλους τοὺς ἐμπειροὺς κριτικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης. Τὸ γνήσιον καὶ μεγάλο ταλέντο του μαθητεῖ στὰ μεγάλα οὐδέγματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς παράδοσης, πού τὴν ἀνανεώνει μὲ τίς ἐμπειρίες τῆς σύγχρονης ἐπαναστατικῆς μαζικοῦ ἐποχῆς. Αὐτὸς ὁ σεμνὸς σπουδαῖος καὶ ἀγαπητὸς καλλιτέχνης ἀποτελεῖ στὴ Βουλγαρία τὸ κυμᾶρι τῆς προσφυγικῆς μας οἰκογένειας, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ταλεντούχους τῆς ὁμάδος καλλιτεχνῶν πολιτικῶν προσφύγων, πού νοσταλγεῖ νὰ ὀργανώσῃ μιὰ ἐκθεση καὶ στὴν πατρίδα, γιὰ νὰ νιώσῃ τὴ ζεστασιά τοῦ λαοῦ του καὶ τὴ στοργὴ τῆς πατρικῆς γῆς.

Γ. Γκαγκούλιας

Οὐκρανοὶ γεωλόγοι βρῆκαν σὲ βράχους ἐκμαγεῖα βακτηριδίων καὶ φυκιῶν, ἡ ἡλικία τῶν ὁποίων ὑπολογίζεται σὲ 2,8 δισεκατομμύρια χρόνια, πράγμα πού ἀνατρέχει σὲ ἐκατομμύρια χρόνια ἀκόμα, τὴν ὑποτιθέμενη ἐμφάνισι τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ συνολικὸ βάρος τῆς ἐπεξεργαζόμενης καθημερινῆς ἀλληλογραφίας ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ταχυδρομείων τῆς Μόσχας (ἐπιστολές, ἐφημερίδες, περιοδικὰ, δέματα) ἀποστελλόμενα σὲ ὅλη τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωσι καὶ τὸ ἐξωτερικόν, φτάνει τοὺς 400 τόννους.

Πειραματικὸ ἔργοστάσι γόνου ψαριῶν ἰδρύθηκε στὴ Γιαχουτία. Ἡ ἱκανότητά του εἶναι 100 ἐκατομμύρια γόνου τὸ χρόνο.

Ἐρασιτέχνες ἠλεκτρονικοὶ ἀπὸ τὸ Γκόρκι τῆς Ρωσίας κατασκεύασαν ἓνα πρωτότυπον ἐξάρτημα πού ἀντιδρᾷ στὴν πτώσι τῆς προσοχῆς τῶν ὁδηγῶν αὐτοκινήτων. Ὁ ἐλεγκτῆς αὐτὸς πού εἶναι αἰσθητὸς σὲ μιὰ μείωσι τῆς μυϊκῆς ἐντασης τῶν χεριῶν, θέτει ἀμέσως σὲ ἐνέργεια σήμα καὶ κόβει τὰ φῶτα. Βαφτίστηκε «ἀντιστόμα».

Ὁ κύριος τομέας τοῦ ἐργοστασίου προκατασκευασμένων κατοικιῶν τοῦ Χάρκοβου, παρέδωσε ἓνα οἰκοδόμημα 15 ὀρόφων μέσα σὲ 10 μέρες.

Χάρις στὸ αὐτόματο μηχανήμα DAUFIN, κατασκευασμένο ἀπὸ Ρώσους φυσικοὺς, εἶναι δυνατὸ νὰ προσδιοριστοὺν γρήγορα καὶ μ' ἓνα μᾶξιμουμ ἀκριβείας, οἱ ὀπτικὲς ἐνδείξεις τοῦ νεροῦ, χωρὶς νὰ σταματᾷ ἡ πορεία τοῦ πλοίου. Τὸ DAUFIN πού μπορεῖ νὰ βυθίζεται μέχρι 200 μέτρα, ἀποστέλλει ὁσμὴ φωτός, πού πληροφορεῖ τοὺς ὀκεανογράφους, πάνω στὰ πολυάριθμα θαλάσσια φαινόμενα.

Σὲ συλλογὴ φυτικῶν πόρων, τὸ Ἰνστιτούτο Κάλλιερ γείας φυτῶν στὴν ΕΣΣΔ εἶναι τὸ πλουσιότερον στὸν κόσμον. Περιλαμβάνει 250.000 εἶδη προερχόμενα ἀπ' ὅλη τὴν ὕψηλιον καὶ ἀποτελέσει τὴ βάση γιὰ τὴν ἐπιτυχία 2000 περίπου εἰδῶν ἰβριδίων ἀγροτικῶν φυτῶν.

Κώστας Πόλτσας

Ἀποφθεγματικές ἔννοιες τέχνης

τοῦ Λ. Μάλαμα

Τό λογοτεχνικό ἔργο πού δέν ἔχει ἕνα κοινωνικό ἰδεώδες καί μιὰ κοινωνική κριτική εἶναι γιά τούς πολλούς περιττή πολυτέλεια, καί μοιάζει ἀνθρώπινο σκελετό, χωρίς ψυχή καί σάρκα.

Ἡ πιό πολύτιμη κι ἀστείρευτη πηγή, τό πιό πλουσιο πολύμορφο καί πολύχρωμο μεταλλεῖο, γιά ὄλους τούς γνήσιους κι ἀληθινούς λογοτέχνες εἶναι: ἡ κοινωνία, ἡ ζωή, ἡ φυσική, ἐκφραστική καί ζωντανή ἀναπαράσταση τῆς κινουμένης ὄλης.

Λογοτεχνία καί παιδεία εἶναι: δύο ταυτόσημοι παράγοντες μέ διαφορετικές μορφές πού συντελοῦν στή διαπαιδαγώγηση τοῦ λαοῦ, σά δύο ὁμόμοι παράλληλοι πού ἐνώνονται κι ἀνοί

Ἡ σωστή λογοτεχνία διακρίνεται ἀπο τα παρακάτω στοιχεῖα:

- 1) Ἀλήθεια ζωῆς
- 2) Πηγαία καί ἀτομική ἔκφραση
- 3) Λιτό καί ἀπλό ὄφος
- 4) Πυκνές ἔννοιες
- 5) Καινούργιες εἰκόνες
- 6) Εὐλύγιστη ποιητική γλώσσα
- 7) Παραβολές, παραδείγματα καί ἀλληγορίες
- 8) Εὐγενική καί πολιτισμένη χρήση τοῦ λόγου
- 9) Μῦθο πού συναρπάζει καί γοητεύει.
- 10) Ἀγάπη στή ζωή καί στόν ἄνθρωπο
- 11) Καλλιέργεια τοῦ λόγου καί τῆς γνώσης
- 12) Καινούργιο μήνυμα.

Ἄλλοτε ὁ καλλιτέχνης δημιουργεῖ ὅπως ἀναπνεύει, ἀλλά, ὁ δημιουργός καλλιτέχνης δίνει αὐτό πού αἰσθάνεται διαποτισμένο μέ τή μεγάλη του ἀγάπη καί τόν ἀνθρώπινο πόνο.

γουν τή λεωφόρο γιά τήν προκοπή καί τήν εὐτυχία του.

Ἀληθινή λογοτεχνία εἶναι μόνο ἡ μορφική κι αὐθόρμητη ἔκφραση τῆς ἀλήθειας βγαλμένη ἀπό τήν οὐσία τῆς κοινωνικῆς καί ἱστορικῆς ζωῆς, σέ πρωτότυπα ἔργα πού νά ἔχουν τό ἀπόσταγμα τῆς σωτηρίας καί λυτρωτικῆς ἀγωγῆς.

Ἄλλοτε ὁ ἀληθινός ποιητής, συμβάλλει θετικά στήν καταπολέμηση τῶν προλήψεων καί στή βασική ἀξιοποίηση καί συνειδητοποίηση τῶν ψυχικῶν καί πνευματικῶν δυνάμεων μιᾶς καθυστηρημένης κοινωνίας.

Ἡ Λογοτεχνία μέ τήν καλλιέργεια τῆς γλώσσας καί τῶν γνώσεων, τῆς λογικῆς, καί τῶν πνευματικῶν καί αἰσθητικῶν ἐπιδόσεων, ἀνοίγει ὁδούς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, προκοπῆς καί ἀδερφοσύνης, ἀνάμεσα σ' ἄνθρωπους καί λαούς. Μέ τὰ ἀνθρωπιστικά τῆς συναισθήματα καί τίς λυτρωτικές ἰδέες, ὄφαινα στοιχεῖα ἔλξης καί ὑποβολῆς πού ἀπελευθερώνει, ἐξευγενίζει, ἐκπολιτίζει, κι ἀνεβάζει τόν κόσμον τῶν ψυχῶν σ' ἐπιπέδα χαρᾶς κι εὐδαιμονίας.

Οί Συνεργάτες από δίτομο «Ελεύθερο Πνεύμα» 1977-1978

Στήν παγκόσμια ποίηση

Γκιόργκι Μπακόβια, Γκιουζέπι Ούγκαρέτι, Πάμπλο Νερούνα, Γκιόργκι Γεζγκαρόφ, Νικόλα Στεφάνοφ, Γερσάφ Φέρεντς, Ντιμίτρι Τσατρίν, Άλχη Γιοντζί, Γ.Β. Γκαίτα, Λι Μαστερς, Βιρτζίλ Γιοντορίσκου, Ντεσάνκα Μαξιμόβιτς, Ευγένιο Μοντάλι, Μοντίς ντι Όκα, Ρομπιρι Ροζνιτσιβίνακη, Ευγένιος Γεφτουσένκο, Λι Άνχ Κασουαν, Ντόρα Γκαμπιέ, Άντονιο Μακίσο, Όκζα Ριφάξ Χοροτσού, Άλμπέρτο Φραττίνι, Πατρίτς Έμερσ Λουμουρπα, Τον Ρίλλαι, Βοϊ βοντίνα Φέρεντς Φετσιρ, Άντώνη Σλονιμάκη, Γιάζι Χαρισίμοβιτς Σαβίνο Νε Άκουντο, Μπλάκα Ντιμήτροβα, Γκέζα Κέπετς, Ραούτς Έλουάρντ, Μπέρτολι Μπρέχτ, Κιορλιτσι Γκουτσιλι, Φέλιξ Γκουζέμαν, Φροντόρ Άντρίτς, Άγγελο Νάρντι, Φριδερίκος Νίτσι, Γκραννικ Άλοϊζ, Στεφάν Γσανερ, Νάγκι Λάσλο, Γκιόργκι Κωνσταντίνουφ, Βερνάρδος Ντανιέ, Χερμαν Χίσοι, Άντριε Μπλάνκο, Ζμπέγκνιβ Γιανκόβσκι, Ντριτερο Άγκόλι, Τουντόρ Άργκίτς, Έζον Νεγκάλχα, Μπαλντιά Μιρζά, Πάβελ Μάτιφ, Μίρα Άλεσκοβιτς, Γκαρά Γκαμπόρ, Ζάν Μπουχιρ, Μαρίζα Μπονό, Σουρεσί Τζόση, Μακούντ Νταβί, Ραούλ Μάρκ, Ίζέτ Σαρσίλιτς, Έζου Ριζάλ, Κουρτ Γουχόλσκι, Χανριχ Χάινε, Ναιάσα Λάκκο, Έζον Κέντρικ, Κ.Μ. Μπούμα, Νικόλα Μιλ Έζιρτζι (Μιτζέβι).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

Ρίτα Μπούμη Παπά, Στέλιος Μαγιόπουλος, Όμηρος Σάνς, Μίλια Ροζιόη, Μάγια Ρουσου Ραπη, Λάμπρος Μάλιμας, Νίκος Β. Λούλης, Γεώργιος Κάρτερ, Νίκος Χατζηνικολάου, Γιάννης Μπενέκος, Ζήσης Σκάρος, Νίκος Σπάνιας, Έλλη Παπουλάου, Γεωργία Αιληγιάννη Άναστασιάδη, Ντίνος Κούγκουλος, Άγνή Σωτηρακοπούλου Σχοίνα, Βικτωρία Θεοόφρου, Γιάννης Μανίκας, Στυλιανός Κατσίκας, καί Κώστας Πόλτσας.

Στήν έλληνική ποίηση

Κώστας Βάρναλης, Στέργιος Βαλιούλης, Άντώνης Κυριακόπουλος, Κώστας Καλαντζής (Θεσσαλός), Παύλος Κριναΐος, Γεώργιος Κάρτερ, Ντίνος Βλαχογιάννης, Σπύρος Παπασιωνίωνης, Ρήγας Νικολαΐδης, Κίμων Χατζημιχαλάκης, Γεώργιος Παναγιουλόπουλος, Θ.Κ. Τρομπής, Γιάννης Καραβίτσος, Σπύρος Μουσαλιμής, Στέφανος Έηλικιόης, Άλέκος Χρυσοστομίσης, Δημήτρης Σκυλίτσης, Παύλος Έρμανουήλ, Νίκος Χατζηνικολάου, Κίτσιος Άνοφαντής, Νικ. Νικήτας, Βαγγέλης Σουλτάνης, Κώστας Καρρής, Κωστής Κοκόροβιτς, Σωτήρης Ζούμπρος, Στέλιος Ντόμαλης, Χρήστος Χριστοδουλάκης, Ντίνος Κούγκουλος, Χρήστος Πύρπασος, Κώστας Πηγαδιώτης, Γεώργιος Η. Άναγνωσιόπουλος, Ένιος Άλασιάκης, Φάνης Μούλιος, Πάνος Παναγιουλής, Θόδωρος Μυλόγιάννης, Θάλης Ρητορίσης, Γεώργιος Ζορμπάς, Έσσος Παπαποστόλου, Πέτρος Βουνήσιος, Πάνος Φύλλης, Πάρης Νικόλωφ, Ίφιγένεια Χρυσόχοου, Γεωργία Αιληγιάννη Άναστασιάδη, Λούλα Α. Κωνσταντινίου, Μαρία Παναγοπούλου, Στεφανία Καλού, Άννα Παπασιβίβα Ντούσια, Λία Παπαχρήστου Πάνου, Μίνα Πέτρου Βενιτσάνου, Μάγια Μαρία Ρουσου Ράπη, Γούλα Σμυρνιώτη, Θάλεια Ρότα, Μαρίτσα Παρμασκιά, Σωσώ Πέτρου Βλάσση, Λέσπω Καρούσου, Γιάννης Γαλανός.

Στή νεώτατη έλληνική ποίηση.

Σταύρος Η. Γιωβάννης, Πηνελόπη Η. Μαρνέλη, Στέλιος Καραγιάννης, Άρης Τσιτσάνης, Γεώργιος Κεντριώτης, Κώστας Ίωαννιόης, Μανώλης Σταγάκης, Γιάννης Τρισημιάς, Θανάση Μουσαπούλος, Σοφία Γαβουλάρη Καραγιάννη, Νίκος Γ. Σιδέρης, Στυλιανός Κατσίκας, Διονύσις, Εύασιθλου, Άποστόλης Σουγκούνας, Στέλλα Άλμπάνη, Κατερίνα Άγγελουπούλου, Νίκος Ολυμπιος, Θανάσης Γιωπιζάκης, Μιχάλης Καρακατσάνιος, Δημήτρης Κατάρης, Γεώργιος Φρίγγλης, Παναγιώτα Κλωνοφά, Δημήτρης Πανασιάκης, Νίκη Γ. Έζαζμακλή.

Στην Πεζογραφία

Γιάννης Μπενέκος, Δημήτρης Χαλατσάς, Στέφανος Χατζημιχαλάκης, Νίκος Λιώλης, Λάμπρος Μάλαμας, Στέλιος Κεντρής, Άλκης Φωτεινός, Στέργιος Βαλιούλης, Κώστας Μπίρκας, Έρρικος Βλάχμπης, Γιώργης Γκαγκούλιας, Μαρίου Μαρινέσκου Χύμου, Γιώργος Παπαστάμος, Χρήστος Σκανοάλης, Κώστας Χατζής, Πέτρος Μενελ, Σερβετάς, Βάσος Κοινοτινιόπουλος, Νίκος Σπάνιας, Νίκος Μπούτσας, Φάνης Μούλιος, Γιώργος Π. Αναγνωστόπουλος, Δημοσθένης Νισπούλης, Λυκούργος Καλλέργης, Γιώργος Παναγουλόπουλος, Έλευθερία Παπαδάκη, Λητώ Χρ. Γκόλφου, Ντίνος Κουγκουλος, Χρήστος ή Κίτσιο Κόκκαλης, Θ.Κ. Τρουπής, Κώστας Π. Λαζαρίδης, Θεόδωρος Άρώνης, Γιάννης Νικολόπουλος, Άντωνης Δελώνης, Κώστας Καρράς, Μιχάλης Μπάκολης, Σπύρος Μουσελίκης, Τάσος Παπασταυρος, Φλωρίν Μαρινέσκου, Ξανθούλα Κ. Τσιάντα, Βαγγέλης Γούλας, Άνθούλα Ζόλδερ, Γιώργος Δημητριάδης, Γιώργος Χριστόπουλος, Βάσος Τσεκούρας, Άντρέας Όνουφριου, Σούλα Ροδοπούλου Ρόζου.

Τιμητικά μνημόσυνα

Στους: Δημήτρη Γληνό, Κώστα Βαρναλη, Βασιλη Ρώτα, Όμηρο Πελλα, Τζαβαλά Καρούσο, Σοφία Μαυροειδή Παπαδάκη, Ρόζα Ίμβριώτη, Κίμωνα Χατζημιχαλάκη, Νικοτσάρα, Άγωνιστές του λαού 1821-1940-1950.

ΓΙΩΡΓΩ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

«Περπατώντας στ' άγκαθοτόπια»

Ένα έργο μιά ζωή, από τα χρόνια της κατοχής και του έθνικοαπελευθερωτικού άγωνα. Συγκλονιστικές και άποκαλυπτικές σελίδες από τη νεώτερη άγωνιστική μας ιστορία. Από τό άλβανικό μέτωπο, τόν ΕΛΑΣ και τόν ΕΔΕΣ, τούς Άγγλους, και τόν Κώστα Λώρενς. Άφηγήσεις και μαρτυρίες γιά πρώτη φορά σέ φώς. «Περπατώντας στ' άγκαθοτόπια» τό χρονικό ένος Δωδωναίου. Θα τό βρείτε στην Άθήνα στό βιβλιοπωλείο «Σύγχρονη Έποχή» και στό Γιάννινα όδός Σαλαμάγκα 1.

Τουριστικά διαφέροντα

Η πώληση της Πάργα, από τους Άγγλους και η φυγή των κατοίκων

Μιά θαλασσινή γωνιά στην Πρέβεζα

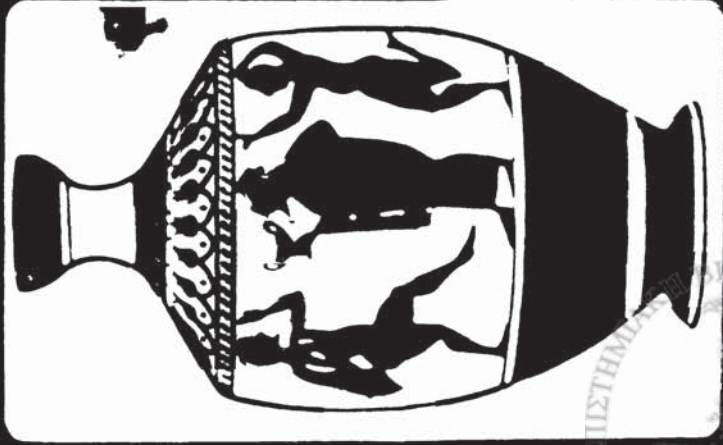

Το λιμανάκι της Πάργας

υδρῖα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

- Γράφεται σήμερα • Θα ολοκληρωθεί σε
σε γλώσσα δημοτική • 40 πολυτελείς τόμους
- Τυπώνεται ολόκληρη • Κυκλοφόρησε ό
σε τετραχρωμία • 1ος και 2ος τόμος
- Πρωτότυπο διεθνές • Κυκλοφορεί σε τεύχη
σύστημα • κάθε Πέμπτη
για συνεχή ανανέωση

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ Α.Ε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 84 - ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ 36 30 282-36 31.724

ΚΟΝΣΟΛΑΣ

ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΠΟΥΛΜΑΝ

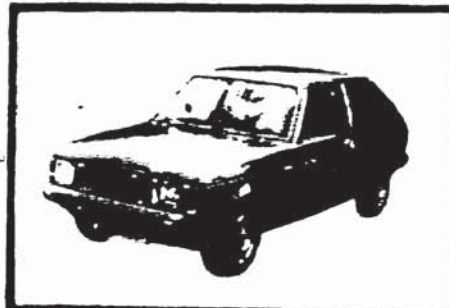
- 1) ΡΩΣΣΙΑ: Κίεβο - Όδησσό - Όρολ - Μόσχα - Λένινγκραντ - Μίνσκ - Σμολένσκ.
- 2) ΛΟΝΔΙΝΟ - ΠΑΡΙΣΙ: Ρώμη - Μιλάνο - Άμστερνταμ - Μόναχο - Γενεύη - Φραγκφούρτη.
- 3) ΙΣΠΑΝΙΑ: Ρώμη - Μασσαλία - Βαρκελώνη - Γρανάδα - Μαδρίτη - Βαλέντσια - Τολέδο.
- 4) EXPRESS ΠΟΥΛΜΑΝ: Βενετία - Ρώμη - Μιλάνο - Νίκαια - Μασσαλία - Παρίσι - Λονδίνο - Λυών.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ

ΑΘΗΝΑ: Αιόλου 102, τηλ. 3219228

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Πλ. Δασκαλογιάννη 20, τηλ. 288847

ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΑ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΚΟΛΥΒΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ
CHRYSLER - Sunbeam - LADA
πράκτωρ ασφαλειών Λαϊκή ή
ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ - ΣΤΕΣΙΟΝ - ΦΟΡΤΗΓΑΚΙΑ
Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 10
Δίπλα στο ταμειευτήριο ☎ 2 8021

ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΑ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΜΑΡΜΑΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.

Ήπειρωτικά και όλα τα άλλα
περίγυρα μάρμαρα.
Έτοιμοπαράδοτα - Έγγυημένα
Σε όλες τις διαστάσεις,

Σε όλα τα χρώματα

ΧΩΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ —
ΤΙΜΕΣ ΛΟΓΙΚΕΣ
Α.Ε. Ίωάννινα:

Τηλέφ. Γραφείου: 22.227
Τηλέφ. Έργασταίου: 91.027
Αθήνα:

Τηλέφ. Λεωφ. Κηφισίας:
723.150 και 7.345.955
Τηλέφ. Πρατηρίου: 9.513.972

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΗΛΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Φιλολογίας — Νομικής

ΑΒΕΡΩΦ 1 (Κ. Πλατεία) - Γιάννινα

Στα Φροντιστήριά μας θα βρείτε:

- 1) Τὸν καθηγητή πού ἡ δεκαετής φροντιστηριακή πείρα του θά σᾶς ἐδηγήσει σωστά στίς ἐξετάσεις.
- 2) Τὸν ἄνθρωπο πού στήν πράξη δίνει περισσότερα ἀπό ὅσα ὑπόσχεται.
- 3) Τὸν φίλο πού ἀπό κοντά θά παρακολουθεῖ τήν πρόδόν σας.

Τηλ. 33.223

ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΑ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Η ΠΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ
ΜΟΡΦΩΣΗ:

ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ,
ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ
ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ,
ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ,
ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.

34
τόμοι

800
σελίδων
ο καθένας

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΚΑΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ**

• Η πιο έγκυρη, ή πιο πλήρης,
ή μόνη που χαράζει μια νέα διάσταση:
Τό ΧΤΕΣ με τα μάτια του ΣΗΜΕΡΑ.
τό ΣΗΜΕΡΑ με την προοπτική του ΑΥΡΙΟ.

• Ένα έργο που χρωστάτε στον εαυτό σας.

Τό Σύμπαν τῶν Γνώσεων

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΜΩΝ:

ΑΘΗΝΑ - ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 45, ΤΗΛ. 3608717

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ - ΠΛ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4, ΤΗΛ. 277.026

ΔΟΡΟΝΙΣΣΑ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΜΜΕΝΤΑΛ

ΓΡΑΒΙΕΡΑ

ΚΕΦΑΛΟΓΡΑΒΙΕΓΡΑ

ΦΕΤΑ

ΦΟΝΤΙΝΑ

ΝΕΠΟΙ ΤΥΡΟΙ

•ΤΑ ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ,

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ

ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΑΦΟΙ ΚΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ

Το πιο άριστο τεχνικό και πρότυπο
βυζαντινού ρυθμού νεόχτιστο παλάτι

● ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΟ

● ΓΟΗΤΕΥΤΙΚΟ

● ΠΑΝΘΑΥΜΑΣΤΟ

πλάι στο Πάρκο και στο Μουσείο

Ή ωραιότερη και μαγευτικότερη
τοποθεσία στην καρδιά της θρυλικής πόλης.

Η ΠΙΟ ΠΕΡΙΟΠΤΗ – ΡΩΜΑΝΤΙΚΗ & ΑΠΟΛΑΥΣΤΙΚΗ ΘΕΑ

πρός Λίμνη, Νησί, Δρίσκο, Μητσικέλι, Τζουμέρκα
και περίγυρο

Το πλουσιότερο κέντρο βαλκανικής ύφης
και ευρωπαϊκού επιπέδου

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ – ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ –
ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ – PIZZERIA – BAR

ΤΑ ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ

ΑΦΟΙ ΚΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ

Σας περιμένουν
στις ζεστές και δροσερές τους
σάλες

ΕΓΓΥΗΣΗ –

ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ –

ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ

Παραγγελίες κάθε είδους

Τηλ. 20.042 - 23.085 - 24.954

Γιάννινα 0651

Το πιο πανέμορφο και γοητευτικό στρογγύδι
Έργο της Έταιρίας Ηπειρωτικών Μελετών

Χτισμένο πάνω στα παλιά παλάτια του ηγεμόνα Πρελούμπου
(1349–1384) και του Βελή Πασά, γιού του περιθόπου Άλη
Πασά (1790–1821). Το κέντρο της μαγείας και της εύτυχιας
όλων, για ντόπιους και ξένους, για όλους τους τουρίστες,

για όλα τα βαλάντια
ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ

Το καίχημα του Τουρισμού στην προτείνει της Ηλείου για τη μεγαλύτερη εξυπηρέτησή του